

Naša Sloga izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 40 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 20 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. *Nar. Posl*

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravnništvo nalazi se *Via Capuano* № 1969/1.

Godina II.

U Trstu 1 Januara 1871.

Broj 1.

Pogled po svijetu

U Trstu 31 Decembra.

Mi živimo u vrijeme, u koje se iz stare Evrope očividno nova radja. Potoci krvi, koji od nekolike desetine godina tek, kad ovdje kad ondje, a sad evo u Franceskoj već celih šest mjesecih, nesmieraju drugamo, nego da tomu dielu zemaljskog kruga dadu sasvim novo lice. Stare države padaju, a nove se dižu. I eno, Italija se je već ujedinila pod svojim kraljem, Njemačka pod njemačkim carem, a Franceska oslobodila Napoleona, što ju je bacio u ovaj nesreće bezdan, u kojem se sada nahodi. Ali radjanje nije još gotovo, pa kakvo će biti lice Europe, kad bude sve svršeno, to se za sada neda kazati.

Ovomu prevratu dao je prvi povod sam Napoleon, a s njim i Europa, kad ga je, proti ugovorom 1815 godine, priznala za franceskoga cara. Od ono doba on nije imao drugo u glavi, nego da raztrga do kraja taj svjetski ugovor, koji je njemu i svim Napoleonovićem bio tobože zauvijek pregradio put do franceskog prestolja, te postavio Europu na nepomične poluge vječnog tobože mira i pokoja! U tu se je svrhu 1853 zaratio s Rusijom, a 1856 okovao u paragrafe Parižkog ugovora slavodobitne posljedice onog strašnog rata. U tu svrhu 1859 udario na Austriju i poslje rata ugovorio s njom Zurižki ugovor.

Prusija, ni sliepa ni gluha, videć, kako se sve kraja, nakani povesti se za Italijom, pa 1866 naviesti rat Austriji i u Pražkom ugovoru položi temelj njemačkomu jedinstvu, u tako zvanom sjevernom savezu njemačkom. Austrija je izključena iz Njemačke, ali po ugovoru, između južne i sjeverne Njemačke, udarena je medja, pa se Austrija nada, da će se tim putem moći opet miesati u njemačke poslove.

Ali sve badava! Odkad je Napoleon pogrdio ugovore godine 1815, kao da je nestalo krieposti i stalnosti svim ugovorom, koji su se poslje učinili. Tako nesta bez traga najprije Zurižkog ugovora, onda septembarske konvencije glede Rima. Pa čim ovo od skora nagriže Rusija ugovor Parižki, Prusija se polakomi na onaj glede Luksemburga, a Pražki naprosto odstrani, davši to Austriji na znanje u veoma prijaznom dopisu. Tim ova se godina može baš prozvati ukidateljicom međunarodnih ugovorah.

Ovo smo danas htjeli zato napomenuti, što nam manjka drugih svjetskih novostih, bilo domaćih bilo tuđjih. Što se tuđjih tiče, čuje se najme iz Franceske, da vojevanje neide već Niemcem onako od ruke, kao što im je to išlo na početku ovoga rata. Francezi su svaki dan oporniji, a Niemci u tuđjoj zemlji, neznaju kud će ni kamo će najme u ovo zimsko vrijeme. Još bi se moglo lahko dogoditi, da se Niemci gorko pokaju, što nisu odmah poslje padnutja Napoleoneva s Francezi mir učinili.

Što se pako tiče naših domaćih stvari, u ovo petnaest danah nije se dogodilo u Austriji baš ništa, što bi vriedno svijetu javiti. Ako može bit u čast nezaslužuje odgovor grofa kancelara Beusta na ono pismo čeških zastupnikah, koje smo posljednji put napomenuli. Iz toga se odgovora vidi da se njemačka stranka misli manje nego ikada miriti s Česi. Toga radi u njemačkih novinah vlada veliko veselje, i to tim više, što je Prusija u ime Njemačke ponudila Austriji pomirljivu ruku,

pak se nadaju, da će se i Česi i ostali federalisti što prije ukrotiti i podati. Grof Potocki je još jednako na svojem mjestu, premda ga je bio izručio, kao što smo već to jedanput javili.

O gnoju u obće.

(Iz slovenskoga pohrvaćeno).

I.

Gnoj imenujemo sve one prvobitne prirodne stvari, proizlazile one od životinje (živine), rastja, ili rude, koje u zemlji gnjiju ili se razpadaju, a rastju za hranu služe. Netreba mnogo dokazivati, da je gnoj u poljodjelskom obziru vrlo važan i da bez njega poljodjstvo ništa nekoristi. Najvažnija počela iliti dieli gnoja jesu *gnjilac* iliti *amonijak* i *fosforno* ili *prahnično japno*. Amonijak je ona neugodna vonja, koja nam iz gnoja u nos udara. Smrad koje iz životinje ide, nima još amonijaka u sebi, nego se taj napravi, kašnje kad gnoj počme vreti*). Amonijak se dakle odlikuje kod svake gnjiladi. Fosfor ili prahnik, kad je čist, priličan je vosku; mora se držati u vodi, jer ako se zraka dotakne, plane ili se užge. Sve su naše navadne sumporače na kraju namazane fosforom, i ako o kamen ili o što drugo njimi zakrešemo, fosfor se odmah užge i sumpor zapali. Inglezi i drugi učeni ljudi kažu, da živinske kosti medju svimi gnojivi imaju najveć fosfornoga japna u sebi; amonijaka pako ili smrdića, čovječje blato i živinsko truplo, čovječji smrad i mokrača su već odavna pripoznata u Kitaju i Japanu, kao najbolji i najmasniji gnoj; radi toga na vladinu se zapovjed osobitom marljivostju po svuda pobiraju. Po cestah i putevih postavljene su posude, u koje moraju ljudi pod pedepsu svoje potrebe opravljati. Kako je to sve drugače kod nas. Kudgod čovjek hodi, svuda ima smrada, koji po zlu ide, mjesto da se porabi u korist našem poljodjstvu.

Svaka životinja i svaki životinski otpadak, u dobar se mogu gnoj obratiti. Ali ipak nečine sve životinje jednako masna i dobra gnoja. Ako želimo, da nam životinja dobar gnoj djela, treba nam skrbiti, da ju dobro krmimo i pitamo; jer slabo hranjeno živinče neda nikad dobra i masna gnoja. Iz toga obzira bolje je i manje živine imati, pak ju dobro krmiti.

Gnoj je kod svake kmetovščine prva potreba, jer kmetovščina, koja nima dobrâ i obilnâ gnoja, jest kao mlin bez vode. Gdje nije dobrâ i obilnâ gnoja, ondje nije ni rodnih njivah, ni obilne žetve, ni dobrih sienakošah, ni dobre paše za živinu. Da je gnoj za svako poljodjstvo neobhodna potreba, vidi se već iz toga, što već ljudi na umjetni način gnoj napravljaju i po svijetu prodavaju. Raztopljivi organički (ustrojni) i mineralski (nerastlinski) dieli ugnoje, i poboljšaju zemlju mnogo bolje nego nerastopljivi, to jest takovi, koji se nedaju razkrojiti, radi toga mora poljodjelac pomjivo skrbiti, da mu se živinska mokrača i voda iz štale negube. Gnojišće treba da je tako napravljeno, da gnojnu

*) Pod besjedom *vreti*, *vrienje*, kad se od gnoja govori, nerazumije se ništa drugo, nego gnjiti, to jest, gnoj gnije ili vrije. Vrienje je pako kod svakoga gnoja neobhodno potrebnno, jer svi živinski i rastlinski jednovrstni dieli moraju dobro sagnjiti, ako se hoće, da se promjene u gnoj. Nebi bilo dobro, voziti gnoj u polje prije, nego je sagnjio. Gnoj, pri komu se je vrienje zane-marilo, to jest, koji ni sasvim sagnjio, zaleže malo ili pravo ništa.

vodu ne pušća. Konjska, kravlja i svinjska mokraća nima čuda fosforno-kisela japna u sebi, ali mnogo već ga ima gnojnica, koja se kao lug ili pepeljuga iz gnojišća ciedi i koja je veoma dobar gnoj. Da se pako ta gnojnica nerazlieva i spod gnojnoga kupa neocjedjuje, najbolje će biti ako se gnoj, što je iz štale izkidan, na polje ili na sjenokošu izpelje.

Na zemlji ilovači kmeta se netreba bojati, da će mu gori rečeni neprocienljivi i plodni dieli, što ih gnojnica u sebi ima, po zlu ići, ako ravno nemože onaj na njivu izpeljani gnoj odmah zaorati. Zemlja ilovača mnogo gnojnih dielah u se potegne i u sebi zadržuje, zato se takodjer oni, soli u sebi imajući razdrobljeni organski dieli negube, makar se gnoj još toliko namakao. Istom izhitani ili skidani gnoj nima još u sebi obilno amonijaka, to jest soli, koja moćno u nos udara; ali ga ima struhnjeli u većoj mjeri, zato je ugnjili i uležani gnoj veće vrednosti, nego od mala kidani.

Kada gnoj vrije (gnjije), onda mnogo organskih i mastnih dielah iz njega izčežne; ove dakle treba zadržavati. Sa vrha gnojnoga kupa, ako je dobro potlačen, amonijak tako brzo neizhlapi, ako se pako razmieša, mnogo se ga zgubi. Kupovi se dakle nesmiju bez potrebe razkapati ni razvrgavati. Gnoj se nesmije pušćati predugo vriemena vreti, buduć da bi na taj način bilo više štode nego koristi. Što više vremena gnoj na kupu leži, gdje ga dažd izpira i sunce pripekuje, to je slabiji i nesmočniji, najme ako je još k tomu i na vjetru. Al ipak vjetar gnoju neškoditoliko, koliko dažd, što ga na kupu namače i amonijačku mu sol, kao takodjer druga raztopljiva organska počela i rudne strančice izpira. Ako dakle poljodjelac skrbi, da mu dažd gnojni kup neizpira, nego malo po malo napaja, neće mu amonijaka i drugih solnih dielah izpariti; ako pak na gnojni kup pljuskom daždi, izgubi gnoj mnogo amonijaka, fosforna japna, pepelne soli i dragih organskih i neorganskih dielah, gnoju ciena u kratko vrieme pade, i što dalje, to sve laglji postaje. Potrebno je takodjer znati, da gnoju, koji je već sagnjio, dažd više škodi, nego li onomu, koji je istom izhitan.

Iz svega se toga vidi, da je najbolje, tko može gnoj voljne vlage ili mokrine, pak nemože čvrsto vreti; ako se dakle takov gnoj spravi pod striehu, mora se kad i kad vodom, ali pak još bolje, lugom ili lušijom polievati. Mnogo se gnojne moći zgubi, ako se gnoj u štali, ili na dvorišću zavrući. Kako se tomu gubitku može doskočiti, to ćemo na drugom mjestu kazati.

Buduć zemlja veoma različna, s gnojem treba oprezno i umjetno ravnati. Već krat neoprezan kmet svomu polju uprav gnojem više škodi nego koristi. Tusta se tla u obće nesmiju preveć gnojiti, jer gnoj donosi polju preobilno hrane, koju ono nemože probaviti. A i mršava i pusta zemljišća treba oprezno gnojiti; suha se bo i japnena zemlja s preobilnim gnojem jalovi. Pravo ima dakle slavni Plinije, koji u svojih knjigah uči, da njive, koje se negnoje, omrznu; ako se pak preveć gnoje, da izgore te se izjedu.

Bolje je dakle malo i većkrat gnojiti, buduć polje, koje se po malo i većkrat gnoji, nepokvari se tako lahko, nego što dalje, to rodnije postaje. Ter i čovjeku nebi teknulo, ako bi se na jedanput preveć najio i napio. Koliko manje uman poljodjelac gnoji tusta tla, koja već sama u sebi imaju zadovoljno gnojnih stvari, toliko više treba gnojiti vlažna (mokra) zemljišća, jer prevlažnu zemlju gnoj najbolje popravlja i plodnu čini.

Buduć dakle gnoj kod svake kmetšćine toliko potreban, da bez obilna i dobra gnoja nikakve kmetšćine nemožemo ni pomisliti, govorit ćemo najprvo o različnosti gnoja, što si ga skrhan i marljiv kmet sam lahko pripravi, da ga u obilnoj mjeri dobi za svoja zemljišta; za tim pako ćemo kazati, kako mu se najvažnija počela i dieli mnogo sačuvati, da se bezpotrebno u zrak izvjetre i neizgube.

Dopisi.

Iz nove Pazinšćine.

Izmedju svih novotarijah, koje su se u najnovije vrieme učinile u Istri, najteže je i najdublje ranila naš puk

ona, koja je ukinila i razvrgla naše stare manje občine, pak iz više njih nove poveće skrojila. Jer sad, ne samo što moramo bogzna kamo letiti do Podestarije, nego neimamo najveć puti u zastupstvu ili raprezentanci ni svoga zastupnika. Toga radi naše domaće stvari zapinju, il propadaju, akoprem skoro dva puta više trošimo, nego li smo trošili do sada. Zato se naš narod nemože nikako priučiti toj novosti, pak drži, da ovo nesmije ovako ostati, nego da se mora prvom prigodom promieniti i opet doći onako, kako je dosad bilo. Ja se ufam, da se narod nevara, pak sam i ja te misli, da će se njegova najvruča želja što skorije izpuniti; jer su oni, koji gospodare, morali uviditi, da tom novotarijom nije pomognuto ni njim, ni narodu.

Da čitatelji *Naše Sloge* znaju, kako su se te nove občine krojile, evo im primjera, kako bijaše skrojena nova občina pazinska.

Pod Pazin spada, i čini sad s njim jednu obćinu, deset drugih, koje su bile od starine sve do lani obćine za sebe i na svoju se ruku vladale. Ta nova občina ima dvadeset i devet zastupnikah ili raprezentantah. Ali čujte samo, kako i koga ti zastupnici zastupaju, pak mi recite, da li nisam imao pravo, kad sam rekao, da mi u tih novih obćinah nismo nego slabo zastupani, il sasvim nikako

Pazin broji 3090 dušah, a ima 20 zastupnikah; Lindar 1270 dušah, a 2 zastupnika; Gradišće 1909 dušah, 3 zastupnika; Gologorica 521 dušu, 1 zastupnika; Kerbune 913 dušah, 1 zastupnika; Novaki 904 duše, 1 zastupnika; Beram 769 dušah, 1 zastupnika; Zareč 388 dušah, a nijednoga zastupnika; Kaščerga 410 dušah, nijednoga zastupnika; Grdoselo 421 dušu i nijednoga zastupnika. Dakle 7,505 dušah neima u pazinskom obćinskom vieću nego samih *devet* zastupnikah, a Pazin sam za svojih 3090 dušah jih ima *dvadeset!* Da ovo nije pravo, to i sliepâ u oči bode.

Ali buduć, da svaka stvar ima svoj uzrok, mora ga imati i ova; zato će čitatelji *Naše Sloge* najbrže pitati, zašto je ovo ovako učinjeno? Ovo je ovako učinjeno zato, što se je htjelo, da obćinsko zastupstvo bude što je više moguće talijansko, a Pazin je već od dvadeset godina gniezdo nekoličine Talijanah, od kojih su nekoji domaći, iz Italije, a nekoji sa došli tja iz Kranjske. Kad bi se bilo hotjelo učiniti po pravici, bilo bi se našlo i izvan Pazina nekoliko potalijančenjakah, al nebi nikad onoliko, koliko su ih trebali naši susjedi, da mogu tom novom pazinskom obćinom gospodariti po svojoj volji.

I eto, tako vam je sastavljeno slavno pazinsko starešinstvo, koje izvan nekoliko potalijančenjakah, domaćih i tudjih, nezastupa nego sve same čiste Hrvate. Sad može svaki lahko razumjeti, kako su se mogle u toj novoj Pazinšćini ukinuti škole hrvatske i uvesti talijanske, akoprem izvan Pazina neima talijanstvu ni traga ni glasa, nego u glavi nekih osliepilih sanjarah. Te ljude nije mar, da se narod što god nauči, nego samo da moga reći, evo Italije, jer su nam škole talijanske!

Nego čujem, da te škole ni u samom Pazinu neidu nekako od ruke, jer da roditelji, a najme vanjski, neće da šalju u nje svoju djecu. Ja sam čuo i zašto, ali toga vam neću sada kazati. Ali ako se ovako godi našem narodu i ovud i po ostaloj Istri, neka zaboga nikoga nekrivi, nego sam sebe. Jedna talijanska poslovice veli: *Chi si fa pecora, il lupo lo mangia.* A to će po našu reći: *Tko se ovcom učini, vuk ga izjede.* Jest, naš je narod preveć tihe ćudi, preveć se uzdaje i vjeruje ovomu i onomu; pa kad ostane prevaren, onda shuče i kuka, ali sve za badava. Nego da nebude odsad takov, neka dobro zapamti poslovice, koje se drži naš junački narod izvan Istre. Evo je: *Kume, neuzdaj se u me, nego u se i u svoje kljuse!* I tim sam svršio.

Iz Pule 4 Prosinca*)

Ako će koj narod da napreduje i sretnim se učini, valja da imade dobrih školah malih i velikih, jer samo iz njih protiče ona svjetlost, po kojoj mladež uči, kojim putem ima udariti na stazi ovoga života, da dojde do blagostanja,

*) Slučajno zakašnjeno.

i kako ima svoj čeljad kod kuće o stvarih božanstvenih i svjetovnih dalje podučavati.

Da vidimo stanje naših škola u Puli i da li one odgovaraju potreboćam našega ovdje puka?

Po zadnjem popisu broji grad Pula svega skupa sa vojničtvom od kopna i mornarice oko 15.000 dušah, od kojih pripada veći dio na činovništvo i naselstvo iz svih krajevah našega carstva. Sada ima grad jednu poveću njemačku školu za podučavanje mladeži njemačkoga jezika i jednu talijansku, koja služi za svu ostalu grada mladež. Ali ovdje u mjestu stanuje od nekoliko godina množina svieta, koja samo hrvatski govori i čija dieca u nikakvu školu ići nemogu, jer nerazumiju onoga jezika, u kojem se nauk dieli; i tako siromašni otci i matere moraju gledati, kako im se u sried sriede jednoga grada dječica zapuštaju i bez ikakvoga kršćanskoga i školskoga nauka kao divljad odrašćuju. Bila bi sveta dužnost občine (komuna), da postavi i jednoga hrvatskoga učitelja ter ovu djetcu u jednoj školi napose učiti dade, a ne da jih pusti klatiti se po ulici, buduć da roditelji ove nesretne djece isto onako plaćaju daću ili danak kao i ostali, pak punim pravom mogu tražiti jednu hrvatsku školu, s početka makar i s jednim učiteljem.

Već sviet ozbiljno promišlja, da ovo nemože ovako dalje ostati, nego da se mora ovoj nepravdi na nekoji način doskočiti; pak baca oko na ljude, koji bi njihove potrebe bolje razumili i kod prvih izbora njih u vieću zastupali. Medju tim, mi se i dotle nadamo od gradskog zastupstva, koje sada upravlja i koje za nas još ništa učinilo nije, da će naše kukavno stanje poradi školjanja naše djece razviditi i potrebne korake učiniti za ustanovljenje jedne hrvatske, kao granu ovdašnje gradske škole, i tako tolikomu svietu pravicu podieliti.

Prilikom ove mutne dobe, gdje se istočni rat zaplesti hoćaše, nepokazuje naša luka ništa što bi na kakvu vojsku slutilo. Naše oklopnice stoje vezane u oružani i drže se tako spravne, da se mogu u roku od 8 danah podpuno oružati. Učarice (brodovi od podučavanja) "Minerva," i "Saida," leže sada u luci, za ukloniti se strašnomu vihru, koji je sada njevoliko danah po moru biesnio, i nam na kraju i s njega donio, koji no još i sada leži. Prije 15 danah spustila se s ovdašnjih diljah*) (squero) parnjača na svrdlo (vapore a elice) "Pola," koja za teret služiti ima i goneću silu pare na 250 konja broji. Topčarica "Krka," jest prije 6 danah ostavila luku i podala se u dalmatinske krajeve na križanje, gdje prilikom ovih nevjerah u luku Šibeničku uljeze. Ostali oružani brodovi pod zapovjedi morskoga vodje (contra-ammiraglio) Milošića nalaze se na obali istočnoj i dielom u Smirni i Aleksandriji.

Baš večeras stiže amo krovnicu na paru "Dandolo" s duga puta nakon jednogodišnjega odlazka u Ameriku.

Škole na Otoku Rabu.

Pišu nam iz Raba, da se je i ondje htjelo prognati iz škole hrvatski materinski jezik, a mjesto njega poprimiti i prigrliti tudji talijanski, kao što se je to na našu sramotu dogodilo negdje na otoku Krku, na Voloskom i drugud. Ali občinski zastupnici da nisu toga dopustili, nego da su odredili, neka se njihova hrvatska dieca u njihovom hrvatskom materinskom jeziku uče i školaju. Nu što starešinstvo po želji puka pravim putem učini, to da su naši protivnici hotjeli krivim putem razvrći i uništiti. Da su se najme pritužili vladi, da to nije želja puka, nego samovolja nekoličine pučkih zastupnikah. A vlada, da tu stvar razvidi, da je poslala u Rab kotarskog povjerenika ili komesara. Vladin komesar da sakupi starešine puka i stane pitati jedinoga po jednom, u kojem jeziku žele školu imati. Pa 13 samih da se je izjavilo, da u talijanskom ; a svi ostali, da u hrvatskom. Tim, Rabske škole da će bit odsad hrvatske, ali da nije ni onim krivo, koji su hotjeli, da budu sasvim talijanske, jer da će se u drugom razredu početi razlagati i talijanski jezik.

*) Ova se besjeda čuje u Šibeniku.

Dopis.

Kad će bit naši protivnici ovako poštene i pravedni? Živili Rabljani i njihovo starešinstvo! U ovaj liepi primjer bi se morale ugledati i mnoge druge občine, pak bi se može bit na oči vladina Komesara dalo postići, što se na oči nekoje gospode Podestatah neda ni pomisliti, i to radi uzrokah, koje ćemo u svoje vrieme potanko razložiti. U tom se dopisu nadalje veli, odkad su škole svetjenstvu iz rukuh uzete, da djeca u mnogih mjestih bez škole planduju, jer občine da nisu u stanju smagati troškovah za učitelja svetovnjaka, a svećenici nisu ih dužni držati. Evo kamo nas je dovelo ono sliepo protivljenje svemu, što od crkve dolazi, da ćemo najme ostati bez škola u vieku, koji bi valjalo školskim viekom prozvati; i to samo zato, što se neće, da se crkva u školu pača, a bez crkve siromašnū je narodu nije moguće izdržavati. Neg opet, veli naš dopisnik, da onud mnogi svećenici iz same ljubavi djecu uče. I onud je dakle sve kao i kod nas u Istri!

Različite viesti.

* **Nj. Veličanstvo** potvrdilo je domobranski zakon tirolski, polag koga tirolski domobranci bez privole tirolskog sabora nemogu bit upotrebljavani izvan domovine.

* **Gjeneral Möring**, bivši primorski Namjestnik, preminuo je ovih danah u Beču. Bog mu daj vječni pokoj.

* **Hrvatski će se sabor** 8 Januara za zadnji put sastati, za tim će sliediti izbori za novi sabor, što se ima u februaru otvoriti.

* **Onomadne smo bili javili** prežalostnu viest, da je ovdje preminuo Presvjetli i Prečastni g. *Vinko Zubranić*, Biskup dubrovački. Sad dodajemo, da je on bio rodoljub dušom i tielom, pa da je podpomagao, gdje i koliko je god mogao sve, što promiče narodnu prosvjetu. Rodio se je 1802 u Baški na otoku Krku : bio je devetnaest godina učitelj bogoslovja u Zadru; zatim jedanaest godina predstavnik ili prepozit kapitularski stolne crkve u Kotoru; ondje na biskupsku stolicu uzvišen mjeseca siečnja ljeta 1854, a malo zatim t.j. ljeta 1856 prestavljen na onu biskupije dubrovačke. Kao dubrovački Biskup bio je takodjer upravljatelj apostolskih biskupijah Markanske i Trebinjske u Ercegovini. Veliku njegovu skrb do širenja naše svete vjere, iskrenu otčinsku ljubav do povjerenja mu stada, kanoti i neprestano nastojanje do napredka i blagostanja, osobito onih med svojimi vierenimi, koji tužno čame pod turskim jarmom, dokazuju njegova svakoljetna težka i pogibeljna putovanja, poduzeta da razvidi sve ili pojedine pokrajine ove biskupije. Nove crkve i župne kuće, njegovim nastojanjem od temelja podignute, ustanovljenje novih župah, kanoti i mnoga druga boguljubna djela, proslaviše njegovo ime toli u ovoj, koli i u svojoj ljubljenoj dubrovačkoj biškupiji.

Prerana smrt uzkrati mu, da do konca proizvede još i druge, jurve sretno započete nakane, smierajuće da razpale med njegovom ljubljenom bratiom pravu prosvjetu i prokrče put svestranomu napredku. Bila mu blažena uspomena!

* **Kajetan Rocconi**, rodom iz Italije, što je bio lani ovdje u Trstu stupio iz svete vjere i mnogo svieta smutio i pogoršio svojimi protuvjerskimi javnimi govori, vratio se je opet u krilo svete matere crkve, pa sad u jednom rimskom samostanu pokoru čini te prosi, da mu sviet prosti i za njega Boga moli.

* **Pariz broji** 2,150.900 dušah. Da je tolikomu svietu mnogo stvarih potrebito, kažu sliedeći brojivi : pred obsadom su svaki dan potrebovali : 19725 centih kruha, 4990 vrećah muke, 490 volovah, 130 kravah, 430 telićah, 2963 glavah ovacah, 2150 centih slanine, 1150 centih kuretine ili domaćege letuća i divljačine, 1490 cent. ribe, medju timi dvie tretjine frižkih a ostalo slanin, 2950 centih krumpira, 5000 c. sočiva, 1120 c. sirova masla ili putra, 280 sira itd. I bogzna koliko mnogovrstnih pijačah i drugih takovih stvarih, o kojih još nije ništa natanko naznanjeno.

* **Parizani**, oduševljeni žarkom ljubavlju za svoju domovinu, akoprem vide, da su odasvud ljutim neprijateljskim oružjem obkoljeni, svom se silom uspinju, da što je već moguće preprieče predanje svoga glavnoga grada. I to čini,

da se još ni dan danas pravo nemože predviditi do kada će se morati pod njim Niemci trti, prije nego ga osvoje, akoprem su se jur odavna na sva usta hvastali i ljuto se Parižanom grozili, da će se ponosno na Uznešenje Marijino po njem šetati. U pomankanju obične hrane, oni išću da čim tim odole gladu, koji jih dan za dnevom sve to više muči. Povedaju, akoprem je govedine, konjevine, oslovine i osoljena mesa nestalo, ipak da će još do pol Januara mjeseca bit kruha, vina i zeleni. Psi se kolju i jedu na tisuća ; mački su podražili: liep i debeo se mačak plaća po 10 franakah. Ono što jih još ostaje, jako su podivljali. Reć bi, kao da tobože ova šegava živina njuši mačkoderstvo svojih nekadanjih njegovateljah. Pripravljaju se takodjer i ciene mnogo miši, koji vele da imaju ukus kao žaba i kunac. Ako obsjednutje grada Pariza još koji tjedan potraje, najukusnija hrana, koju si bude mogao kad ter kad priskrbiti čovjek sriednjâ premoženja, bit će mišje meso. U gostionicah ovo se meso prodaje pod imenom lovine.

Na mlado ljeto

svojim štovanim čitateljem

Naša Sloga.

Mili rode, običaj je stari,
Što od ota na sina prelazi,
Tko za koga ikoliko mari,
Da ga danas s darovî polazi.

Tu se grli, rukuje i želi
Zdravlje, sreća i mnogoja ljeta:
Štogod koga najviše veseli
Odi starca, pa sve do djeteta.

Evo, rode, danas radi toga
I nas pod krov domaćeg ti dvora,
Viek poštenâ, ako i ubogâ;

Pa da svane već i tebi zora,
Što ti jedno želimo od Boga,
Narodna jest, mili rode, sloga!

Pomrčina mjeseca.

Kako smo zadnji put javili pomrčina sunca, tako nam je sad javiti pomrčinu mjeseca, što će biti 6 januara prije pol noći. Kao što zemlja teče okolo sunca, tako isto teče mjesec okolo zemlje. Pa kako i zemlja i mjesec dobivaju svoju svjetlost od sunca, tako će se mjesec u svojem kolanju nahoditi one noći u takvom položaju između sunca i zemlje, da neće moć sunce do njega, nego će, mjesto sjajne sunčane zrake, nanj padati gusta zemaljska sjena. I to je čemu drugom besjedom velimo pomrčina mjeseca.

U posljednjem broju, gdje je govor o pomrčanju sunca, mjesto 1867, neka se čita 1887.

Umjetnost

Naš mladi kipar (scultore) g. Ivan Rendić-Angjelović, rodod sa otoka Brača u Dalmaciji, što već od četiri godine uči kiparstvo na mljetačkoj Akademiji, izložio je ovih danah ovdje u Trstu tri doprsna kipa (busti), što predstavljaju tri poznate osobe, pa tako spodabljuju i tako su umjetno izradjena, da ih svi hvale. Neka i ovo priznavanje bodri našega mladoga umjetnika (artista) na dičnoj stazi njegove krasne umjetnosti, da nam se proslavi i on i kroz njega mila nam sva jugoslavenska domovina!

Sa trščanskog tržišća.

Na ovdašnjem tržišću je trgovina sa žitom zadnje vrieme posve slaba, jedno što se čuje iz Ingleske, da su tamo ciene slabije, a drugo što i robe posve slabo ovamo dolazi, jerbo posvuda u Ungarskoj i Banatu veliki snieg svaki dovoz žitija zaprečuje, zato se i ciene ovdje drže na istom.

Opomena

Današnjemu broju *Naše Sloge* dodajemo štovanim čitateljem za *dobru ruku* naputak : Kako se svilci goje. Mislimo, da bi bilo dobro, kad bi naši poštovani kmeti ovaj naputak u okvier (cornice) pod staklo stavili, il barem tako spravili, da do njega prah nemože.

Poziv na predplatu.

Naša Sloga izhadja svaki 1 i 16 dan mjeseca.

Ciena joj je za svu godinu s poštom 2 f. —
a za kmeta — “ 40 novč.
Za pol godine 1 “ — “
a za kmeta — “ 20 “
Pojedini broj stoji — “ 6 “

Predplatu prima uredništvo i sve c. k. pošte.

Pedplatu se neprima nego za il cielu il za pol godine.

Prosimo onu štovanu gospodu, koja se misle predbrojiti, da to što ranije učine, da možemo dati natisnuti dovoljan broj iztisakah.

T è k N o v a c a h.

polag Borse u Trstu od 16—30 Decembra 1870.

NOVCI	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Carški dukati (cekini)	5 87	5 87	—	5.88	5.89	5.88	5.86	5.87	5.87	—	—	5.81	6.87	5.87	—
Napoleoni	9.96	9.96	—	9.96	998	9.95	9.94	9.97	9.99	—	—	9 97	9 97	9.96	9.96
Lire Ingleske	12.56	12.56	—	12.56	12.58	12.55	12.66	12.58	12.56	—	—	12.68	12.65	1266	12.63
Srebro prid (aggio)	122.75	122.75	—	121.75	121.—	121.75	122.50	122.66	122.65	—	—	122.65	122.75	122.60	122.—

Naša Sloga izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 40 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 20 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. *Nar. Posl*

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se nevrtaču. Uredništvo i Odpravnitvo nalazi se *Via Capuano* № 1969/1.

Godina II.

U Trstu 16. Januara 1871.

Broj 2.

Pogled po svietu

U Trstu 15 Januara.

U ovo zimsko doba kao da zapinje i državničko djelovanje, to jest, poslovanje onih muževah, što im u rukama stoji sreća i nesreća državah i narodah. Kod nas u Austriji u ovo petnaest danah, najme u nutarnjih poslovih, nismo išli ni napred ni nazad. Potocki je još jednako ministar, i to zato, kako nekoji pišu, što se protivna mu stranka, il nepouzda je preuzeti vladavinu, il se nesmije složiti glede nasljednikah njegova ministarstva. Ako je slobodno vjerovati nekojim novinam te stranke, buduće bi ministarstvo imalo biti ministarstvo reda, a to će reći, da bi imalo strože postupati proti narodnoj opoziciji iliti odporu. Ali i ta je stranka od skora doživila, što joj je nemalo život ogorčilo, a to je potvrda tirolskog domobranskog zakona, što smo posljednji put u različitih viestih napomenuli, jer sad kao da misle i druge pokrajine istu pravicu pitati.

Nu u izvanjskih poslovih naša je vlada velik korak učinila, ali neznamo pravo reći, da li na bolje il na gore. Jer, kako smo već javili, njemački je kancelar Bismark ponudio Austrijskomu kancelaru Beustu pomirljivu ruku, a ovaj ju je prihvatio i kao poljubio, to jest, odpisao mu tako sladko i medeno, kao tko je na pir pozvan. To je sve liepo i dobro, jer je mir sveta stvar, samo nekoji ljudi misle, da bi bio Beust mnogo bolje učinio, da bude, kao Austrijski ministar, Bismarku malo opreznije odgovorio; jer se u obće nevjerojuje, da je Prusija Austriji tolika prijateljica, nego da joj se ona samo ulagiva ili lasti radi ukinutja Pražkog mira od g. 1866 i radi svojega sadašnjega i slučajno budućeg položaja u Franceskoj.

U Pešti sjede Delegacije i viećaju o vojnom proračunu. Vlada išće od Delegacijah 160 miliunah za redovite i izvanredne troškove na vojnike, a 3 miliuna za premešćenje vojske u popuniteljne kotare. Magjari i Poljaci na sve pristaju, jedno što jedni i drugi nedavaju za skupne poslove nego 30, dočim mi plaćamo 70% a drugo, što su jednako željni rata, Bog si ga sam zna zašto i s kim na svietu.

U Hrvatskoj se već sad jedna i druga stranka, to jest, narodna i magjaronska, pripravlja za buduće izbore u sabor. Narodnoj je stranki posao neobično olakšan s toga, što je ovih danah glava tudjinske magjarske vlade u Zagrebu, hrvatski ban Rauch, izgubio znamenitu parnicu proti kolovodjam domaće narodne stranke, koji su otkrili paklenu prevaru od osam miliunah, koje bi bilo imalo svojim trudom i težkom mukom izplatiti 180.000 siromašnih Lonjskopoljskih žiteljeljahu 24 godine, čujemo da ga je kralj pozvao preda se da ga saslušaju. Ufamo se, da su naša braća Hrvati uvidili, u čije su ruke došli, pak da se kod novih izborih neće više dati na led dovesti. Oparen se pas i mrzle vode boji!

Poslje tolika oklevanja i čekanja, spravljanja i pripravljanja, sad se evo najposlje čuje, da su Niemci žalibože počeli sa svih stranah na Pariz pucati, te da njihova ubojita topna zrna padaju u sam sredilj onoga svjetskoga grada, dočim se okol naokolo predgradja kure, plamaču, ruše i u pepel obraču. Pod Parizom i dalje na okolo posljednjih su se danah vratile bitka za bitkom, u kojih

su nekoliko puti i Francezi premogli, al je najposlje pobjeda Niemcem u rukama ostala.

Niemci su bez dvojbe jedan od najizobraženijih narodah na svietu, al su sa svim tim, kako se čuje, u ovom ratu pokazali, da su potomci onih divljih starih Germanah, koji bi kao poplavica robili i palili, kamo bi god došli. Francezi se nemogu donatužiti na okrutnost i nemilosrdje njemačke vojske, koja sad zastupa njemačku izobraženost u Franceskoj. Istina, da rat nije šala, ali baš u ratu razpoznaje se narod od naroda, a učinjena u ratu okrutništva vječna su sramota. Junak se junački bije, al i junački poštuje i šteti svojega neprijatelja. Niemci kao da nepojme i neshvaćaju, kako mogu a i moraju i drugi narodi ljubiti svoj rod i svoju domovinu; i to je najveća mana iliti falinga toga u ostalom veoma krotka i pitoma plemena.

Na 17 t. m. hoće se u Londonu sastati konferencija iliti dogovor radi Crnoga Mora. Kako se čuje na tom se dogovoru nekoje vlade misle zauzeti i za mir izmedju Franceske i Njemačke. Dao Bog da u dobar čas!

Životinjski gnoj.

II.

Ovčji je i kozji gnoj vruć i dobar posebno za mrzlu i ilovatu zemlju, a ne toliko za japnenu i pjeskovitu. U suho i toplo ljeto bi se na japnenastoj zemlji takvim gnojem učinilo više škode nego li koristi, jer, kako je znano, japnenasta i pjeskovita zemlja neće da vode drži, lahko se ugrije i toplinu uzdrži; ako ju pako s vrućim gnojem pomiešamo, ona se još bolje užge i rastlina se popali, osobito ako vrh toga još sunce pripekuje. U obće pako je gnoj od ovacah sam u sebi pravo dobro gnojilo. U Holandije se taj gnoj marljivo natura, u malahne drobce reže i u pripravljelih uprav zato posudah prodaje.

Konjski je gnoj vruć, al ipak nekoliko manje nego onaj od ovacah i kozah. Sirov konjski gnoj pristoji posebno krumpira, jer mu daje dovoljno prostora, da laglje razvrieži svoje korenje. Ako pa konjski gnoj nije podpuno sagnjio, nikne na njem mnogo pljevela; radi toga nek se nikad ne rabi, dokle nije podpuno sagnjio. Konjski gnoj, to jest, od takvih konjah, koji se hrane u štalah, jako je moćan jer ima mnogo uljanah djelovah u sebi; a od konjevah, koji se na pašu gone, gnoj je slabiji i manje vriedan. Konjski gnoj je suh i vruć i pristoji osobito mokrim i ilovatnim njivam. Tko bi htio konjskim gnojem japnene i pjeskovite njive gnojiti, morao bi ga prije govedjim pomiešati.

Govedji je hladan i radi toga pristoji najbolje japnenastim i pjeskovitim njivam. Govedji gnoj mnogo duglje traje nego konjski, i vrh toga valja više nego gnoj konjevah, koji se na pašu gone.

Svinjski gnoj je mrzal i voden, i mnogo manje valja nego govedji i konjski; al ipak je tečan, kako to izkustvo kaže, konopljam i hmelju. Neke poljodelci ga tim sboljšuju, što ga s konjskim gnojem miešaju i zatim puste ležati.

Gnoj od peradi je vrlo moćan i vruć. Dobro je, ako se tim gnojem u mrzlih krajevih u proljetje one liehe gnoje, na kojih se ima kapus i drugo takovo zelenje saditi. Kod nas takva gnoja nije toliko, da bi se njim ciele njive mogle nagnojiti; al ipak radi svoje vrućine japnenastim i

pjeskovitim njivam jako škodi. Tko bi takvim gnojem japnaste il pjeskovite njive pognojio, taj bi mu gnoj požgao rastline tako, da bi sve hrdjavo postalo.

Nekoji tvrde, da je dobro, ako se takav gnoj u vodi rastopi i takvom vodom zemlja poškropi. Buduć da gnoj od peradi il letuća do malo svoju moć zgubi, treba da se gnojenje većkrat ponovi. Inglezi tvrde, da gnoj od letuća mnogo zaleže, ako se u proljeće na pjeskovite njive raztruši, što se pako samo u vlažno ili mokro vrijeme mora činiti.

III.

Gnoj iz pljevela i lištja.

Iz svakog se pljevela i lištja brzo dade napraviti vrlo dobra gnoja, ako se novog pljevela na pripravnim samo mjestu za jednu nogu visoko na kùp nameće, pak prašnim japnom malo pospe. Kad je već to svršeno, nameće se kao prije opet pljevela i lištja, pa onda po njem opet živa japna naspe; to se ponavlja dok se napravi velik kùp. Do malo vremena počme, osobito u ljetu, pljavel i lištje vreti ili gnjiti, te kùp vruć postane. Kad se ovo zapazi, treba na to gledati, da se kùp neuzge, što se lahko preprieči, ako se nekoliko lopatah friške prsti (zemlje) il pako nekoliko trave na vrući pljavel položi. U vrijeme 24 satih (urah) izvre podpuno vas kolik kùp tako, da ne ostane drugo nego pepel, koji je vrlo dobar gnoj. Što je pepel mladji i japno bolje, to će biti bolji i gnojni kùp. Umjetni ljudi kažu, da je lištje od drvlja dobro gnojilo i da krumpir na takvom gnoju vrlo uspješno raste. Iz toga se uvidja, da gdje je obilno pljevela, krumpirišća itd. ondje bi se moglo na gori rečeni način mnogo dobra gnoja dobiti. Taj način, gnoj napravljati, preporučujemo osobito onim poljodalcem, koji drže malo ili ništa blaga.

Po nekih krajevih mrljivi kmeti pobiraju po poljih, jarkih, razorih itd. stelju, osat (bodiš) koprivu, paprat itd. a potom sve takove i tim podobne stvari na kùp stave, posuše i kad je već sve suho, zapale, pepel pako za gnoj porabe, koji osobito sienokošam ugadja.

D o p i s i.

Iz Krka.

Vas sviet jurve zna, kako je talijanska vlada na 20 prošloga mjeseca rujna nasrnula na Rim i otela sv. Otcu Papi, ne samo još ono malo zemlje, što mu je bila o posljednjem porobljenju ostavila, nego i sam Rim, vladanje i sve, što preko tisuću godišćah nanese onamo ljubav kršćanska, nagradi i naskupi ondje um i skrb tolikih mudrih predšastnikah sadašnjega Pape Pija IX. Od svega, što je dosad imao, nije mu ostalo drugo, nego jedini Vatikan, to jest, papinska palača, sazidana na brdu Vatikanu, odkud i palači ime. Tu se sad nahodi sveti Otac, kako vele otimači, u podpunoj slobodi, a kako on sam javlja kršćanskomu svijetu, u robstvu. Ne tobože robstvu, kao da nemože kud ga volja, nego što nemože kao vrhovni pastir čuvati i pasti stado gospodnje, crkvu svetu. Pa zato je i odgodio sveobći sabor vatikanski, što se je bio sastao na 8 decembra 1869, na bolja vremena.

Da će ta vremena doći, ufa se svaki pravovjerni kršćanin; jer nije ovo prvi put, što je Papi Rim, otet pa mu ga evo moradoše ljetos opet oteti. Papa Pio ostao je u Rimu, a bilo je vremenah, gdje su se Pape godinah i godinah potucali od nemila do nedraga i u prognanstvu ginuli, pak su se opet slavedobitno u Rim vratjali. Doći će vrijeme, gdje će uvidjeti vlade i narodi, kamo bi sviet došao, kad nebi bilo na svijetu, tko bi govorio u ime božje odkrito i slobodno vlastno i oblastno vladam i vladarom, pukom i narodom, pak će se opet sietiti vrhovnih svećenikah, rimskih staracah i njihove spasonosne oblasti po narod čovječanski.

Takvom se otimanju veli svetogrđe, pa odkadgod sviet za se zna, otdad su slabo prošli svi, koji su za svetim imanjem posegli. Isti pogani su se strašno osvećivali takovim svetogrđnikom. Pripoviedaju povjestnici, da Spartanci

okolo polovice četvrtoga stoljeća prije Isukrsta, proti razlogu i pravdi usried mira osvojiše samosilno kulu Tebansku, a Fokijanci da prisvojiše čak komad zemlje hrama ili templja Delfinskoga, glasovitâ to gatališća ili prorочиšća u grčkoj zemlji. Amfiktionci, koji bijahu čuvari narodnih pravah i nadzornici blaga i imanja svojih hramovah, podvrgoše oboje velikoj globi ili multi, ali nehotjevši je oni dobrovoljno platiti, da ju iztjeraju, nasrnu Tebanci vojskom na Fokijance. Nemogavši oni sami odoljeti neprijateljskoj sili, sdružiše se sa Spartanci. No, da se udreže i umnože vojsku, trebovahu novacah, pak njihov vojvoda Filomelos, neznajući se kamo utjeći za pineze, posegne grabežljivima rukama na poklad iliti blago hrama Delfinskoga (god. 355 pr. Is.) Na što se dignu proti njemu malone svi puci sjeverne Grčke, pobiše mu vojsku, a njega potjeraše na neakve hridi, odkale nemogavši uteći, da nepade živ u ruke svojih goniteljah, obrâ strmoglaviti se u zijajuću pod njim propast, i tako nesretnik poginû. Nasljednik njegov imenom Onomarhos oplieni što bijaše još preostalo u blagajnici templja i nekoliko vremena srećno vojevâ, ali napokon bi predobit i on od Filipa kralja Maćedonskoga, pa bivši ubit od istih svojih ljudih, njegovo bi mrtvo tielo za veću pogrdu propeto na križ, a zaslužjenci Fokijanci radi svoje svetogrđne opačine svi redom bačeni u more i utopljeni.

Tako se eto ponašahu krivobožci prema svetokradji i nepravici, jer imadjahu još nešto naravske ćudorednosti i straha od svojih ako i sliepkih bogovah. Ali onaj izgled bijaše medju njimi duboko zasijao sjeme svake zloće, a najme požudu za zlatom i srebrom; pak postase i oni do skora gnjusni izdajice roda i otačbine, ljudi bez vjere i poštenja; tako da se je sam kralj Filip hvalio, da mu je u vojevanju proti njim šaka probitih bakrenih novacah više pomogla, nego sve njegove ćete. I tako malo po malo Grčka pade u njegove ruke, izgubivši neodvislot i slobodu.

Papa Pio IX, buduć prisegao, da će do smrti čuvati, što su mu njegovi predšastnici ostavili, neimajuć vojske, da silu silom odbije, po crkvenih propisih izobći, to jest, izkluču iz krila svete matere crkve sve one ljude, koji su sudjelovali kod tog otimanja, bez razlike časti i stališa. U tom izobćenja pismu sveti Otac pripovieda redom od god. 1860 do danas što se je gdje od njegovih protivnikah proti njemu učinilo i kako i kad se je on ustmeno i pismeno proti tim navalam branio. Najposlje preporučuje pravovjernim narodom, da za Crkvu mole, da joj Bog dade nadvladati sve svoje protivnike.

Različite viesti.

* **(Cesar i jedan Bokelj).** Dogodilo se dana 8 ovoga mjeseca u Beču da je Car, prolazeć o poldanu kroz trg Amalienhof, opazio jednog u narodnom odielu obučenâ te pištoljama i handžarom oružana velikog dalmatinca, koji se marljivo kretao oko spomenika cara Franje. Car mu se odmah približi i nagovori, a kad je saznao, da je Bokelj taj oriaš, opitao se potanko o stanju Dalmacije i Boke kotorske. Pozove tada vladar ondje stojećeg oficira dvorske straže, zapoviedi mu da našega Bokelja odvede po cielomu carskomu dvoru, po pregledanju pako u carskoj kuhinji nahrani, zatim sjedne car u svoju kočiju i ode.

* **Od svih stranah dolaze viesti,** da je ljetos svuda neobično jaka i ljuta zima. Pak se skoro svaki dan čita, da je ovaj il onaj, ovdje il ondje poginuo od silne studeni. Najme sa nje-mačko-franceskog ratišća čuju se strahovite stvari. Vojnikom otpadaju od zime nekomu prsti, nekomu noge, nekomu zubi, nekomu ovo nekomu ono udo. Za ranjenike nemože bit gore. Prvih danah tekućeg mjeseca smrзло ih je 60 vozovah, 40-50 na svakom vozu, kad su ih noću sa bojišća na golih kolih u lječilišća vozili. Koliko sve čovjek nepretrpi za sveto ime naroda i domovine!

* **Čujemo,** da je magjarski gubernator riečki naručio u Trstu kod Strudthoffa (Stabilimento tecnico triestino) tri mala parobrodića, koji će ploviti izmedju Rieke, Ike, Opatije, Voloskoga i Kraljevice. Mi znamo, da je jednom bila i na Rieci takva tvornica ili stabilimenat, pak nam je za

pravo čuđo, kako Magjari zanemaruju domaću obrtnost ili industriju, a tudju podupiru. Kako se to slaže sa njihovim nadutim hvalisanjem, da će oni početi na Rieci graditi nekakve silne brodove, kad eno jadni neznaju il neće, da na toj njihovoj Rieci sklopaju ni dvajuh tragetah na dimljak? Oj, koliko ima i kod tih dičnih Ungarezah mnogo više dima, nego li pečenke!

* (**Mlada misa u Buzetu**). Javlja nam, da je na mlado ljeto č. g. I. Bersenda prikazo ondje prvi put žrtvu sv. mise. Njemu je još dietetu od osam godinah 1855 kratelj iliti kolera ugrabio u tjedan danah otca, majku, brata, dvie sestre i djeda, te on ostao bez ikoga na svietu izvan jedne tete, koja je zanj bila ruka providnosti božje. Uz njegove ine liepe krieposti, odlikuje se svojim rodoljubljem, koje mi tim srdačnije pozdravljamo, što je on umio sačuvati svoj jezik i svoju slavensku narodnost, premda odgojen u talijanskom gradu i jeziku. Krv nije voda!

* (**Slavjanska čitaonica u S. Francisko**) u Americi, kako u jednom prijateljskom listu čitamo, imade do sada glavnica od preko 3000 dolarah ili 4000 fior. Članom može postati svaki Hrvat i oni koji slavjanski govori. Kad se tko za člana upiše, mora odmah platiti 10 dolarah, a zatim svaki mjesec po 1 dolar, ali zato kad oboli dobije badava lječnika i ljekarije, pa kad umre bezplatno i pogreb, imajući društvo i vlastito groblje. Živili naši ondašnji rodoljubi!

* (**Mont Cenis**), to jest, ona velika planina, koja dieli Italiju od Franceske, bijaše doprovratan licem na ljetošnji Božić, poslje osam godinah neumorne radnje. Ta provrtljina ili tunel, kroz koju će železnica prolaziti, jest najduža na cielom svietu, ima bo dvie milje ili 4 ure hoda od jednoga kraja do drugoga, a parovoz će trebovati pol ure da ju preleti.

* (**Novačenje ili rekrutacija u Rusiji**) obavljati će se od nove godine kao i u Pruskoj; tim načinom dobiti će vojsku od 2 miliona 400,000 soldatah. Plemstvo, koje nije nikada vojnikah davalo, stavljati će u vojsku preko 100000 svojih sinovah, isto tako uvršćivati će se i djeca velikih trgovacah, trih prvi naime razredah, koji bijahu kroz 150 godinah oslobođeni. (Gimnazije za dievojke u Rusiji) sve se to više uvadja u ustrojaju malne u svakom povećem gradu. Početak njihov učinila je sama carica ruska u Petrogradu, a drugi su gradovi taj plemeniti primjer odmah slijedili. Moskva, ova druga prestolnica velikog carstva, otvorila je ljeta 1859 prvu žensku gimnaziju, valje zatim 1861 dragu a 1863 i treću, pa buduć se djevojke svakim danom sve više za učenje prijavljivale, ustrojila se lani i četvrta gimnazija. Uslijed nedavno priobćena službena izkaza, pohadjalo je lani u onih trih prvih gimnazijah 1020 učenicah, i to u I 420, II 350 a u III 250 djevojakah. Evo ovako i u svemu napreduje Rusija, koju njezini protivnici nazivlju, da je još varvarska.

Luka Luković, samanjski učitelj.

I.

Gdje i kako sam se ja na Luku namjerio.

Pred nekolikimi ljeti najdem se na dva augusta, kako je već moja navada, na sajmu u Pazinu. Šetjuć po sajmu, imam što i vidjeti. Ljudi, kao mahnuti, trče jedno za drugim i viču: Luka! Luka! učitelj Luka. Što je, što nije, dok eno već podobro stara čovjeka, gdje je stupio na nekakav zid, pa stao govoriti, a okolo njega sgrnuo se skoro sav sajam, da ga sluša.

Kako nisam imao drugog posla, tako pristupim i ja, da čujem, što taj varalica naroda, laže. Ali kako se najveć puti čovjek prevari, kad sudi, dokle nije čuo i vidio: tako sam se prevario i ja, odsudiv onako na prečac tog čovjeka. Toga radi, bilo me je samoga sebe sram, akoprem sam mogao, da sam htio, jako lahko opravdati svoj prenagleni sud. Jer komu nije poznato, da ima na svietu, pa i ovaj

našoj domovini, kojekakvih klatežah i gospodski obučenih varalica, koji se služe čingod mogu, a najme jezikom, da siromašni narod zasliepe i u svoju mrežu ulove. Tako sam ja već puti čuo, gdje su takve skitalice i potepuhi i svetu vjeru grdili, samo da narod okuže potruju i pokvare. A koliko nisam puti na svoje uši slušao, gdje su, rekao bi, najfinija gospoda, svašto narodu lažuć obećavala, samo da ga omame i na svoja ruku predobe, najme za vrieme zastupničkih izborah, bilo občinskih bilo pokrajinskih. Pa gdje im nisu prudila obećivanja i blistanje Kajfinih i Judinih srebrišnjakah, tu su ta diva gospoda gledala da strašenjem i gnjusnim psovanjem postignu ono, što su u najcarnijoj namjeri namislila. A ta namjera jest, da našem siromašnom narodu dušu i tielo u svoj jaram upregnu, pa da ga tako pod tudje kopito sprave. Ali, kako bi se prenaglijo, tko bi mislio, da su svi ljudi pošteni: isto bi se tako prenaglijo, tko bi rekao, da su svi zli i nevaljali. Jer ako ih ima zlih i nevaljalih, ima ih, hvala Bogu, i dobrih i poštenih, koji se svake prilike late, da svoj zanemareni narod poduče i razbistire, i do poznavanja narodnoga si dostojanstva uzvise.

Pa eto jedna od takvih poštenih dušah bio je i taj pošteni starac.

Ja nemogu, da doizrečem, kako mi je od radosti, od veselja i od nekakve sladke zadovoljnosti srdce igralo, kad sam prvi put slušao toga, rekao bi, preobučena apostola. Neima muke, neima brige, neima na svietu težkoće, koje nije on spomenuo i na koju slušajućemu ga narodu nije svoj liek preporučio. To je mogao zdrav čuti, kako mu valja živiti, da u bolest nezapade; a bolestan, kako mu se valja vladati, da opet do zdravlja dojde. Tu su mogli otci i matere naučiti, kako im valja djetcu odgajati; a djetca, kako im je za rana početi ako misle jednom ljudi postati. A bio bi htio, da ga sav naš narod čuje, kad je govorio, kako mu se valja čuvati duga, pijanstva i oholih haljinah, ako neće do kraja da osiromaši i sasvim propade. Jer se veli, da nije sviet zato ubog, što malo zaslužuje, nego zato, što više troši, nego li je kadar dobiti i privriediti. Tko od objesti kupuje, što mu netreba, hoće do skora za potrebu prodavati i ono, što mu treba!

(Slijedit će).

Neukû nauka.

Način sačuvati železo i nàdo od hrdje.

Neima gotovo novinah, u kojih se nebi oglasivala i preporučivala svakojaka sriedstva proti hrdji od železa i nàda. Od sviuh preporučenih stvari najbolje se moga ljudi okoristiti maštju iz voska i trpentinskog ulja, jer ne samo što svrhi odgovara, nego jeste i veoma ciena. Mast ta priredjuje se ovako: uzmi jednaku mjeru i težinu voska, n. pr. 3 lota, dodaj isto toliko trpentinskog ulja, smiešaj skupa pri ognju, i mast ti u nekoliko časah gotova. Kad želiš očistiti željezne strojeve (makine), ključe, ključanice, puške, u obće stvari željizne i od nada, oli je hoćeš občuvati od hrdje, pomaži ovom mastju dotični predmet ili stvar nalahko, a zatim suhom platnenom krpom ili cunjom tako dugo riblji, dok dodje kao da bi ugladjen bio.

Narodno novinstvo.

Mislimo, da ćemo ugoditi našim štovanim čitateljem, ako im slijedeće časopise, koji se vrlo za narod trude, ovdje javimo i preporučimo.

U vojnom Sisku izlazi *Zatočnik*, ciena mu je za cielu godinu 16 f.; *Sudslavisch Zeitung* u niemačkom jeziku, ciena 16 f.; *Pravnik*, list za pravo i državoslovje 6 f.; u Zagrebu *Vienac zabavi i pouci* 7 f.; *Gospodarski list* 4 f.; *Katolički list* 6 f.; *Napredak* 3 f.; u Zadru *Narodni list* u talijanskom i slavenskom jeziku 10 f.; u Varaždinu *Pučki Prijatelj* 3 f.; u Mariboru (Marburg) *Slovenski Narod* 8 f.; *Slovenski Gospodar* 3 f.; u Celovcu *Besednik* 2 f. 50 nov.; u Ljubljani *Novice* 4 f. 20 novč.; *Zgodnja Danica* 4 i 20 novč.; *Brencelj* 2 f. 40 novč.; *Pravnik slovenski* 4 f. 20 novč. *Učiteljski Tovarš* 2 f. 50 novč.; *Vrtec* za mladež.

Svašta po nešto.

Proročanstvo Natradamus-a. U učenom svijetu neima gotovo osobe, koja nebi znala za slavno ime Notradamus-a, liečnika i zvjezdoznanca iz Provanse u Franceskoj, gdje je preminuo ljeta 1556. Od svojih nenavidnih drugova prisiljen u samoći živiti, napisao mnogo stotinah proročanstva, koja su se malne sva obistinila. Mi napominjemo ovdje nekoja od tih proročanstva, koja se protežu na sadašnja vremena.

1870. Bit će strašan rat — jedan će vladar pasti — jedan će se narod uz svu svoju negdašnju slavu u crno saviti.

1871. Dignut će se iz propasti i bez kralja jedan narod poslje porazna rata, koji će rat na koncu morati platiti jedan stari vladar.

1872. Dogodit će se, da će si tri naroda, kao tri brata, ruke dati i sdružiti, i od tada se više njihova krv neće prolievati.

1873. Doći će se do rata za dostojanstvo imena čovječanskoga sdruženimi silami svih naroda protiv svjeta vladarom, koji će svoja prestolja izgubiti. Ako nije laž, bit će istina!

Kretanje austrijskih brodova

od 1 do 15 Januara 1871.

Dojadrili a — iz

Trst : Sovpi'r, Šilda — Gmle, Retima — *Aehile, Norman*, Mars.lje — *Nuovo Oinaco*, Smirne — *n. Luka*, Kardifa — *Diana*, Krf — *Oro*, Kastgl — *Manetta*, Njukaatl. Anversu: *Jafet*, Azova.
 Alesandriju : *Adelaide*, Zanta — *Enrica*, Kardifa — *Plod Hartlpula*. Belfast: *Obilić, Fanny P.*, Odeae.
 Bristol: *Federico B.*, Odeae.
 Carigrad : *Ruth*, Kardifa — *Araldo*, Njujorka — *Orion*, Sire — Fo;- votfa, Li vernala — *Sollevo R.*, Marsilje.
 Cet: *Maria S.*, Trsta.
 Dublin: *Anna*, *Treći Dubrovački*, *2 Fratelli*, *Ardito*, Odeae — *Ljube t ni Otac*, Nikolajeva.
 Falmut: *Leopoldina Bauer*, *Taganroga* — *Ricordati*, Carig. — *Emma*, *Patrizio F. Catterma Stuk*, *Celeete*, Odeae.
 Flesingu: *Sofa*, Odeae.
 (Salve: *Kraljevica*, Odeae.
 Genovu : *Treći*, Smirne.
 Grinok : *Antonietta*, *Otac Miko*, Odeae.
 Glasgov: *Paulu*, Alea. — *Tčident*, Kuatengje.
 Grimsby: *Pia*, Hala za Alecandrija.
 Jakin (Ankonu): *Cerere*, Kardifa — *Amber*, Njuporta.
 Kardif: *Paagualina*, *Mercede*, Beifasta — *Giacomino*, Briatola — *Antal*, Bordo.
 Kaljari: *Leone*, Odeae — *Cviet*, *Slava*, Odeae — *2 Sorelle*. Kvinstoven: *Elvira*, Jeki — *Ave*, Odeae.
 Korint: *Emulo*, Carig. — *Carlo R.*, Odeae — *Giulia D.*, Mariupolja — *Otkar*, Nikolajeva.
 Londonderry: *Ann*, Nikolajeva.
 Londra: *3 Cugini*, Odeae.
 Haifu: *Sunce*, Jeaki — *Milo*, Smirne — *Bar. Vranicani*, Ingl. Harsilju: *Cattina R.*, *Oino*, Brdianake — *Ljubezne eete*, Rieke — *Mo mento*, Varne — *Mali Ivo*, *Taganroga*.
 Messina: *Genitore Mote*, Danava.
 Mletke: *Emidio*, Odeae — *Tonino N.*, *Helgoland*, *Spirito*, *Dante*, Njuka-atla — *Ant. Luka*, *Virgo*, *Borica*, Njuporta.
 Odesu: *Fialio*, Carigrada — *Alberto*, Trsta.
 Penart: *Noë*, *Glučeatra*.
 Plymut: *2 figlie*, Saline.

Port Said: *Petrotlava*, *Grimsbya* — *Diana*, Carig. — *Sceti Fid*, Kardifa. alonlé: *Mila*, Malte — *Favorito*, Marsilje. ild; *Izak*, Bruverahavna — *Sabioncello*, Hala. Sutampton: *Cvteini dan*, Odeae.
 Traleu: *Drago**, Odeae.
 Trun : *Giordano*, Londonderry.
 Waterfort: *Jenny R.*, Suline — *Padre*, Nikolajeva.

Odjadrili iz — u

Trota: *Juetina*, *Sagitario*, Carig. — *Jona*, Alea.
 Anveroe: *Maria Luigia*, Trat.
 Carigrada: *Elita S.*, Livorno — *Toni C.*, Ingl. — *Nemeti*, Marailju — *Ant. Maria*, *Pierino*, *Ati*, Sulinu — *Patyualina*, Varnu — *Cannella*, Crnomore — *Amata P.*, *Amor*, Kork — *Romana*, Kuatengje.
 Falmuta: *Nikola*, *Carlotta*, Amsterdam — *Armonia*, Limerik — *Marte*, *Ugo*, Leit.
 Kaljari: *Cleopat. a.*, Njujork.
 Kardifa: *Barba Zvane*, *Junak*, *Maeemiliana*, *Seetri*, *Graovac*, *Pellegrini*, *Mimi*, *le-triana*, Carig. — *Amalia*, Krf — *Otok*, Carig. — *Fraucuta O.*, *Jakin* — *Fortunata M.*, *Kartagenu* — *Maria C.*, Carig.
 Kvlstovna: *Nereo O.*, Silot — *Adraetae*, *Dario*, Limerik.
 Llvrepula: *Eber*, Carig. — *Eugenio*, Trat.
 Londre: *Maria R.*, Ibraiin — *Eroe*, Odean.
 Malte: *2 Cognati*, Ingl. — *Mario*, *Melckiore*, Marailjn — *Omar*, Carig. — *Gjurko*, Trat — *Peley*, Portaaid.
 Maroilje: *Giovanni C.*, Crea.
 Messine: *Eni*, *Max*, Marailju.
 Njukastla: *Alma*, Mletke — *Vice am. Tegethoff*, Odesu.
 Njuporta: *Maylath*, Carig. — *John*, Trat — *Sillieone*, Mletke.
 Odesu : *Prvi dubrovački*, Ingl.
 Penarta: *Amalia*, Carig.
 Remsgeta: *Olimpo*, Mletke — *Cômig*, Rotterdam.
 Plymuta: *Teofratto*, *Giulietta*, Amaterdam.
 Silforta: *Gazella*, Trat.
 Smirne : *Peliimr*, Marailju.

Dardaneli prošli

Gurić, *Fanny*, *Giueep. Matteo*, *Eletta Kovačević*, *Jean*, Palmut

Brodarina:

Navil u Londonu bilježuju se : iz Azova po 50, Odesu 40, Nikolajeva 42. 6 šil. od bačve.

*) Ovaj bark, koga kapitan Kršić zapovijeda, postradao je kod Rigde Sand, nu sva se čeljad zdrava spasila, ali gola i naga u Dover pripiela. Isto tako imao nesreću i brig „Amalia Angelica”, kap. Kecović u Falmutu, komu je val odnio jednog mornara. U obće zla vrijeme učiniše neizmjernu štetu brodovom u Inglezskog Crnom moru.

Sa trščanskog tržišća.

Poslovi sa žitom ovdje su posve slabi i cijene se nisu u ničem promienile, jedina se zob skuplje plaća, budući da robe ovdje malo imade. Šenica banatska od £ 115-116 po f. 8.30 bosanska £ 108-112 po f. 6.50 do 7.30. Kukuruz stari po f. 5.30 novi po f. 4.80 sve za £ 116 Ječam od £ 90-93 po f. 4.25 za cent. Zob od g 60-64 po f. 3.30 za g 64. Ulje dobro je traženo i cijene se dobro drže, osobito finije vrsti, skuplje su plaćane. Dalm. Dubrov. i Istarsko po f. 30 do 30 1/2 za barilo. Petrolio mnogo traženo ali robe ovdje malo imade a barili vriedi f. 15.50 do 16. Kafa, cijena jednako skače, i dosta se prodaje. Rio po dobroti od 37 1/2 do f. 39. Cukar iz uzroka što su prestale francuske fabrike raditi poskupio je svuda, i robe gotove nemože se ni dobiti; u glavama vriedi sada f. 30 1/2. Cukar tučeni po f. 29. Kože volovske i kravje suhe dobro se prodaja, roba trščanska po f. 76 do 79. Amerikanske f. 69 do 73.

T è k N o v a c a h.

polag Borse u Trstu od 1—15 Januara 1871.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Carski dukati (cekini)	—	5.85	5.85	5.85	5.84	—	5.85	—	5.83	5.83	5.85	5.86	5.85	5.82	—
Napoleoni	—	9.93	9.95	9.93	9.93	—	9.93	—	9.93	9.92	9.94	9.96	9.94	9.94	—
Lire Ingleske	—	12.50	12.50	12.49	12.49	—	12.46	—	12.46	12.46	12.46	12.47	19 AS	—	—
Srebro prid (aggio)	—	122.—	122.—	121.75	121.75	—	121.75	—	121.35	121.50	121.75	121.75	121.50	121.25	—

Naša Sloga izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 40 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 20 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. *Nar. Posl*

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravnitvo nalazi se *Via Capuano* № 1969/1.

Godina II.

U Trstu 1 Februara 1871.

Broj 3.

Pogled po svijetu

U Trstu 31 Januara.

Danas nam je javiti najveći događaj za vrijeme ovog rata poslje padnuća Napoleonova. Pariz, poslje četveromjesečnog obsjednuća, a mjesečnog nanj pucanja, pao je u njemačke ruke. U subotu 28 u večer utanačeni su i podpisani u Versalji uvjeti predaje. Niemci će posjesti sve tvrdjave okolo Pariza, parižka će vojska predati oružje i ostati u Parizu zaslužnjena. Parižani će, kako vele, platiti Niemcem dvesto milijunah franakah. Ugovoreno je nadalje, da će jedna i druga vojska mirovati tri ciela tjedna, u svoj Franceskoj. Gosp. Favre, što je u ime Pariza s njemačkim kancelarom Bismarkom predaju i primirje ugovorio, javlja delegaciji obrambene franceske vlade, što se nalazi u gradu Bordò, sve što se je s Parizom dogodilo, te ju pozivlje, da to narodu objavi. Javlja joj nadalje, da će se 15 februara sastati u gradu Bordò narodna skupščina, te preporučuje delegaciji, da nastoji 8 februara za tu skupščinu izbore obaviti.

Tim njemačko-franceski rat bio bi svršen, jer je primirje mal da ne uvijek početak miru. Medjutim čuje se, da se misli Engleska svojski zauzeti za mir na sastanku iliti konferenciji, što se u ovaj čas bavi u Londonu s tako zvanim Crnomorskim pitanjem, koji je sastanak bio odgodjen baš radi parižkih događajah u svrhu najme, da se stvar razjasni te tako lakše do mira dojde.

Nego s druge se strane čita, da odsjek iliti delegacija franceske vlade u gradu Bordò neće, da išta znade niti o miru niti o primirju, nego hoće i zahtjeva, da se rat do skrajne skrajnosti vodi. Na taj daje korak vlada prisiljena od samog naroda, koji išće, da se rat proti njemačkim osvoviteljem na svaki način produži, pa bilo što da bilo. Mi jako dobro razumijemo ovu sbezu fanu odluku franceskog naroda, koji je bio vičan dosada pokoriti druge narode, a ne da se on komu pokori; ali s druge strane moramo priznati, da je ova odluka potekla više iz srca, nego li iz razbora onog nesretnog naroda. Što u ratu najviše rabi, jest topništvo i konjaničtvo, koga sada Franceska neima, pa ako sve drugo, to se nemože iznenada pripraviti, neg se tomu hoće vremena i vežbanja. Uprav radi tog uzroka bila je ovih danah vojska, pod zapovjedničtvom gjenerala Bourbaki-a, još jedino oporišće iliti nada franceskoga naroda, potučena te jedan nje dio prisiljen preko medje u Svajcarsku pobjeći.

Na 18 tek. mjeseca bio je u Versalji kralj pruski proglašen njemačkim carem. Baš na taj isti dan, prije 170 godinah, počela je njegova obitelj u Pruskoj kraljevati. Sad, gdje je Car Vilim I postignuo ono, čemu se je teško nadao prije nekoliko godinah, slavodobitan se vraća u, Berlin, svoju prestolnicu.

Dok se ovi događaji sbivaju u nesretnoj Franceskoj, naše Delegacije u Pešti rasipno dozvoljavaju ministarstva, kolikogod novacah išće, kao da ima sutra drugi rat buknuti. Viećanja će se ova po svoj prilici dokončati 8 februara, a 11 opet započeti ona u bečkom rajhsratu.

Za danas možemo još iz Hrvatske na koncu javiti, da je odstranjenje bana Rauha u svoj zemlji tako neizrečeno veselje prouzrokovalo, kakova nije već odavna ondje bilo.

Ali uz svu ovu radost Hrvati nemogu pregoriti nezakonitosti i samovolje grofa Andraši-a, koji drži u peštanskoj sabornici 31 Hrvata, tobože zastupajuća narod premda je sabor, što ih onamo poslao, bio razpušćen još 8 tek. mjeseca, pak su tim i oni svako zastupničko pravo izgubili.

Vinogradarstvo.

IV.

Gdje, kako i kad treba trsje saditi.

Svako doba ljeta ima svoje djelo, pa ga ima i zimsko, ako li to ikako vrijeme dopušća. U zimu ljudi krče, prenašaju i nanašaju zemlju, zidju, grade i ogradjuju, sieku drievio i pripravljavu kolje ili kolce ter popravljaju i pripravljaju svakojako poljodjeljsko orudje, da ih skori i silni proljetni rad nespemne i nepripravne nezateče. U zimu ima i vinogradar dosta posla, jer mora kopati jame iliti rovove, gdje će u proljeće trsje saditi. Toga radi, evo opet jednu našim vinogradarom, kao u svoje vrijeme.

Dobar gospodar, ako neće na jedanput bez trsja da ostane, svako ga ljeto pomalo donasadjuje. Ali kad hoće da sadi, dobro mozga prije, gdje će ga posaditi, jer nevalja svaki kut i svaka zemlja za trsje, nego će i ono, kao svako drugo rastje, da mu se prebere mjesto i zemljišće sve od boljega bolje.

Kao svakomu drugomu rastju, tako isto i trsu najbolje godi svjetloba, pa onda čist i osunčan zrak. Zato prije svega valja gledati, što se tiče mjesta, gdje ćeš trs posaditi, da to bude prisojno, to jest, naprama suncu, jer u osojinah loza neuspjeva, a ni groždje nemože da dozrije. Tko ovo dobro razumije, taj razumije također i to, kako nevalja trsja saditi po dolcih i dolinah, nego po ravnica i ravninah, a gdje je moguće, još ga je najbolje saditi po stranah i brežuljcih i to ne samo radi zraka i svjetline, nego i radi same zemlje, koja je obično u dolini deblja i gušća, tvrdja i vlažnija, nego li je to u ravnici il u strani, pa baš rad toga za trsje neprikladnija. Može bit, da će na takvoj zemlji trs ljepše i bujnije rasti, ali sjeguro neće plemenitije roditi. A u ovo se naše vrijeme negleda samo, koliko će tko vina imati, nego ponajviše, čije će bit bolje. Pa eno, svaki pravi vinogradar zna, da je za vino najbolja prhka i rahla zemlja, u kojoj nezastaje voda, nego se na brzo prociedi, ako do kraja i neprošuši. Za vino je bolji i škrpel, nego li najdeblja zemlja. No, što se zemlje tiče, kod nas nevalja tako na tanko gledati, jer je mal da ne sva kao navlaš za trsje stvorena. Kod nas je dosta, da se vinogradar ugiblje dolcem i osojini, kako sam već više gore rekao. Nekoji vinogradari još i na to paze, da im vinograd barem uru prije zahoda ljetnoga sunca u hladu ostane; jer vele, da se tako trs pomalo ostudi, pa da onda manje trpi od noćne mrzline, gdje su noći mrzle i studene.

Kad je vinogradar na taj način izabrao mjesto i zemlju, gdje će trsje saditi, tada mu valja zanj rov kopati. Kod tog se posla pita, što je bolje, lozu plitko il duboko saditi. Na to se pitanje u obće odgovara, da ju je bolje saditi plitko, nego li duboko. Nu i tu treba na dvoje paziti, pa onda se polag toga ravnati. Jedno jest, očuvati trs od zime, a to se postigne tim bolje, čim je dublje posadjen. Drugo jest, gledati da trs, što je moguće laglje, razvriježi svoje korenje; jer gdje nemože raztezati svog korenja,

nemože se ni hraniti, pa ni živiti, a još manje roditi To vinogradari vele, da trs mnogo teže razgranjuje svoje korenje, kad je duboko, nego li kad je posadjen plitko, najme ako je zemlja gusta i tvrda. Toga se radi trsje, kad je tomu doba, i okapa. A da se tomu zlu već od samog kraja doskoči, koliko je moguće, pravi vinogradari uče, mjesto u rov, da je najpametnije trsje saditi u razkrčenu i duboko promiešanu zemlju. Gdje nije moguće zemlje presteti, tu se neka rov godinu il barem pol godine danah prije izkopa te pusti, da se razvjetri i razrahlji. Trsje se neka na riedko sadi, i na daleko red od reda, da se laglje hrane i jedan drugomu nesjene. Kod sadjenja trsja treba gledati još i na to, da može nanj sunce padati, zato neka se redovi namjeste prema poldnevu, te izkopaju rovi od zapada k istoku, ako je kako moguće. Kad treba trsje saditi, to svakoga zdrav razum uči, a to jest, ni prerano, da od zime nepogine, ni prekasno, da premezgeno nezasjede i posahne. Mislim, da mi netreba kazati, kako svakomu drugomu rastju, da i lozi gnoj godi.

Čitaonica u Vrbniku.

Naš se je narod počeo liepo buditi sa svog dubokog sna, te starati za svoju budućnost. To nam svjedoči ona živa želja za čitanjem i naukom, što se je od kratka u njegovoj pojavi i u ovih naših stranah. Koliko je nam znano, mi dosad nismo imali nego četiri čitaonice u Istri, najme Pulsku, Kastavsku, Boljunsku kod Trsta i Materijsku na Krasu, a sad evo kao da hoćemo do skora imati i petu. Pišu nam bo sa otoka Krka, da su i vrbnički rodoljubi namislili utemeljiti u Vrbniku „Hrvatsku čitaonicu“, te da su se već u to ime i molbom obratili na slavno Namjestništvo. Kad promislimo, što su čitaonice, mi se nemožemo Vrbničanom nego narodovati, pak želiti, da se rodoljubi i drugud dogovore te povedu za ovim liepim i dičnim primjerom.

Što su Čitaonice?

Čitaonice su čitajuća narodna društva, gdje svaki član nešto malo plaća u obću društvenu blagajnicu iliti kasu, iz koje se nabavljaju za čitanje knjige i naručuju poveće i podraže novine, što ih pojedincem rad skuposti iliti draginje nebi moguće držati. Svako takovo društvo ima svoj društveni stan. Tu se članovi kupe kad je komu moguće, a najme u blagdan, da se zabave u čitanju i mužkom razgovoru. Tu se mladež uči pjevati oblubljene narodne pjesme, koje se onda iz ustih do ustih šire po celom narodu, ter tako bude i razpaljuju narodnu sviest i ostala velikodušna i plemenita čuvstva. Neima ti ga nad liepu i liepo izpjevanu pjesmu, koja nemože da negane i za narod nepredobi i najnemarnije i najnećutljivlje srdce. Tu se mladež jednog i drugog spola već puti, kad je tomu vrieme, i u kolo uhvati iliti zapleše, ter na oči svojih majkah i svojih otacah mirno i pošteno zabavlja i veseli.

Jednom rieči, u Čitaonicah se sviet uči na koristne zabave i trezna veselja. Gdje se Čitaonica ustanovi, tu je postavljen temelj sgradi narodnog izobraženja i napredka, koji u narodu tinja te čeka, da ga tko razpuše i razplamti. Iz toga može svaki lahko pojmiti iliti uvidjati, koliku pohvalu zaslužuju oni, koji se trude okolo ustanovljivanja čitaonicah, pa koliko su se proslavili i vrlj vrbnički rodoljubi, kad su na tu spasonosnu misal došli. Mi se čvrsto nadamo, da ćemo od sad unapred imati više puti priliku govoriti ob utemeljivanju novih čitaonicah, ter naše rodoljube javno i pred celim svietom hvaliti.

Vrbničani pokazaše i u drugih prigodah, da mare za se i za svoje, a osobito kad su ono izjavili, da hoće da im se djetca u školi uče u materinskom hrvatskom jeziku. Ali, žalibože, u tom nam istom pismu javljaju, da je vrbnička mužka škola, koja po-tišće još od predbachovskih vremenah, zatvorena već od 1869 godine, pak da se vrbnička djetca klate i planduju bez škole i nauka, dočim vas ostali sviet nastoji, da dietcu što bolje odgoji. Iz jednog drugog pisma sa otoka Krka doznajemo, da se to isto godi i u Baški sa onom djevojačkom školom, koja je zatvorena od mjeseca listopada iliti oktobra, akoprem se je pisalo i ovamo i onamo.

Iz tih se pisamah nevidi, tko je kriv tomu zatvaranju školah, ali svakako mislimo, da je dužnost pokrajinskog školskog nadzorništva stvar razviditi i gledati, da se vrši zakon, koji očito zapovieda, da moraju sva dietca jednog i drugog spola hoditi od 6 do 12 godine u svakidanju školu, a onda od 12 do 14 u nedjeljnu. Mi molimo naše štovane dopisnike, neka nam izvole o toj stvari potanje pisati, da dojde djelo na vidjelo, da se vidi, je li tu vlada kriva, il su kriva občinska zastupstva.

Dopisi.

Iz Rečine 10 siečnja)*

Danas posjetila nas ovdje komisija županije riečke, radi smještenja naše pučke Jelenjske učione. Blago onomu, koji slogu ljubi i uživa, a naši obćinari neće, da ju uživaju, već samo gledaju, kako će komu biti bolje i koristnije.

Jakov Zaharija, sudac obćine jelenjske, I. Ban sudac obćine podhumske i s njimi svekoliko obć. starešinstvo s ostalimi obćinari, dogovorno i složno kupiše prekrasnu zgradu za pučku učionu u Ratuljah, tako zvano Rožićevo stanje. Svi odrasli i nedorasli moramo spoznati korist ovoga kupa, odobriti ga i sbog toga smatrati za dobročinitelje naše obć. poglavarstvo. Ali žalibože radi ove učione, nesloga se u Jelenju udomila. Sada svatko svoju kaže, da sebe pomaže, pak se iste jelenjske žene dignule na noge.

Osobito se kupljenju protivi jedan zidar, koji svojimi pristaši hoće, da se odnova škola gradi. A zašto? zanat mu kaže. Isto tako zabrinut je jedan drugi, i to za svoju kuću, za koju pobira iz obćinske blagajne tuste kamate već od god. 1853, pak veli, da nove zgrade netrebujemo, nego da i nadalje u njegovoj kući ostane učiona. S ovim se slaže još jedan mudrac, koji želi sebi na jedanput dva dobra posla učiniti; al mu ufano nijedan za rukom poći neće. Ja ga uvieravam, da niti će obćina njegove kuće kupiti, niti onu u Ratuljah iz rukuh pustiti, buduć mu kuća u Jelenju za pučku učionu prikladna nije, a puk, kad već želi trošiti, voliti će Rožićevu, koja je krasna zgrada, pred kojom ima svake vrsti voća, i prostrani vrtalj, gdje nam se djetca u voćarstvu i vrtljarstvu podučiti mogu. Po nagovoru dakle ovih trih osobah smutilo se i više svjeturine, koja nasrtje na župnika, i prieti da će plovaniju razoriti. Oni samo na silu rade, a poglavarstvo govori, da sila boga nemoli. S tim sam dovršio.

Slavija,

uzajumno osjeguravajuće društvo, ustanovljeno za sve slavjanske narode.

Mi smo bili lani obećali, da ćemo u svoje vrieme progovoriti o Asikuracijah, da se naši kmeti nauče, kako se mogu očuvati proti posljedicam grada, ognja itd. Mislimo, da se nemožemo bolje odužiti svojemu obećanju, neg ako im riečmi *Pučkog Prijatelja*, lista što izlazi u Varaždinu, preporučimo osjeguravajuće Pražko društvo *Slavija*. Evo kako spomenuti list o tom društvu piše:

Nesreći se nikada nemožeš zadosta ugibati, tvrdi stara poslovice. I zbilja, kolika je istina u tih riečih ! Premda je čovjek dika i kruna svega stvorenja i gospodar nad svom zemljom, imade ipak stvarih, nad kojimi nije mu dano gospodstvo. Upravo one stvari, koje su mu neobhodno potrebne i bez kojih nebi mogao živjeti, one su često putij njegovi najljući neprijatelj. Pomislimo da samo na oganj! Kakov siromak bio bi čovjek bez njega! Morao bi poput inih životinjah uživati sirovu hranu, kako ju rodi zemlja. A znademo, da je mnogo stvarih, koje su tek onda

*) Ovaj dopis uvršćujemo rado prije svega zato, da pokažemo našem svietu, kako seljaci u Primorju pišu, kad im se hoće; a drugo, kako nam narod već dobrahno uvidja, da mu bez školah neima obstanka. Dopisnika pak molimo, neka nam javi, da li je Rožićeva kuća zbilja prikladna za školu, ili nije možebit, kako nas nekoji ovdje prijatelji uvjeravaju, preveć daleko od Jelenja. Jedino što mu u pisanju preporučujemo, jest to, da se drži stvarih, a ostavi osobe.

hranjive, ako jih skuhamo ili pečeno; bez ognja daklje nebi jih mogli uživati. Bez ognja nebi ljudi ni živjeti mogli u krajevih, gdje je duga i ljuta zima. Mnogi bi daklje krajevi bili pusti i prazni! Tamo, gdje sada nahodiš liepih gradovah i selah, živjela bi sama zvierad tvrde kože i guste dlake. — Oganj daje čovjeku nebrojenih dobročinstvah, ali mu jednako čini groznu škodlu i propast. Um i pamet učahu naše djedove, da si dizahu šatore, u kojih spavahu, u kojih se sabirahu i u koje se zaklanjahu, da jim nebi zvieri i druge zle kobi nahudile. Čovječji se um stade sve većma bistriti i bolje razvijati. Ljudi uzeše zidati stalne kolibice i tvrde kuće, kakove dandanas imademo — Vidimo kućah, koje je podignulo i sazidalo sto i sto žuljavih rukuh; čovjek bi mislio, da će tvrde ote zidine vjekovati. Ali gledj ! Nesreći se nikad zadosa neukloniš ! Trebalo je malo, samo malo časa i — nema jih više. Gdje su, kamo izniknuše? — Podžario se oganj i uništio u malo trenutakah, što je dugo časa mnogo marljivih rukuh postavljalo. Dragi čitatelji! koga izmedju vas nije još prestrašio i osupnuo vapaj: „Oganj! Oganj! gori! gori! Takav je vapaj mnogo strašniji, ako se digne i razlega noću. Bogatac, koj je sinoć hiljade i hiljade brojio, stoji danas možda pred vašim pragom i prosi u vas milostinju; jer mu je oganj pobrao sav imutak, što ga čuvaše pod izgorelim krovom i stisnuo mu u ruku prosjačku palicu. Godi li se tako bogatcu, što bi onda rekli o siromaku seljanu ili željaru, koj neima ničega, do drvene, slamom pokrite kućice, kamo zahadja, možda samo orahov stolac i posteljicu, u kojoj počiva?

Druga isto toliko hasnovita i nebhodno potrebna stvar je voda. Bi li bez vode mogli živjeti? Mislim, da nebi nikako. Pak da bi sve i mogli, pomislimo samo, kakovi bi smradni i zamazani bili, te se niti poznalo nebi, da li smo iz mesa ili iz čega drugoga, a svaki znade, da je čistoća tiela gotovo zdravlje.

Bez vode nebi niti zemlja mogla roditi. Vidimo, kakova su nam polja, ako samo kratko vrieme nedaždi. A komu nije poznato, koliko smo putij za vrieme suše gorućimi prošnjami k Bogu vapili, da nam dade potrebne kišice.

Nu kako nam je voda koristna i potrebna, tako nam je takod jer pogibeljna i škodljiva. Nebo se naoblači, kiša lieva i ne prestaje pljusak, dok se neotvore vrela i nenastane povodnja, koja nam zamulji livade i sjenokoše, poplavi i povali polja i njive, razkine mostove, podkopa kuće, zateče a njih ništa zla nesluteće stanovnike i prerano jih u grob odplavi.

(Drugi put dalje).

Različite vesti.

* (**Barun Levin Rauch**) je dignut sa banske časti, a mjesto njega postavljen za bana dosadanji hrvatski ministar u Pešti Koloman Bedeković, ministrom pako hrvatskim posto grof Petar Pejačević.

* (**Poplava Neretve**). Žalostnim srcem javljamo, da je neki dan, izišavši iz svog korita voda Neretva, na Metkovićih u Dalmaciji, strašnom poplavom onomu narodu silnu škodlu učinila i na prosjački ga štap dovela. Dobre bi duše veliku zadužbinu pred Bogom stekle, kad bi toj sirotinji milostivu ruku spružile, bilo u novcu bilo u drugih stvarih.

Ovdje se je u Trstu u tu svrhu osnovao odbor, koji će te prineske sabirati i stradajućim slati. Na čelu mu stoji g. Aleks. Dr. Gorakuki; kao odbornici pako jesu gg. Lazar Cetković, vitez Kandid Idone, S. Klešković, Merat miernik, Marko Mialović kapetan, Dr. Nakić-Vujnović odvjetnik. Uredništvo *Naše Sloge* je takodjer pripravno primiti svaki i najmanji dar te ga tomu odboru izručiti.

* (**Predstavka na poštarsko ravnateljstvo**). Iz Ljubljane nam pišu, da su 14 t. m. ondašnji trgovci i gradjani upravili na ravnateljstvo Pošte u Trstu molbenicu popraćenu mnogobrojnim podpisi te od obćinah Planine. Crknice, Metlike itd. prihvaćenu. Predstavka ta, uz koju i mi pristajemo glasi ovako: Slavnomu ravnateljstvu biti će zastalno poznat § 19 temeljnih carevine zakonah, kao takodjer, da su njegove

zahtjeve izpunila dosad izvan vas sva ostala poštarska ravnateljstva u Cislajtani. Zato ravnajte se i vi, kao c. k. ured, po zakonih, a nevriedjajte naroda vašim nehajstvom. Što odlučno od vas zahtjevamo, jest: da uvedete *slovenske primke (receptite)*, *novčane naputnice i dopitne littore*, u obće podpunu ravnopravnost u svih vam podčinjenih poštarskih uredih, i to tim većma, što slavno ravnateljstvo za šaku primorskih i istarskih talijanah izdaje same talijanske listove. Naši su zahtjevi opravdani tim, što u vašem području stanuju mal ne sami Slaveni. Očekivamo skoro riešenje ove naše predstavke. (Sliede podpisi).

* (**Iz Franceskog-Niemačkog rata**). Bivši car Napoleon, videći siromaštvo zaslužjenih Francuzah, poslao je u jedan njemački grad, gdje bijaše više takovih nesretnikah, 5000 franakah, da se na Božić malko boljim jelom okriepe. Ovi mu novac povratit će, da vole i nadalje trpiti sve zlo, nego li primiti Judin srebrnjak od čovjeka, koji im domovinu i narod upropastio. —

Kako Niemci tvrde, zaslužnili su, od početka rata do mladoga ljeta, 11,160 častnikah (oficirah), 333885 zdravih soldatah; a zarobili 4640 lumbaradah i 115 zastavah i orlovah francezkih.

Neki bavarski vojnik piše iz Francezke svojim roditeljom, kako su franceski dobrovoljci, na jednu njemačku stražu u Nanciu pucali i u nogu ranili. Zapovjednik grada dade dana 16 oktobra, pohvatati 200 sumnjivih mladićah koji je pruski vojni sud odsudio na smrt, ali tako: da je na jednom mjestu svaki morao svoj grob izkopati i kod njega stojati dotle, dok je na njega red došao. Kad su Niemci jednog nesretnika ustreljali, morao ga do njega stojeći francez pokopati, zatim bude i ovaj ustreljan a drugi ga morao opet pokopati i tako se postupalo svimi ostalimi do posljednjeg, koga su sami niemački vojnici zagrnuli. Pak će se još reći, da nisu Niemci prosvietljeni narod!

Francez jedan, mladić od 23 god. rođen iz Pariza, kad je hotio iz sužanjstva uteći, pograbio je niemačkog stražara; vojni ga sud toga radi na smrt osudio. Nesretnik je osudu ovu vesela lica slušao, zapali zatim lulu, izabere se sam mjesto za ovrhu (esekuciju), pak otvorio junačka prsa, zapoviedi vojnikom da na njega pucaju. Četiri zrna svale ga mrtva na zemlju, žalostna mu majka.

Njemački cesar i kralj pruski Vilhem, odradio je u osvojenoj Alzaciji i Loreni, koje hoće za sebe zadržati: da se zemlje i kuće konfisciraju svim familijam, kojih se muške glave nepovrate svojim kućam za 14 danah. Namjestnik ili guvernator njegov u onih zemljah, ukinuo je sve daće ili štibre, ali zato uveo glavarinu t. j. da se od svake kućne glave pa i od istog novorođena dieteta ima platiti po 50 franakah. Buduć u siromašnih selih i kućah svako utjeranje tog velikog tereta nemoguće, niemački je vojnici pliene i robe.

U obsednuti i obkoljeni Pariz, oholi njemač baca već eto mjesec danah najveće bombe, i to ponajviše noću, za ustrašiti pućanstvo a danom na crkve i špitale, u kojih su ubile jur nekoliko bolestnikah n. pr. u samoj bolnici Sv. Nikole poginulo je petero dietce. Jednomu se dietetu noge sgnječile i razstavile od tiela; dvojici glave odnešene; četvrtomu prsa otvorena; peto djeteta nadjeno mrtvo crnim i modrim obrazom, a drugih 7 više manje osliedjenih.

Inglezki putnici javljaju u novinah, da Prusi upravo nekršćanski postupaju s franceskimi zarobljenici. Jedan od ovih pripovieda, kako je našao 600 francezah u jednom podrumu (pivnici ili konobi) bez zraka i svietlosti, zdravih i bolestnih. Od ovih nebijaše nego samo 25 koji su imali košulje, drugi svi podrapani, a jedan upravo gol i nag. Tako nagrdjeni, moraju ubogi ljudi na goljoj slami spaviti, u ovoj strašnoj studeni.

Opomena.

Javljamo našim p. n. najnovijim predbrojnikom, da im ne možemo poslati prvog broja, jer nam je, rad množine novih predplatnikah, sasvim iztekao. Molimo ujedno naše lanjske predbrojnike, koji nemisle vise držati *Naše Sloge*, da nam ova posljednja tri broja nazad pošlju, jer ćemo im drugač i unapred list pošiljati i za predbrojnike smatrati

Tko nemisli lista držati, neka samo na pasu izvana napiše: *Ne-prima se*. Tko pak nebi uredno lista dobivao, neka nam to u otvorenu pismu javi, s dodatkom izvana: *Reklamacija*. Za takova se pisma poštarina neplaća. Čujemo, da nekoji poštari zahtjevaju od naših predbrojnikah za svaki pojedini broj negdje po jedan, a negdje i po dva novčića. To je proti zakonu, jer poštari nesmiju pitati nego *pol solda* za svaki broj samo od onoga, koji želi, da mu se u mjestu list ili gazeta u kuću nosi. Po istom zakonu ima svaki pravo zahtjevati, da mu Novine na pošti ostanu, dokle sam po nje dojde, i tada neplaća ništa.

Uredništvo.

Kretanje austrijskih brodovah od 16 do 31 Januara 1871.

Dojadrili u — iz

Trst: *Peppina*, Kardif — *Vjeruka*, Smirne — *Norma*, Marsilje — *Mala Marica*, Pula — *Gius. Antonio*, Njukastla — *Australia S.*, Falmuta — *Pietro*, Liverpula — *John*, Njuporta — *Gasella*, Njukasla — *Albona*, Odese.
Aberdin: *Emma*, Odese.
Aleksandriji: *Milka*, Čas, Trsta, — *Jese*, Glasgova — *Nuovo Arturo*, Mletcih.
Bones: *Canarina Stuk*, Odese.
Carigrad: *Favilla*, *Italo*, Njukastla — *Elena P.*, Kartajene — *Madagask ar Armelin*, *II Dubrovački*, *Anna M.*, *Camilla*, *Fides*, Kardifa — *Sbenderò eg*, *Pireja* — *Osnar*, Malta — *3 Rè*, Brdianske — *Elena D.*, *Grazia Di o*, Genove — *Strossmayer*, Galaza.
Falmut: *Bar. Eòtvòs*, Odese — *Cav. Sgrardelli*, Ibraile — *Trino*, *Natan*, Nikolajeva.
Gibriltar: *Anna Lassarovič*, Mariupolja za *KoA* — *Peppina B.*, Kardifa *Pinus*, Odese.
Glasgov: *Otac Mito*, *Antonietta*, Odese.
Gluečster: *Leopoldina Bauer*, Taganroga — *Pace P.*, Nikolajeva. Haver: *Giulietta*, Bahije.
Jakin: *Maria MaUea*, Njuporta — *Nuovo Cesare*, Marsilje — *Danae*, Svanskeje.
Kardif: *Padre*, Watterforta.
Kork: *Adrastea*, Odese.
Krf: *Amalia*, Kardifa.
Kvinstoven: *Arturo*, Brdianske.
Leit: *Patrizio B.*, *Marte*, Odese — *Ugo*, Nikolajeva.
Limerik: *Ave*, *Armonia*, Odese — *Dario*, Nikolajeva.
Maltu: *Bortolina*, *Eni*, *Accorto*, Odese — *Elena Kovačević*, Mariupolja — *Antonio*, Nikolajeva.
Marsilju: *Frane P.*, Odese — *Čiasni*, Mariupolja — *Ma**, Varne — *Liberata Amalia*, Ibraile — *Mario*, Nikolajeva — *Margherita*, Ale*.
Messina: *Mali Žimun*, *Mario*, Carigr.
Mletke: *Ortensia*, Kardifa.
Odesu: *Vesta*, Carigr.
Port Said: *Baltasar*, *Sansone*, *Peleg*, Kardifa — *Fiat*, Kardifa (sa Suez).
Siru: *Jane*, Kardifa.
Smirnu: *Alessandra*, Livorna — *Supplice*, Kardifa — *Ortodosija*, Marsilje.
Svanskeju: *Emulo*, Korka.
Teksel: *Nikolaj*, Jeski — *Carlotta*, *Teofrastos*, Odese.

Odjadrili iz — u

Trsta: *Figlia Alesandra*, Bordo — *Sobieski*, Pirej — *John*, Algir — *Ero*, Abraham, *Eufemia*, Carigr.
Alesandrije: *Minerva*, Njujork — *budmila*, Anversa — *Elpi*, Falmut. Belfast: *Fanny P.* Odesu.
Carigrada: *Neptun*, Trebisondu — *I. Dubrovački*, *Elia profeta*, *Andre*, *Slavi/a*, *Maria Franceska*, *Penelope*, Marsilju — *Nina*, *Arfacasad*, *Lussi-gnano*, *Iris*, *Lamek*, *Tonka B.*, Kork — *Orum*, *Salina* — *So'uo R.*, Odesu — *Ivo*, Maltu — *Silos*, Varnu.
Falmuta: *Ann*, Gluečster — *Liepa bakarka*, Leit — *Fanny*, Trst — *Betty*, Dublin.

Genove: *Diva S.*, Marsilju.
Gibraltara: *Angjelki*, *Tito*, Kvinstoven — *Else*, Falmut — *Cleopatira*, Njujork.
Jakina: *Ruben*, Luiinj, — *Figlia minore*, Carigr.
Kalamate: *Ivo B.*, Londra — *Basica P.*, Mletke.
Kardifa: *Mercede*, *Elvira*, *filedea*, Siru — *Alesandra*, Carigr. — *Giacomina Alesandretta* — *Lemnoe*, Sajselsel — *Vesta*, Barcelonu — *Diea*, Sira — *Mimi*, Carigr.
Liverpula: *Francesca Gtusep*, Riojaneiro — *Celeste*, Trst.
Londre: *Superbo*, Trst — *3 Cugini*, Smirnu.
Malte: *Gjurko*, *Giov. Gasparo*, *Paolo*, Ingl. — *Melchiore*, *Capriccio*, *Sunce*, Marsilju — *Mila*, Falmut — *Dobra Milica*, Ingl. — *Capodistria*, Kork — *Anteo*, *Falco Bar. Vranicani*, Carigrad.
Messine: *Brnja Kaboga*, Marsilju.
Milforta: *Sava*, Barcelonu — *Silicone*, Mletke.
Njujorka: *Figlia maggiore*, Anversa.
Njukastla: *Izak*, Car<g. — *Superbo*, Trst.
Odesa: *Trappano*, Maltu — *Rosina*, Marsilju — *Evo*, *Figlio*, *Kuràula*, Ingl.
Penarta: *Junak*, Odesu — *Noe*, Smirnu.
Sire: *Anetta*, Kork.
Smirne: *Catterina S.*, Trst — *Costantino Elena*, Marsilju.
Svanskeje: *Seconda*, Pul — *Nuova Fama*, Carigr. — *Prudente*, Jakin.
Truna: *Liberò*, Napulj — *Flegon*, Alesand.
Yarimuta: *Maria*, Trst

Dardaneli prošli

Živio, Sem, Fr. Kovačević, Nikola Despot, Toni C., Voluntas, Falmut

Brodarina:

U Carigradu bilježi se brodarina; iz *Azova* za Ingl. 49.6—50.6 od bačve sego; *Nikolajeva* 29.6—30.6; *Odese* 37.6—38.3; *Piarne* i *Burgasa* 5.9—6 kvart.; *Dunava* 8.9—9; *Suline* 69—7 sii.; *Carigrada* 5.6—6po kv. Isto tako, razmierno za sredozemno more.

Brig. anst. *Ino*, kap. Sopranić, odjadrio iz Trsta 21 listopada (otobra) za Kvinstoven drži se izgubljenim, jer mu do danas neima glasa ni traga.

Sa tršćanskog tržišća

Na žitnom tržištu zadnjih je danah ciena šenici poskupila, budući iz Ingleske javljaju, da je i tamo ciena poskočila; prodavali su robu iz Rusije po f. 8.90 za £116. Kukuruz novi, robu, koja je sirova, da se nemože u brodove tovariti, plaćali su po f. 4.60, robu novu suhu po f. 4.80 do 4.90 i staroga kukuruza, da imade, platili bi i do f. 5.40 za £116. Kafa je sada skuplja, što imade robe na puta za ovamo, prodali su plivajući za f. 1 skuplje. Rio sada vriedi od f. 39 do f. 42 šećera robe gotove nemože se dobiti, nu platili bi i po f. 32½ do 33. Vuna debela po f. 48 srebra. Kože suve volovske i kravje dobro tražene i plaćaju po f. 76 do 78 za 100. Zečije kože imadu slab izgled, jere imade lanjskih mlogo neprodalih i najbolja roba nema kupacah po f. 24 za 115 komada.

Oglas.

Gosp. Ljudevita Treota, dosadanjega činovnika banke „*Slavija*“ suspendirali smo od službe; a toga nevaljanom i bezkriepstnom proglasivamo izdanu mu punomoć, glasom koje mogao je sklapati za nas osiegurajuće ugovore i birati novce.

Glavno zastupništvo uzajemne osjegurajuće pražke banke „*Slavija*“ u Ljubljani.

Černy v. r.

T è k N o v a c a h

polag Borse u Trstu od 16—30 Januara 1871

NOVCI	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Carski dukati (cekini)	5.84	5.84	5.84	5.84	5.83	5.84	—	5.85	5.85	5.86	5.86	5.85	5.85	—	5.75
Napoleoni	9.94	9.95	9.95	9.93	9.93	9.95	—	9.94	9.95	9.96	9.95	9.95	9.94	—	9.96
Lire Ingleske	12.36	12.47	12.48	12.49	12.51	12.53	—	12.54	12.53	12.56	12.56	12.57	12.56	—	12.55
Srebro prid (aggio)	121.50	121.75	121.50	121.35	121.50	121.85	—	121.85	121.85	121.85	121.85	121.85	121.50	—	121.50

Naša Sloga izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 40 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 20 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. *Nar. Posl*

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravnitvo nalazi se *Via Capuano* № 1969/1.

Godina II.

U Trstu 16 Februara 1871.

Broj 4.

Pogled po svijetu.

U Trstu 15 Februara.

Što je novoga?

Kod nas u Austriji jest to novoga, da imamo novo ministarstvo. Ministar grof Potocki i drugovi mu bjehu po svojoj želji od Cara odpušćeni, pa osmoga dne tekućega mjeseca imenovani novi ministri. Tko je grof Potocki? Potocki je čovjek našega roda, blaga i poštena duša, pa bi u svojih okolnostih bio usrećio svaku državu, ali prema njegovim načelom u okolnostih, u kojih se sada Austrija nahodi, to mu nije bilo moguće. Bio i prošao. Tko su novi ministri? Predsjednik im je grof Hohenwarth, a g. Holzgethan, je ministar za novčane stvari, g. Schaffle za trgovinu, g. Jireček za škole i bogoštovje, g. Habjetinek za pravosuđe, a g. Scholl za obranu zemlje. Grof Hohenwarth bio je nekada veliki župan županije riečke, sad pako Namjestnik u gornjoj Austriji; a ostali tko dvorski savjetnik, tko profesor, tko ovo tko ono; ali svi ljudi, za koje se nije dosad znalo ni tko su, ni kako misle. Medju njimi g. Jireček i g. Habjetinek su rodom Česi, dokle našega plemena; tim muži, koji znaju, tko su Slaveni za Austriju i kako im u Austriju ide. Kako su ti ljudi bili imenovani za ministre? Iznenada od samoga Cara i tako na tajno i na tiho, da nije ni sam Beust, ministar izvanjskih poslova, ništa od toga znao, kako vele, dokle im nije u bečkih službenih Novinah ime nah čitao. Što svijet veli o tih novih ministrih? Naši se Niemci jeze do zla Boga, jedno što su bili imenovani bez njihova znanja; drugo što se nezna, kako misle, jer nisu prama običaju uzeti iz parlamenta iliti iz carevinskoga vieća; a treće što se medju njimi nahode dva naša čovjeka, i zato se jeze najviše. Niemci su uvijek držali, da u Austriji neima nitko nikakve pravice, nego samo oni; a odkad su se njihovi rođjaci, Prusi, onako u Franceskoj proslavili, da su je pol požgali i popalili, Bog sačuvaj, da im tko ni prigovori. Pa to je ono, rad što ih sad najviše peče.

Što ćemo pak mi na ovu promjenu reći?

Eh, mi smo stari drugovi tuge, pa nije nas tako lahko razveseliti, ni nade nam na bolju budućnost u pociepano srdce uliti; ali kad vidimo, kako se od muke uvijaju naši najljući protivnici, nemožemo nego zaviknuti, zora puca, bit će dana. Da su naši protivnici pošteni ljudi, može bit da bi i mi s njimi kukali; ali kako nisu tako veselimo se mi, a oni neka kukaju sami. Znamo dobro, da nam ovo veselje može i presjesti; ali bogme, onda će još netko s nami Boga moliti. Što nas je nešto obnadilo kod ove promjene, jest to, što su novi ministri obećali, da će nastojati, da paragraf devetnaesti (§ XIX.) temeljnih carevine zakonah neostane gluho slovo, nego da se i na nas protegne, kao što je već protegnut na Niemce i na Talijane. Ako to bude, onda ćemo, ako Bog dà, imati i škole u našem jeziku, i činovnike iliti plaćenike, koji će nam hrvatski pisati i s nami hrvatski govoriti. Kad budemo svi jednaki, ne samo glede dužnosti, nego i glede pravicah, Niemci, Talijani i Slaveni, onda će za Austriju sjeguro novo doba početi. Dosad je novo ministarstvo to novoga učinilo, što je pozvalo carevinsko vieće, da se sakupi dne 20 tek. mjeseca. U carevinskom vieću imaju većinu Niemci, tu će bit dakle izmedju njih i novi ministrah kreševa, kakova nije još bilo ovoj kraj deset godina.

Što je novoga u ostalom svijetu?

To, da su u Franceskoj obavljani izbori za narodnu skupšćinu, pa da su izabrani u većem broju ljudi, koji se straše od republike, pa hoće opet da povjere Francesku budi kakvoj okrunjenoj glavi. Iz Londonske se konferencije čuje, da sve ide po volji ruske vlade. U Fiorenci talijanski zastupnici viećaju, kako bi se dalo postići, da budu u Rimu i oni gospodari i Papa slobodan; ali to im nekako neide od ruke, jer sve što više govore, to se više zapliću, pa nemogu da se dogovore. U Rim jih je strah, a bez Rima sram.

Članak XIX temeljnih carevine zakon

U Austriji nije se ovih posljednjih godina može bit o nije-dnoj stvari toliko govorilo, razgovaralo, pisalo, tužilo i tumačilo, koliko upravo o članku XIX temeljnih zakonah carevine, koje zakone nazivljemo takodjer statutom ili konstitucijom od 21 decembra 1867. Premda je ovaj zakon od carevinskog vieća stvoren i po samom cesaru potvrđen, pa tako jasan, da ga svatko ma i najmanje diete razumije, griše još jednako proti njemu u Istri i Dalmaciji upravo oni ljudi, koji su od svjetle krune postavljeni, da ga čuvaju, na njega paze i svako mu poštovanje pribave, a krnjenje i nevršenje njegovo kazne i pedepsaju. Mi smo punim pravom zato od njih očekivali, da će, uvidjajuć učinjenu nepravdu, na koncu kraja jednoć pravedni prama našem narodu biti; ali buduć vriedjanje sve to silnije postaje, odlučismo, kao pravi te iskreni priatelji puka, cielom silom našeg rodoljubja ovoj nezakonitosti stati na put i konac joj učiniti, makar našim protivnikom i nebilo po čudi. Ovu našu svetu dužnost tim radije činimo, što i samo od skora imenovano ministarstvo obećaje, da rieči pomenutoga članka nesmiju i od sada unapred ostati više prazno slovo, nego da moraju postati pravom istinom.

Jer mnogo imade naših ljudih, koji niti su što čitali niti što čuli o tom zakonu, a veliki je broj i takovih, koji su ga može bit i proštili ali nisu razumjeli, to im ga ovdje od rieči do rieči pribćujemo, i glasi ovako:

„Sva narodna plemena u državi (carstvu), uživaju jednaka prava, i svako pleme ima nepovriedljivu pravicu, čuvati i gojiti svoju narodnost i jezik.

Priznava se jednakost svih zemaljskih jezicah u školi, uredu i u javnom životu

U zemljah (provincijah), u kojih prebiva više narodnih plemenah, imaju biti narodna učilišća tako uređjena (organizovana), da se svakomu od tih plemenah dadu potrebne pomoći za izobraziti se u svojem jeziku i nesmiju se siliti na učenje drugoga zemaljskoga jezika“.

Evo ti, mili rode, najljepših pravicah k tvomeu obstanku, razvitka i napredku!

Sada da vidimo malo, kako se mora ovaj zakon razumjeti i tumačiti.

U našem prostranom carstvu ovkraj Litave neprebiva samo jedan narod, nego više narodah i narodnih plemenah. Tu su Slavjani t.j. Česi, Poljaci, Hrvati u Istri i Dalmaciji, Slovenci po Kranjskoj, Štajerskoj, Istri itd. zatim Niemci, Talijani itd. Smjesa, kako svako vidi, svakojakih narodah, koji premda jedan tik drugoga i pod jednim vladarom živu,

hoće ipak svako pleme, ma bilo još manje, kao takovo živeti, razvijati se i obstajati. Svako dakle od tih naroda i plemenah svom silom nastoji, da sačuva netaknut svoj jezik, svoje običaje ili navade i posebnosti svojih otaca; pod nikakov način neće, da izgubi ove svoje svetinje, a najmanje želi prelieti se ili pretočiti u tuđe koje pleme. Toga radi odbija od sebe svom silom svako narivanje tuđeg jezika, običaja ili navade, jer drugačije i kad se nebi ovako živo branio, morao bi kao narod ili pleme nestati i propasti; jednom rieči, počinio bi na sebi ubojstvo, koje do sada, hvala budi bogu, još ni jedan narod učinio nije.

Kako žalibože svi znamo i čujemo, vlada se do sada ne samo što nije za nas brinila, nego izviše takove nam je zapreke stavljala, da se nismo znali nit kamo uteći nit gdje pomoći iskati. Istina bog, ovomu smo zlu krivi ponešto i mi sami, jer nismo radili, kako smo mogli i morali, neg čekali uvijek na tuđu pomoć. Ovo je naš veliki grieh za koji moramo sada pokoru činiti. Reći će nam možebit protivnici, bile su škole za vas kao i za nas, pa ste se mogli štogod naučiti te iz tminah sadašnjih izplivati. Dakako, škole su obstojale, ali u ono malo i slabih školah, djetca nam se podučavala i učila u jeziku talijanskom, njoj posvema tuđem i nepoznatom, pak baš zato i jer se hrvaščina mrzila i iz školah kao kuga tjerala, djetca se jedva čitati naučila, i to da se bog smiluje. Izgovori naših protivnikah koliko su objestni i nepravedni, toliko su i opaki jer naša djetca, pored svega darovitog duha uma i pameti, nisu u dosadašnjih okolnostih mogla mnogo naučiti, škole bo talijanske bijahu narodu samo tegotne, jer jih je morao uzdržavati ; a od nikakove koristi, dapače škodljive, kad promislimo onaj broj naših sinovah, koji su se rodu i narodu otudjili i njegovi najljući neprijatelji postali ponajviše zato, što su se u talijanskomu jeziku odhranjivali.

(Sliedit će)

Dopisi.

Iz Pazinščine.

Dopis iz nove Pazinščine, što se čita u prvom ljetošnjem broju *Naše Sloge*, dao je povod kojekakvim pogovorom, kojih nemogu da vam nejavim. Iz njih se najbolje vidi, kako kod nas stvari stoje, pa kako će i vlada i naši susjedi morati glede školah drugu zasvirati, ako žele, da se ovaj narod već kada tada izobrazu. Evo što mi o tom pripoviedaju.

Ovih su se danah pogovarali nekoji kmeti s nekojom našom gospodom. U razgovoru jedan od gospode da navali na kmete, veleć, da sad kmeti neimaju drugog posla, nego pisati u novine i grđiti pred svetom naše starešinstvo. Na tu da besjedu jedan kmet odgovori: Gospodo, ja nisam pisao ništa, jer neznam pisati, ali da bi znao, pisao bi i ja; jer je očevidno, da naše starešinstvo nepostupa s nami onako, kako bi valjalo. Pak da netičemo drugih stvari, spomenimo samo škole. Ja imam dva sina, i bio sam namislio dati jednoga u školu, a što sad nedam nijednoga tomu ste, gospodo, baš vi krivi i vaše škole*).

Kako to, zapita vas saznut jedan od one gospode.

Evo kako, prodalji kmet svoj govor. Neima tomu mnogo, sjedio sam ja i još s jednim susjedom u kući jednog svog prijatelja. Mi u razgovoru, a u kuću uredski sluga iliti fanat od oficija s pismom u ruci, koje preda mojemu prijatelju. Moj prijatelj vikne sina, što mu uprav u školu hodi, poda mu pismu i veli, vidi de, sinko, što pismo kaže. Dječak uzme pismo i počne nekako mucati i nešto podmuklo brbljati, ali nije nikako u stanju otcu kazati, što će pismo od njega. Moj se prijatelj razljuti, stane psovati i kuniti, i hoće dječaka gotovo da pobije, što mu nije vriedan pisma raztumačiti, a ono već toliko vremena u školu hodi. Nemoj tako, zaboga, zaleti mu se tu susjed u besjedu, jer ti diete nije krivo ničemu. I moj je sin hodio tri ljeta u školu, sve od osme do jedanaeste godine, a kazali su mi, da se je i

*) Mi neodobravamo nikako, što se naši kmeti školam ugiblju, pa bile one kakve mu drago. Ako li nisu s njimi zadovoljni, tomu je lahko pomoći. Neka se obrate prošnjom od svih podpisanom na svoja zastupništva pa neka išću, da im zastupništva dadu škole prema njihovim potrebam i u jeziku, u kojem sami žele. Zakon kaže, tko plaća, taj i zapovieda.

Ured.

dosta dobro učio, pak sad nezna više od onih, koji su sve to vrieme ovce pasli. Odsdora poslao sam ga bio gosp. Plovanu, da mi ga brašnoje iliti pričesti, al mi Plovan, poslje kako ga je izpitao, reče, da nezna nauka krščanskoga. Nego da ga šalji na nauk u crkvu, i tada da će biti sve u redu. Ja nisam mogao od manje, da nezapitam gosp. Plovana za uzrok te skrajne neukosti naše školske djetce. Na to mi Plovan odgovori: kako ćeš, jadniče, da ti se diete što u školi nauči, kad diete nezna nego hrvatski, a škola je talijanska, kao da živimo usred Italije ? Nije šala, naučiti se što u jeziku, kojega nerazumiješ. Dotle nije još nitko na svietu do-tjerao, pa nije mogao ni tvoj sin, imao on još bolju glavu i bio još mrljiviji. Štiti je lahko naučiti u svakom jeziku, kao što se je tvoj sin naučio štiti talijanski ; ali, moj dragane, štiti knjigu i razumjeti knjige i nauka nemože diete nego u svojem materinskom jeziku. Zato su, vidiš, i naša talijanska gospoda toliko vikala na škole, dokle su bile njemačke, a i pravo su imala. Samo sad imaju krivo, gdje misle, da se hrvatska djetca mogu što naučiti iz nerazumljive im knjige talijanske, kad se njihova nisu mogla iz njemačke. Učiti djetcu u nepoznatom jeziku, jest toliko, koliko htjeti ju zatupiti i zaniemiti do samoga kraja. Kad to moj prijatelj čuje, sasvim se umiri i počme, mjesto sina, kuniti škole i tko jih takove namisli, kad nam nisu koristne ni za dušu ni za tielo, a ono, da ih uzdržimo, moramo i na pse davak plaćati!

Tu su prediku naša gospoda slušala kao poparena, zavija-juć nosom sad levo sad desno, ali nisu znala drugo odgovoriti, nego pitati kmeta, da što on tim misli reći. Kmet onda odgovori : da nam date za naše novce naše hrvatske škole, kao što vi imate vaše talijanske. Gospodo moja, i sliiep kopriva poznaje, pak uvidjamo već i mi, da sadašnje istarske škole nešibaju drugamo, nego da nas smotaju u sve to dublji bezdan gluposti i neznanja. — I tako se rastaše, okrenuvši gospoda u grad, a kmeti u polje.

Kmet kmetu

pred izbori u hrvatski sabor.

Brate, da si mi zdravo!

Za koj tjedan vrhovne će nas oblasti opet pozvati, da biamo svoje zastupnike u naš hrvatski sabor. Ako ikoga, to tišti najveć kmeta, što gospoda u saboru zaključe i učine. Ako dakle itko, to mora najveć kmet gledati, koga će u sabor poslati. Toga radi mislim, da neće bit iz gorega, ako se mi kmeti stanemo već sada dogovarati, kako ćemo se kod izborah vladati. I to ti je eto dalo povod ovomu listu, što ti, brate, evo u zdravlju i, ako Bog da, u srećan čas pišem.

Koga ćemo dakle u sabor poslati?

Prije nego ti na ovo pitanje odgovorim, rad sam da znaš i dobro da zapamtiš, da je naša hrvatska domovina u ovaj čas na dvie protivne stranke porazciepana, naime na narodnu i na magjarsku ili na tako zvanu magjaronsku. Ima još jedna, il dvie druge strančice, ali ote se od magjarske u ničem nerazlikuju, nego što na narodnu pod drugom izlikom udaraju, zato ćemo ih uzeti pod jedinim imenom stranke magjaronske.

Ti ćeš, brate, zabrinut pitati, odkud ta razlika, kad smo svi zajedno Hrvati, a Magjarom neima izmedju vode Drave i Jadranskog Mora nigdje ni slieda ni traga? Na to ću ti odgovoriti, da nije to razlika po rodu i plemenu, nego po čudi i srdcu. I narodnjaci i magjaroni svi su Hrvati, ali tom samo razlikom, što jedni vole narodu hrvatskomu, a drugi sebi i narodu mađarskomu. Narodna se stranka drži starih hrvatskih pravica, a stranka magjaronska nemari toliko za našu hrvatsku kraljevinu, koliko mari za objestne i vlastohlepne želje gospodujućeg u Ugarskoj naroda magjarskoga; narodna stranka ljubi i njeguje što je od starine naše, a magjaronska namiguje Magjarom, našim poslje Niema- cah najljućim protivnikom. A da nemisliš, da je magjaronska stranka u zemlji bogzna kako mnogobrojna, znaj, da k njoj nespadaju nego nekoliko pomagjarenih velikašah,

onda jedna stran činovništva, pa gdje i gdje nešto naroda, zavedenâ slipeći obećanji. Ta je stranka prije tri godine kroz magjarske spljetke došla do vlasti, pa između trojedne kraljevine i kraljevine ugarske ugovorila i utanačila nekakvu nagodbu iliti pogodbu, koje nebi bio nikak pošten Hrvat podnipošto potpisao ni onda, ni do vieka. Toj je stranci bio dosad na čelu čovjek, koji nije Hrvatsku držao za drugo, nego za svoju i za magjarsku kravu muzaru, pa kad se je njegovo opako muzkanje otkrilo, morao je crna lica sa svoje stolice, a taj ti je čovjek glavom bivši hrvatski ban, Levin barun Rauh. S njim je magjarska stranka u zemlji zgubila svoju najčvršću polugu. Ali se još jednako nije nakanila predati, akoprem onako pobijena i osramoćena, jer ju drži u svojoj milosti magjarski ministar grof Andraši, koji u Hrvatskoj dotle nešto može, dokle se Hrvati neosvieste i neopamete.

Što dakle sad?

Sad će ta stranka, kao i prije tri godine, iz petnih žilah nastojati, da zadobi opet većinu u saboru, da na taj način potvrdi i učvrsti ono, što je u ove tri godine na našu skrajnu štetu i najskrajniju sramotu s Magjari uglavila i učinila. Sad je dakle došlo vrijeme, da se i narod svom silom svoje narodne svijesti opre toj izdajničkoj stranki, pa da, stupivši u sabornicu u većini, razvrgne što je ona učinila te s Magjari novu nagodbu učini, tako najme, kako će bit pravo i koristno za nas i za nje. Mi nismo ničiji, nego svoji, pa ni magjarski ni robovi ni sluge; jer da danas kraljevska obitelj izumre, mi bi mogli sutra izabrati kralja, koga nas volja. Tim s Magjari nas neveže ništa, nego, kako nekada tako i sada, naša dobra volja; ako nam najme meće račun, da drugujemo; ako pak ne, da se u ime božje razdružimo i razidjemo, pa mirna Bosna. Takav je bio najstariji, takav mora da bude i najnoviji odnosaj između nas Magjarah.

Ali Magjari i naši magjaroni nerazumiju te stvari tako sviestno i duševno, pa će prigodom budućih izborah gledati opet nebo i zemlju okrenuti, da zadobe većinu, pa da uzmognu Hrvatsku, putem njezina sabora, i na dalje na uzdi držati. Tu će bit i obećivanja i strašenja, ali ni na obećivanja ni na strašenja netreba da se naš narod osvrta. Obećivali su i prvi put, pa kamo su im obećivanja dospjela? Obećivali su, da nećemo štibre plaćati, da nećemo soldatah davati, da nećemo štemplu imati, da ćemo moć tabak po svojoj volji saditi i prodavati, da će nam domovinu, pridruživši joj Dalmaciju, ucjeloviti, pa što su od svojih obećanja uzdržali? To, da sad plaćamo i više nego smo prije, da se sad kod nas i dva puta na godinu soldati dižu, da moramo štemple na svaki komad javna papira jednako prilepljivati, da se u zemlji svaki dan nove fabrike od tabaka grade, a mjesto da Hrvatskoj pridruže Dalmaciju, da su i grad Rieku iz ruku pustili te Magjaron predali. Magjaroni dakle ako i jesu naši po radu i plemenu, ali nisu po duši i obrazu, zato daleko im lepa kuća!

Nego moj se je list otegnuo, a ja ti još nisam svega doizkazao, zato nadaj mi se opet izpred izborah, pa ću ti kazati, kakvih ljudin nesmiemo nikako, a kakve moramo svakaka u sabor poslati. Zdravstvuj.

tvoj brat Primorac.

Slavija,

uzajemno osjeguravajuće društvo, ustanovljeno za sve slavjanske narode.

Izadjimo de na polje! Žito je baš dozrelo i čeka, da dodju pridne žetelje i da ga požanju. Mnogi je već od vas možda prije podneva kosu klepao i srpe brusio, da će poslje podne u zrelo žito; — ali je već prekasno bilo. Nebo se navuklo tmas-timi oblaci, iz njih zagrmilo i u malo časa pokrila zemlju tuča — smrznula voda, koja je poharala, poništila sve žito — željno očekivano po ubogom seljaku komu se takodjer njegova, možda jur kruha stradajuća družina, od srca radovaše. Koliko je takovih, koji si bijahu jur novacah izposudili na zrelo žito i obiljnu berbu, a sadi — sve je poništeno! Polje stajaše pred jednom urom u najljepšem krasu, a sada je pusto i prazno, kano u početku proljeća, kada se snieg topi. Drvlje puno sladkoga voća, za čas je obrano i već putih iste grane polomljene.

Kamo čovjek okom krene, vidi kakova je grozna nesreća stigla polja i vrtove, vinograde i livade, vidi tužne i suzne oči nesretnih obiteljih i zadržah.

Tko nam imutak ugrabi, nije još naš najveći dušman, erbo se izgubljeno dobro marljivim radom i dobrom voljom natrag steći može. Imamo još mnogo i mnogo drugih neprijateljah, koji posizu za najvećim našim blagom. A što je naše najveće blago! Naš život. Osim ognja i vode ima raznih bolestih i toliko drugih pogibeljih da jih čovjek nebi mogao nabrojiti: svi ovi dušmani našega življenja služe jednoj gospodinji, koja se neda niti preprostiti, niti podkupiti, niti prevariti. A tko je ta stroga i neumoljiva gospa? To je smrt! O koliko je obiteljih smrt u najskrajniju nuždu bacila! Smrt dodje, uzme gospodara, a potom sve ode po zlu. Težak, može biti otac četvero petero djece, djela i trudi se da si obitelj pošteno prehrani. Smrt dodje, uzme s otcem svaku zaslužbu, a uboga siročad ostaje bez svake pomoći.

Da se svako ovakovo zlo preteče, i kod pomenutih nesrećah u skrajnu nuždu stavljenim nesretnikom bar ponješto pomogne, sabirahu se po svih stranah bogata i imućna gospoda u zajednicu iliti u društvo. Ovi muževi odlučise da pomažu svakoga, komu bi se koja od gore spomenutih nesrećah prigodila, ako privoli na to, da svaku godinu odmjereni i stanoviti prinosak u njihovu blagajnu ili kasu plaća. Takove zajednice ili društva zovemo osjeguravaonice.

(Drugi put dalje).

Različite viesti

* **(Obć. zastupstvo u Metkoviću).** Iz mile nam posestrime Dalmacije dolaze veseli glasi, kako je najme poslije sedam-godišnje borbe, sijajnu pobjedu zadobila narodna strada, pri izborih obć. vieća u Metkoviću. Pobjedu ovu tim radostnije bilježimo, što opazismo, da ondašnji Hrvati uz vas pritisak tonomaški i uz svu nevolju pretrpljenu radi poplave nisu zaboravili nit na svoju rodo i domoljubnu dužnost, nit na svoje hrvatsko poreklo. Tako valja, to je pravo, ničiji sluga ničiji djavo! Živili hrabri Metkovićani, koji ste umieli Lapennina se jarma riješiti!

* **(Slavjanska nar. Čitaonica u Trstu),** prirediti će u svojih prostorijah, dne 4 bud. mjeseca, veliku besedu s tombo-lom i igrom na korist sa poplave Neretve postradačkih žiteljah.

* **(Spomenik Maksimilianu),** nesretnomu caru Meksika, podignuti će se u Trstu na tako zvanu Piazza Giuseppina. Ovih danah izložili su umjetnici iz Austrije, Italije i Njemačke 11 obrazacah ili modelah ovog manumenta, koji mora se priznati, jesu svi majstorski izradjeni.

* **(Čitaonica u Puli),** kako nam odonle pišu, veoma lepo napreduje, čemu nemalo doprinaša mladi pjevački sbor, koji se je baš odlikovao, kad su se onomadne lepa kita Čitaoničarah u veselu društvu rastajali s jednim svojim drugom, na njegovom odlazku iz Pule.

* **(Karlovačko-Riečka železnica)** ide tako sporo iliti po malo napred, da su jedne riečke novine izračunale, da će bit gotova 1889 ako se bude ovako marljivo radilo. Baš se vidi, da je Magjaron Rieka ležala na srcu, dokle je bila hrvatska, a sad da im leži — u želudcu!

* **(Iz Franceskog-Njemačkog rata).** Njemačka pita od Francezke, u ime ratnih troškovah ne samo Alzaciju i Lorenu, zemlje u kojih prebiva preko 2 miliona dušah, nego još 8 hiljadah milionah franakah ili 3500 milionah našega novca u srebru. Premda je Francezka, kako obće znano, vrlo bogata, težko će uz sve to ikada moći izplatiti ovu svotu iliti sumu, koja je sa 200 mil. veća od cieloga austrianskoga duga, a iznaša ⅔ svega državnoga duga francez prije rata; 4 puta je veća od godišnjeg državnoga dohodka, te se tolike vrijednosti kroz ljetu neuvažiti niti neizvažiti iz Francezke trgovine. Sve skupa uzete banke, austrianske i njemačke, neimaju ni glavnice (kapitala) ni kredita, kolika je ona svota, s kojom bi Pruska mogla 3 puta sve svoje dugove izplatiti, pa bi joj još ostalo preko 200 mil. for. u srebru; isto tako i svi dugovi ostale Njemačke mogli bi se s njom podmiriti. Kad bi zbilja Francezka morala izplatiti Pruskoj ovih 8 tisućah milionah, tada bi na svaka ondašnju glavu po 200 franakah

došlo, koje je upravo nemoguće na jedan put sakupiti, jer se toliko srebra nemože nit dobiti. Sve zlatne rude ovoga svijeta, računajući ovamo Kaliforniju i Australiju, proizvadjaju svake godine 300 milionah, Prusija pako traži 10 puta toliko. Makar se ova svota i obali na jednu trećinu ili polovicu, to godišnji kamati ili interesi od nje dosta su veliki za uzdržavati svu njemačku vojsku. Na taj način Francezka će morati hraniti vojsku iz podjarma, kojeg nebi se mogla nikada osloboditi; jednom rieči Francezka bi napram Njemačkoj onako stajala, kao sada Rumunjska i Srbija pram Turske. Eto kamo ju Napoleon zavede i kako se velike države upropaštaju opakom vladom i nasilnim gospodstvom!

U Montmirailu dogodilo se, da je mjestni župnik (plovnik), Mair (gradski načelnik iliti podesta), njegov pristav ili adjunkt i učitelj pučke učione, podupirao činom i svjetom francezke soldate. Saznav za to Prusi, pozatvore svu četvoricu, pod vojni je sud stave i na smrt osude. Buduć čudnovatim nekim načinom, utekao iz tamnice župnik i načelnik, pograbiše, ni kriva ni dužna, druga dva poštena građana (liepe li ti mili bože njemačke civilizacije!) pak je mjesto njih na smrt odsudiše i dana 21 januara u Chalons odpeljaše, gdje je magistrat, usljed dobivena naloga morao dati izkopati 4 groba i napraviti 4 liesa ili mrtvačke škrinje. Kao nekakovu osobitu milost učiniše adjunkt, starcu od 68 godina, da su ga najprvo ustreljali, a tada tekar ostali trojim pogubiše od 4 do 4 minuta jednog za drugim, a grad Chalons, je morao platiti 200,000 franakah što je, kad je rat buknuo bio, Njemce odtjerao. —

Čuveni general grof Hauke, poznat po svijetu kao Bosak, ime, koje mu nadjenuše Poljaci, jer je često putah bosonog vodio poljske ustaše pri zadnjoj revoluciji, sada zapovjednik prve brigade, pod starcem Garibaldiom, opao je u slavnoj po Francezke bitki, kod Dijona dne 21 p. m. Njegovi ga drugovi sljedećeg dana nadjose mrtva ter gola i naga u jednoj šumici kraj Dijona, Niemci ga do košulje porobiše, pa mu ni iste čizme ne puštije. Jadnik ostavio žalostnu ženu, prvu rodjakinju carice ruske, i četvero nejake dietce. Bosak je postao sa 25 god. pukovnikom (kolonel ili oberstar), komu je, radi velikog junačtva počinjena u Kaukazu, darovao car Aleksander zlatnu sablju; ali uzprkos tomu odlikovanju, on je pustio službu i dostojanstva, pak pritekao u pomoć svojoj čemernoj domovini Poljskoj u posljednjem ustanku kad bijaše u pogibelji.

Draginja u obsjednutom Parizu biaše posljednjih danah strašna. Jedno se jaje prodavalo po 2 franka (90 novč.), 1 zec 50 franah, 1 golub 35 fr., 1 kokoš 55, 1 raca 8, jedan puran (tuka) 90 franakah.

Kretanje austrijanskih brodovah

od 1 do 15 Februara 1871.

Dojadrili u — iz

Trst: *Catterina*, Smirne.
Alesandriju: *Nono Sisto*, Grimsky.
Algir: *Union S.*, Liverpula za Trst — *Rosa*, Trsta.
Anversu: *Mana Luigia*, Trsta.
Bruvershaven: *Ricordati*, Carigr.

Carigrad: *Slavomir*, Genove — *Elena*, Marsilje — *Jupiter*, Hennok, *Matusalem*, Njukastla — *Giuseppe*, *Equità*, Kardifa — *Eber*, Liverpula —

Ljubezni prvi, Cefalonije — *Barba Zvane* i *Mila F.*, Kardifa — *Uno*, *Pierino*, Suline — *Izgleđ*, Marsilje — *Maylath*, Njuporta — *Barone Vranicani*, Malte.
Deal: *Andre*, Hula za Trst.
Dublin: *Betty*, Odese.
Falmut: *Bakar*, Marsilje za Leit — Akus Odese — *Genitore Nicolò* Taganroga.
Flesingu: *Sara*, Cav. *Sgardelli*, Suline.
Genovu: *Buon'Armonia*, Taganroga — *Marco Maria*, Brdianske.
Gibraltar: *Decio*, Karabane.
Glucester: *Castor*, Odese.
Kardif: *Ave*, Limerika.
Kartagenu: *Oruto/oro Romano* Trsta.
Kork: *Angelki* Nikolajeva — *Urin*, *Tito*, Odese.
Kvinstoven: *Mosorska vila*, *Maria Fanny*, *Slavjanska*, *Else*, *Porta*, 2 *Cognati*, Odese — *Gregorius*, Nikolajeva — *Nettuno*, Suline — *Nane B.*, Krca.
Larnaku: *Gius. Nicolò*, Alee.
Londra: *Grisi*, Taganroga.
Malta: *Pelegriano*, Kardifa — *Francika Teresa*, Taganroga — *Giov. Boikovič*, Smirne.
Marsilju: *Sunce*, Ješki — *Capricio*, Brdianske — *Mslchio*, Marinpolja — *Rrnja Kaboga*, Taganroga — *Speme*, Meline — *Fidio*, Algira — 1. *dubrovački*, Odese — *Amata Golubović*, Ibraile — *Elena Kovačević*, Marinpolja.
Mletke: *Istria*, Njuporta — *Matilde*, Njukastla — * *Elena C.*, Kardifa.
Njuport: *C'or/orto*, *Teofrastos*, Odese — *Nikolaj*, Jeski.
Njujork: *Atila*, Trsta — *Paolina S*, Livorna.
Pencanc: *Bakar*.
Port Said: *Nimrod*, Njuporta.
Pire): *Sobieski*, Trsta.
Plymut: *Olivo*, Odese.
Salouié: *Risparmio*, Kaneje.
Smirnu: *Treči*, Genove.
Stanseju: *Beatrice*, Odese.
Tran: *Paulus*, Glasgova.

Odjadrili iz — u

Trsta: *Tartaro*, *Unione*, *Berta*, Carig. — 2 *Brader*, Bahiju — *Nikolas*, Salonici — *Atlas*, *Divino*, *Ariosto*, Alesand. — *Eden L.*, Carig.
Alesandrije: *Plod*, Sira.
Anverse: *Maria Mattea*, *Cerere*, LuSinj.
Barcelone: *Moses Montefiore*, Trst.
Carigrada: *Slavità*, *Andre*, *Mar. Francesca*, *Penelope*, *Jean*, *George*, *Xe-nofun*, *Novi klas*, *Miljenko*, Marsilju — *Rosina*, *Majus*, *Virtù*, *Narod*, *Strossmayer*, 3 *Re*, Kork — *Skenderbeg*, Odese — *Guido*, Anversu — *Vojvoda*, Sulinu — *Proteo*, *Sagittario*, Odesu — *Jugoslav*, Marsilju — *Pasqualina*, Mesinu — *Costante*, *Carmella*, Kork — *Giusto dell'Argento*, Krè, — *Grazia Dio*, Sulinu — *Casimiro C.*, Malta — *Elena D.*, Balèk — *Teresa Hanny*, Varnu.
Falmuta: *Trino*, *Natan*, Dip.
Griuoka: *Trident*, Odese.
Kardifa: *Leopoldina Baner*, Krci — 2 *figlie*, Batum — *Pace P.*, Siru — *Cvietni dan*, Odese.
Kvistovns: *Regulus*, Limerik — *Gius. Šćupa*, Dip. — Luij» zkpa, Londra — *Ana Lazarović*, Dublin.
Leita: *Patrizio F.*, Mletke — *Marte*, Šild.
Limerika: *Armonia*, Kardif.
Livorne: *Mary Bond*, Marsilju.
Malte: £2. *Kovačević*, *Antonia*, *Eni*, *Giovannino.R.*, *Amur*, *Accorto*, *Tempo*, *Riccardo*, *Bortolina*, Kork.
Marsilje: *Idomeneo*, *Liubesne sestre*, Carig.
Njukastla: *Mattio L.*, 3 *Cugini*, Smirnu — *Ugo*, *Mercur*, Trst — *Emma*, Odese.
Salonika: *Favorito*, Marsilju.
Svanskeje: *Oskar*, Pulu — *Giudita*, Trst — *Drago G.*, Krf.

Dardaneli prošli

Nino, *Lussignano*, *Iris*, Falmut — *Arfaesad*, Ingl. — *Silos*, *Iro*, *Trappano*, *Evo*, Marsilju — *Ant. Maria*, Messinu.
Iz Livorna, javljaju, da je bark aust. *Cerbero* kap. *Rupel*, jadrec iz Marsilje u Carigrad, posvema utonuo, a čeljad spasio ruski brod *Luka Padre*.

T è k Novacah

polag Borse u Trstu od 1—15 Februara 1871.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Carski dukati (cekini)	6.84	—	6.84	5.83	—	6.83	5.83	6.84	6.84	5.84	6.84	—	6.84	6.84	6.84
Napoleoni	9.94	—	9.95	9.95	—	9.95	9.96	9.96	9.98	9.96	9.96	—	996	9.94	9.94
Lire Ingleske	12.54	—	12.54	12.63	—	12.62	12.53	12.62	12.54	12.56	12.56	—	12.66	12.66	12.66
Srebro prid (aggio)	121.65	—	121.65	121.65	—	121.50	121.60	121.60 -	121.65	121.65	121.76	—	121.76	121.76	121.76

Naša Sloga izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 40 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 20 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. *Nar. Posl.*

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravnitvo nalazi se *Via Capuano* № 1969/1.

Godina II.

U Trstu 1 Marča 1871.

Broj 5.

Pogled po svijetu.

U Trstu 28 Februara.

Iz zadnjega „Pogleda“ naši su čitatelji vidili, da je poradi imenovanja novoga ministarstva nastala u Austriji takova pomutnja u mislih, da su se jedni ljutili, drugi pako veselili, a nije se pravo znalo, ni za što se tko ljuti, ni za što se tko veseli. Ta pomutnja traje iliti trpi još i danas. Razlika je samo u tom, što oni, koji su se onda ljutili, neimaju se sad, po našoj misli, na što tužiti; a oni, koji su onda k veselju nagibali, neimaju se još čemu veseliti. Stvari bo još stoje uvijek onako, kako su stojale do onda; jer Niemcem nije u ničem učinjeno krivo, a Slavenom u ničem pomognuto.

Prama toj pomutnji, kako smo predviđjali, Niemci gdje god mogu, udaraju na ministarstvo. Ministarstvo je prosililo, da mu se dozvoli do konca aprila pobirati danak iliti štibru onako, kako se je pobirala i lane. Ali mu obična njemačka većina carevinskog vieća nije to dozvolila, nego do konca ožujka (marča), akoprem se uvijek hvali, da ona jedina carstvu dobro želi. Naproti, nenjemački zastupnici bili su skloni ministarstvu po volji učiniti, veleć, kako se još nezna, što i kako misli, da ga nije pošteno podkapati. I to tim manje, što je ministarstvo obećalo, da će u ova dva mjeseca njegovo djelo doći na vidjelo; pa da će onda carevinsko vieće imati priliku, pohvalit ga, il pomraziti. Nego, kako njemačka većina nije na to pristala, tako je propao ministarski predlog i njegova obrana.

A mi? A mi čekajmo po navadi, da vidimo, što će iz svega toga biti; pa ako se bude čemu, hoćemo se rado veseliti.

Iz ostaloga svieta imamo danas javiti veliku novost. Njemačko - franceski rat je dovršen. U Versalji na 26, između pete i šeste ure u večer, bio je podpisan mir. Francezi, videć, da nemogu dalje i da im se nije od nikud pomoći nadati, klonuli su glavom i pristali na sve, što su Niemci od njih zahtjevali. Uvjeti iliti pogodbe mira nemogu bit teže. Evo ih. Alzacija i njemački diel Lorene, sa tvrdim gradom Metzom, odstupljaju se Njemcem. Ovo još kako tako, jer su to nekada bile njemačke pokrajine, a i sad se ondje njemački govori. Franceska će platiti, da odškodi Njemačkoj troške u ovom ratu, pet milijardah, to jest, pet tisućah miliunah franakah. A borme to nije malo! Ovi novci moraju bit izplaćeni u tri godine danah, a dotle će njemačka vojska u Franceskoj stražu stražiti. Naposljedku njemačka će vojska slavodobitno kroz Pariz promaširati, valjda zato, da se Francezi spominju njemačke oholosti. Mi u ovoj nesreći nevidimo, nego zamektak budućih ratovah.

I eto, na taj način stupamo u novo doba, ili novi tečaj vjekovah. Sviet već nestoji na onih polugah, na kojih je stojao prije pol godine danah. Francesko na svijetu mjesto jest za sada Njemačka zauzela; a Niemci sasvim drugače misle i rade, nego li su do sada Francezi. S druge strane, Njemačka je ujedinjena, ali nije gotova, jer ima još mnogo Niemcah izvan novoga njemačkoga carstva, i to u Rusiji, Austriji i u Švajcarskoj. Rekao tko što mu drago, to je stalno, da Niemci neće mirovati, dokle se i ova uda nespoje sa svojim velikim tielom. Tim budimo pripralni gledati, kako

će odsad unapred njemačka izvanjska politika u tu kolotečinu zaleći. Toga radi one države, koje imaju i Niemcah među ostalim narodom, morale bi dobro paziti, na koga će se u svoje vrijeme zanesti i u koga uprijeti.

O gnoju.

IV.

Kako treba raditi, da se amonijak iz gnoja ne izgubi.

Svaki razuman poljodjelac dobro zna, da je nedvojbeno velika škoda, ako amonijak, koji je bitni diel svakog dobrog gnoja, izhlapi iz gnoja. Gnoj, koji nima amonijaka (gnjilca) u sebi, malo je vriedan, buduć da takov gnoj nima nikakve prave moći niti promica plodonost rastlinah. Da se pako gnoja ta plodna, bitna moć sačuva, izkusni ljudi preporučuju sljedeća kao najbolja sredstva iliti načine. Uzme se jedan funt sumporne kiseline (ulja od vitriola) ter se ulije u sto vedarah vode. Zna se samo po sebi, da ne na jedan put uprav u sto vedrah, nego po potrebi, sad ovoliko sad onoliko, da u svem skupa na sto vedrah vode dojde jedan funt sumporne kiseline. Paziti pako se mora kod tog ravnjanja na to, da se ulije vazda u vodu ne pako na ulje, jer drugačje bi se ova smjesa užgala i pokvarila. S takvom vodom, kojoj je sumporne kiseline prilijeno, ima se gnoj poškopiti u hlievih (štalah), ili na dvorišćih, tri ili četiri puta na ljeto. Takodjer i posipanje gnoja sadrom (žes, gesso) govori se da je vrlo dobro sriedstvo, da se amonijak sačuva i to uprav zato, jer je sa sadrom, kako kemičari uče, namiešano nekoliko sumporne kiseline. U obće je sve preporuke vriedno, gnoj više putah sadrom posuti. Izkustvo je potvrdilo, da je sadreni gnoj mnogo plodniji, nego li nesadreni. Buduć da se gnoj u štalah ili na gnojišću kad i kad samo po vrha njim pospe, očevidno je, da nijedan razuman i mogućan poljodjelac nebi smio toga posipanja zanemariti. Sadro je takodjer drugo sredstvo, koje se broji k onim, što brane, da se najbolji i najtječniji drobci iz gnoja neizvjetre. Iskusni u toj stvari ljudi vele, da 4 do 6 funtih pravo dobro sameljenog sadra ima na 100 funtih ili cent gnoja toliko moći, da ako se njim gnojische namieša, amonijak nemože nikako izvjetriti.

V.

Sadren gnoj — najbolji gnoj.

Kemija nas uči, da sadro, ako se njim gnoj posiplje, zadržava njegovo vrienje i vonju tako, da se plodni, bitni gnojni dieli izkaditi nemogu, nego u gnoju ostanu. Kad se pak gnoj sadrom posiplje, treba se ravnati po sliedićih pravilih. Po zimi nek se spravlja gnoj svaki dan iz štale na velik, zato pripravljen kup. Gnoj nek se raztrusi po kupu i na svaka dva centa gnoja nek se posije pet fantih sadra. Maja mjeseca nek se dodade na gnojni kup za dobru pest na debelo prsti, koja se onda mora pustiti podpuno na miru ležati. Setembra se mjeseca izpelje gnoj na njive; pa svaki, koji tako radi, do mala će se vremena osvjedočiti, da će mu takvo ravnjanje mnogo koristi donieti. Po mnogih je izkustvih dokazano, da sadren gnoj dolikuje osobito vrućoj i tankoj zemlji, koja ima obilno japna u sebi. U nekojih pokrajinah

(provincijah) posiplju gnoj i u štalah i na gnojištih, i na takav način si naprave tako moćna gnoja, da za polovicu više daje nego onaj nesadren. Tako rade razumni i marljivi poljodjelci u Švajcarskoj, Njemačkoj i Englezkoj. Osobito Englezi već mnogo ljetah miešaju sadrom konjski gnoj, pak su se osvjedočili, da sadro vrlo gnoju pristoji, i to zato, što sadro sadržaje gnoju njegove najbolje i najplodnije diele, čuva ga od prenapla vrienja i čini, da gnoj neide svaki dan na manje.

Dopisi.

U Rabu 17 Februara.

U nedjelju, to jest, na 5 t. m. oko devete ure jutrom iz nena zagruali mužari na obalah Rabskih. Zvonovi ubrali se u skladno i milozvučno odmievanje, a sred Zablja na tihanom moru pljuštio i k Rabu se primicao parobrod *Kurtatone*. U nekih ulicah zašumljela vika: „Brže na posao, dodje nam Guvernatu“; u drugih pako: „Letite k moru, pripravite hitroplovke šajke, da dočekamo Namjestnika, kako se pristoji!“ Sada već nije nitko više dvojio, nego samo neuztrpljivo čekao, da stupi na kopno Gavril barun Rodić, Namjestnik Dalmatinski; i zbilja, za čas doleti, kano hitrokrična lastavica, lagahni čamac u luku i na kraj stupi uz obćenito veselje i urnebesni *živio* naš plemeniti i čestiti gost. Odmah pohodi njekoje crkve, zatim učionu žensku. Tu ga pozdravila malena djevojčica kratkim nu jezgrovitim i u srdce dirajućim hrvatskim govorom, zatim dvie izpjevale u čast mu preliepu pjesmicu *).

Poljubiv u čelo naše male pjevačice, hoti saslušati u čitanju redomice sve ostale. Tu mu se vidilo na licu, kako ga je u srdcu radovalo njihovo razložito čitanje, ter čisto, točno i pravilno izgovaranje. Pohvaliv učiteljicu i preporučiv joj postojano nastojanje okolo izobraženja dječice, uz pratnju množine svieta podje u mužku školu. Tu ga opet pozdravi maleno društvanje pjevanjem narodne himne iliti carevinske pjesme, a jedan izmedju njih progovori razgavetnu srdačnu dobrodošlicu. I tu ostav zadovoljan i zahvaliv se uljudnim govorom na sjajnom dočeku otidje dalje. Pregledav porezni Ured, svrati se u gradsku bolnicu, što ni jedan namjestnik do ovoga. Kažem, gradsku bolnicu, nu neznani bi li ju mogao tako nazvati, dapače nikako drugčije nego tako, jer bi tu i zdrav lahko mogao oboljeti. To je malena kućarica gdje da zaklone glave siromašni starci i starice, a preuzv. Namjestnik mogao se osvjedočiti, kako u tom zakutku staroj, gladnoj i nemoćnoj golotinji, osobito u zimi, dnevi prolaze. Grad se doista brini, da toj sirotčadi pomogne, ali imade jako malenu glavnicu, kojom da bi svoj toj nevolji mogao pomoći, te mislim, da bi veliko milosrdje bilo, ako bi se ikoliko za tako svetu stvar Namjestništvo pobrinulo i u zgodnoj prilici na budi kakav način takovo poduzetje poduprlo.

U predgradju Rabskom pregleda trud i napredovanje odbora za poboljšanje ratarstva, za koje se današnji dan toliko brini popečiteljstvo iliti ministarstvo poljodjelstva. Dalmacija bijaše u toj struci, kao skoro u svih ostalih, jako zaostala, a Dalmacija je zbilja takova pokrajina, u kojoj može uspjeti koliko raznovrstna životenja, toliko svakovrstno bilje. Ovdje nemože se nego pohvaliti Namjestništvo, što se toga posla dušom i srcem poprimilo, a iz druge strane pućanstvo odazvalo, neštedeć ni truda ni novca, da poljodjelstvo unapredi i poboljša.

Čim bijaše ovaj posao ovršen, posieti visoki gost obćinu i tu preporuču sakupljenomu vieću uljudnim nu ozbiljnim govorom nastojanje o napredku i naobraženju mladeži, koja može jednom pomoći, dapače usriećiti svoju domovinu, i primiv rado i zahvalno dvie i tu u njegovu čast izpjevane pjesmice, oprosti se s načelnikom iliti podestom i s ostalim viećem.

*) Ne zamjerite, što vam nemožemo tiskati i pjesmicah, radi premalena prostora ovoga lista. Dopis pako rado tiskamo, da sviet vidi, kako naš narod srdačno dočekuje visoke dostojanstvenike svojega roda i plemena, kad oni zanj mare. *Ured.*

Nemogu zamućati, sto se udostoji pohoditi starodavnu obitelj crkvnog vrhovnog poglavara, nadpopa Nimirića i obćinskog načelnika Golžinića. Preuzvišeni Rodić nije se hotio zadovoljiti pregledavanjem samo ocs. kralj. Ureda, nego premda lievaše kiša, uputi se na konju najprije u selo Lopar, dvie ure daleko od grada, zatim pohodi redomice sva ostala i najmanja sela, da se osvjedoči o stanju težačke ruke, priporučujuć svakuda pučke škole. U kolikom su protuslovju preporuke i želje toga čestitoga domorodca sa dosadašnjimi odlukami vrhovnog školskog nadzorništva u Dalmaciji, progovoriti ćemo u svoje vrieme. Za sada reći ćemo samo to, da dočim je jedna stran zatvorila pučke učione, barem ovdje na otoku Rabu, druga je priporučuje; nu tomu se zlu ponešto doskoćilo, a ufamo se, da će ga skorom i nestati.

Za boravljenja Rodićeva u Rabu nebijaše konca ni kraja radostnomu i urnebesnomu klikanj *živio*. Grad biaše svečano urešen a u večer veoma liepo razsvjetljen. Bilo je tu na prozorih i liepih prozornih napisah. U večer bijahu pozvani na gostbu na parobrod gg. naš nadpop, naš načelnik i sudac gradski, kano takodjer jutrom propratila ga ova trojica u tri obližnja sela, te čim izjavi svoju zadovoljnost na izkazanoj mu časti, uz pucjavu i zvonjenje, odzdravljajuć iz parobroda narodu, što ga pozdravljaše gromovitim *živio* sa zidinah gradskih, odplovi prama Zadr. Bog nam poživio svakoga tako brižljiva poglavara!

„Slavija,“

uzajemno osjeguravajuće društvo, ustanovljeno za sve slavjanske narode.

Najstarije osjeguravajuće zajednice imaju Englezi, a kasnije su i drugdje uvedene. Nu ota društva nedjelahu niti danas djelaju uvijek za dobro nesretnikah, što bi jim jedina svrha morala biti, nego djelaju manje više za svoj dobitak. Mnogo obećaju, a malo daju. Višeputij nadje se tuđe i drugog kojekakvog varanja i šaranja. Svi narodi našega carstva, osim nas Slavjanah, imadu već dulje vremena svoje osjeguravaonice, koje se takodjer u naše krajeve protegnuše i naš novac iz naše zemlje gutaju. Putovaše dosele naš žuhko zasluženi novac u tudje krajeve, dapače u tudje zemlje. Da bi se u tom poslu takodjer nam pomoglo, te da bi naš novac kod kuće, u našoj zemlji ostao, sjediniše se znameniti i čestiti rodoljubi u Češkoj i ustanoviše osjeguravajuće društvo za sve Slavjane. Zove se oto društvo: „Slavija.“ Ovi muževi nisu poput utemeljiteljah inih društva, koji samo za svojim dobitkom gramze; oni hoće imenito, da pripomognu potlačenomu i dosada mnogostruko prevarenomu slavjanskomu ljudstvu. Oni hoće da se tudje družbe maknu domaćim i da naš novac doma ostane. Ni je li to liepa svrha? Nevidi li se u tom vruća ljubav prema narodu i srodnikom?

Da se pako ljudstvu tim sigurnije i tim laglje pomogne zaključiše utemeljitelji „Slavije,“ da se osjegurnikom pruže takovi dobitci, kakovih nijedna druga zajednica nedaje.

Poglavita pripomoć, koju „Slavija“ daje, sastoji se u vatrogasnih spravah, kakve su: mački, vedarca, štrcaljke i.t.d. Ove vatrogasne sprave dobije svaki kotar, u kom je najmanje 10 posjednikah ili gospodarah za 5000 stotinjakah osjegurano. Koliko je sada kotarah, u kojih su gospodari kod inih društva još za puno veće svote osjegurani, pak opet nedobe baš nikakvih vatrogasnih spravah; jer takovih nijedno drugo sjeguralište nedaje. Kolike bi kuće još i danas u svojem krasu stajale, da su njihovi stanovnici imali što pri ruci, kad se vatra zanjetila! A vatrogasne ote sprave silno su skupe, nemož jih daklje svako selo kupiti. „Slavija“ ih pako badava nudi, samo da se što većma u njezino krilo sakupimo. Istina, da neće svaki kotar, koj se je za gore naznačenu svotu osjegurao, odmah prve godine vatrogasnih spravah dobiti; jer se ove kupuju tek za ovaj dobitak, koji se u godina danah steče. Na koncu godine pokupuju se sve potrebne sprave i onda se srećka. To biva ovako: Svi kotari, koji imadu pravo na vatrogasne sprave, popišu se na ceduljice. Ove se

ceduljice bace u jednu za to priredjenu posudu i onda jih se toliko vuče, koliko je vatrogasnih sprava. Koji kotari jedno ljeto ništa nedobe, dobe drugo, ili treće ljeto i tako se napokon svi kotari obredaju.

Druga je dobit pri „Slaviji“, da se svaka stvar prije osjeganja procieni. U tu svrhu izabira si „Slavija“ u svakom kotaru povjerenika (zidarskoga ili tesarskoga meštra), koj mora da vjerno izkaže cieniu onih stanjah, koja vlastnik namjerava osjegurati. Ako bi osjeguranik pogorio, izplati mu se osjegurana svota podpunoma i ništa se više necieni. Poslie požara cienilo bi se još jedanput u tom slučaju, ako bi izgorjeli znameniti djelovi, koji bijahu pod cielost osjegurani. — Ostala društva toga obično neimaju, jerbo se pri nji može čovjek osjegurati na svotu koju mu drago. Vlastnici osjeguraju sgrade već putij za veće novce, nego li su vriedne, misleći, da će jim se upravo toliko izplatiti, za koliko su osjegurali. Ali kada tamo, poslie požara dodju procienjenjači, sami činovnici društva i dadu pogorelcu, koliko jim se vidi. Više putij dobi siromak manje, nego što su pogorjele sgrade vriedne, premda jih je bio za mnogo veću svotu osjegurao. Toga šaranja „Slavija“ nepozna. Ona hoće, da joj se pošteno plaća, ali ona takodjer pošteno izplaćuje.

Koliko je do štete počinjene tučom i nesgodom vremena, spomenut ćemo, jedino, da „Slavija“ ni tudo netraži dobitka, nego će nastojati, što joj bude najviše moguće, da se pomogne ljudstvu, komu je nepogoda vremena svaku nadu ugrabila.

(Ostatak drugi put.)

Neukû nauka.

Kako se dade sačuvati slanina da se neuzge iliti nezarančivi.

Tko želi, da mu se slanina (špeh) neožge, neka ju drži petnaest danah u soli, pak onda ju neka posklada, na kakvom hladnom mjestu, u skrinju ili u velika kadu. Na dno skrinje, ili kade, neka prostre na debelo siena, kao da će slanini postelju načiniti, onda opet komad po komad iliti ploh po ploh neka dobro omota sienom, ter tako omotane jednoga kraj drugoga na sieno neka povali. Vrh ovih prvih neka nastalje opet drugu postelju siena, pak na onaj isti način neka posklada druge komade u skrinju, ili kadu; a da neostane nigdje ništa prazna, neka svaku prazninu sienom naštaka i sve dobro napuni i pokrije, pa onda neka poklopi. Na taj mu se način neće slanina nikad užeci iliti zarančiviti, nego će mu godinu danah i više biti onako svieža iliti friška, kao kad ju je prvi put u skrinju poskladao. Što jedino treba paziti, jest to, da neudju u skrinju miši, ili kakve druge poždrjljive živinice.

Svašta po nešto.

* **a. Postojani mrav.** Timur, tako bijaše ime nekomu glasovitomu vojvodi, pobježe jednom u razvaline stara grada da se sakrije od svojih neprijateljah. Dočim je on ondje više vremena samotan i žalostan sjedio, jeda si bolestne misli od svoje ljute nesreće odvratiti, stane gledati jednoga mrava, koji je mučno valjao i nosio zrnce nekakva sjemena, mnogo veće od sebe, uz strmu zidinu. Šestdeset i devet puta je uzlazio postojani mravac po zidu, i šestdeset i devet puta svalio se zajedno sa svojim bremenom na tla, a sedamdeseti put posluži mu sreća, te je svoj tovor slavodobitno preko zida prenesao. — Timur se začudi nepredobitnoj postojanosti mićuhnoga mravića, zamisli se za časak, ohrabri se, i lati opet mača, pak predobi svoje neprijatelje, te nikad nezaboravi na liepi primjer i nauk, što mu ga dao postojani mravac. — Nuder, prijatelju, budi i ti postojan kao mrav, pak ćeš biti nepredobitan u vršenju dobrih namislih i u tvorenju svakoga dobra.

Različite viesti.

* (Novi primorski Namjestnik). Čitamo u službenih novinah bečkih, da je g. barun de Pretis, bivši namjestni ministar trgovine, imenovan carskim Namjestnikom za Istru, Trst i Goricu. Preporučujemo mu §. XIX.

* (Istra, Trst i Gorica). Naši se susjedi Talijani jako giblju. Od nekojega se najme vremena dogovaraju u svojih novinah, kako bi se dale Istra, Trst i Gorica sdružiti u jednu pokrajinu, s jednim jedinim pokrajinskim saborom. Kod te njihove namišljenice najsmješnije jest to, što se o toj stvari dogovaraju onako ozbiljno, kako da u svem ovom Primorju nestanuju nego sami čisti Talijani, pa kako da tu neima još netko svoju reći. I kad mi nebi bili u većini, još bi se naši susjedi, kano slobodu ljubeći ljudi, imali pitati, što će Slaveni na to reći, i da li će se dati u jaram upreći i za nekakvu njihovu bolju budućnost prigotoviti. Neka dakle znaju, ako to sdruženje ide u račun njim, da neide nam; pa da mi nećemo nikad i ni pod ni po što nanj privoliti. To jest, njim budi slobodno družiti se s kim ih volja i kako ih volja, ali samo bez nas i bez naše sadanje i buduće škode. Mislimo da se poštenije i slobodoumnije nemože govoriti.

* (Prvi hrvatski Tabor u Kastvu). Odbor čitaonice kstavske razaslao je sljedeći poziv : Čitaonica kastavska uljudno pozivlje svu p. n. gospodu članove, da se na 9 marča t g. u 3 sata popoldne sastanu u čitaoničkoj dvorani, da izaberu odbor *Tabora*, koji će se držati mjeseca Maja 1871, i da ustanove dotični program.

Odbor.

* (Biskup Strossmayer). Velikodušno darovao je djačkomu društvu u Gradcu „Vendija“ 100, narodnoj Čitaonici u Puli 100, a onoj Laškoga trga (Römerbad) u Štajerskoj, kojoj je član, 50 for. Bog poživi još mnoga ljeta i uzdrži u zdravlju čuvenoga hrvatskoga rodoljuba i neumornoga promicatelja knjige i svijesti narodne, slavnoga Strossmayera!

* (Škole na otoku Visu). Pišu nam sa otoka Visa (Lissa), u Dalmaciji da ona hrvatska škola baš liepo napreduje. Škola ima četiri razreda, zgrada je prekrasna, a u školu hodi preko 140 učenikah. Moglo bi jih još hoditi 150, ali da to djetci nedopuščaju preteške domaće okolnosti. U tom se pismu obćinarom izjavljuje javna zahvalnost za sve, što su dosad za školu i za prosvjetu učinili, pak se ujedno mole, da se postaraju, ako je ikako moguće, i za tako zvano zorno (intuitivo) školsko pokućstvo, koje je neobhodno potrebno kod obučavanja djetce.

* (U Rusiji ženske škole) se sve to više podižu. Nekidan smo javili, kako se u onom velikom carstvu gimnazije ustrojavaju, a danas opet javljamo, da je ruska vlada dozvolila djevojkam, koje su nekoliko razredah gimnazije dovršile, da mogu polaziti predavanja propisana za liekare (specijere ili apotekare). Po tomu, čim prakticiraju kroz ustanovljeno vrieme, pa izpite ili eksamene učine, mogu postati liekarske pomoćnice i liekarice (spicijeri). Žene se jedom rieči u Rusiji posvema oslobadjanju ili emancipuju, pošto vidimo ondje čudo, kakova u ostaloj prosvietljenoj Evropi neima, da imade jurve liečnicah (doktorah medicine), i činovnicah kod poštah, brzozavah (telegrafali), i željeznich itd.

Književne viesti.

* **Odsкора počela su izlaziti dva druga lista u našem jeziku, i to:** *Zvezda Jugoslavenska* u Biogradu u Kneževini Srbiji, i *Crnogorac* na Cetinju u Crnoj Gori. Prvi stoji 12 f. a drugi 6 f. na godinu.

* **Kod Albrechta i Fiedlera u Zagrebu** mogu se dobiti zemaljske kruglje (globo), što su u Pragu vrlo pomnjivo i točno izvedene i hrvatskimi nazivi pona pisane. Ima jih svakojake cienne, i to: po 50 novč., po 1 f., po 5 f. 30 novč., po 7, 8, i po 12 f. 50 novč. Tim je liepo doskočeno velikoj školskoj potrebi i neima sumnje, da će odsad unapred svaka škola imati za podučavanje djetce u zemljopisu svoju zemaljsku kruglju. Manje zemaljske kruglje vrlo su prikladne i za nagradu djetce na svršetku školske godine.

Kretanje austrijskih brodovah

od 16 do 28 Februara.

Dojadri u — iz

Trst: *Eugenie*, Liverpool.
 Alesandriju: *Juna*, Trsta — Cbecco, Mletcih. Anversu: CMMJ. Cav. *Sgardelli*, Suline — *Primo Nerennotto*, Evpatorije — *Jafe!*, Mariupolja — *Sofia*, Odese.
 Avana: *Temí*, Grinoka.
 Barcelona: *Betzi P.* Svanscije.
 Carigrad: *Sloga*, Libiado — *Catterina*, *Siso* — *Patko*, Malte — *Marietta fi*, *Marino* Trsta — *Jarcb*, *Madre Maria*, Curčule — *Carlotta*, Marsilje — *Graovac*, Kardifa — *Jane*, Sire.
 Civitavecchia: *Muri liond*, Livorna.
 Dip: *Natan*, *Trino*, Xicolajeva — *Giu*. *Ščupa*, Marinpolja.
 Dublin: *Anna Lasarovic*, Mariupolja — *Pintu*, Odese.
 Falmut: *Danica*, *Slava O.*, Odese — *Gjurko*, Mariupolja — *Girolamo*, Ješki — *Cainan*, Taganroga — *Ci-vi'Z'd*, Nikolajeva — *Mila*, Salonima — *Argentina*, Suline.
 Glasgov: *Slava li*, Suline.
 Grcnok: *Margerita*, Ales.
 Great Yarmut: *Matteo L.*, Silda za Smirnu. Gibraltar: *Slava*, Mariupolja za Kvinstoven. Glučester: *Maria Fanny*, Odese.
 Huli: *Par. EHLvii*, Odese — *Adelina*, Tarante.
 Kaljari: *Adamo*, Taganroga.
 Jakin: *Franicka O.*, Kardifa.
 Kvlinstova: *Liberta*, *Dobra Milica*, Odese.
 Leit: *Ljepa Ilakarku*, Ibraile — *Bakar*, Marsilje. Livorno: *Diletta Mimbelli*, Barcelone — *Fran. Luka*, Mariupolja.

Londra: *Luigia Zigo*, Odese.
 Maltu: *Attivo*, *Prelucano*, Segna — *Erminia P.*, Suline — *Iranc. Gilberto*, Barcelone.
 Messinu: *Ani Maria*, Carig.
 Njuport: *2 fratelli*, *Anna*, Dublini — *Daria*, Limcrika.
 Odesu: *Aquila*, *Flora*, Carigr.
 Plymut: *Biće*, Ales.
 Portosaid: *Sveli Vid*, *Baltaiar*, *Fiat*, Suez. Teksel: *Genitore Nicolò* Taganroga za Amsterdam.

Odjadri iz — u

Trsta: *Grad Karlovac*, *Luka*, *Peppina Luigia*, *Mercur*, *Ezio*, *Sutpir*, Carig — *Sinai*, Oran — *Miro*, Salonić — *Fidente*, Orano.
 Alesandrije: *Norina*, Falmut — *Adelaide*, Mletke.
 Alinkanta: *Madagnka*, Akvilas.
 Carigrada: *Dakovic A.*, *Bar. Branicaní* Odesu - *Sollevo R.* *Castelmar* — *Italo*, *Initium* — Varnu — *Elena*, *Burgas* — *Mimi Mcsinu* — *Generatore*, Marsilju — *Pierino*, Kork — *Anidua* Sulinu — *Ivo*, *Petrotlava*, Varnu — *Navictnik*, Malagu — *Ruth*, Castellamar, *Deala Animi*, Odesu — *Donna*, Carig. Palmata: *Concordui S.*, Londru Gibraltar: *Fucili a. verbis*, *Noi*, Ingl. — *Z/o Giorgio*, *Sabionéelo*, *2 cognati*, Falmut — *Mimi*.
 Kardifa: *Carlo R.*, *Armonia*, *Ardito*, *III Dubrovački*, *Fà*, Odesu — *Adnutea*, Dubrovnik — *Milicu*, Siru — *Ave*, *Pudre*, Carigr.

Kvinstovna: *Hrabren*, Londra — *Elee*, Kardif — *Nane D.*, F.kstcr — *Nettano*, Sligo — *Gregoriu*, Monrosc — *Motorika vila*, Silot.
 Liverpool: *Celate*, Trst.
 Londre: *Grigi*, Odesu.
 Malte: *Gio. Boikomi*, *Gio. Gatparo*, *Ivo B.*, Ingl. — *An-tro*, Carigr — *Ivo*, *Frappano*, *ÈVA*, & *loe*, Marsilju.
 Marsilje: *Frane P.* Senegal, — *Melchiore*, D-rebié.
 Mesine: *Favorito*, *Urano*, Marsilju
 Njujork: *Figlia maggiore*, Anversu.
 Njukastla: *Provido*, Trst — *Eroe*, Odesu — *Marte*, Mletke.
 Salonića: *Dika*, Alesand.
 Sire: *Romolo* Trst
 Svansije: *Ljubesni otac*, Smirnu — *Emulo*, Carigr. — *Giulid D.*, *Beatrice*, Odesu — *Romano*, *Oran-Govr.* *Aliirmg*, Trst
 Truna: *Obi tic*, *Antonietta*, *Paula*, *Fanny P.*, Odesu.

Dardaneli prošli

Strossmayer, *Collante*, *Paigualina G.*, *Lumek*, *Carmelia*, Falmut — *Andre*, *Elia profeta*, *Xenofon*, Marsilju — *Guido*, Anversu — *Rotino*, *Maja*, *Virtù*, Falmut — *Totika B.* Maltu — *Penelope*, Mesinu — *Slavija*, *Maria Francetea*, Marsilju.

*) Studen još sveudilj (18° R.) vlada, i more smrznuto do 8 miljah na okolo.

Sa trščanskog tržišća.

Tržište sa žitom bilo je ovo sve vrijeme čvrsto držano, Šenica održala je prvašnje cene, dobra roba Banatska plaća se po f. 8.80, osobito dobro bila je tražena kukuruza, dobra suva roba sposobna za tovarjenje u Ladje, i plaćali su po f. 4.80 do f. 4.90, a robu staru i do f. 5.50, sve za £ 116. Ječam od £ 90-92 po f. 4.50 za cent. Brašno svake vrsti slabo je prodavano, iz uzroka što se sa svijuh stranah jeftinije ponudja, i cene spale su za 25 do 40 novčićah. Kafa Rio f. 39-42. Šećer malo jeftiniji u glavama f. 31 do 32, tučeni po f 30 do f. 31. Ulje dalm. istar. i dubr. sve što je dovaženo odma i prodato je po f. 31% do f. 32. Kože svake vrsti cene su dobro držane, osobito kože za učin opanakah mlogo traže se, i malo ovdje imade, voloske svagdašnje od 17-28 po f. 78 do 84. Dalmatinske od £ 10-11 po f. 74 do 76.— Ovčije i kozije suve i slane po f. 30 do f. 40 cent. Vuna debela po f. 48 srebra, Vosak bosanski po f. 104 do f. 106. srebra, Sisarka (Galla d'Istria) po f. 18 do f. 20.

Naš listonoša

Dopisniku iz Rječine. Vaše pismo, u kojem nam razjasnivate, da je za smješćanje učione kupljena Rožičeva kuća posvema prikladna, jer samo 10 časovah od crkve i Jelenja udaljena, k tomu joj ciena od samih 1700 f. dočim da bi iznova sagrađena i do 7000 for. došla bila primili smo. Potvore su vam posvema netemeljite, buduć nam u pogledu ove škole odanle nitko ma baš ni slovca pisao nije. Sva sumnjičenja valja za uvijek odstraniti, pa prigrliti obću slogu, koja će nam jedina dom i rod spasiti. U to ime bog pomozii!

Oglas.

Počamši od prvoga veljače (februara) 1871, prestaje svaka sveza s bivšim urednikom „Slavije“ g. Jvanom Jerebom i društvenom bankom „Slavija“.

Glavno zastupništvo uzajemne osjegurajuće pražke banke Slavija u Ljubljani.

ČERNÝ v. r.

SLAVIJA

uzajemno-osjegurajuća banka u Pragu

pozajmuje Kaucije

uz najjeftinija uslovja i proti dvanaestgodišnjoj amortizaciji

Za državne i privatne službe

onakovim presiteljem, koji se za slučaj smrti osjeguraju sa najmanje 1000 for. Pobliza ubaveišća dava glavno zastupništvo uzajemne osjegurajuće pražke banke

Slavija u Ljubljani.

JÁN LAD. ČERNÝ v. r. tajnik.

Tèk Novacah

polag Borse u Trstu od 16—28 Fabruara 1871.

NOVCI	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	—
Carski dukati (cekini)	—	5.8 1	5.81	5.82	—	5.82	5.82	5.8!	5.81	581	5.81	—	5.82	5.82	—
Napoleoni	—	9.93	9.90	9.88	—	9.89	9.87	9.86	9.88	9.87	9.87	—	9.87	9.87	—
Lire Ingleske	—	12.55	12.50	12.47	—	12.47	12.43	12.43	12.44	12.43	12.42	—	12.40	12.39	—
Srebro prid (aggio)	—	121.65	121.15	121.15	—	121.35	121.35	121.35	121.50	121.65	121.75	—	121.50	121.50	—

Naša Sloga izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 40 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 20 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se nevrataju. Uredništvo i Odpravnštvo nalazi se *Via Capuano* № 1969/1.

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. *Nar. Posl*

Godina II.

U Trstu 16 Marča 1871.

Broj 6.

Pogled po svietu.

U Trstu 15 Marča.

Naši se Niemci još jednako mrgode na novo ministarstvo; a ostali narodi još jednako neznaju, koja jih sreća čeka. Ministarstvo je pitalo od carevinskog vieća, da ma se dozvoli dizati vojnice po obstojećem zakonu; ali njemačka mu stranka toga nedozvoljuje, kao što mu nije ono posljednji put dozvolila novacah. Zato se govori, da će ministarstvo najbrže razpustiti ovo vieće i sazvati drugo, koje bi mu išlo bolje na ruku. I to bi se dalo postići, kad bi se zadovoljilo nenjemačkim narodom. A ima ih, koji vele, da se nešto takova i misli, jer da su ovih danah bili u Beču i dogovarali se s ministarstvom nekoji češki i ostali kolovodje slavenski. Istina, da je ministarstvo izjavilo u svojih novinah, da se ono s nikim i o ničem nedogovara; istina, da naši slavenski kolovodje mukom muče o tih dogovorih; ali to nas mućanje nebi ni najmanje mutilo, jer dobro znamo, da se nekoje stvari, dokle nisu sasvim gotove, nesmiju razglasivati. Česa nas je strah, jest to, da li ima ovo ministarstvo toliko razboritosti i krepke volje, da se razkrsti s njemačkom u Austriji politikom iliti gospodarenjem, pa da udari onim putem, koj mu još jedini preostaje, da država preporodi i ojača. Da kako, da bi na tom putu bio prvi korak, razpustiti sadanje carevinsko vieće, pa novo sazvati. Ali tomu se hoće vremena, a protivnici ministarstva kao da mu to misle kroz Magjare uzkratiti. Jer se čuje da Magjari išću, da se već budućeg maja, il junija mjeseca sastanu delegacije. A to bi bilo upravo nemoguće, kad bi se razpustilo carevinsko vieće. Naravno nebi Magjari, a na čelu im za sada još svemogućí ministar grof Andraší, toliko zanovetali na ovoj strani, da nebude Beust ludo i bez svake potrebe carevine razpolovio.

Francezi su nesretniji nego su ikad bili. Sad gdje su ih Njemci do gole kosti ogulili, počese se medju sobom klati tako, da čovjek nevidi, kamo će taj narod dospjeti. Jedni bi htjeli imati republiku iliti samovladu, drugi žele uzpostaviti Napoleona, treći protjerane kraljevske obitelji Burbonacah i Orleanacah opet na prestolje posaditi. Pa kako se nemogu sporazumjeti i dogovoriti, sva je prilika, da će ovaj metež više vremena potrajati na veliku škodu svjetskog napredka.

Niemci se vraćaju u svoju domovinu, gdje su neobičnim veseljem dočekivani, te im se svuda velika slavlja čine. I austrijski su se Niemci pripravljali svetkovati slavodobiće svoje braće, al im je to ministarstvo strogo zabranilo, toga radi neima im konca ni kraja kriki i viki.

Konferencije u Londonu radi Crnog Mora, o kojih smo već više puta govorili, dokončale su se ovih danah upravo onako, kako je Rusija želila. A to nije nikakvo čudo, otkad nam je poznato, kako su si odmah poslje učinjena mira jedan drugomu naradovali njemački car Vilim i ruski car Aleksandar. Jer se iz toga vidi, da su u onom ratu jedan za drugoga stajali, pa da nisu se mogli ni u londonskoj konferenciji nego podupirati. Car bo Vilim priznaje i javno izpovieda, da mora Rusiji zahvaliti, što je ovako sretno vojevao; Aleksandar mu pako odgovara, da je srećan, što je mogao prijatelju ljubav izkazati.

O gnoju.

VI.

Gnojna jama iliti gnojišće.

Gnojna jama pomaže gospodaru, da si napravi obilan poklad dobra i tiečna gnoja; ona je nedvojbeno *zlatna ruda* za kmeta i svakog poljodjelca. Jama za gnoj nek se pripravi blizu štalah iliti hlievah na hladnû i sjenastû mjestu, da sunce na gnoj nepripeče, i na takvom kraju, do kojega se s vozom lahko može. Jame neka budu *pet* do *šest* noguh duboke i najme *tri* do *četiri* četverovetne noge široke i prostrane. Strane ili boki neka budu zidani, tla pako ilovačom dobro nabijena. Na vrhu mora imati jama pokrivalo tako napravljeno, da se lahko može otkriti. Iz tako napravljene jame se amonjiak nemože gubiti, osobito ako se vrh toga jama vitriolskim uljem, to jest, u vodi rastopljenim vitriolom poliva, ili sadrom (žesom) posiplje.

Po nekojih krajevih vide se gnojišta u velikih jamah, koje je sa svih stranah voda obkolila, da se gnoj uhladi i nemože vrieti; ili pako tako visoko leže, da se gnoju toliko potrebna vlažnost ili mokrina izciedi. Na takov se način gnoj jako zanemari, osobito ako konji, krave, prasci i perad ili letuće po njem hode, da ga sasvim pogaze i na sve strane razbrckaju. Gnoj na površju razkidan, izgubi potrebnu vlažnost i vjetri ga tako razbace, da se ga mnogo zgubi; što ga pako još ostane, nije od koristi i malo je bolji od suhe slame. Mnogo njih kad je već vrieme, da treba gnoj na polje izpeljati, izvoze *ga*, a nemisle, je li nije li sagnjio. Ravno bi tako neumno ili još neumnije bilo, kad bi se napravilo gnojište u jami imajućoj tla, koja drže preobilno vlage ili mokrine. Dažd, voda izpod kupca i takodjer gnojna vlaga, u takova se tla sakupi i uzrokuje, da gnoj što dalje mrzliji postaje i vrieti nemože.

Buduć da je gnoj kod svake kmetšćine najprva potreba i poglaviti uvjet uspješna poljodelstva, hoću da na svršetku opomenem, (tako napreduje g. Ivan Tomšič u svojoj knjižici, iz koje smo ovaj nauk o gnoju porabili), nekoje posebno dobro napravljeno gnojište, koje sam kod jedne uzorite kmetšćine blizu Beča vidio i kakvo bi se i kod nas bez velikih trošakah napraviti moglo. Ono gnojište je od svih stranah dobro sačuvano, da nemože do njega nikakva druga voda, nego samo daždjevica i snježnica. Na jednoj strani je kuća, na drugoj voćke, koje daju gnojištu dovoljnu sjenu ili hlad, da sunce preveć gnoj nepripeče. Tla od gnojišta su ilovačom po dobro nabijena i škriljami poškriljana. Na jednom kraju gnojišta je široka i dosta duboka ilovačom nabita školja, koja u sredini ima pumpu iliti sisaljku. Tla od gnojišta prama toj školji vise nekoliko ali ne preveć, nego samo toliko, da mokrina iz gnojišta može malo po malo odtiecati. Pod zemljom su napeljani žliebi iz govedjih štalah, od kud gnojnica, a takodjer iz kuhinje jedan žlieb, iz koje pomije u školju odtieču. Pumpa ili sisaljka je tako napravljena, da se njom lahko po svem gnojištu, kad treba gnojnicom poškropi. Na jednoj strani gnojišta je napravljen veliki kup neplodne zemlje, plievela i. t. d. Gnoj se uredno na kup stavlja, svaku subotu poravna i okolo pol centa sadra po vrhu raztrusi i vrhu toga se još šest do osam palacah na debelo zemlje, pljevela i. t. d. naloži i sve to s pumpom poškropi; ako u školji još

štogod gnojice ostane, napaja se najzad s ostalom gnojnicom ona kod gnojišta sakupljena zemlja. Ako je suho vrijeme, mora se gnojnica više putih na gnojište napumpati, i to zato, da knp ostane nekoliko vlažan ili mokar. —

Dopisi.

Iz Istre.

U vašem je listu bilo već više puti govora o školah. A tako je i pravo, jer bez školah nemože napredovati nijedan na svietu narod, pa nemože ni naš. Ali, sve što je dosad rečeno o naših u Istri školah, nije ni tisući dio onoga, što bi se o njih moglo i moralo reći.

Što ima koj narod više školah i boljih školah, to na čvršćem temelju stoji njegovo blagostanje i njegova budućnost. Pa kako stojimo mi sa svojimi u Istri školami? Tako, da se čovjeku srdce od žalosti ciepa, kad na svoje oči gleda, količno ih ima i kakove jesu. Potle su, po novom zakonu, došle u ruke, u kojima se sada nahode, od onda kao da je prokletstvo na nje palo. Jer mjesto da se množe, to ih je svaki dan manje; a mjesto da su bolje, to su svaki dan gore. Čujem da ih je dosad u samoj tršćanskoj Biskupiji zatvoreno do četerdest. *) A koliko ih neće biti u porečkoj i krčkoj? Iz ovoga može svatko viditi, kakova nam se budućnost kaže.

Pitat ćete me, da kako je to moguće? Evo kako. Po novom zakonu moraju same občine škole uzdržavati, mnoge pako radi ubožtva toga nikako nemogu, a vajme božje neće nitko da djetcom glave razbija. Dokle su bile crkvi u rukama, nešto bi dala crkva, a nešto puk, ili občina; pa gdje je bio pop, tu je pod moraš bila i škola. Pitat ćete, nadalje, zašto su sad gore, nego li su dosad bile? Zato što su učitelji ponajviše kakvi takvi, a i nemogu bit bolji, kad su plaćani, da nemogu slabije. Zakon je možebit u sebi i dobar, ali u Istri nije na svom mjestu, jer je narod ubog; pa mjesto da mu škola krozanj omili, to mu se radi troškovah samo zamrazi. I tako, mjesto da idemo ponapred, mi žalibože neidemo nego ponazad. I to u ovo svjetla i svakoga napredka vrijeme!

To su vam eto i takve naše u Istri škole!

Pa sasvim tim naši su susjedi Talijani s njimi zadovoljni. A znate li zašto? E, toga nije teško pogoditi: zato najme što su sad njim u rukama. Gdje ih bo neima, tu će narod glup ostati, a oni mu i nadalje gospodariti, jer se s glupakom svaki lahko igra. Gdje pak jesu, tu su talijanske, a to je što baš treba, da Istra progleda, iliti da se izобрази. Jer, znate li u čem stoji, po mišljenju naših susjedah Talijanah, civilizacija iliti izobraženost? U tom, da zna tko talijanski govoriti, pa i neznao drugo na svietu. Tko zna talijanski, taj im je izobražen iliti prosvjetljen čovjek; a tko nezna, taj im je barbar iliti surovnjak. I to se sgadja u vieku, gdje se veli, da su svi narodi pozvani, neka siedu kao braća za stol svjetske izobraženosti. Kad dakle viču, da treba Istru izobraziti, oni nemisle reći drugo, nega daju treba potalijančiti. Povrh toga, tko zna koju talijanski beknuti, nije već, po njihovom mišljenju, ni Hrvat ni Slovenac, nego pravi živi Talijan, a takav je velik dio Istre. Oni nemogu pojmiti, da čovjek može znati sve svieta jezike, pa opet ostati ono, čim ga je Bog stvorio. Zato su i zahvalni vladi, što je, dielom stvorila, a dielom potvrdila zakone, kroz koje su im istarski Slaveni pali u rake tako, da se moga s njimi kako ih volja titrati i igrati. To je pravo, vele oni, jer da je Istra njihova, a mi u Istri njihova lovina!

Tako eto stojimo mi u Istri sa svojimi školami i sa svojim napredkom. Sad se neka tko pametan domisli, što bi nam činiti, da se izvučemo iz ovog jaza, u koji smo upali, i to sve zakonitim ustavnim putem. **) Jer, ako ovo ovak potraje iliti potrpi, morat ćemo reći, da mi samo zato živimo u slobodnoj zemlji, što nam može slobodno, koga je volja, krivo činiti!

*) Mi smo čuli, da jih je i više, zato prosimo naše u Istri prijatelje, neka nam izvole svaki iz svog susjedstva što o toj stvari poblize javiti, da dojde pravi broj na svjetlo. Ured

**) Mi mislimo, da bi najpametnije bilo, kad bi se narod obratio prošnjom na ministarstvo, da se školski zakon prama § XIX. tako prenapredi, kako bi i nam pravo bilo. Ured.

Hrvatski Sabor

Gjoko i Marko

(Krajišnici.)

- M. Božja ti pomoć, brate Gjoko! dugo te već vidio niesam. Da kako mi te Bog pomaže?
- Gj. Zdrav sam, brate, a kod velike obitelji znaš da brige nikada nefali. Trebalo živeža u mojoj kući, pak sam morao u Otočac na sajam, te jedva dodjoh sinoć već i pokasno. Nu mi kaži koju novicu, il' nam je *Naša Sloga* možda opet koju novu priobčila.
- M. Osobitih baš novicah i nije, nego mi se jedno pismo dopada iz *Naše Sloge*, gdje se govori o izborih, koji su, kako se ondje veli, već baš pred vratima.
- Gj. E, moj brate, ali izbori na nas ništa nepadaju; ta ti znaš, da graničari u saboru neimaju mjesta; oni su odsudjeni, te se š njimi svagdje iznimka pravi.
- M. Znam, znam, Gjoko, ali mi pripoviedao naš gospod. obrlaćman, da bi ovaj put moglo i granicu pozvati na sabor, jer da se radi o promjeni ustava u Granici, a naši ljudi da nikako nepuštaju, da se o njih radi bez njih.
- Gj. Pravo imaju, ta i mi smo narod, a nismo stoka.
- M. Siećaš li se ti, Gjoko, da je tu njeke godine i Krajinu pozvalo u sabor, pa baš nije bilo te sreće, koju smo očekivali, jer su samo ljudi takovi izabrati bili, koji slušati moraju zapovjedi starijega, i to ne samo u službi i kancelarji, nego i u sabornici, gdje mora samostalnost i savjest da vlada.
- Gj. Da, da, imaš pravo, ali sada toga već neće biti, nego da nam se Bog da dočepati izbora, birali bi mi ljude samostalne, kojim je na srdcu narodno dobro, koji negledaju svoju, nego korist svoga naroda, koji su postojani kano klisurine, a nebi se dali podkupiti nit za čitavoga svieta blago.
- M. Pa misliš li ti, Gjoko, da bi mi prodrli?
- Gj. Bi, brate, naša pukovnija prodrila, koliko je ja poznam. U nas je liep broj ljudih, koji su i na veće žrtve pripralni, kamo li da nebi narodnimi svojimi odbornici prodrli.
- M. A što ti se čini od Otočanah, bi li i oni tako.
- Gj. Nemogu ti, brate, jamčiti za nje: oni mi se čine da jako u zemlju gledaju, oni nekako idu previše trbuhom zemlju gledaju, a što je previše, nije ni s maslom dobro.
- M. Ma što bi to moglo biti, da su naši Otočani tako zaostli iza nas; oni naši hrabri vitezovi, koji se s nami borili proti neprijatelju, a nikada im slava potamnijela nije?
- Gj. Oni su ti, braco moj, jako mrtvi. Ta blažena trgovina, to ti im je sva njihova sreća i blaženstvo, a ne uvidjaju, da blagostanje pojedinca zavisi od obćega blagostanja, i da ni jedan čovjek u nesretnoj domovini sretan nije. U njih ti ja ni *Naše Sloge* nisam vidio; oni jako malo čitaju, zato se i nisam čndio, kad mi jedan reče: „Koji moj ban, toga ja banovac a čovjek je, koji nebi mario zavisiti od nikoga... van da se ponosi tim, što ga drugi poštarom nazivati moga. Taj bi čovjek zlata valjao, da našu stvar razumieva, jer stanuje, baš na mjestu, gdje se dan na dan množina naroda sastaje, a nije baš ni daleko od štopa.
- M. Ali, moj Gjoko! ta prostrana je ta Otočka pukovnija; ona siže evo od nas i od turskoga korduna pa sve do mora, pa kako, da se tu ljudih našlo nebi, koji bi svetu stvar narodnu podpomagati marili. Tu bi se još našlo i domorodnih trgovacah i domoljubnih popovah, koji bi narodu dobrim savjetom i naukom u svako doba pritekli, a naime, kada bi valjalo o sreći i budućnosti mile nam domovine odlučivati.
- Gj. Daj to Bože i Mati Božija! Djelo će nam pokazati, a izpujnena tvoja nada i mene će i svakoga poštenjaka razveseliti. Sada, brate, da si mi zdravo, dok ti se opet navratim.
- M. E s Bogom! Bog te pratio!

Neukû nauka.

Pitanje i debeljenje kopunah.

Više putah se čuje kmeta govoriti, ja bi ovo i ono započeo za poboljšati svoje stanje; ali mi manjkaju zato sriedstva (novac), ili neimam, gdje bi mogao svoje proizvode ili stvari prodati. Po mojem mnienju nevalja ni jedan nit drugi izgovor; jer vidimo, hvala bogu, kako po svietu umni ljudi s malim trudom i još manjom glavnicom ili kapitalom, a u jednakih okolnostih u kratko vrieme do liepog blagostanja dodju.

Morebit će se kogod, čitajući ovaj naslov, grohotom nasmijati, pa reći: gledaj ovoga, koji hoće sa kopuni i kokošami narod da obogati. Ja ovakovim velim, da su na krivom, putu, ako naprećac sude. Pogledajmo na susjednu Štajersku, od kuda se svake godine na tisuće i tisuće kopunah, ne samo po našem carstvu, nego u Njemačku, Rusiju i istu Francuzku razaslije, pak ćemo odmah viditi, koliki novac za nje dobiva. Izgovori dakle, da se tobože takova roba nemože prodavati svagdje, nego samo u bližih gradovih, nikako nestoje, kao ni ona tvrdnja, da svatko nema sriedstva za ovakova poduzeća.

Eto kako se ima postupati pri pitanju ili debeljenju kopunah i pularah (t. j. onakovih kopunah, koji pri skopljenju nisu posvema dobro izašli): Živinu ovakovu, koju želiš pitati i debeliti, zatvori s početka u jedno malo tamno (škuro) mjesto, pa ju pitaj tiestom, umješanim iz hajdinog brašna (melje ili muke) i smiešaj isto toliko posijah. Ovako priredjenu hranu davaj kopunom u izobilju; ni vode im nemiye nikada uzmanjkati. Kada si jih ovako prehranio kroz osam danah, moraš jih tada odieliti u više razredah i pozatvarati u tamnu i mirnu staju (štalu), za da mogu na ovi način laglje probavljati hranu. Gospodar ili pouzdani čuvar mora svaki dan pregledavati ono tamno mjesto. Za moć blago bolje videti, mora se služiti svećicom ili feralom, koji merklju svjetlost dava, pak kad je u grlo urinuo te, lagahno gladeć do želudca dotjerao svakomu kopunu pojedan rezanac ili makarunić (nudel) učinjen od jačmene i hajdine muke i u mlieku izmočen, mora odmah izići. Jedan ovakov rezanac mora bit debel kao jedan naprstnik, a 2½ palca dugačak. Malo po malo moraš sve više davati takovih nudelah do 12, a kad i kad i do 15 komadah. Pri svršetku debeljenja ili pitanja, moraš kopune na ovi način i po noći hraniti, 3 zadnja dana moraš posipati rezance tanko iztućenim ugljenom, zadnji pako dodaj još nešto masti. U ovo zadnje vrieme tako se podebele da nemogu na nogah stati, a manje još micati; zato valja blago, čim si ga nahranio, svaki put na drugu stranu obratiti i poleći. Ovakovo uzgajanje traje do 6 tjednah, i svaki podebeljeni kopun pojede 20 - 28 funtih jačmene i hajdine melje, to jest u vriednosti od 2 do 2 for. 50 nč.,—prodava se pako svaki ovako napitan kapun i pular najmanje po 5 do 6 for. dakle od glave porfitira gospodar 3 do 4 for. ! Neka podebeli kmet samo po 10 kopunah, to mu čista dobitka najmanje 30 for.

***Mladi se piščani** brzo goje i debele ako im se odmah i čim se izlegu, dava hrana tvrdo izkuhana i na drobno izsječena jaja i umiešaju mrvice kruha. Poslije 14 danah miešaj zobenu melju turjakom (teriaka) tako, da bude kao tiesto, koje piščanci veoma rado i lakomo jedu. Ovom hranom uzgoje i udebele se u dva mjeseca piščani tako, da narastu kao velike kokoši.

Svašta po nešto.

* **a. Dvie žabe.** Od duge suše bijaše u nekom kraju posve nestalo vode. Da nepoginu od žedje, dvie su se žabe podale na put, vode iskati. Idjahu tužne i mučne od doline do doline, pak dodjoše k vrlo dubokoj šterni, do polovice punoj vode. Jedna sva van sebe od radosti reče: Skočimo brže u šternu, evo dosta vode, sad je konac krutoj žedji. Nu druga progovori na to: Po malo, moja drugarice, vode ima doista, ali nesmiemo do nje. Tko nam to brani, povikne prva, pohlepna bezumnica? Ej, veli druga premudro: Nitko nam nebrani, i jednim samo skokom smo pljusak u šterni; ali kako ćemo iz šterne, kad je od vode do grla onolika visočina? Prva se dade uputit od druge, pa obedvie ostave ono pугubno i opasno mjesto, i hajd skaćuć dalje.

Ova nas basna uči, da je čovjeku laglje izaći iz duboke jame, nego li oslobodit se duga, što ga je učinio u bezdušna lihvara iliti užurara. Ipak mnogi bezumnjak skače kao sliap u lihvarski bezdan, iz kojega se ništa nespasi do gladne žene i gole djetce. — Moj prijane! kad ti se je latit budi kojega djela i posla, dobro razberi i promisli, je li ćeš ga moć i dokončati srećno i koristno. Slušaj i poprimi rado dobar savjet i naputak, te podaj se za njim; jer tko se neda od pametnijega na dobro uputit, taj si neda ni pomoći, pak ludo pogine.

Različite viesti.

* (**Proračun zajedničkih austr. troškovah**) za ljeto 1871, dieli se: I. u *redovite* troškove, od 91 miliun 778.695 for. II, izvanredne, 25 mil 487.333 for. Ukupni dakle troškovi iznašaju 116 mil. 733.014 for. od kojih će se na samu vojsku potrošiti 112 miliunah. Kad se odbiju skupni carinarski (od duganah) dohodci od 12 mil. 199.700 for. preostaje još za pokriti svota 104 miliuna 533.314 for., od kojih preuzimlje ova polovina carstva 73 mil. 173.319 for. 80 nč a druga to jest 31 miliun 315 994 for. 20 nč. mora izplatiti Ugarska s Hrvatskom. Naknadni iliti doplatni kredit godine 1870 jest od 19 mil. 715.760 for., od ovih mora izplatiti Cislajtaniya 13 mil. 801.032 for. Ungarska pako s Hrvatskom 5 miliunah 714.728 for. — Po ovom proračunu mora u tekućoj godini za skupne troškove platiti ova strana carstva 86 mil. 030.722 for. 20 nč. a Ungarska s Hrvatskom 37 mil. 974.351 for. 80 nč. Kod ovako velikih potroškah nije baš ni čudo, što u Austriji dugovi uvijek rastu, pa da imademo i ljetos manjak u ovoj polovini od 70 miliunah, a u onoj drugoj kakovih 20 miliunah, koji će se morati pokriti ili povišenjem porezah (štibrah), ili novim kakovim dugom.

* (**Beseda u čitaonici trščanskoj**) na korist Neretvanah, o kojoj javismo u predposljednjem broju, bijaše tako ljepa i sijajna, kakove još ovdje nedoživismo. Oduševljeno občinstvo (preko 300 osobah) pratilo je neopisivim veseljem koli prekrasno pjevanje čitaoničkih pjevačah, igranje na glasoviru, gospodične Kastelic i g. Polića, koli deklamaciju g. Raića. — Osobito se dopalo i upravo je očarolo občinstvo slovo, koje je govorila tekar 7 godišnja djevojčica, Slavjanka Cviatković. Osim toga radostno još javljamo, da se tom prigodom, po odbitku svih troškovah, zakupilo zapostradavšu braću Neretvane 536 for. 50 nč, koje je odbor sl. Čitaonice jurve neposredno občinskomu vieću u Metković odaslao, da je medju siromaške i poplavom najviše oštećene žitelje porazdieli.

* (**Biskup Strossmayer**), putujući iz Djakova u Mletke, boravio je jedan dan u Trstu. Dana 9 o. m. nastavio svoje putovanje željeznicom dalje u Mletke. Kako iz vjerodostojna izvora saznaosmo, namjerava nje. preuzvišnost ostati 2 do 3 tjedna u Mletcuh, i tada za Urkrš povratiti se u mili zavičaj svoj. Pratio ga mili Bog, svojom milostju, kakovom ga ljubavom prati vas hrvatski narod!

* (**Eparhija kotorska**), što je od skora utemeljena, popunila se ovih danah imenovanjem za vladiku presvjet. i prečast. g. Jerasima Petranovića. Radujemo se našoj braći, što su u njem dobili takova muža, kakova je narod želio.

* (**Rodoljublje Francesko.**) Parižani su odlučili bili obući se u crno i žalovati sve dotle, dok budu Niemci u Francezkoj i u Parizu. Pak zbilja izpuniše svoj zavet, jer kad su Niemci ono 2 dana u Parizu bili, pozatvarali su gradjani sve kavane (kafetarije), gostionice, stačune (butige), statuparnice i iste svoje kuće, tako da se na ulicah živ čovjek nije pokazao. Konačno se odredilo, da se tarac i kamenje po kojem su Niemci u Parizu marširali, ima izkopati ter izvan grada odnesti, da tako svaki izgine, trag, koji bi domišljao na neprjatelja, koji ga oskvrnio.

Alzacijanci i Lotaringi, koje Niemci silom od Francezke odtgoše, pokazuju svoju vruću ljubav pram izgubljenom domovini tim, da se na tisuće i tisuće preseljivaju u Francezku i Algir.

Za vrieme francezko-njemačkog rata, poslali su amerikanci Francezom u 11 parobrodih do 622,000 pušakah, 33000 karabinah, 50.000 pištolah, 34 miliunah patronah (fišakah) sve u vriednosti od 9,727.606 dolarah.

Kretanje austrijskih brodovah

od 1 do 15 Marča.

Dojadrili u — iz

Alesandriju: *Duma, Onore, Cbecco*, Mletcih. Algir .
John G., Trst*.
Amsterdam: *Teofratta*, *Carlotta*, Odese JVi- koluj
Johki.
Anversu: *Fuctis* » *verbis*, Mariupolja — *Ludmilla*, A-
les.
Bravershavea: *Còmig, Enot*, Odese. — *Mano primoge-
nito*, Ibraile za Koterdam.
Carigrad: *Plod, Nuovo Arturo*, Ales. — *Cattino R. Bion-
dina*, Marsilje. — *Alberto Premuda*, Trsta —
Soho, Genove — *Baltasar, Sveti Vid*, Sveza —
Ifigenia, Spirito, Giorgia, Brasile, Mleticb — *Sla-
vonija*, Smirno — *Lauro*, Visa — *IV Dubrovački*,
Dubrovnika — *Mirto*, Kurcule — *Justine B, Eu-
femia, Tartaro*, Trsta — *Alessandro B, ktomeneo*,
Marsiljo — *Anteo*, Malto — *Amalia*, Krfa —
Grazia, Lušinja — *Maria B*, Londre — *Korčula*,
Odese.
Dip korza, Odese.
Dublin *Danicu*, Odese.
Dunker *Cainan*, Taganroga — *Mila*, Salonita. — *Ar-
gentina, Iris* Suline - *Sauri O.*,
Odese.
Falmut: *Nina*, Krča — *Monte Maggiore*, Suline —
Nicola Despot, Mariupolja — *Cviet, Vice Tone, Ar-
facsad*, Odese — *Enrica*, Ales.
Gibraltar: *Maria C.*, *Pasqualina* Kardifa za
Carigr.
Holyhead: *Obilić*, Truna za Carigr.
Kaljari: *Egeo*, Suline — *Marta*, Njukastla. Kardif:
Fortunata M, Kartagene.
Kvinstovn : *J. J. Strossmayer*, Ales. — *Malalel*
Angelo, Karlovac, Odese — *Nemesi*, Varne —
Slavianska, *Antonia*, *Bortolina*, *Elena C.*, *Toni*
C., *Snu, Miloš*, Odese — *Stava*, Mariupolja — *A-
lois*, Suline — *Iginio S.*, Teodosio — *Mali Simun*,
Sv. Križ, Brdianske — *Leone, 2 Sorelle*, Odese —
Figlia Penelope, Annetta, Mariupolja — *Sibilla*,
Carigr.
Limerik: *Regutus*, Odese.
Livorno: *Elisa S.*, Odese — *Andre*, Varne.

Londra: *Hrabren, Concordia*, Mariupolja — *2 Cognati*,
Odese — *Girolamo*, Trsu — *Gjurko*, Falmuta.
Malta: *hkra*, Odese - *Jom*, Bardijske. Marseilju: *Fa-
vorito*, Salonita — *Eva*, Odese —
Costuntmo Eena, Smirne — *Antonietta Luigia*,
Trsu — *Iugoslav*, Balëka — (*Jrano*, *Enosa* —
Trappano, Irò, Silos, *Penelope, Tonka B*, Odese —
Giov Boskovič, Smirne *Frane. Giuseppina*, Tr-
sta — *Maria Zari, Patpualina*, Varne — *Casimiro*
C., Odese — *Xeno fon*, Suline — *Alessandro*,
Smirne — *Ari*, Carigr.
Messina: *Narod*, Kustengje.
Monros : *Gregorius*, Nikolajeva.
Niuport: *Castor*, Glučestra.
Odesu : *Deskovič, Sagčtlario, Jared*, *U. Dubrovački*,
Gino, Carigr. — *Bar. Vranicani*, Kardifa.
Plymut: *Norina*, Ales.
Porto Said: *Nimrad*.
Portsmut: *Ugo*, Silds za Trst.
Selly: *Terzo*, Jeski.
Silot : *Motorika vita*, Odese.
Sligo : *Nettuno*, Suline.
Smirnu : *Nuova Anna*, Trsta.
Sulinu : *Skanderbeg*, Carigr.

Odjadrili iz — u

Trsta: *Niksić*, Ibrailu — *Zorka*, Kalamatu — *Martella*,
Pietro, Amelia, Novo Guglielmo, Set, Peppina B.,
Dar. Industrie, Dampier Carigr. — *Nauta*, Ales.,
/ri, Dgugosnir, N>ko, Ces.
Anverse : *Mar. Luigia M.*, Trst.
Carigrada: *Ljubezni prvi, Cattino*, Baltik — *Vice Am.*
Tegethof, Odesu — *Gunge*, Palermo — *Orion*,
Kork — *Eber, Anna M. Barba Zvane*, *Carlotta*
Fanny, *Madagaskar, Mntusalem, Ilenok, Ero*,
Jane, Maritto, O-desu — *Igima*, vRieku — *Elena*
D., Teresa llantiy, Costanza, Grazie Dio, Marsei-
lju — *Romana, Dunkerku* — *Vuk, Uno*, Varnu —
Fide, Sulinu — *Vojvoda*, fastellamar —

Moses Montefiore, Azov — *Figlio*, Gibraltar
Ester, Ibrailu.
Deala: *Provido*, Trst — *Sfai*, Carigr. Falmuta: —
Nane B., *Dunker* — *Vite*, Bo
ston — *Matteo L.*, Smirnu *Capodistria, Zia Ma-
ria*, Kingrood — *Amalia* Mletke — *Sveti*
Ivan, Kork — *Genio*, Amsterdam — *Amor*, Aloe
— *Eni*, Hul *Adrastea*, Dubrovnik,
Genove: *Buon' Armonia, Marco Maria*, Carigr.
Kardifa: *Else*, Mlctko — *Tito, Jemy B.*, Batum
Angjelki, Krč *Kraljevic*, Odesu Kvinstovna: *Li-
berivi*, Leit — *Dobra Milica*,
Njukastl — *Adamo*, Glurestar — *Gius. Matteo*,
Vlie — *Jean*, Kasteltansind — *Nemesi*, Hul —
Padre Stefano, Belfast — *Accorto*, Falmut — *Ži-
vio*, Bristol
Lamlasha : *Marko*, Odesu — *Nereo O.*
Londre: *Luigia Žiga*, Cet.
Malte: *Erminta P.* Koterdam — *Francika Te*
reza, Kork — *Pellegrino*, Carigr.
Marsilje : *AH/ Maria*, Sulinu — / *Dubrovački*,
Max, Margarita, Carigr. — *Speme*, Ales.— / *Ara*
S., Trst.
Mletieh : *Rimedio*, Palermo — *Istria, Adriano*,
Carigr.
Njujorka: *Attila*, Gibraltar — *Paolina S*, Anversu
Njukastla: *Dobra nadežda*, Pirej.
Njuporta : *Anna, 2 frali Ili*, Trst — *Daria*, Mletke.
Odese : *Vestu, Alberto*, Maltu.
Penarta: *Lropoldme Bauer*, Krč. — *2 figlie*,
Portosaid — *Milica*, Siru — *Ardilo*, Odesu — *Fà*,
Carigr.
Plymuta : *a Cugini*, Maltu.
Smirne : *Leda*, Duukrk — *Supplice*, Carigr. — *Treći*,
Trst.
Suline: *Orion*, Ingl.
Truna: *Otac M>ko*, Odesu.
Yarmuta: *Emma*, iz Šilda za Odesu.

Dardaneli prošli

Generator, Mimbelh, Maltu — *Naviestnik, Novi klus.*
John Georg, Miljenko, Elena P, Marseilju *Pirino in Fal-
mut* — *fiuf*, Kaljari.

Sa tršćanskog tržišća.

Naše tržište sa Žitom nije se baš u ničem promienilo. Brašno svake vrste zanemareno i ciene morat će biti nabrzo dosta niže. Ulje dalm. čist i dubr. dobro se traži i što dodje prodaje se po f. 32 za barilo. Kafa Rio 39. do 40, Cukar sasvim zanemaren i cijena znatno niže u glavima po f. 28, tučeni f. 26½. Kože suhe volovske tršćanske po f. 78 do f. 82. Dalm. kravlje do £ 10 - 12 po f. 74. Ovčije i kozje suhe po f. 42, slane po 30 do 32 sve za funti 100. Kože Janjeće istarske po f. 95 do f. 100 za 100 komadah. Vuna debela f. 49 srebra, vosak f. 104 do f. 108 srebra Zečine, roba najbolja nema kupacah po t. 24 za komadah 115. Si-sarka istarska f. 19 do f. 21. Maslo hrvatsko f. 56. Mast talijanska f. 36. Mast hrvatska f. 39 do f. 40.50. Slanina po debljini od f. 33 do f. 37.50; fažolj po f. 5.50 do f. 7. Riza f. 9¼ do f. 10.

Oglas.

SLAVIJA

uzajemno-osjegurajuća banka u Pragu

pozajmuje Kaucije

uz najjeftinija uslovja i proti dvanaestgodišnjoj amortizaciji

Za državne i privatne službe

onakovim prositeljem, koji se za slučaj smrti osjeguraju sa najmanje 1000 for. Pobliza ubaveišća dava

glavno zastupništvo uzajemne osjegurajuće pražke banke

Slavija u Ljubljani.

JÁN LAD. ČERNÝ v. r. tajnik.

Tèk Novacah

polag Borse u Trsta od 1—15 Marča 1811.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Carski dukati (cekini)	5.82	5.82	5.83	5.83	—	5.82	5.82	5.8!	5.82	5.81	5.83	—	5.84	5.84	5.84
Napoleoni	9.88	8.89	9.93	9.90	—	9.90	9.89	9.88	9.88	9.88	9.92	—	9.92	9.92	9.93
Lire Ingleske	12.39	12.10	12.45	12.44	—	12.41	12.41	12.43	12.40	12.40	12.4 i	—	—	12.48	12.49
Srebro prid (aggio)	121.65	121.75	122.15	122.15	—	121.75	121.75	121.75	121.50	121.75	122.15	—	122.35	122.35	122.50

Naša Sloga izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 40 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 20 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broji stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se nevrćaju. Uredništvo i Odpravništvo nalazi se *Via Capuano* № 1969/1.

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. *Nar. Posl.*

Godina II.

U Trstu 1 Aprila 1871.

Broj 7.

Pogled po svijetu.

U Trstu 31 Marča.

U carevinskom vieću natieću se Niemci i novi ministri, da vide, tko će koga nadmudriti. Nu valja reći, da je dosad predsjednik ministarstva, grof Hohenwart, nadmudrio svaki put svoje protivnike. Onomadne su ga medju ostalimi stvari pitali, da kad misli predložiti vieću obećane promjene, da se obave ustavnim putem. Protivnici su mislili, da će ga tim smjesti i u tiesnac utjerati, jer su si zabili u glavu, da kani ukinuti obstojeći ustav. No predsjednik je ministarstva jasno i razgovetno odgovorio, da će to po Uskrsu učiniti, ter tako razoružao svoje njemačke napadače.

Ustav se dakle nemisli ukinuti, samo se sad nezna, što ministar pod ustavom razumije: da li najme ono, što i Niemci, ili ono, što i Slaveni. Niemci pod ustavom razumiju svoje staro gospodarenje, a Slaveni jednako pravo za sve u Austriji narode. Niemci se drže ustava od g. 1867, a Slaveni obćeg ustavnog prava od g. 1860. A tu je borme razlika da nemože bit veća. Kad ministar odgovara, negovori nego u obće o ustavu, nespominjuć ni jedne ni druge godine; pak se boje i Niemci i Slaveni, da neostanu na cjedilu. Medju tim, dozvoliše mu jedni i drugi, da i u mjesecu aprilu pobira davke po obstojećem zakonu.

Ovih se je danah pretresivalo i graničarsko pitanje u bečkom carevinskom vieću. Pogodili su se najme Niemci i Magjari, koliko će Ugarska više plaćati, nego li bi imala po nagodbenom zakonu od g. 1867, pak da se već Cislajtanija u Granicu nepača, nego da spade neposredno pod ugarskog obranbenog ministra. To je sve u redu, samo je za čudo, kako se o Granici govori i ovdje i ondje, samo ne gdje bi najviše trebalo, najme na hrvatskom saboru: i kako se za nju pitaju i ovi i oni, a jedino se nepitaju sami Graničari i ostala im braća Hrvati. To su spomenuli i u vieću, izvan centralistah i Poljakah, svi ostali zastupnici, ali nisu bili saslušani. Sad dakle stoji u Magjarih, da ju po svojoj volji razoružaju; pak se sbilja čuje, da će do skora početi razoruživanje u Varaždinskoj i Jurjevačkoj pukovnji, te 11 i 12 satniji Sluinskoj.

Njemačka još jednako sva bući od radosti i veselja radi svojih najnovijih stečevinah na krvavih poljanah franceskih. Odskoru otvorio se u Berlinu njemački parlamenat (sabor), gdje je Vilim I. za prvi put progovorio svojemu narodu, kao njemački car. Na taj su govor odgovorili zastupnici adresom, u kojoj vele, kako žele, da bude odsad unapred Njemačka utočišće mira, slobode i sveobćeg napredka. I zaisto, ako se Njemačka bude znala triezno i razborito okoristiti svojom ljetošnjom srećom, neće joj bit u ničem tako brzo u Evropi para.

Pa dočim se u Njemačkoj na taj način stvari razvijaju, uboga Franceska svaki dan sve to niže pada. Misli se, da će ju nesreća, što ju je zadela, opametiti, a ono ju nije nego još gore smutila i u stranputice zavela. Sad ima dvie vlade, jednu u Versalji, a drugu u Parizu, što se izmedju sebe progone, te sav franceski narod u dva neprijateljska tabora diele. Sad je u Franceskoj, kao u kući, gdje neima mira i sloge. Jedno nateže amo, drago tamo. U Versalji sjede ljudi, kao zastupnici naroda, da nisu ov kraj pedeset godina bili drugi slobodnije izabrani od naroda, nego li su oni; pa opet

jedna smutljiva stranka u Parizu neće, da ih pripozna za zastupnike franceske zemlje, i to pod izlikom, da su proti republikli iliti samovladi. I kad bi to bila istina, morao bi se slušati glas naroda; ali ima nekoliko prećeranih glavah, koje kao svagdje, tako i ondje, drže same sebe za narod. Nego, cielo latinsko pleme, reć bi, kao da se je nekako izvrglo, jer se čuje takodjer iz Španjolske, da se buni proti svojmu novomu kralju; a sam Bog zna, što će bit i u Italiji, kad jednom Emanuila nestane. Talijanski nemirujaci, kao i španjolski, ugledjuju se u ono, što se u Franskoj radi.

O sijanju i sadjenju.

Kako smo u proljeću, kad se najme sije i sadi, tako mislimo, da neće bit u nevreme, ako u ovom listu rećemo i o tom koju.

Na tri stvari treba da pazi, tko želi, da mu posijano sjeme dobro urodi. I to, najme 1. da bude sjeme dobre vrsti; 2. da bude zemlja prikladna sjemenu; 3. da zna, kako valja sijati.

Sjeme je dobre vrsti onda, kad je zrelo, krupno, teško, zdravo, pa ni premlado ni prestaro i najposlje čisto.

Prije svega valja dakle paziti, da bude sjeme zrelo, jer iz nezrela sjemena ne niču nego slabe i neplodne stabljike, podvržene povrh toga mnogobrojnim boleštini, kakono snieti, hrdji i medenoj rosi. Zrelo pak sjeme jest ono, koje je na stabljiki, ili na struku dozrelo. Kad i kad se žito, sočivo itd. spravlja i ako nije posve zrelo; ali ono, što misliš sijati, moraš gledati, da podpuno dozrije.

Nu, nije dosta, da bude sjeme zrelo, nego ono mora bit, nadalje, krupno i teško. Kad velim krupno, hoću da rećem debelo i dobro uzgojeno; a kad teško, hoću da rećem puno i nažeto. Što je sjeme krupnije i teže, to je stabljika i struk jači, pa i klasje i mošnjice ljepše.

Sjeme mora da bude povrh toga zdravo. Nezdravo je sjemeno svako sjeme, koje nije u suhoti držano, i već puti provjetereno i promiešano. Pod zdravim se sjemenom razumije i to, da mora bit čitavo, to jest, cielo i ne ranjeno. Tko sije ranjeno, natučeno, a možebit i od gagicah (rožkah iliti mušicah) nagrizeno, izprošupano i raztočeno zrnje, taj se siromah u taman iliti badava mući

Odviše, sjeme nesmije bit ni premlado, ni prestaro, toga radi sjeme se nesmije nikako sijati onoga ljeta, kojega se je spravilo; jer kako mu neima dosta jakosti da plodi, ostane jalovo. Ili, ako neostaje jalovo, a ono mu je plod hvirav i zanetečen. Radi istog uzroka ni prestaro sjeme nevalja. Poslje nekoliko godinah u svakom sjemenu pogine zametak iliti kljica. Taj se zametak liepo vidi u prilici mićušna krilca, kad tko, na primjer, razdvoji zrno pažula (fažola), pa pogleda ondje, gdje mu je oko. Svako i najdrobnije vrsti sjeme ima takovu kljicu, iz koje se u zemlji, kroz vlagu (mokrotu) i toplotu, razvije stabljika, ili struk. U žitu, u obće, pogine ta kljica, ili se barem jako postara, pak ojalovi, u 3 do 4 godine. Zato je od dviuh ljetah najbolja pšenica za sijanje. A tako isto kuruzi (turkinja iliti frmentum) i pažul, akoprem ona trpi do 5, a ovaj do 6 cielih godinah. Jačmen ozimac trpi od 3 do 4, a jari ad 1 do 2 godine. Raž (šegala) ozimica od 3 do 4, jarina od 2 do 4, ovas od 1 do 5, proso 1-2, hajda 2-3, grah 4-5, leća 2-3, bob 1-5, lan 4-5, konoplja 4-6,

deteljina navadna 2-3, ista turska 3-5, ista talijanska 2-4, ista bila 1-3. Tko želi skusiti, je li mu zrije nije li dobro za sietvu, neka ga namoči i zavije u vunenu krpnu, pa stavi na kakvo toplo mjesto, no nikako na peć. Ako je sjeme zdravo, za koju će uru sklјicati, ako li nije, neće se ni ganuti. Tako se sjeme skuša, kad se kupuje za sietvu, ili sjeme za sjeme promienjuje. A ta je promjena poslje nekoliko godina neobhodno potrebna; jer se sjeme izrodi, kad se uvijek isto ter isto sije, a na istoj zemlji. Sjeme valja promieniti iz onih krajevah, za koje se zna, da dobro rode. U nekih krajevih njemačke zemlje mienjaju ljudi žito na sajnih, koji se navlas zato drže. Ljudi donesu na sajam najbolje žito, da bolje za bolje dobe, pak siju i tako liepo napreduju. Kad će kod nas tako biti?

O čistoći sjemena neću ni da govorim, jer zna svatko, što posije, da će ono i žeti: tko sije kukolj i grašku, da će kukolj i grašku žeti, a tko pšenicu, da će pšenicu. Kad dakle vieje i kruži, neka gleda da sjeme dobro očisti.

Rekli smo, drugič, da mora sijač paziti, da mu bude zemlja prikladna sjemena.

Poljodjelci u obće znaju na kojoj zemlji koje sjeme najbolje rodi; ali mnogi na to nepaze, pak se sirote za niš muče. Mnogi n. p. znaju, da je crna zemlja dobra za povrtje, a crljena da je u obće neplodna i najprikladnija za trsje; ali koliko njih nesije pšenicu na tankoj zemlji? No ovaj ćemo razgovor za sad prekinuti, jer mislimo u svoje vrijeme obširnije progovoriti o vrstih zemlje i njihovoj dobtoti.

Naposljedku smo, tretič, rekli, da mora težak znati, kako valja sijati. Nekoji n. p. siju plitko, nekoji duboko; nekoji riedko, nekoji gusto; nekoji oru ovako, nekoji onako; a najveći diel rade i jedno i drugo i treće, kao da su bez glave. Vas sviet zna, da se na hladnoj i vlažnoj (mokroj) zemlji, kao na priliku po dolinah i dolcih, mora sijati plitko; a oni baš tu siju duboko, na suhoj pako i prhknoj zemlji plitko. Nekoji misle, čim gušće siju, da će tim obilatije spravljati, a neznaju jadnici, da je gusta sietva, riedka žetva, jer što se usjev neizgrize, to nedozrije. Nego i ta valja na zemlju paziti, jer se na jakih zemljah sije riedko, a na lahkijh nešto malo gušće. U ostalom, nesmije se pregusto sijati nego lan, konoplja i trava na livadi, gdje misliš kositi, il goveda pasti. Kad oreš, pazi da izoreš, u hladnih n. p. mjestih, to jest, gdje vjetar vlada, od sjevera (bure) na poldne, a u toplih od istoka na zapad. Tim, kad gredice iliti lidie krojiš, gledaj, da jih na taj način skrojiš.

Nego, da svršim, o svih ovih predmetih iliti stvarih bit će još u *Našoj Slogi* obširnije i više puti govora.

Dopisi.

Iz Kraljevice.

Tko je god ove tri godine gledao, kako nam se gospodari u domovini, morao je želiti, da se Rauchovu saboru vrata zatvore, pa da se već nikad nevrata u sabornicu oni ljudi, koji su onako zlobno baratali s najsvetijimi stvarmi hrvatskoga naroda.

Pogledajmo de, što su ti ljudi učinili.

Najprije sklopili su nagodbu, kaku kažu, s braćom Magjari. Ali, joh i gore nam od brata (!), koji neišće nego svoju korist i slavu, a za naše nevolje i potrebe haje i nehaje. Po toj nesretnoj nagodbi vaskolik porez (štibra, gosposčina) ide u magjarski žep, a nam se od toga vraća samo nešto malo za naše domaće potrebe, da nereknemo: sve nam ugrabiše! Tim, mora sad Hrvat, ako mu treba, budi za što, još koj novčić, prositi od Magjara vlastiti svoj novac, kao milostinju. Vrh toga, u magjarskima rukama stoji, povećati nam štibru kad hoće, kao što su već povećali kućarinu, ter tako ožeti nam domovinu do samoga kraja.

Ta je nagodba, nadalje, otela našem saboru staro pravo, odlučivati i davati vojnike, pa ga izručila saboru ugarskomu. Pa kako se je ugarski sabor poslužio tim pravom? Na najzlobniji i najnepravedniji način, jer dočim mora naše pusto Primorje uređno davati svoje vojnike, Rieka nije već tri godine dala ni jednoga. Možebit, da će tko pomisliti,

da je to zato, što je Rieka neposredno pod Ugarskom, a ostalo primorje nije. Ne, brate, jer ugarski zakoni neoprašćaju nikoga od vojnice, pa ni ungarške Rieke; nego je to bilo zato učinjeno, da se prije svega prevare Riečani, a potom, da se vidi, nebi li se Primorci namamili i polakomili, pak požalili i oni spasti neposredno pod Ugarsku. U tom eto stoji sva zloba toga nezakonitoga magjarskoga postupka naprama Rieke. Nego sad, gdje su na tu udicu Riečani ulovljeni, a ostalo se primorje nije dalo prevariti, magjarska su se gospoda domislila svog zakona, pak su počela pitati i za riečke novake. Ako dakle još tko u našem Primorju mahniće za magjarskim blaženstvom, sad će se nedvojbeno i taj do kraja raztriezniti. Sad i sliep vidi, da Cseh nije u svoje vrijeme bio za drugo poslat na Rieku i u Primorje, nego da prokrči put i pripravi mjesto riečkomu gubernatoru, koji je po magjarskom programu imao zavladata celim Primorjem, što se je imalo prozvati *magjarskim*, da nebudu hrabri Primorci u dobar čas proti tomu ustali.

To su nam eto donieli naši bivši zastupnici i njihova magjarska nagodba. Nego još nismo svega izpripoviedali.

Magjari znaju, da hrvatsko srdce najsilnije bije u Granici, pak da Hrvati neće mirovati, dokle nebude sva Hrvatska jedno jedino tielo. Tim je trebalo učiniti nešto i za Granicu. I gle, naši su bivši zastupnici bili nakanili riešiti i našu vojnu Krajinu soldačke haljine, ali ne svekolike na jedanput, nego malo po malo, komad po komad, da nepokvare magjarskih nakanah, koje smieraju na to, da se magjarstvo kriomice i u Granici ugnjezdi. Nu to im nepojde za rukom, jer Granica hoće, da sva na jedanput nastupi sa ostalom braćom svoja stara ustavna prava, pa stopram tada da izruči Caru svoje junačko oružje.

A što da reknemo o tih nehrvatskih zastupnicih, kad promislimo, kako su sliepo slušali svoga gospodara, bana Raucha, i u svem ga živo podupirali? Nas nije volja ponavljati, što već o banu Rauchu sav sviet zna; ali u saboru je stojalo, viknuti mu, da neposiže za narodnom mukom. Nu, obećala je zemlja raju, da se sva otajna znaju, pa su se doznale i tajne Rauchove, ter se tako zemlja izbavila na posljedku njega i njegova banovanja.

Nu, ako nas je minulo ovo zlo, gledajmo, da nas još gore nezateče, jer bi se onda moralo reći, da sami sebi grob kopamo, što nam je dakle raditi? Naša najveća skrb mora biti, da nedođu u sabor opet ljudi, koji vole više tudjincu, nego li svomu rodjenu narodu, koji negledaju nego samo za se i za svoju trbušinu, koji neišču nego mastnu plaću, a blagostanje i čast narodna deveta im je briga. Toga radi, pojdi svaki na izbirališće, kad ti se bude birao zastupnik. To si dužan domovini, sebi, svojoj djeci i svojmu najdaljemu potomstvu. Prije izbora gledaj, da li su te upisali u izborne listine: nenadješ li svoga imena, pobrini se odmah zato, da neizgubiš pravo na glasovanje. Kad se budu izbori približili, tada će na te navaliti sa svi stranah svakojaki ljudi, koji te prije nisu ni znali; pak će ti obećavati ovo i ono, lagat će, varati, mititi, da i groziti se, al ti nevjeruj nikomu, odbi svaki Judin novac, neboječ se nikoga! Žalostno je, kada puk vjeruje takovim varalicam, pače prima od njih mito, neznajući jadan, da je to izdajstvo svojega vlastitoga roda, pa da navlači na se zasluženno prokletstvo svih budućih pokolenjah. S toga, hrabri Primorci i vi ostala braćo u Hrvatskoj, birajmo u sabor poštene i radoljubive zastupnike, da sbrišemo s lica domovine sramotu, koju su joj nanieli Rauchovi poslužnici, ter tako spasimo čast i poštenje hrvatskog imena!

Članak XIX temeljnih carevine zakonah.

(Dalje)

Niti za dlaku nije bolje išlo našem hrvatskomu jeziku u drugih poslovih. Po carskih i pučkih kancelarijah pisalo se, govorilo i odgovalaralo samo talijanski oli njemački, dočim se naš hrvatski jezik zametavao, prezirao i tjerao. Nadalje još i danas gledamo kako se našem kmetu govorec hrvatski dogadja, kad dodje k sudu po jednom ili drugom poslu, bilo za izmoliti kakovu milost, pravdu, koga tužiti, ili svjedočanstvo položiti. Ne jedan nego više putah i skoro svaki dan vidimo

da plaćnik (urednik, impiepat) nerazumije kmeta ili, nehoteć, govoriti hrvatski, odgovara i nagovara talijanski i njemački, a riedko kada hrvatski. Zar mu mnogokrat neokrene i ledja i veleć: dodji drugi koji dan, kad bude taj i taj u kancelariji (obično poslužnik ili fanat), koji će mi tvoje stvari iztumačiti? Eto kolike škode po kmeta kad ga poglavar nerazumije! Prije svega veliki mu kvar, što nije ništa mogao opraviti, izgubio vas dan i na putu potrošio novac, s kojim je mogao prehraniti kroz više danah svoju ubogu familju. Najžalostnija je u ostalom po kmeta da od pravâ ili krivâ tumačenja fantova ili kojeg pisara zavisi ciela tražbina ili peticion, na temelju bo iste izriče se obično osuda (sentenca), kojom, akoli nije ili nemore biti zadovoljan, mora se uteći kakovomu odvjetniku ili advokatu, a kroz to naravno troškovi kmetu sve to više rastu, gotova mu nevolja. Sve ove neprilike, troškovi i dangube nebi bile od potrebe, da je dotični činovnik ili plaćnik razumio kmeta i potanko se opitao bio o svih okolnostih; možebit bi se stvar bila još isti dan izravnala ili dokončala, ter tako riešio svih dalnjih mukah i troškovah. A što da rećemo tekar o kaznenih (kriminalnih) parnicah ili procesih? Sam ti ga neka bog znade, koliko se nije naših ljudi na teške tamnice ili rešte osudilo, jedino radi, toga, što se možebit nije na tanko i onako u zapisnik (protokol) upisalo njihovo opravdanje, govorenje i svjedočanstvo, kakono su okrivljenici i izpitanici govorili, pripoviedali i svjedočili i jer sudci nisu hrvatski razumjeli. Da, da, rode moj, od jedne jedincate rieči i besede, sve zavisi, da ti se naime dosudi, što ti po pravu ide, ili da te osude.

Bielodano se vidi, da su gori razložene nepravde, učinjene našem narodu i jeziku, bile posvema poznate našim protivnikom, pa da su jedanput za uvjeko htjeli ovu krivicu odstraniti, kad su uvrstili čl. XIX. u temeljni carevine zakon od 21 decembra 1867. Drugačije, kad se zbilja nebi bila činila kroz više stotjeh golema nepravda našem narodu, čemu ona izreka: „*sva narodna plemena u carstvu, uživaju jednaka prava*“ Što se ima pod ovom izrekom razumievati?

Mi i s nami vas koliki sviet tumači evo ovako: svi narodi i narodna plemena, koliko god ih Bog u Austriji dao, moraju odsada unapried biti posvema jednaka, tako, da n. pr. kod nas u Istri i Dalmaciji, gdje skupa prebivaju Hrvati i Talijani, nesmiju više biti jedini gospodari u zemlji sami Talijani, kao dosada, nego da imaju oba naroda uživati jednaka prava, to jest, da naš narod nesmije bit nad, ma ni pod talijanskim, već ravan ovomu. Eto upravo zato veli nadalje pomenuti zakon „*i svako pleme ima nepovriedljivu pravicu čuvati i gojiti svoju narodnost.*“ Ovo će reći, da hrvatski narod, po Istri i Dalmaciji, neobziruć se ni najmanje na susjeda si Talijana, može baš neodvisno od njega i tako za sebe živeti, kao da ovoga i nije u zemlji. Ovim se zakonom priznava, pače zapovieda, da naši ljudi imaju zauzeti mjesto u školah, u svih carskih i občinskih uredih (podestarijah), te javnomu životu, kanoti u saboru (dieti), društvu, shodištu itd. po kojih su se dosada tudjinci i protivnici naši širili. Jednom rieči, da zauzmu ono mjesto, koje im pripada po božjem, naravnom i ljudskom pravu. Svaki koji narodu našem ovo mjesto uzkraćnje, prieči i nepriznaje, vriedja osjegurano mu pravo čuvati i gojiti svoju narodnost i jezik; radi dakle očevidno i proti namieram carevinskog vieća i proti volji samoga cara. Poglavarstvo je dakle dužno, toli u Istri koli u Dalmaciji, štovati i štovanje pribaviti ovomu zakonu, ter narodu ondje živućemu pomoći, da može mirno uživati sve one pravice, koje imade Niemac u Njemačkoj, Čeh u Čehskoj, Hrvat u Hrvatskoj, Talijan u Talijanskoj, Francez u Francezkoj itd. da, jednom rieči, živi u svem i svagdje kao pravi narod, bez svakoga skrbništva (tutorstva).

„ Slavija,“

uzajemno osjeguravajuće društvo, ustanovljeno za sve slavjanske narode.

Kako je znamenito osjeguravanje proti ognju, vodi, tući i ostalaj nepogodi vremena; tako je isto, ako ne još znamenitije osjeguravanje na življenje ili na smrt. Čovječjemu životu priete i oroze tolike neobitelji. da nemožemo nikada

reći, da ćemo još dođuću minutu doživjeti. O kolika je nesreća sa obitelj, ako joj umre gospodar! Bogata ju obitelj ljuto osjeća, a koliko se jače mora kosnuti srca sirotinje!

Brižljivi je otac ipak toliko zaslužio, da je golotinju pošteno zagrnou. Teško rabotaše od rane zorice do kasnoga mraka. Smrt ga uze i s njim propade svaka zaslužba u duboki grob. Ali posve je iuako, je li se bio otac na svoju smrt osjegurao. Njega uzme nesmiljena smrt i s njim nestade glavne pomoći, ali vendar se njegova siročad u težkoj tuzi ugodno tješi, da je bio osjeguran i da će iz sjegurališne blagajne dobiti osjeguranu svotu, kojom će si bar u prvi mah pripomoći biedi i nuždi. Pak ni u tom negleda „Slavija“ na dobitak, nego samo na to, da se sirotinji u pomoć priteče.

Najveću pak dobit obriče „Slavija“ onim, koji bi stupili u društvo medjusobne obskrbe. Takova odiela neima nijedna druga zajednica do „Slavije;“ a ustanovljen je poglavito za one, koji nemogu djece svoje obskrbiti; u njem bo dobivaju za neznatne uložke dosta znamenite svote. Takova društva traju najkraće 15, a najdulje 20 godinah, to će reći, da se može ulagati najmanje 15, a najviše 20 godinah. Svi članovi, koji se upišu u jednom ljetu i na jednaki broj godinah, sačinjavaju jedno društvo.

Ulošci onih članovah, koji poniru prije nego se njihovo društvo, to jest njihov odlučeni broj godinah, dokonča, zapadnu u prilog onim članovom; koji odlučenu starost stignu. Uzmimo na primjer, da otac za svoje diete svaki dan samo 3 novčića na stran metne i tako sačuvani novac 15 godinah u sjegurališnu blagajnu nosi, to je cielo to vrieme uložio 164 stot. 25. nč. a dobije za nje po minuloj petnajstoj godini, ako diete još živi, najmanje 300 do 450 stotinjakah, što je prema uloženoj svoti doista mnogo.

(Konac drugi put.)

Svašta po nešto.

* (Pet milijardi). Uslied utanačena mira morati će Francezka u ime ratnih troškovah izplatiti Njemačkoj 5 tisućah miliunah franakah. Težina njihova u zlatu (napolionih) i bila bi od 32,258 centih, u srebru (pet fran.) pako 500.000. Za odpeljati je željeznicom trebalo bi 5.000 vagonah, a dvoprežnih vozovah 25.000, pak da su ovi vozovi jedan za drugim, činili bi daljinu od 50 urah ili 2 dobra dana hoda. Jedan dobro izvježbani blagajnik (kasir) može za 1 uru izbrojiti 40.000 fran. (po 5 fran. komad), trebao bi dakle za prebrojiti svih 5 tisućah miliunah upravo 52 ljeta, brojeć kroz 300 dielatnih danah u godini, po 8 urah na dan. Složiv komad do komada po jedan franak, dobila bi se daljina od ovih 5 miliardah od 14.000 miljah iliti 28.000 urah hoda; u zlatnih napoleonih pako 700 miljah. Od poroda Isusova nije još minuo 1 milijard minutah; kad bi dakle tkogod bio počeo pred 1871 godinu u svakom minutu dan i noć stavljati na stran po jedan franak, to nebi ni danas na kupu imao rečenu svotu (sumu).

Različite viesti.

* (Hrvatski jezik u Dalmaciji) uveo se je prvoga marča u carske urede, premda su se tomu dalmatinski Talijani čvrsto opirali. Mi iz svega srdca čestitamo braći u Dalmaciji na stečenoj pobjedi, pa ujedno pitamo najsmiernije vladu, kad će se i kod nas našem jeziku po pravdi i zakonu učiniti?

* (Viško narodno društvo). Čitamo u jednom dopisu sa otoka Visa (Lissa), da se je ondje utemeljilo narodno društvo pod imenom *Viškog Skupa*. Narodna dakle Čitaonica, samo pod drugim imenom. U tom se pismu veli, da društvo broji već sad liepu kitu članovah, sgrada da se može računati medju prve u Dalmaciji, a za namještaj iliti pokućstvo (mobiglie) da se je potrošilo 1000 f. Prva je zabava bila u večer 20. veljače, otvorena prekrasnim govorom, što ga je držao vrući rodoljub g. Karlovac. Gospodje, djevojke i djevojčice došle su na zabavu sve redom nakićene trobojnimi (crveno-bielo-modrim) vrpcami ili trakami. Igrala se tombola, a poslje te, bio ples. Na predlog predsjednika g. Zanele, dobitnici su na tomboli ustupili društvu svoju dobit u svrhu, da se nabavi jedan glasovir (fortepiano). Nikad se još duh narodni nije kretao na Visu onako živahno, složno i veselo,

kao one večeri, gdje se je pokazalo, da na Visu neživi nego jedan narod, jedna duša i jedno srce, jer i oni, koji su se dosad stranili, stupe u narodno kolo. Živili vriedni Višani, živio Viski Skup, živila naša narodna budućnost!

* (**Zatočnik**), ovaj jedini neodvisni hrvatski list, iza kako mu zatvoriše vlasnika, veleljubljen i obćeštovana rodoljuba, Ivana Vončinu, te urednika g. Miskatovića, bijaše osudjen na tromjesečnu smrt. Mjesto njega izlazi *Branik*, koji će pokojnika verno zastupati u borbi napredka, sreće i slave mile hrvatske domovine. Vidi se, da magjarsko slobodumnije nije daleko od graničarskog praga.

* (**Tabor u Kastvu**) što će se držati 21. Maja tek. g. razpravljat će, po izdanom programu, sljedeća pitanja: 1. Protest proti sdruženju Istre i Gorice sa Trstom u jednu političnu svezu; 2. Sdruženje Jugoslavenah; 3. Uvedenje narodnog jezika u učione i urede; 4. Razvitak pomorstva u Primorju u obće, a u Liburniji napose; 5. Pravo slobodne luke neka se protegne i na one krajeve Istre, gdje ga još neima. Odbor se nada mnogobrojnomu narodu iz bliza i daleka.

Oglas.

SLAVIJA

uzajemno osjegurajuća banka u Pragu

izabrala je
U nadzirajući odbor

za

SLOVENIJU I ISTRU

za presednika

d.ra J. Bleiveiza u Ljubljani

za podpresednika

d.ra E. H. Costu u Ljubljani

Što se svim osjeguranikom objavlja

Glavno zastupništvo zajedno osjeguravajuće Praške banke

SLAVIJA u Ljubljani.

JÁN. LAD. CERNÝ.

Kretanje austrijskih brodovah

od 16 do 31 Marča.

Dojadrili u — iz

Trst : *Tnci*, Suine. — *Fanny Maria*, Njukastla. *Riforma*, Pireja.
Aberdin : *Olito*, Odese.
Alesandriju : *Cae*, Londro — *Jote*, Hula — *Lampo*, Mar-silje — *Unica N.*, Sire — *Divino*, Trsta — *Adelina li.*, Senja.
Amsterdam : *Genitore Nicolò*, Taganroga.
Belfast : *Padre Stefano*, Marjupolja.
Boston : *Vili.*, Taganroga.
Bristol : *Za Maria*, Suline — *Vice Tone*, Živio, Odese — *Nikola Dr»po*, Marjupolja.
Brevershaven. *fona*, Krti
Carigrad : *Peleg*, *Santone*, Porto Said — *Ezio*, *Pepino Luigia*, *Abraham*, Trsta — *Ahtburgo*, *Giano*, *Gitila*, *Pater*, Lusinja — *Pepino*, Me- Ijene — *Marcantonio*, *Aituluto*, *Adele Muria*, Miei. — *Mimi*, *Kardifa* — *Pelegino*, Malte, *Junak*, Ingl.
Deal : *Luigia Žiga*, *Hrabren*, Londro — *Narenta*, *Norina*, Ales. za Hul.
Dublina : *Capadutriu*, *Anetta*, Marjupolja — *John*, *InwltA*, Odese
Dunker : *Argentina*, Suline.
Gal TU y : *Cviet*, Odese.
Glasgov. *Elpi*, Anterse.
Glučester : *Adamo*, Tagaaroga — *Figlia Penelope*, Marjupolja.
Hul : *Enrica*, Alea. — *Terzo*, Deal.
Helvoet : *Getti*, Tagauroga.
Kardif : *Sluva*, Marjupolja
Kork : *Aloit*, Carigr. *Sorti Jean*, Odese.
Klinstovn *Muria Anna*, Nikolajeva — *Giov.*
Gatpuro, Balčika — *Cattatite*, *Caratello*, Odese.
Leit : *Liberine*, Odese.
Limerik : *Angelica*, Brdianske.
Malta : *Alberto*, Odese. — *Itrinua*, Kardif.
Marseilju : *Hata*, Al gira — *Novi Klat*, Bal-
ülka ~ *F.ltua P.*, Carigr. — *Maria Francetca*, *Mi-ljrnkn*, Odese — *Tuia*, Brdianske — *Ati*, Suline -
Liberata Annuita, Trsta — *Eleni*, Burgasa — *An-dre*, *Stuoia*, Vaine.
Mletke : *Siliteunr*, *Alma*, Njukastla.

(Mesa : *IV. dubmeucki*, *Sveli Vnl*, *Eber*, *Muta- Salem*, *Spinto*, *Tartaro*, *Enoch*, *Vice Am*, *Trgrttkof*, *Aq-mla*, Carigr.
Rio grande : *Civettii*, Ceu.
Sira : *Mercede*, *Elvira*, *Divo*, *Kardifa*.
Šild : *Teofratlot*, *Koterdama*.
Smirnu : *Noè*, *Kardifa*.
Trali : *Giui*, *Malico*, *Montemaggiare*, Suline. *Wooterfort*, *Flegon*, Alea. — *Nerev*, O. *Audro-sana* za Odesu.

Odjadrili iz — u

Trsta : *Anilmic*, Anversu — *Vjemka*, *Nuovo Ciriaco*, Ales. - *Nuovo Nicole Ito*, Carigr. — *John*, *Notule S.*, *Cete* — *Napried*, *Ture Bordo*.
Anverse : / *Nemimoto*, *Gala* / - *Sofia*, *Jijtt*-kastl.
Avane : *Temu*, *Njuorleans*.
Carigrada : *Giorgi-1*, *Biondini*, *Eufemia*, *Cannilo*, *Soku*, *Said*, *Floru*, *So.pir*, *Unum*, *Maylath*, *A bruta*. *Grad Karlovac*, *Aletandro li.*, *Ljubazne tetre*, *Luka*, *Dirnut*, Odesu — • *laiuro*, *Albrto Prmuda*, *Varnu* — *Proti a*, *Bar. Vranicani*, *Kork* — *Shujunka li.*, *Granone*, *Slvnomja*, *Taganrog* — *Amelia*, *Cimar*, *Ibraila* - - *Attillati*, Ales. - *Vetta*, *Marsilju* — *Plod*, *Nuovo Arturo*, *Jiuline B.*, *Grazia*, *Suliuu* — *Gattina R.*, *Jfige aia*, *foord Enos* *Ljubtsni prvi*, *Malagu* — *Sngitorio*, *Detkovió .A.*, *Ani orsu*, *Gmo*, *G tutto dat*- *C Arijmto*, *Maltu*. — *Cüttni*, *Equità*, *Bratile*, *Olga B.*, *Subieiky*, *Slavo-mir*, *Mirto*, *Nvv* — *Maria B*, *Elee*, *Antro*, *Sup-plice*, *Miru*, *Ardita*, *Dunav* — *Milu F. Burgas*.
Falmuta : *Enrica*, Hul — *Luutynuno*, *Dunkcrk*. *Fal-kestona* : *Sibila*,
Gibraltara 5 *Europa* *Kiinostovcu* — *Francika Tereta*, *Kork*.
Glasgova : *Stara B Kró* — *Margarita*, *Brindisi*.
Kardifa : *ina*, Odesu — *Mirhieie*, Carigr.
Urtala, *For tonula M.*, *Murm Fanny*, *Jaa Lazart-vió*, *Pmut*, *Paolo*. TrsL

Krfa : *Berta*, Carigr.
Leit : *Bakar*, Odesu.
Liverpool. *Celetir*, Trst.
Londre : 2 *Cognati*, *Iginio S*, *Kardif* — *Girolamo*, Trst. — *Concordia S*, Ales. — *Gjui-ko*, Carigr
Malte : *Flavia*, Trst — *Nuova Gioconda*, *Otok*, *Pretu-cano*, *Frane*. *Gdberto*, Carigr. — *Generatore*, *Barcelonu* — *Kurcula*, Ingl
Marsilje : *Ant. Muria*, *Barcelonu* — *Velimir*, *Smirnu* — *Jugoilava*, Carigr.
Menine : *Nurmt*, *Grattatilo*, *Teresa Uanng*, *Marsilju* — *Neptun*, Ingl.
Njujorka : *Hannui* Anversu.
Njukastla : *Arturo*, Kró. — *Gregoriut*, Trst — *Bar. Ei-ihiti*, *Kieku*.
Njuporta : *bario*, *Mletke*.
Pena rta : *I dubrovakci*, Odesu.
Roterdama : *Ihcordati*, *Càrnig*, *Njukastla Kyd* : *Eroe*, Odesu.
Smirne : *Carlo Boromeo*, *Stculò*, Carigr. — *Orlo-dntija*, *Marsilju*.
Svanseje : *Urin*, Carigr.

Dardaneli prošli

Leumot, *liuto*, *Elena*, *Prtrtoluva*, *Marsilju* — *Jgima*, *Kieku* — *Orlon*, *A He*, *falmut* - *Bomana*, *D un kork* — *Figlio*, *Gibraltar* — *Eugenia*, *Geuoru* — *Inihum*, Anversu*

Iz St. Catherine del Brasile od 8 februara javljaju, da je aust. Brig *Pakt*, kap. *Palese*, utonuo pri ulazu u luku. Jedva će se brod moći spasiti — U Kardifu 17 marča, izgorio je posvema brig- *Giulietta*, kap. *Giljanović* a brod *Raparono*, kap. *Leva* iz *Satanica* u Alesandriju jadrec nasukao se kod *Kasandre*. pa se izgubljenim smatra.

polag Borse u Trsta od 16—31 Marča 1871.

NOVCI	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25-26	27	28	29	30	31
Carski dukali (cekini)	5.83	5.82	5.83	—	5.83	5.88	5.85	3.83	5.86	—	5.85	5.83	5.83	5.85	5.83
Napoleoni	9.91	9.91	9.92	—	9.96	9.97	9.95	9.93	9.96	—	9.95	9.93	9.93	9.96	9.95
Lire logleske	12.49	12.19	12.19	—	12.50	12.5	12.50	12.45	—	—	12.48	12.48	12.47	12.47	12.48
Srebro pnd (aggio)	122.50	122.50	122.50	—	122.50	122.50	122.20	122.15	122.20	—	122.13	122.15	122.25	122.33	122.35

Naša Sloga izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 40 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 20 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. *Nar. Posl.*

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravnitvo nalazi se *Via Capuano* № 1969/1.

Godina II.

U Trstu 16 Marča 1871.

Broj 8.

Pogled po svietu.

U Trstu 15 Aprila.

Ovaj put radi uskrasnih praznikah (vazmenih blagdanah) neimamo baš nikakvih domaćih novostih. Carevinsko će se vieće opet sastati 21 tek. mjeseca. Pa kako je ministar Hohenwart obećao, da će po Uskrsu izaći na vidjelo njegovo djelo: tako se sa svih stranah željno čeka, da se vidi, što misli učiniti. Slaveni se još jednako nadaju, a Niemci već ničega neboje. A neimaju se čega bojati, jer u carevinskom vieću imaju većinu, pa se ondje bez njihove dozvole nemože ništa promieniti. Nego, ako je ministarstvo baš namislilo pomiriti med sobom austrijske narode, moglo bi se dogoditi, da se Niemci tomu uzprotive, pa onda ministarstvu nebi preostalo drugo, nego raspustiti sadašnje carevinsko vieće i drugo sazvati. I to je ono, čega se Niemci jedino boje, jer jih je strah, da nebi u novom vieću imali većine. Nego stvar će u kratko puknuti, i tada ćemo vidjeti, tko je imao pravo, tko se je nadao, il tko se je bojao.

Ovih je danah bio nj. velič. car u Tirolu, gdje su ga i Niemci i Talijani dočekali s najvećim veseljem. Mi se tomu radujemo, jer samo u miru i slogi vidimo obstanak carevine, u kojoj se i mi nadamo doći do svojih podpunih pravica.

Iz Hrvatske imamo to javiti, da je kraljevskim pismom sazvat u Zagreb sabor na dne 1. Junija. Na temelju tog pisma, zemaljska je vlada razpisala izbore, koji se imaju dne 16 Maja obaviti u cijeloj Hrvatskoj. Ovim postupanjem, da se na jedan dan imaju svi izbori svršiti, vlada možebit misli, da će tim svoje preporučeničke laglje u sabor provrietiti. No mi se ufamo u zdrav i zrio razum naše braće, da će se znati ugnuti i ovoj zamki, pa poslati u sabor prave svoje ljude.

Stvari u Franceskoj idu, da nemogu gore. Ustao brat na brata, pak se kolju i mrcvare, da je groza slušati. Svaka je vojska žalostna stvar, ali je domaća kraj ni konac. Oboružala se razpušćena parižka svjetina, pak robi crkve, išće na silu od bogatašah novce, neće da plaća gospodarom kućah stanarine, zatvara i ubija naprečac najmirnije gradjane, i to sve pod izlikom slobode. Varseljska narodna skupščina nemože dakako toga trpiti, pak šalje vojsku na Pariz, vojuje, strielja i hvata, da dozove narod pameti i učini konac toj razuzdanosti. A čuje se, da će joj i Niemci pomoći, ako nebi sama mogla. Ali kako da neće toga trebati, jer se veli, da Parižani posvud jako uzmiču. Dao Bog, pa onda da se u Franceskoj ustanovi i utvrdi zakonita republika, koja može jedina usrećiti franceski narod!

Za Rusiju se čuje, da se jako oruža, samo se nezna proti komu. Dosad bi se bilo uvijek reklo, da proti Turskoj, a sad se evo glasa, da Ruska i Turska živu u najljepšem sporazumljenju i prijateljstvu, dapače da su se i složile, da se zajedno brane i napadaju, tko bi god na jednu il na drugu udario. To bi bilo najveće čudo, ali nije nemoguće, odak je pala Franceska, u koju je Turska polagala svoju najveću nadu (ufanje).

Izviše, upravo se sada raznio po svietu glas, da je ruski car Aleksandar naumio pohoditi Jerusolim i svetu zemlju, a Sultan ga pozvao, da mu tom prigodom dojde u pohode u Carigrad. Na to je car privolio, Sultan se tomu jako naveselio, pak se pripravlja, da ga što ljepše i sjajnije dočeka.

O gojenju svilacah.

I.
Priprave.

Naš će narod, pri moru živući, već koncem ovoga, ili početkom budućega mjesca započeti gojenje svilacah, od kojih imade velikog dobitka. Mi smo se kroz više godinah osvjedočili, da se naši ljudi žalibože više manje drže nauka dobivena od svojih djedovah, toga radi nenapreduju u gojenju svilacah onako, kako susjedni Talijani, koji su u tom poslu jedan od prvih gojiteljah u Evropi. Mislimo dakle, da ćemo zadovoljiti domoljubnoj dužnosti, ako li im koju u kratko rećemo, kako moraju već sada postupati, to za osjgurati dobar uspjeh, to da budu pripravi za djelo, kad tomu vrieme dodje.

Prije svega, mora svaki gojitelj svilacah odmah sada sobe ili kamare, u kojih hoće ljetos hraniti svilne gusjenice, otvorivši sva okna (obloke ili poneštre), dobro provjetriti ili prozračiti, pomjesti i očistiti; isto tako iz zidovah, stienah i štukah paučinu, koja je svilcem prava smrt, posvema odstraniti. Ali tim nije još vas svoj posao obavio. Njemu valja sve školje i jame na podu i pokraj zidovah' dobro začepiti, zataknuti i zadjelati, ter tako sačuvati gusjenice od mravah i miševah. Ove šupljine i školje možeš vidjeti, kad sve škrinje, ormare, postelje i ostalo pokućstvo premjestiš, ili pako u drugo koje mjesto preneseš; što ti već i zato svjetujemo, jer ti pri hranjenju i gojenju neće smetati, a kamara se laglje i bolje provjetrava.

Ako li ti je soba za redjenje svilacah razizemlje (prizemna), vlažna (umidna), nastoj ju dobro izsušiti, jer drugačije zamanj vas tvoji trud, muka i trošak. Zato moraš po danu i kad vjetar — ali ne južni — puše, otvoriti kroz dan sve prozore (poneštre), vrata itd. Tim ćeš ujedno ukloniti patušinu i vonj te dobiti u njoj čist i zdrav zrak. Nekoliko danah prije prenašanja svilacah, osobito ako je kuća nova, imaš neprestanim i živim plamenom sobu dobro stopliti, samo radi pametno, da se što god neužge, pa zato nećeš pogriješiti, izneseš li iz nje svaku užgivu stvar, a oganj naložiš na opukah ili u velikih črepnjah.

Stolove i ostalo posudje, koje si rabio lani, nemoj nikada, kako nekoji običavaju, pod kišu ili dažd stavljati da se tobože operu, nego poslje, kako si je dobro izmeo, očistio i obrisao, metni ih kroz više danah na sunce, pa će tako izgubiti svaku vlagu (umidancu) i drugi neugodan duh i vonj, koj je škodljiv zdravlju svilacah. Ako su ti na ovih stolovih prošlog ljeta poginuli svilci, pa bilo od koje mu drago bolesti, to stolove i sprave one nikako nesmiješ kod ljetošnjeg gojenja rabiti, ako li je prije u dvorišču na plamenu neizkadiš, ter tako nerazkuziš iliti nedisinificiraš. Ovo se razkuživanje najbolje obavlja u vlažno (umidno) vrieme, to jest, u sobu se gojenja svilacah snesu svi ti stolovi i sprave, zatvore se sva okna (poneštre) i vrata, tada se užge u zemljenoj zdjeli prilično mnogo žvepla (sumpora) ; dim se digne i razširi po njoj i legne po zidovih i spravah. Može se takodjer razkužiti, ako se u onu sobu donese u više posudah (kotlovih, loncih, kablih, čabrih) kropa iliti vruće vode.

II.

Kako i kada se legu svilci.

U prvom smo broju ovogodišnje *Naše Sloge* poslali našim predplatnikom vrlo liep naputak, kako se svilci goje, ali buduć

od tog vremena dobismo više od tisuće novih predplatnika, kojim naknadno, pored sve dobre volje, nemoremo više niti jedan primjerak odaslati, to naumismo ovdje u kratko progovoriti i o leženju svilacah.

Mnogi se varaju i krivo računaju, da treba tobože odmah, čim prolista biela murva, činiti leći svilce, a to ponajviše zato, jer da jedva izleženi svilci, radi slabih lalokah, samo mlado lišće mogu jesti. Umovanje ovakovo jest nerazborito, kad vidimo da svilac prošupi i izdubi jajce, koje je mnogo tvrdje nego li lišće od 8 ili 10 danah; a od druge strane i škodljivo, buduć se lahko može dogoditi, da trošec odmah iz početka mlado lišće, koje i onako svilcem nije dobra i valjana hrana, obrstili bimo tim murve tako, da poslje nemogu davati dovoljnog lišća za prehraniti gusjenice, česa radi lahko bi mogle sbog pomanjkanja hrane i poginuti.

Leženje svilacah svakako zavisi od dalje il kraće zime, za to valja da se svaki gojitelj vlada polag okolnostih vremena. U naših primorskih stranah najzgodnije je tomu vrieme od 24 Aprila do 4 ili 5 Maja. Izlegu li ti se u ovo vrieme svilci, siguran budi, da ti neće pofaliti lišća, niti nauditi velika studen, izusemši naravno izvanredne slučaje; preko toga možeš se nadati dobru uspjehu, to jest, da će tada, izvan slučaja bolesti, svilci biti veseli, živi i jaki, njihove čahurice ili kokoni težji a lepiri dobri za pleme.

Svilci se legu na više načinah. Njekoji se izlegu pomoću čovječje topline, a drugi umjetne, t j. s pećami, ognjem i drugim strojevi (makinami). Od svih ovih načinah, mi preporučujemo prvi, jer jednostavniji i cijeniji od drugog, koga naš narod i onako nebi mogao kupiti, a niti znao rabiti.

Kad vidiš po prilici, da je lišće prilično ponaraslo, tri 4 dana pred loženjem, jajca, koja imaš na papiru (harti) ili platnu, onako kao stoje, metni je, ako toplina vlada, na stol u provjetrenoj sobi, otvori sve prozore, samo pazi da ti na nje sunčani traki nedodju, ili je pako oprosti od papira, kako je u pomenutom naputku rečeno. Nosi je zatim po danu u njedrih medju košuljom i opravom. Svakako bolje da nosi mužki, nego li ženska. Isto tako probitačnije jeste, pustiti jajca na papiru ili platnu, nego li je oproščene vezati u platno, jer se jih mnogo uduši, i zgnjavi. Po noći metni jajca na snožje medju 2 stramacu; ako neimaš nego jednoga, a ti nemoj metnuti na голу slamnicu, već im podmetni štogod vunena, pak je sljedećeg jutra ili opet metni u njedra, ili pako postavi pod zglavje medju oba stramacu, gdje i onako imaju dovoljne topline kroz dan. Ove moraš tada po noći prenesti k podnožju. Ovako radi svaki dan, dok ti se svi svilci neizlegu, 10 do 12 danah po prilici. Svilci se takodjer izlegu, ako su jaja deset danah u sobi, u kojoj je prva 2 dana 14 stupanjah (grada) topline po Romirovu toplomjeru (termometru), tako se poslje doda svaki dan po jedan stupanj više, grijanjem peći. — Legu se pako svilci od 6 ure u jutro do poldana, a na to moraju gojitelji dobro paziti, za da je od jajetah finim prcem luče, na posebnu hartu stave i lišće im dadu.

Tabor u Kastvu.

Dobili smo iz Kastva prekrasan poziv, kojim središnji Odbor pozivlje narod u tabor, što će se ondje držati. Ali buduć da je predugačak, a naš list premalen, tako ga nemožemo štampati nego u izvadku. Taj poziv glasi po prilici ovako:

Braćo jednokrvna!

Da pokažemo svietu, kako nam slavenska krv domoljubno srce grije, namislili smo mi Kastavci napraviti dne 21 Maja tek. godine tabor, to jest, sastati se pod milim nebom, pa otkriti visokoj vladi naše želje i potrebe te izjaviti, da se u svojoj istarskoj domovini nemislamo odreći nikomu za volju svojih budi starih, budi novih pravica.

Toga radi pozivamo vas, braćo Liburnjani i vas ostala braćo Istrani s prieko Učke i sa kvarnerskih Otokah, što u većem broju u ovo naše kolo. Što nas bude onaj dan više na sastanku, to će imati veću moć i silu naši zaključki.

Ugledajmo se u našu braću Slovence, koji se u takvoj prigodi na tisuća i tisuća skupe, iz bliza i daleka.

Pa kako će naš tabor biti na granici (konfinu), gdje se Hrvat i Slovenac kako no slievaju u jedno tielo i jednu dušu: tako pozivamo na ovaj sastanak i braću Slovence i našu rodjenu braću Hrvate.

Srdce čovjeku igra od radosti, kad promisli, kako će bit veličanstveno viditi toliku braću, gdje su se sastala, da se pogovore i dogovore o svojoj sadašnjoj i budućoj sreći. Sa slovenske će strane na nas gledati bieli Snježnik, sa istarske strma Učka, s hrvatske sivi Velebić, a s juga sinje slavensko More i naši kvarnerski Otoci. Pa kako su ovo već od vajakada svjedoci naše tuge i nevolje, dao Bog da budu odsad unapred našeg napredka i sveobćeg blagostanja.

Dojdite nam dakle, braćo, sa svih stranah, iz bliza i daleka, da se poljubimo, izgrlimo, sdružimo i složimo te da si jedan drugomu podamo bratinsku desnicu svete i nerazrešive sveze. Živila Istra! Živilo Hrvati! Živilo Slovenci!

Središnji Odbor.

Što su Tabori?

Polag XII. članka temeljnih carevine zakonah od 21 decembra 1867, svim austrijskim državljanom pripada pravo, družiti se, kupiti se i sastajati, gdje ih volja, kako ih volja i koliko ih na broju volja, samo ako to započeci, prema zakonu od 15 novembra 1867, jave tri dana prije nadležnoj c. k. oblasti ter izjave, o čem se misle dogovarati.

Tih pravica neima narod nego u slobodnoj zemlji, gdje se štjuje čovječje dostojanstvo, pak se za nedvojbeno drži, da se na takvih sastancih neće ništa nedostojna i nepoštena, ni reći ni učiniti.

Englezi tim skupšćinam vele *Miting*, naša braća Česi prozvali su ih *Tabori*, a mi bi im najljepše rekli *Pučki Sastanci*. Jer u tabor se kupi vojska, kad hoće neprijatelja da odbije, il nanj navalj; a u tih se sastancih nevojuje, nego umnom besjedom i mudrim govorom.

Nego neka nitko nemisli, da je to za nas Slavene novo tobože pravo. Zakonom od 21 decembra nam se nije nego povratilo ono, što je u nas bio davni običaj narodni. U stara vremena naš narod, što bi god činio, učinio bi na takovih sastancih. Na taj je način birao svoje bane, župane i kralje. Na taj je način navješćivao vojsku i mirio se i pogadjao sa svojim susjedi. Jer što se svega naroda tiče, pravedno je, da se o tom vas narod na dogovor pozove. Nu u kašnija vremena nije to bilo moguće. Zato je ušlo već od vajakada u običaj, birati zastupnike i slati jih u sveobće pučke sastanke. I na taj su način postali naši tako zvani dandanašji sabori.

Tabori dakle nisu drugo nego starinski sabori. Nu razlika izmedju dandanašnjega tabora i sabora jest ta, da sabor čini zakone, a tabor da neima toga prava. Tabor nemože nego izjaviti želje naroda i na taj način biti od velike pomoći saboru i samoj vladi.

U Engleskoj i sjevernoj Americi narod se skupi na dogovor, kadgod želi, da se kakov novi zakon učini, ili stari opozove, il popravi i preuredi. Na taboru govore redom jedan za drugim već odredjeni za to govornici, pa kad su razložili i obrazložili, što su mislili reći, pitaju narod, da li pristaje na njihov predlog. I običaj je, da oni, koji pristaju, dignu na to ruku. Isto tako dignu ruku, kad se na početku tabora izbire taboru starešina iliti predsjednik, koji se ima starati za red u govorenju i glasovanju, pa zato su mu svi dužni posluh i pokornost. Na taboru dakle narod negovori ništa, nego mućec sluša taborske govornike, pa na poziv, budi starešine (predsjednika), budi samoga govornika, glasuje na gorrečeni način. Medju tim je svakomu slobodno govornika pitati za razjašnjenje njegova govora. I tada stoji u započecnicah tabora, da taborski zaključki dojdou zakonitim putem i vladi do znanja.

Kod svakoga tabora prva i najvažnija stvar jest množina svieta, jer što više naroda pristane na koj pretilog, to ima

zaključak veću moć i silu toli u očima vlade, koli u očima protivne stranke. Zato je navada, da se narod, iz bliza i daleka, što u većem broju sgrne na pučke sastanke, da pod milim nebom jasno i odvažno otkrije svoje tuge i nevolje, pa izjavi svoje želje.

Drugo, što mora kod svakoga tabora vladati, jest mirno i ozbiljno ponašanje. Zato i vlada, da se što god nedostojna nereče, il nedogodi, odpravi u tabor svojega povjerenika (komesara), koj u toj prigodi ima pravo tabor i raspustiti, a narodu neostaje onda drugo, nego vladinu se povjereniku mirno pokoriti. No narod, koj poštuje sebe i svoja prava, poštuje takodjer vladu i same svoje protivnike, pak mu se nije toga bojati. Neima nevaljalijeg načina, tko želi doći do svojih pravicah, što je bučenje i razpušćeno sajmovanje. Nakićena vikača niti tko štuje, nit se ga tko boji; dočim triezna i potiha rieč svakoga za srdce ulovi. Baš na takovih se sastancih vidi, koliko je vriedan koj puk, zato se tu i vlada što može ljepše, da se na nikakav način neosramoti. A to tim više, što se odmah putem novinah svaka stvar na daleko razazna, pa ne samo liepo, nego i ružno na taboru ponašanje. Blažen narod, koj se zna proslaviti u malih stvarih, jer *ga* neće minuti slava ni u velikih!

To su eto tabori po svojoj starini, to po svojoj sadašnjosti; to naprama zakonu i vladi, to naprama narodu i javnosti. Narod, koj se zna u zgodno vrieme poslužiti ovim pravom, nemože da najposlje nedođe do svojih pravicah; jer se tim budi narodna svijest, a svijestnu se narodu mora po volji učiniti.

Sad dakle, braćo Hrvati po Istri i Dalmaciji, kad evo znate, što su tabori, gledajte se njimi okoristiti, što prije to bolje. —

Kmet Kmetu pred izbori u hrvatski sabor

Brate, da si mi zdravo!

Upravo sad se čita po novinah, da je nj. velič., naš premilostivi kralj, naložio Kolom. Bedekoviću, hrvatskomu banu, da sazove hrvatski sabor i u njegovo ga ime svečano otvori u Zagrebu dne 1. lipnja tek. godine. Došlo je dakle evo vrieme, da ti se oddužim, kako no sam ti bio u svojem posljednjem pismu obećao, da ću ti najme opet pisati pred samimi izbori, pa da ti rečem, kakovih ljudih nesmiemo nikako, a s druge strane kakve moramo svakako poslati u sabor.

Za narod, koj ljubi slobodu i svoje poštenje, neima ti na svijetu svetije stvari od sabora. Sabor mu je kao crkva, gdje se navješćuje njegovo narodno evangjelje. Zato i jesu za takov narod dani izborah dani svetačni i dani obćeg veselja u cijeloj zemlji. U vrieme izborah narod je pozvan, da odgovori svojemu kralju, kako želi, da mu se vlada. Pa kako je iskren taj poziv, iskren mora da bude i odgovor. Jest, kralj želi čuti istinu, iskreno dakle i duševno valja mu istinu reći, neosvrćuć se ni na ministre, ni na bane, ni na župane, ni na sudce, ni na ostale budi više, budi niže činovnike. Sva ta gospoda neimaju kod izborah drugo pravo, nego li ono, koje ima svaki drugi izbornik u kotaru. Oni, kao činovnici, po zakonu i po želji nj. veličanstva, neimaju na drugo paziti, nego na to, da se kod izborah neporodi nemir i nered. Za sebe mogu izabrati koga ih volja, a za ostali narod neimaju se starati.

Ali kako će kralj doznati istinu? Kralj će doznati istinu, ako narod izabere u sabor ljude, koji će mu htjeti i umjeti istinu kazati. A da nije bila na posljednjem saboru istina rečena, o tom smo sad svi osvjedočeni; jer se svi skroz i skroz tužimo na ono, što je taj sabor učinio.

Što nam je dakle sad činiti?

To, da nijedan od one gospode nedođe više u sabor, pa da ih imamo kod novih izborah redom minuti. Koga si dakle posljednji put izabrao, toga više neizberi, pa makar se on još više pretvarao i prisjezao, da se je promienio. Na kom si se jedanput prevario, tomu nevjeruj više. Pa ne samo neizberi njih, nego neizberi ni onih, koje bi ti ta gospoda preporučivala. Isto tako neizberi nikoga od činovnikah (plaćnikah),

ni od činovnikah ti preporučenih ljudih, jer ti činovnici moraju plesati, kako im drugi sviraju.

Koga se još imamo kod novih izborah uminjati, jesu ti svi oni ljudi, koji su sa posljednjim stanjem u Hrvatskoj zadovoljni bili, ter ti hvalili Magjare i njihovo razvikano slobodoumnje. Magjar i negovi pristalice nisu bili Hrvatima nikad prijatelji. Ovamo spadaju i oni ljudi, koji ti Hrvatsku dižu nad sve svieta kraljevine, a s druge ti strane psuju svu ostalu braća na jugu i na sjeveru, kao Srbe, Čehe, Slovence i Poljake, osmjehujuć se slavenstvu i slavenskoj u carevini uzajemnosti. Znaj, da to nisu ljudi, nego mjesopustni krabuljaši koji pod hrvatskom krabuljom kriju nehrvatsko lice. Tko mi brata mrzi i medju rodjenom braćom mržnju sije, taj mi nemože biti prijatelj, pa makar se sto puta gradio, da pripada stranki prava. Tko psuje najzaslužnije po naš narod muževe, kako no psuju ti krabuljaši, taj neima više za narod ni srdca ni ćudi. U toga dakle, brate, nepologaj svojega povjerenja. Sveto pismo veli, po plodu njihovu hoćete ih poznati!

Naposljedku, nevjeruj ni onomu, koj bi te novcem, il na koj drugi način hinio i mamio. Tko za novac glasove kupuje, hulja je i nepoštenjak isto onako, kao tko za novac svoj glas prodaje. A takovih nepoštenjakah bilo je kod zadnjih izborah na našu skranju sramotu i odviše u našoj domovini, gdje su se za jednu griješnu večeru, za bocu vina, il za kupicu rakije kupovali i prodavali glasovi, ter tako izabirali u sabor najljući narodni protivnici. Tko se nije dao na taj način podkupiti, tomu se je obećavalo, da će mu se pravda dobiti, sin od soldatije osloboditi itd. itd. Al i to je sve Judino pokolenje, koje nezaslužuje boljeg konca od svog otca, Jude izdajice. Tim nepoštenim i griješnim trgovcem, kad se stvar dozna, narod bi se najpoštenije osvetio, kad bi jim oduzeo i uzkratio pravo izbiranja i izberivosti. Takvi ljudi u ostalom svijetu neimaju nigdje pristupa u pošteno društvo, pak im se svaki ugiblje i od njih bieži, kao od kuge.

Sad, gdje sam ti razložio, kakvih ljudih nesmiemo nikako u sabor izabrati, morao bi ti kazati, kakve bi imali na svaki način, al o tom ću ti, ako Bog da, dragi put pisati. Zdravstvuj.

tvoj brat

Primorac.

Različite viesti.

* (**Novačenje u Istri**) (rekrutacija) obavljat će se, i to: U Novomgradu 15, 17, i 18; Buzetu 20, 21; Motovunu 24, 25, 26; Pazinu 28, 29 aprila 1, 2, maja; Buljah 8 i 9; Poreču 11 i 12; Rovinju 15, 16; Puli 17, 19, 20; Labinju 22, 23; Voloskom 25, 26, 27, 30; Krku 19, 20; Cresu 22, 23; Lušnju 25, 26 Maja. U carsko pomorstvo (marinu) će se uzimati iz kotarah Kopra, Pirana, Buzeta, Poreča, Rovinja (grada), Pule s Vodnjanom i sa obćinama Vale i Kanfanara, sudbenog kotara Rovinja, Labinja, Valoskog, Lušinja, Cresa i Krka; ostali pako kotari davaju novake k pukovnji br. 22.

* (**Škola za gojenje svilacah u Gorici**) otvara se 15 Maja, i trajat će punih 6 tjednah. K nauku može svaki doći, a za Istrane, koji se žele učiti, opredeljeni su izviše i nekoji štipendiji (novčana pomoć). Mi nemožemo zadosta preporučiti ovu školu, koja je od velike koristi našem narodu, ter zato svjetujemo Istrane, neka se za dobe obrate pisanom prošnjom na ovdašnje namjestništvo (goveran) radi tih štipendiah. — Nebi škodilo, kad bi i hrvatska vlada nekoliko sposobnijih mladićah iz Križevačke učione ob zemalj. trošku onamo poslala.

* (**Grofovah Zrinovića i Frankopana**), tih hrvatskih junakah i mučenikah, proslavit će se uspomena koncem ovoga mjeseca u cijeloj Hrvatskoj. Dana 30 Aprila bit će upravo dvjesto godinah, što bijahu oba pogubljeni u bečkom Novom Mjestu (30 aprila 1671).

* (**Vice-Admiral Tegetthoff f.**) Imamo javiti prežalostnu viest, da je dne 7. tek. mjeseca preminuo u Beču slavni zapovjednik carskog Pomorstva, Vice-Admiral Vilim Tegetthoff. Tko zna, kako je nam Slavenom milo junačstvo, kako mila domovina, koju su g. 1864 kod Helgolanda, a 1866 kod Visa naši mladići pod njegovim vrlim zapovjedničtvom na moru od neprijatelja obranili, može znati i kako nas je žalostno dirnula prerana smrt tolikâ junačine. Neka počiva u miru.

* (Prusi i Poljaci). U Pruskoj živi preko dva milijuna naše braće Poljakah, al i njim ondje ide, da nemože gore. Ovih su danah njihovi zastupnici u njemačkom parlamentu u Berlinu ustali, da brane svoju narodnost, al im knez Bismark (poslje rata car ga je Vilim stvorio knezom) nije dao ni zinuti, veleć, da Poljaci neimaju u Pruskoj, kao narod, nikakovib pravah. Tako mudruje knez Bismark, koj je na maču i puški oteo Franceskoj Alzaciju i Lorenu, jer tu živi kakav milijun Niemacah. U ostalom, braći Poljakom Bog pravedno vraća, jer su jedini medju Slaveni, koji neće da pripoznaju brata za brata!

* (**Grci i Slaveni**). Čuje se iz Salonića (Soluna) u Maćedoniji (u Turskoj), da našoj braći Bugarom tjeraju ondje Grci slavenski jezik iz škole, pak hoće mjesto njega da svoj uvedu. Čudan li smo mi to narod, svud nas ima i svud nas jednako taru!

* (**Slavenski jezik kod poštah**) ima se polag naredbe ministarstva odmah upeljati u Primorju Istri i Kranjskoj, stoga moraju poštarski uredi odsada izdavati sve prijemnice (Recipissi), povratnice (retur recipisse), u obće sve skrižaljke (stampilje) itd. — Braćo Dalmatinci, jeste li čuli?

Sa trščanskog tržišća.

Ovih posljednjih petnaest danah nije bilo baš velikih promjenah u trgovini. Kava, na priliku, i cukar uzdržali su svoju prvašnju cieniu, pače ponešto u cieni i pali. Rio prodavao se po f. 37. 50 do f. 40 cent.; cukar aust. tućen f. 25.75 do f. 26.50 novč. cent. Žito je nekoliko poskočilo: pšenica banatska £116 prodavala se po f. 8.25 do 8 f. 90 novč. Ulje dalmat. i istarsko kupovalo se po 31 f. barilo. Kože volovske domaće od 17 do 28 cent. po 75 - 84 f. dalmat. 10 - 12 £ i po 75 - 76 f. cent. Par uvćjih i kozjih kožah, u težini od 5½ do 10 £, 30 - 42 f. Kože za opanke mnogo naručivane i dobro prodane, a tržišće njimi obskrbljeno. Vune na tržišću neima, za zato ono što je ima, dobro se drži. Slanina bolje vrsti 36 - 38 f. cent, dočim se slabija i po 34 - 36 f. cent. prodaje. Loj domaći i istarski 28 do 28 f. 50 novč. Lies se dobro drži: 100 piljenicah iliti dasakah za Afriku 66 do 66 f. 50 novč; tenjenice (murali) mljet 3/3 stotina f. 64.

Kretanje austrijanskih brodovah

od 1. do 15 Aprila.

Dojadrili u — iz

Trst: *Andrič, Mereurf Superbo, Ugo, Provvido*, Njukastla — *Giu. Nicolo*, Limasola — *Fiat*, Portosaida — *SI fratelli*, Njuporta — *John C.*, Algire.

Alesandriju: *Speme, Fdio*, Marsilje — *Nauta*, Trsla. Anversu: *Guido*, Kustengje — *Adria, Ale*. Beahyd: *Dakar Leila* za Odesu.

Belfast: *Toni C.*, Odesu. Bordo: *Figlia Aleuandra*, Trsta. Bristol: *Siena C.*, *Antonia*, Odesu — *Volunta*, Nikolajeva.

Bruershaven: *Molaici*, Odesu — *Egeo*, Ibraile. Carigrad: *Dar, Indultria, Eden L., Amelia, Manetta, TebrO, Mercurio*, Trsla — *Eneo, Ida S.*, Kurčule — *Unione, Ruben, Nereo, Zator, Antonio S.*, Lošinja — *Junak, Federico B, Itriana, Maria C.* Kardifa — *Fr. Gilberto, Prelucano* Malte — *Nimrod*, Portosaid a -- *Vittoria*, Krfa — *Max, Margarita*, Marsilje - *Borica P., Emidio, Mariella W.* Mletcih — *Buon' Armonia*, Genove — *Itak*, Njukaslla — *Gatparo, Blandino*, Su-line — *Nova fuma*, Svansje — *Vuk*, Varne — *Cattino*, Balčikn — *Juti ine B.*, Burgasa — *bide B.*, Smirme.

Dover: *Francika Tereza*, Taganroga za Lovestof. Dublin- *Ricordo*, Marjupolja. Dunkerk- *Leda*, Smirme — *Arfactad*, Odesu — *Lutsignano*, Varne.

Palmut: *Strictan*, Brdianske — *Virtù, Itkra, Amur, Giovannino B.*, Odesu — *r/nonia*, Anversu za Trst. Flesingu: *Crittoforo Romano*, Kartagene — *Hunut*, Njujorka.

Genovu: *Eugenia*, Odesu. Oibraltar: *Fa', Ave* — *Aitila*, Njujorka — *Rulh*, Carigr. za Anversu — *Treći*, za Carigr.

Glasgov: *2 tortile*, Odesu.

Glucęstar: *Mali ětmun*, Ibraile — *Fr. Kova- ěvić*, Azova.

Ipsvić: *Luka*, Taganroga. Kurdif: *Žtoio*, Bristola — *Motortka vila*, Silota — *Giut. ěcupa*, Djepa — *Aloit*, Korka — *Anetta*, Dubbila.

Kork: *Leone, Lottante, Tempo*, Odesu — *dm- gelica, Maria Anna*, Nikolajeva.

Krf: *Drago G*, Svansje. Kvinstovn: *Eva, Europa, Lamek*, Odesu — *Strottmayer, Orion*, Galaza.

Livorno: *S. Cotlanlino Elena*, Marsilje — *Vetta*, Odesu.

Londra: *Sveli Križ*, Brdianske — *Sem*, Odesu. Malta: *3 cugini*, Njukaslla — *Gino, Ardito*.

Odesu — *Giutto dall'Argento*, Kića. Marseilju: *Vojvoda, Tereza Uany, Sollevo, Petro- tlai a Varne* — *Narod*, Kustengje — *Graziatilo, Sniue* — *Profeta Elia*, Brdiauska.

Mesinu: *Proteo*, Carigr. Mletke: *Unitat*, Trapana — *Patrizio*, Letta. Napulj: *Libero*, Truna.

Njuorleana: *Temì*, Avane. Odesu: *Z dubrovački, Anna M, Grad Karlovac, 3 brala, Giorgia*, Carigr.

Portosaid: *Medea*, Kardifa. bulinu: *Jane, Omar, Ardito, Peppina, Pappina Luigia, Alberto Premuda, Lauro, Abtburgo, Eleo, Marcantonio, Muylath, Maria R., Mare, Unione, Armeltm*, Carigr. — *Egeo, Roter- daina*. Alida: *Sofia*, Anversc -- *Ricordati*, Rolerdama. Voaterfort: *Slavjanka B.*, Odesu — *Majut*, Kustengje.

Odjadrili iz — u

Trsta: *Mala Marica, Norma, Maria Maltea Zia Catterina Cet* — *Antonio*, Napulj — *Ce- linje*, Marsilju — *Catterina S.*, Smirnu — *Rieka, Hoifort* — *Vita*, Bordo. *Colombai*, Alca. Alesandrije: *Vodja*, Londru — *Divino*, Bui — *Duma*, Trst — *Onore* — *Amsterdama: Genitore Nicolò*, Njukasll.

Belfasta: *Padre Stefano*, Krč. Bostona: *Vitez*, Šild.

Carigrada: *Mila F.*, Burgas — *Mira, Tonino, Amalia, Suliuu* — *Skruderbeg, Marino, Jareb, Kork* — *II dubrovački, Bortolinu*, Anversu — *Sloga, Roma, Izgled, Bruja Kaboga, Ko- bilić, Elena Kovačević, Azov, Genitore Moti, Pietro, Falco, 2 figh, Itria, Amata P., A- zov* — *Marieta G., Nuovo Arturo, Uno*, Marsilju — *Giano, Sabioncelto, Nikolat, Carlo R., Figlia minore, Peppina B., Trident, Ad- delc Maria*, Odesu — *Eden L., Elio**.

Dunkrka: *Cainan*, Kardif. Falmuta: *Amalia Angelica, Miei*. — *Adratlea*, Dubrovnik. *Iris*, Kale.

Helvoeta: *Enot*, Njukasll. Kardifa: *Nane B.*, Krč. — *Zia Maria*, Salonió — *Trino*, Carigr. — *Regulut*, Trst — *Gjarka, Slava, Siru* — *Mila, Nettuno*, Dubrovnik — *Forza, Cività, Bar- celonu*.

Kvinstovua: *Giov. Gatpero*, Kale — *lete*, Hul. Malte: *Alberto, bigi*. — *F. Deak* Carigr. Marsilje: *Buon Pa- dre*, Ibrailu — *Urano*, Nju- jork — *Tonka B. Favorito, Catimiro C., Demo*, Carigr. — *Elena P.*, Odesu — *Siloe*, Boston.

Mesine: *Attidua, Elena*, Marsilju. Njukastla: *Teofratto*, Smirnu — *Oливо, Amor*, Carigr. Njuporta: *Beljr*, Mletke. Penarta: *Kraljevica*, Odesu. Roterdama: *Marco primogenito, Nina, Genio*, Njukasll. Sire: *Elvira, Diva*, Carigr. Zanta: *Faro*, Carigr.

Dardaneli prošli

Ljubezni, Marsilju — *Sagittario, Detković A., Bar. Vranicani*, Falmut — *Ifĝenia, Latina R, Enos* — *Ėva, Xenofon, frappano*, Carigrad.

Tĕk Novacah

polag Borse u Trstu od 1—15 Aprila 1871.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Carski dukati (cekini)	5.85	—	5.85	5.85	5.85	5.86	—	5.8T	—	—	5.87	5.87	5.86	5.86	5.86
Napoleoni	9.96	—	9.95	9.95	9.94	9.98	—	9.97	—	—	9.99	9.97	9.96	9.95	9.96½
Lire Ingleskc	12.50	—	12.50	12.50	12.50	12.52	—	12.53	—	—	12.53	12.53	12.52	12.53	12.52
Srebro prid (aggio)	122.25	—	122.25	122.35	122.25	122.65	—	122.80	—	—	122.75	122.75	122.85	122.70	122.65

Naša Sloga izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 40 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 20 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se nevrataju. Uredništvo i Odpravnitvo nalazi se Via Capuano № 1969/1.

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. *Nar. Posl.*

Godina II.

U Trstu 1 Maja 1871.

Broj 9.

Pogled po svietu

U Trstu 30 Aprila.

Što se je od svih stranakah toli radovedno čekalo, to se je evo najposlje i dočekalo. Grof Hohenwart, privremeni starešina ministarstva, progovorio je dne 25. tek. mjeseca u zastupničkoj kući bečkoj, ter izjavio, na koj način kani on izmiriti med sobom razne austrijske narode.

Da se ta izjava bolje razumije, potrebito je i opet spomenuti, što je uzrok našem međunarodnomu nesporazumljenju.

Uzrok tomu nesporazumljenju jest, što će s jedne strane Niemci, da iz bečke zastupničke kuće iliti parlamenta celom Austrijom na svoju gospodare; a s druge, što se nenjemački narodi u to nedaju, neg hoće, da se našim raznim kraljevinam i pokrajinam povrate njihova stara prava, pa sve što se netiče celoga carstva, da se pretresa u domaćih saborih.

Prema tomu se dakle, po ministarskoj izjavi, misle oduzeti nekoja prava središnjemu parlamentu, pa prenesti na kraljevinske i pokrajinske sabore. No, što se parlamentu jednom rukom uzimlje, to mu se drugom vraća, jer štogod sabori po tom pravu zaključče, prije nego će pred cara na potvrdu, morat će proći kroz parlament, da on to il odobri, il odvrže.

Pa evo upravo radi toga, taj predlog ili ta izjava nije zadovoljila ni Niemacah, ni Neniemacah.

Nije Niemacah, jer Niemci neće, da im se krne parlamentarna prava, a parlament da se pretvori u nekakvo vrhovno saborah nadzirateljstvo; nije Neniemacah, jer oni neće, da ih itko nadzire u svojem domaćem djelovanju saborskom, neg hoće, da budu u svojoj kući svoji gospodari.

Na taj dakle način mi smo još uvijek ondje, gdje smo i dosad bili. Jer, kako se čuje, toga predloga neće Niemci primiti; a kad bi ga oni i primili, najbrže da bi ga mnogi njemački i nenjemački sabori odbili. Iz toga se vidi, kolika je kod nas muka vladati.

Nu, ako se nevaramo, ministarstvo Hohenwartovo ima pred očima pravu autonomiju iliti samopravu pokrajinah, jer se drugač nebi dao raztumačiti ovaj njegov postupak. Čim je učinio prvi korak, mora da učini i drugi, pa makar raspustio i kući poslao i ovaj parlament i ove sabore. Tomu se mi drugomu koraku nadamo i poradi poziva u ministarstvo poljačkoga zastupnika viteza Groholskoga. Mi mislimo, da će za Poljaci doći na red Česi, pa da će se tada zavrtiti kolo izmirenja svih austrijskih narodah. Pa kako će se 22. Maja sastati u Beču delegacije, ministarstvo će imati dosta vremena, da se tomu pripravi. Na što bi još u to doba imalo misliti, jest, kako će se spasiti članak XIX. u onih pokrajinah, gdje se govore dva jezika, pa jedan se nalazi u saboru u pravoj, ili pak u naručenoj manjini. Mi mislimo, što se jezika tiče, da ga nemože narodu nitko oduzeti, pa ni najveća većina, jer je jezik od Boga, a ne od ljudih. I prema tomu bi trebalo obraniti taj članak i proti saborom i proti nepravednim obćinskim skupšćinam.

O Hrvatskoj nećemo ništa reći, jer iz našega današnjega lista naši će čitatelji i sami viditi, što i kako se sad ondje radi. Mi se nadamo, da u dobar čas i s najboljim uspjehom.

Iz ostaloga svieta neima drugo novoga, nego da se Francezi medju sobom još jednako kolju. Već se je odavna čekalo, da će se Parižani Versaljanom podati, ali se to, žalibože, nije još ni danas obistinilo.

O gojenju svilacah.

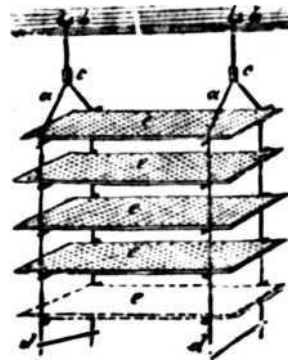
III.

Sprave za gojenje.

Nije dosta reći : svilci su mi se sretno izlegli, murvina mi lišća nefali, sada mi nepreostaje drugo, nego marljivo polagati gusjenicam hranu, dok začnu presti ili čahurice (kokone) činiti, pa eto gotova dobitka. Ovakovo je umovanje prava bludnja, jer dobar i uman gojitelj, koji želi za svoj trud obilatu nagradu, mora se za dobe popašćiti i obskrbiti nekojimi spravami, bez kojih je baš nemoguće svako gojenje. Valja mu dakle izmedju drugih stvarih nabaviti: 1. dovoljan broj stolovah; 2. potrebitih ljesah; 3. jedan Romirov toplomjer (termometar); 4. podosta karte probijače (šugare); 5. mali okvirčić (svažicu) s končenom mrežom.

Jer znamo, koliko je žalibože naš puk, kao u svemu, tako i u gojenju svilcah zaostao za drugimi narodi, to mu vruće preporučamo, da za odgajanje neuzme ni jedan kmet više od jednoga lota bubina sjemenja. Pa buduć se iz jednoga takova lota bečke težine (peze) izleže 20 do 36 tisućah gusjenicah, za gojenje ovih mora prirediti:

1. Četiri stola sa policami, ili 4 stála (stojala, stalnice), kakovu naš razaslani naputak preporuča. Oba su načina dobra i prikladna, ali buduć preveć draga, moramo preporučiti ovaj ovdje naslikani već i radi toga što je cieniiji i laglje se spravlja, kad odrabi.

Za učiniti ovakov stol ili krosna, uzmi konopac (uže, špag) (a), koj rabiš za vezanje siena, slame i snoplja; priveži ga na dvojce (b) za gredu ili za klin pod štukom; pri vrhu provriezi oba kraja kroz željezni kolobarić, (c) a bolje još kroz grlo razbijene debele staklenice (butilje); na konopce priveži vrbom ili žukvom 3½, nogah dugačke četiri palice (d) tako, da budu po 2 pednja visoko jedna povrh druge. Narediš li takove stole, možeš mirno spavati, jer ti do njih neće moći ni miš, ni mrav, ni druga kakova škodljiva živad. Izvan toga, kad vlada velika vrućina i sparina, samo ako zaljuljaš ljese, svilci će ti odmah laglje dihati i radje lišće grizti, jer će se baš liepo ohladiti.

2. Na ovako priredjene stole postavi 16 ljesah (e), koje se navadno spletu od vrbovih granah, tankih prutićah i iz trsti, ili pako iz tanke žice, oli iz debela konca (trajine, špagata) na priliku mreže, koja se onda raztegne ter pribije na drveni okvir (talar, svažu) od 5½, do 6 noguh dugački, a za polovicu užji.

3. Potrebit ti je i toplomjer (termometar) *, za moći

*) Što je toplomjer? Toplomjer je stroj (strument), koji služi za mjeriti toplinu i mrzlinu budi u kući budi izvan kuće. Napravljen je obično iz drva, željeza, ili stakla, što je na njem u sriedini privezana jedna

ravnati u sobi (kamari) propisanu vrućinu, bez koje mogli bi i lahko svi tvoji svilci s predenjem zakasnuti, oslabiti pa i poginuti.

4. Nezabi kupiti 180 listah (folji) karte probijače (šugare, bugačine), to jest onakove, kakovu rabe trgovci po štačunih (butigah) za omatanje svoje prodaje. Neupotrebljiv pako nikada štampane il napisane karte, jer je svilcem prava smrt; ali nemoj uzimati nit krućene iliti kolane, koja nam služi za pisanje, buduć ova negubi tako lahko navučenu vlagu kao šugara.

5. Mala će ti mrežica slaziti za prenašanje gusjenicah s jedne na drugu postelju, kad ih budeš promjenjivao, jer ih prstom i rukom nesmiješ nikada nit taknuti, nit prijeti.

Dobro će biti, ako izvan toga nabaviš još i *stube* (skala) za pobiranje lišća, pa tada nećeš lomiti i kidati murvine grane; onda nekoliko košah s kvakom za objesiti je na grane, kad bereš lišće; zatim više vunelih, na mreži pletenih, vrećah (mazah), u koje ćeš spravljati i kući nositi nahereno lišće, buduć se u drugih vrećah lišće rado užge, opari i brzo uvehne, pak ga tada gusjenice rado nejeđu.

IV.

Obća pravila (regule) gojenja.

Ovako obskrbljen spravami, koje ti ovdje preporučismo, možeš slobodno započeti gojenje svilcah, samo se moraš držati slidećih glavnih pravilah ili regulah.

1. *Soba* (kamara) ti mora uvijek biti svjetla i nikad tamna (škura); svjetlost bo i vrućina čisti zrak i dava bubam život, dočim im je tmina i mrzlina prava smrt. Prvih trih dobah gusjeničjih, t. j. prvih 19 danah njihova života, nesmiješ biti u sobi vrućina nikada izpod 16, ma niti i veća od 20 stupanjah (gradih); poslje im pako neškodi, makar pala i na 14. Propisanu ćeš vrućinu dobiti, ako otvoriš okna, kad je vanjska vrućina veća od nutarnje, ili zakuriš peć ili suhimi drvi naložiš u kamari oganj, pa bilo i po noći, samo gledaj da nebude dima, jer svilcem škodi, zato valja otvoriti barem vrata. Budeš li znao držati u sobi ovu toplinu, bube će ti rasti i imati ćeš dobre svile.

2. Nastoj, da ti bude uvijek u sobi *čist zrak* da nevonja, da se perilo u njoj nesuši, kruh iz peći nehladi, tabak (duhan) nepuši, više osobah (personah) u njoj nesastaje i nespava, da nespravljaš u nju nabrano lišće, pa mačke i kokoši da neunidju. Zatim gledaj, da sobu mokrom cunjom (krpom) ometeš i svako malo očistiš osbito, kad lišće bubam podavaš, postelje čistiš i mienjaš. Kad uztreba zrak popraviti, metni na okno snopić pelina, ili druga kakova grana; tada pazi, da ti na bube nedođu sunčani traki, ako daždi, da nepromače. Zrak pako nemienjaj, kad je velik vjetar, kad svilci spavaju, pače nastoj, da budu onda zatvorena okna, jer im to udi (škodi). Čim nevreće prestane, i ako je u sobi sparina, otvori okna na onoj strani, odkuda vjetar nepuše i dažd neškropi; zrak bo dava gusjenicam pravi život. Ako vlaga (umidanca) vlada, drži svilce na riedko, promjenjivaj im suhom kartom više puta postelje i hrani je suhim liščem.

3. *Lišće* (veje) neka bude liepo, zeleno i svjetlo, beri ga u jutro poslje 6 ure, kad nestane rose i magle, te pred zahodom sunca, dokle rosa nepadne; spravljaj i drži ga u

*) staklena ciev (kanelcal, imajuća ozdol jednu krugljicu (baloticu), s desna su joj i lieva, od dna do vrha, napisani brojevi i učinjeni potezići (linije), koje kažu stupanj (grad) topline i mrzline. U tu staklenu ciev ulijeno je živa srebra, ili vinske žešćine (špirita), ali samo toliko, da dobra jedna stran ostane prazna, poradi njihova dizanja i padanja. Vrućina (toplina) i mrzlina poznaje se po onom od živoga srebra, ili spirita kao končiću, što ga vidimo u onoj staklenoj cievi, koji se širi i diže, čim je veća toplina, a stišće, kruti i pada, kad mrzlina nastane. Gdje se živo srebro ustavi, naznačen je stupanj — Da nas kmet još bolje razumije, moramo dodati, da toplina ulazi u svako tielo, povećava ga, razgranjuje i širi; česa radi vrućina, kad dojde do živa srebra, ona ga razširi i razvije, pak buduć je u staklenoj cievi zatvoreno, nemože naravno van, nego mora u visinu ići. Ovako se isto diže i pada voda pri ognju u loncu i kotla. Voda se najme malo po malo zamljači, a čim veća vrućina nastane, počme sve to više vreti dok se digne i prokipi. A odmakni lonac i kotao od ognja, eto ti i vode za trenutak u prvašnjem mjestu. Upravo radi ovoga istoga uzroka, ako umočiš ruku u toplu vodu, pak ju nekoje vreme u njoj držiš, nabreknuti (nabuhnuti) i odebelit će ti, a kad ju izvadiš, u kratko ćeš ju vrieme imati kao i prije. Toplomjerah ima svake ciene.

hladnom mjestu, n. p. u pivnicah (konobah), ako nisu vlažne i vjetar ih odviše nepropuhiva, il sunce unutar nesja; jer ti drugačije uvehne, pak takovo nejeđu gusjenice rado. U daždjevna vremena za boga nemoj davati mokro lišće, nego ga treba pred polaganjem dobro izvjetriti na čistih plahtah (lancunih), ili opukami poskriljanom podu, prevrćuć i premetavajuć ga više puta. Čahurice su ti vrednije, ako, hraniš gusjenice listom jedne vrsti (sorte) murvah, koje rasta najednom te istom zemljištu (gruntu). Konačno, mladim svilcem polagaj, ako je ikako moguće, lišće od mladih, a ponaraslim od starijih murvah, pak uvijek čim frižje (sviežije) tim bolje.

4. Po dobah gusjeničjih moraš, davati i *hranu*. Svilcem, koji se tekar izlegu i do prvoga spavanja, polaži malo ali na gušće, barem svake 3 ure kroz dan i kroz noć, mlado i po cjeloj karti jednako razdieljeno lišće. Od drugoga do četvrtoga spavanja, dosta je 6 puta t. j. u 3, 7 i 11 predpodne, ter u 2, 6 i 10 uri popodne; posije četvrtog pako spavanja neprestano i toliko im davaj, da im nikada neuzmanjka. Ovdje još opazujemo: kad svilac prespi i promieni kožicu, prvi dan badava ti davati puno lišća, jer ga nemože grizti, buduć je spavanjem oslabio i onemoćio, al im zatim polagaj sve više i više, a pred spavanjem opet manje, buduć gube tek iliti apetit.

5. *Čišćenje* posteljah i prenašanje svilcah na čiste ljese, mora se ponoviti barem poslje svake promjene ili prespavanja. Od prvoga do trećega sna, mienjaj postelje i lega, to jest stavi gusjenice na čistu, pri ognju ili na suncu dobro osušenu kartu, svaki drugi dan, a poslje i dok začnu presti, neće škoditi, ako jim baš svaki dan promieniš. Najbolje bi bilo mienjati postelje prošupljenom kartom i mrežom. Ako neimaš ni jedno ni drugo, a ti metni na gusjenice male murvine grančice; kad ti jedno pol ure poslje splaze na nje, tada je prenesi sa svimi grančicama na praznu postelju.

Kmet Kmetu

pred izbori u hrvatski sabor

Brate, da si mi zdravo!

Neće proći ni više petnaest danah i Hrvatska će znati, hoće li njezino stanje ostati i nadalje ovakvo, kakvo jest sada, il se hoće na bolje promieniti. Dan 16 ljetošnjega dakle Maja, u koji će se iza birati narodni zastupnici, odlučan je za Hrvatsku dan. Što na taj dan učinimo, tim ćemo se il ponositi i dičiti, il se toga kajati i sramovati sve dotle, dokle Hrvatice majke nebudu počele radjati boljih od nas Hrvatah.

Nego, *slava va višnjih Bogu!* i naše su majke odgojile poštene Hrvate, jer se čuje sa svih stranah, da se dižu kao lišće, da u dan izborah zasvjedoče hrvatskoj domovini svoju ljubav i svoju svestrana odanost, pak se svi izvjestno nadamo, da će ovaj put kod nas stvari na bolje okrenuti. A da to tim sigurnije bude, sad gdje sam ti u posljednjem listu kazao, kakvih zastupnikah nesmiijemo nikako, evo ti kakve moramo svakako u sabor poslati.

Ja ću ti ote ljude baš po kmetski na troje razdieliti. Za jedne i sam znaš, za druge ćeš pitati, a treći će ti se i bes pitanja kazati. Za koje i sam znaš, to su ti svi oni muževi, koji su pod banom Rauchom trpili i progonjeni bili; za tim, koji su se njegovu nehrvatskomu u Hrvatskoj gospodarenju protivili, pa se pismeno il ustmeno protinjemu za domovinu borili. A trpili su oni, koji su pod njegovim banovanjem sa časti skinuti, il radi svojega rodoljubja iz kruha protjerani bili; progonjeni pako i mrko gledani svi oni, kojim nije duša podnosila, ostati u posljednjem saboru, jer su ondje sjedili u većini, ne Hrvatski, nego Rauchovi zastupnici. U ovaj broj spadaju i oni muževi, koji su pod banom Rauchom minuti, zapostavljeni bili. Ove ćeš dakle ljude već po glasu i sam poznati — Ako jih pako nebi poznao, a ti pitaj onu gospodu i one tvoje bližnje il daljnje susjede, za koje izvjestno znaš, da nisu nikad ni s Rauchom, ni s Rauchovci namigavali. Takovih ljudih ima dosta po naših gradovih, a po selih najviše med nižim svećenstvom. Prije izborah dakle pitaj za svjet ove i ovakve ljude, oni će ti po duši kazati, što i kako imaš učiniti, da se u izboru neprevariš. Al i tu, koga do kraja nepoznaješ, neuzdaj se unj, dokle se nisi a više njih opitao; pak što budeš od tolikih čuo i saznao, na tom ostani čvrsto i

nepomično, kao stanac kamen. — U ostalom, da ti i o trećoj točki štogod natucnem, znaj, da se je, kako čujem, u gradu Zagrebu osnovao odbor od najplemenitijih i najčuvenijih narodnih braniteljah, kako no su Mrazović, Rački, Crnadak, Jakić, Šušković itd. itd. Taj će odbor, za sve kotare u cijeloj zemlji, preporučiti narodu muževe, koji se imaju u sabor poslati. Koga ti dakle taj odbor preporuča, toga izaberi bez straha i sumnje, nepitajući više nikoga, ni za ikoga. *)

I evo ti ukratko razloženo, kakve i koje ljude moramo svakako ovaj put u sabor poslati, ako nam je mila čast i poštenje narodno. Ali prije nego svršim, još ću ti jednu reći najme o tom, kako ćemo se imati kod izborah vladati.

U svakoj ustavnoj zemlji, pa i u našoj, protivna se narodnoj većini stranka na tri stvari zanaša iliti špekulira. Jedno jest, da će joj narod povjerovati, pa izabrati njezine preporučeničke; drugo jest, da se narodna stranka neće sva u dan izborah na birališću naći; a treće, ako se i najde, da neće bit složna, pa da će siko i tako ona predobiti. Što se prve točke tiče, mislim, da si zapojmio, komu imamo odsad unapred vjerovati, zato neću više o tom ni da govorim. Što se pako tiče druge i treće točke, evo što ti imam reći. U dan izborah, tko je pošten Hrvat, neka ostavi svaki drugi posao i svako druge djelo, pa neka dojde na izbirališće onako svjestno i sigurno, kao što ide nedjeljnoga dne u crkvu. Jer ako i zamuti i onaj dan svoje djelo; jer ako što kod toga i potroši, neka zna, da će mu se to stotruko naplatiti, ako nadvlada narodna stranka; a hoće sigurno nadvladati, ako dojdemo svi listom na izbirališće. Tko nedođe, nije Hrvat, nego kukavica, koja nemari, bili mi sami u svojoj kući gospodari, il nam tko drugi gospodario. Ali Hrvat srne i u živi oganj za svoju domovinu, pa kamo nebi došao, da se u dan izborah ogleda na mirnu mejdanu sa svojimi protivnicima! Nu nije dosta, da se 16 Maja najdemo svi na izbirališću, svaki u svom kotaru, nego izviše treba, da budemo složni u glasovanju, kako no mora da je složna u vojevanju vojska, koja se zapriseгла, il predobiti il umrijeti. Kod izborah neima ti veće nesreće, što je nesreća, kad nisu birači složni, nego glasuju svaki po svojoj glavi, kao metulji. Zato treba, da se već sada svi zajedno dogovorimo, pa da u onaj dan svi složno, kao jedan čovjek, za jedne ter iste zastupnike svoj glas damo. Tko se toj slogi iznevjeri, neka se prstom nanj kaže, kao na izdajicu roda i domovine. — Tako ti listom dolaze na izbirališće naša braća Česi, tako ti se oni složno drže, kad su pozvani, da izaberu u sabor svoje zastupnike, pak im ni sami Niemci sa svom svojom mudrošću neznaju kraju doći; a tko su Magjari i naši magjaroni naprama Niemcem? Ugledajmo se dakle u našu braću Čehe, najdemo se i mi 16 Maja svi listom na izbirališću, budimo i mi složni u glasovanju, pak smo spasili poštenje i domovinu i proslavili dično hrvatsko ime!

I tim evo me na koncu i svog trećeg lista. Što me ovdje jedino boli, jest to, što nemogu svemu narodu na uho prišapnuti, što sam ovo tebi pisao. Da se dakle vidismo 16 Maja na izbirališću, gusti kao lišće, složni kao braća i stalni kao stanac kamen. Zdravstvuj.

Tvoj brat Primorac.

Dopisi.

Iz Grobnišćine.

Kod nas u Primorja sad sve bugari i buči, kao da je ustao od mrtvih naš neumrla i nezaboravljeni ban Jelačić, il kako da se je obistinio onaj medeni al i lažljivi glas od prije tri godine, kad nam se je obećivalo svako dobro ovoga svieta, samo ako pristanemo na izdajstvo svoje domovine. Ali na taj glas, kojega se bilo pleglo kao otrovnih u jesen glivah, u koje ni puž neće da zagrize, naši su hrabri primorci, izuzmemo li jednu il dvie občine, ostali gluhi kao stanac kamen. Što kad promislim, nemogu dosta Bogu da donahvalim, jer bi me drugač danas neizmierno više duša bolila, nego li me boli.

Tko ovoga mojeg govora nerazumije, neka zna, da smo u ono vrijeme ja i još nekoliko njih prvi bili, koji smo počeli

*) Naš je dopisnik bio dobro izvješćen. Poštenu Hrvatima dosta je imenik kandidata narodne stranke, što će ga naći niže u današnjoj *Našoj Slogi*.

hvaliti i raznašati one lažljive glasove. A kako i nebi? Dojdem ti jednoga dne u Rieku, tu me sastane jedan riečanin moj prijatelj, koji je i danas u životu, pak mi počne ovako govoriti: Znae, Miho, da kod nas na Rieci nećemo odsad unapred plaćati štibre, da smo zauvijek slobodni od soldatije, da ćemo moći prodavati tabak kao i prije, da nećemo imati biljegovine (bula, stempia), dapače naša nam je slavna Ungarija obećala, da će se na Rieci kovati novci, koji će po čitavom svijetu kuriti iliti teći! (Uš, nepraši! *Slagar*). Možete si misliti, da sam ja siromak na ove prevarljive rieči ostao smućen, kao Marko i Marcelijan, pak da sam držao za svoju dužnost nagovarati ostali narod, neka se baci na onu stranu, gdje ga čeka tolika sreća i toliko blagostanje. A čovjek siromak, slipe i nevoljan, lahko vjeruje, što želi, pak smo ja i moji drugovi u kratko vrijeme smutili i na svoju ruku predobili veći dio svojega susjedstva. Ali, žalostna nam majka, sad vidim, što sam vjerovao i komu sam povjerovao, pak pred cilim svijetom izpoviedam svoju sljepotu i prosim narod za oprošćenje. Danas priznajemo i ja i svi za svetu istinu ono, što mudro kaže naša poslovice: *Veži me naopak i rukama i nogama, a baci me med moj rod; pa lahko meni, jer će me braća razvezati i odriješiti!*

Pa kako su nam izbori pred vrati, ja kao seljak molim *Našu Slogu* i sve mile rodoljube, neka gledaju i nastoje položiti našem budućemu saboru bolji temelj, nego što je, žalibože, prošlom bio, od kojega ja najvolim mučati, jer mi njegova uspomjena leži teško na duši, kao planina. Ja u svojoj prostoti mislim, da nemože bit nikomu krivo, ako budemo jednom i mi u svojoj kući svoji gospodari. A tko toga svojoj domovini neželji, nije Hrvat, nego zmija, koja se Hrvatskoj okol srca svija. I baš radi toga posljednji će se sabor brojiti, dokle bude svieta i vieka, među one griješne sabore, koji su Hrvatskoj domovini najljuću ranu zadali. Bog nas čuvaj od svakoga zla, a i od takova do vieka sabora!

Miho M., seljak.

Dvie rieči

izbiračem u hrvatski sabor.

Braćo!

Evo nam izborah za sabor; evo gdje nas zove premilostivi naš kralj i vladar, da si izaberemo čovjeka, koji će na saboru zastupati naša prava i našu korist, koji će odkrivati naše potrebe i za nje pomoći tražiti; koji će nas štititi od samovolje sudacah, bilježnikah i drugih činovnikah županijskih i občinskih.

Odlučan je to čas za cielu domovinu i za svakoga pojedinca. Odlučan je, jer o izboru zastupnika visi, budemo li i nadalje pod izlikom bratinstva robovi drugoga naroda, gospodovanjem prokšena.

Na noge braćo! Spremajte se na izbor, koji mora staro i slavno ime hrvatsko osvjetljati; na izbor za sabor, koji ima bezakonju i sramoti kraj učiniti.

Tri pune godine imali ste prilike paziti i spazili ste, kako su se izpunila obećanja, koju su vam se na sva usta kod posljednjih izborah činila. — Vi ste vidili; kako su dosadašnji zastupnici obdržali zadanu rieč, da će braniti cjelokupnost trojedne kraljevine. — Mjesto toga, dopustiše, da se odkine od naše domovine najljepši grad (varoš) Rieka, onaj biser u nizu hrvatskih gradovah; a vaši nametnuti, vam zastupnici nisu na obranu hrvatskoga, krvlju naših djedovah obranenog zemljšta, da bi samo jednu riečcu rekli. Prodali su komad vaše djedovine. — Krajina je još uvijek odružena od nas svoje braće, te stenje pod oružjem, pod oružjem, koje niti ore, niti kopa, niti žanje, niti kosi; pod oružjem, uz koje se neradi koristan zanat (meštirija), niti se vodi uharna trgovina; pod oružjem, pod kojim ginu najbolje glave, pod kojim se lome najjače ruke. — Jeste li kada ma riečcu čuli ili čitali, koju bi prijašnji zastupnici proti toj nepravdi, proti tomu otudjivanju krajine od uljudna života proslorili bili?!

A što da kažemo o Dalmaciji! — Ova zibka slave hrvatskoga naroda, ovaj stan možnih hrvatskih kraljevah još nam je više odtudjen. Dalmacija ostaje još uvijek od nas odciepljena i troši svoji sile u vječnoj osamljenoj borbi sa Talijanom.

Jesu li vaši nametnici, koji se prozvaše hrvatskoga naroda zastupnici, ikad zahtievali, da se ti djelovi naše domovine sduže s ostalimi udi u jedno jako, kriepko i čilo tielo? — Nikada, braćo?

Van dakle s takovimi i sličnimi zastupnici; mi hoćemo zastupnike, koji će svimi silami nastojati, da se sduži sve što je našega naroda, da budemo jači; mi hoćemo zastupnike, koji će sav trud svoj ulagati, da se oteta Rieka povrati Hrvatskoj, krajina razoruža i s Dalmacijom pridruži svojim sestram Hrvatskoj i Slavoniji.

Mladicu po mladicu, granu po granu lahko je strgati, ali ako se sve mladice, ako se sve grane našega naroda u jedan snop svežu, bit će dosta jak, da ga nebudu prokšena djeca tudjega naroda lamala.

Vi ste vidili, da se nije izpunilo obećanje, koje su vam davali prije tri godine, kad su govorili, da će se porez umaliti, da pače, za posljednje tri godine pomnožali i povisili su se porezi. Jesu li vas prijašnji zastupnici, kojim ste vi dali svoje povjerenje, proti pomnožanju i povišenju poreza branili? — Nisu, — mučali su kao riba, ali su i diate (dnevnice) gutali kao somovi. Gulaš, što su vam dali pojesti i vino, što su vam dali popiti kod posljednjih izborah, vi plaćate kroz tri godine. To je skup gulaš, drago je to vino!

Van dakle s lažju, istina naka vlada! Mi hoćemo takove zastupnike, koji će u istinu za umaljenje naših teretah rieč uložiti i koji će tražiti, kad već štibru (porez) moramo plaćati, neka se ona obraća na našu korist, i neka se nam daje račun, kako se troši i na što se troši.

Vi ste se mogli osvjedočiti i o tom, da smo prevareni, kad nam se obećavalo, da budemo svojim poslovi sami upravljali. — Kako može svojim gospodarstvom ravnati onaj, koji neima ni krajcara da plati upravu; kojemu drugi sve dohodke poteže i u svoj žep spravlja? Naša štibra (porez), naši novci idu u Peštu, a od onuda se samo toliko vraća, koliko je potrebno za plaću našem banu, njegovim savjetnikom, našim vel. županom, podžupanom, kotarskim sudcem i jurasorom (pristavom); čim dakle da mi sami upravljamo? Od kuda ćemo zidati porušene moste? od kuda nasipavati izgledane ceste? Čim ćemo gatiti i jaziti silovite vode? Čim podizati škole? Ili zar mi Hrvati moramo ostati glupi, dočim si Magjari i Niemci našimi novci škole podižu? To je dakako najbolji način, da postanemo njihove sluge. — Dan današnji znanost gospoduje. Ako budu Magjari učeni, a Hrvati neučeni glupaci, tko bude gospodin, tko sluga? To je lahko presuditi.

Ili zar mi Hrvati moramo po blatnih i lomnih putevih svoje blago mučiti i umarati, dok si drugi našimi novci željeznice grade i po njih se gladko voze? A čim ćemo si mi popravljati puteve i moste, čim ćemo si graditi željeznice, kad nismo gospodari svomemu novcu?

Kako ćemo dakle upravljati svojim poslovi, kad neupravljamo svojim novcem? — Ili je to samouprava, kad naš kralj nemože ni bana imenovati, koga želimo mi i on, nego koga žele Magjari? A ban je glava našega kraljestva, glava uprave naše; pa kad ta glava nije naša, kad pod njom nebije hrvatsko srce, kad u tom srcu neima ljubavi za hrvatski narod, kako će ona našimi poslovi upravljati koristno po naš narod?

Napolje dakle s prevarom, jer mi hoćemo takove zastupnike, koji će u istinu tražiti i braniti samoupravu hrvatskoj domovini, koji će zahtievati, da se Hrvatima dade ban, u kojem hrvatsko srce bije, u kojem ljubav vri za sreću i slavu hrvatskoga naroda, kojega hrvatski narod pozna da je takav, pa ga svojem kralju preporučiti.

Jesu li prijašnji zastupnici tako radili? Nisu, nego su magjarskoga agenta baruna Raucha podupirali kad je hoteo sušiti lonjsko polje, da osuši žepove bogatim Posavcem.

Braćo! Tomu mora biti kraj i konac. — Istina se mora uzvisiti nad laž i prevaru.

Obećavali su nam slobodu, pak što su nam dali? Dali su nam veći porez (štibru), porušene mostove, zapuštene ceste i puteve, raztjerali su nam učitelje, u tamicu bacili branitelje, tamicu su napunili branitelji naroda, batinu su uveli, koja je već i kod soldatah prestala.

Zbilja, — dali su slobodu obćinskim načelnikom, i selskim sudcem (knezovom) da bez računa obćinski imetak upravljaju; dali su slobodu selskim sudcem da vas globe; dali su slobodu kotarskim i urbarskim sudcem, da se oblače na honvédsku ili uhadjaju vaše misli, dok vaše pravde (parnice) u prahu leže, dok imetak sirotinje propada; dali su slobodu kotarskim sudcem, da beru plaću i koliko ih volja rade. — Jeste li se vi ovakovo slobodi prije tri godine nadali? Jeste li ovakovu slobodu želili?

Obećavali su vam slobodno sadjenje duhana, jeftinu sol i ukinuće štempla, pak su vam na Trafike nasadili magjarski cimer mesto crnoga orla, ali su u trafike metnuli gori duhan i gore cigare, pak su vas kanili prevariti i za onu malu blagodat pučke soli, pak su vam mjesto njemačkih štemplah dali magjarske.

Braćo izbornici!

U laži su kratke noge; na brzo ste uvidili prevaru, upoznali laž, ali joj niste mogli na kraj stati, dok nisu minule tri duge godine. Kao što ste izabrali bili prijašnjega zastupnika na tri godine, tako ćete i za budući sabor morati birati zastupnika na tri godine. Zakon tako hoće. Ako pogriješite, ako se dadete prevariti, neima pomoći dok neminu opet tri godine. Koliko se zla može učiniti u jedan dan, a nekmo li u tri godine!

Pazite koga izabirete!

Birajte si čovjeka poštena, istinita, značajna, iskrena, neodvisna.

Birajte takovoga, koji zna vaše teškoće i koji je voljan pak i zna pomoći. Birajte čovjeka u narodu poznata; čovjeka o kojem se zna, da je rad dobru naroda, o kojem se zna, da je za dobro naroda uvijek radio i trudio se.

Birajte čovjeka, koji će braniti vašu korist, a neće tražiti službu i plaću. Nebirajte ga, o kojem znate da traži vaš izbor samo zato, da vas proda za službu, plaću ili odlikovanje.

Nepazite na velika obećanja. Pazite radje na to, da nadjete čovjeka, koji ima poštenu volju učiniti narodu dobra, što najviše može.

Tko previše obećaje, mnogo laže. To ste iskusili posljednje tri godine.

Vaš zastupnik mora biti ponosan s vašim povjerenjem, mora znati, da je, zastupajući vas, ravan svakomu baronu, svakomu grofu, ili vel. županu; mora biti čovjek, koji netreba i koji nije naučen od tudjega truda udobno živiti; koji zna, kako se teško pribavlja porez (štibra), pak neće mučati, kad se bude hoteo na vas navaliti veliki porezni (štibreni) teret

U hrvatskom saboru ima 67 izabranih zastupnikah.

Ako bude svih 67 ovakovih, kakov se vam preporučuje, onda će i vaš zastupnik više moći učiniti, nego vam on sam može već sada obećati.

Zato si birajte zastupnika, koji nebude glavu prigibao pred grofi, baroni ili velikimi župani; birajte si zastupnika, koji se nebude više brinuo za grofe, barone ili velike župane, nego za vas i vašu korist. Grofi, baroni i veliki župani sjede u saboru bez našega izbora. Oni su učeniji i mogućiji od vas; oni će znati i sami svoju korist i sebe braniti. Brinite se vi sami za sebe.

Birajte zastupnika, koji bude držao s narodom; koji bude tražio u saboru druge zastupnike narodnomu dobru i narodnoj sreći odane, koji bude svojim glasom jačao narodnu stranku; birajte čovjeka, koji nije Magjaron, to jest, koji nije veći prijatelj Magjarom nego vam Hrvatom; nebirajte čovjeka, koji svoje magjaronstvo sakriva pod mlitavo i netočno ime „unioniste.“ Pod tim se imenom sakriva gospodstvo Magjarah nad Hrvatima.

Braćo! Od vas, od vaše odluke, od vašega glasa zavisi, hoćete li svoje poštenje, svoju i svoje diece sreću povjeriti poštenim, značajnim i neodvisnim zastupnikom, ili ćete se opet dati varati. — Negriješite proti domovini, negriješite proti sebi, negriješite proti svojoj djeci — posle grieha dolasi kajanje.

Birajte, na vami je red!

IZBORI U HRVATSKI SABOR.

Narodna opozicija u Hrvatskoj i Slavoniji preporučuje gradjanom i seoskim izbornikom sliedeću gospodu za zastupnike u sabor.

MUNICIPIJ	IZBORNI KOTAR	BIRALIŠTE	KANDIDAT NARODNE STRANKE
Županija Zagrebačka	središnji	<i>Zagreb</i>	Josip Kušković kanonik
„	sisачki	<i>Sisak</i>	Antun Čop mjernik
„	dugoselski	<i>Dugo Selo</i>	Gjuro Balaško obrtnik
„	sv. ivanski	<i>Sv. Ivan</i>	Dragutin Domjanić posjednik
„	bistrički	<i>Bistrica</i>	Tito Ožegović posjednik
„	samoborski	<i>Samobor</i>	Franjo Relzer posjednik
„	stubičko-brodovački	<i>Stubica dolj.</i>	Ivan Kralj župnik
„	jastrebarsko-krašićko-banianski	<i>Jaska</i>	Josip Torbar direktor realke
„	severinsko-ribničko-ozaljski	<i>Netretić</i>	Mate Sladović posjednik
„	goričko-pokupski	<i>Vel. Gorica</i>	Ivan Pintar mjernik
Županija varaždinska	novodvorski	<i>Klanjec</i>	Millić seoski sudac
„	svetokrižki	<i>Sv. Križ</i>	Slavoljub Fink župnik
„	zlatarski	<i>Zlatar</i>	Dr. Stjepan Spevec professor
„	ivanečki	<i>Bednja</i>	Mavro Brooz župnik
„	vinički	<i>Vinica</i>	J. Vuković župnik
„	belski	<i>Vidovec</i>	Mio Bešvir župnik
„	središnji	<i>Varažd. Toplice</i>	Drag. Antolek Orišck pristav
Županija križevačka	križevačko-vrbovački	<i>Vel. Ravno</i>	Martin Ožegović vel. sudac
„	novomarofski	<i>Novi marof</i>	Julio Bubanović vel. bilježnik
„	koprivničko-ludbrežki	<i>Mali Bukovec</i>	Josip Beruta župnik
„	moslavačko- prečecki	<i>Ludina</i>	Ivan Miković kanonik
Županija virovitička	osiečko-djakovačko-valpovački	<i>Osiek</i>	Pavao Kolarić presjednik Štedionice
„	osiečko-daljski	<i>Osiek</i>	Lazo Popovlć parok
„	valpovački	<i>Valpovo</i>	Luka Užarevlć župnik
„	djakovački	<i>Djakovo</i>	Dr. Ignjat Brlić
„	našićki	<i>Našice</i>	Lampe župnik
„	virovitički	<i>Virovitica</i>	Dr. Franjo Kviring
„	voćinski	<i>Suhopolje</i>	Ivan Vonćina vlasnik Branika
„	miboljački	<i>Miholjac dolj.</i>	Regen župnik

MUNICIPIJ	IZBORNI KOTAR	BIRALIŠTE	KANDIDAT NARODNE STRANKE
Županija sriemska	vukovarski	<i>Trpinja</i>	Ilija Perkačanski parok
„	tovarnički	<i>Solin</i>	Žlvrko Odžić župutk
„	erdevički	<i>Erdevik</i>	Janko Tombor župnik
„	rumski	<i>Indjija</i>	Dr. Stefan Dimitrijević kr. javni bilježnik
„	iriški	<i>Irig</i>	Dr. Aleks. Kogulić odvjetnik
„	iločki	<i>Ilok</i>	Pajo Grčlć odvjetnik
Županija požeška	veličko-cerlički	<i>Brestovac</i>	Josip Miškatović redaktor
„	kutinjsko-pakrački	<i>Gaj</i>	Turelli vel. bilježnik
„	daruvarski	<i>Darovar</i>	Josip. Muzler kot. sudac
Županija riečka	primorski	<i>Cirkvenica</i>	Vjenceslav Turković trgovac
„	delničko-vrbovski	<i>Delnice</i>	Matija Mrazović odvjetnik
„	čabarsko-brodski	<i>Brod</i>	Dr. Franjo Rački
Grad Zagreb	1. izb. kotar	<i>Zagreb</i>	Nikola Krestić odvjetnik
„	2. izb. kotar	<i>Zagreb</i>	Ante Jakić trgovac
„	3. izb. kotar	<i>Zagreb</i>	Mato Mrazović odvjetnik
Grad Varaždin	1. izb. kotar	<i>Varaždin</i>	Pust trgovac
„	2. izb. kotar	<i>Varaždin</i>	Ivan Jagić župnik
Grad Osiek	gornji	<i>Osiek</i>	Ilija Topalovlć administrator župe
„	doljnji	<i>Osiek</i>	Marko Aksentijevlć trgovac
Grad Bakar s kotarom	grad	<i>Bakar</i>	Bartol Smaić posjednik
„	kotar	<i>Trsat</i>	Dr. Marian Derenčin kr. javni bilježnik
Grad Senj	—	<i>Senj</i>	Ante Jakić trgovac
Grad Karlovac	—	<i>Karlovac</i>	Dr. Milan Makanec tajnik trg. komore
Grad Križevci	—	<i>Križevci</i>	Dragutin Ferklć župnik
Grad Koprivnica	—	<i>Koprivnica</i>	Viktor Špišić odvjetnik
Trgovište Sisak	—	<i>Sisak</i>	Tomo Novak trgovac
Trgovište Virovitica	—	<i>Virovitica</i>	Mirko Hrvat odvjetnik
Trgovište Vukovar	—	<i>Vukovar</i>	Kristić obrtnik
Trgovište Djakovo	—	<i>Djakovo</i>	Dr. Franjo Rački
Trgovište Ruma	—	<i>Ruma</i>	Svetozar Nikolajević odvjetnik
Trgovište Krapina	—	<i>Krapina</i>	Josip Borovečki administrator župe
Trgovište Samobor	—	<i>Samobor</i>	Milan Vizner ljekarnik

U Zagrebu koncem Travnja 1871.

Narodna Opozicija
u Hrvatskoj i Slavoniji

„Slavija,“

uzajemno osjguravajuće društvo, ustanovljeno za sve slavjanske narode.

(konac)

Da pako uložitelji ništa neizgube, naredila je banka „Slavija,“ da se takodjer uložci osjgurati mogu. Osjguranje tih uložakah je vrlo neznatno, proračunano prema osjguravateljevoj starosti, i plaća se samo šest godinah Uzmimo na primjer, da otac za devetgodišnje diete kroz 15 godinah svake godine 10 for. ulaže, to bi morao plaćati prvih 6 godinah, ako hoće iste uložke osjgurati, svako ljetu 2 fr. 19 nč. više. Ako tko tako osjgura svoje uložke, dobe onda njegovi baštinici sve uložke i kamate (interese) i kamate od kamatah natrag, ako bi on prije umro, nego je doteklo doba njegovomu društvu. —

Osim toga osjgurava takodjer banka „Slavija“ proti šteti prigodom selitbe, bilo po kopnu ili po vodi, proti živinskoj kugi, proti šteti na hipotekah ili gruntih, kano takodjer proti šteti na zrcalih i oknih.

Sa ovo malo riečij promotrisimo i pretežasmo koristi osjguravajuće zajednice „Slavije“ i ufamo se, da vremenom nebude u hrvatskoj zemlji barem imućnije obitelji ni zadruga, koja nebi kod toga koristnoga narodnoga zavoda udioničvovala. Bio bogatac ili siromak, gospodar ili težak, učen ili neuk, svakoga će „Slavija“ u svoje krilo zagrliti i čuvati njega i njegovo imućstvo i siromaštvo, kakono čuva brižna kvočka svoje nejačke piliće. Hrvati! naša po rodu i krvi braća Čehoslavjani ustrojše zajednicu „Slaviju“ i po njoj zovu takodjer nas u svoje kolo, po njoj željni su nam obiljne pomoći pružiti. Nemoj dakle, hrvatski brate, bio gospodskoga ili seljačkoga roda, nemoj zamuditi ove liepe prilike, da obskrbiš svoju budućnost i budućnost mile svoje dječice. Gdje su u društvu podpisana imena Dr. Hleborada, kneza Lobkovića, Fr. Palackoga, grofa Černina i drugih čeških slavni domorodacah, i što svomu slovenskomu narodu preporučaju dr. Blajvajs, dr. Toman, dr. Košta, dr. Razlag, tuj se možeš i ti, moj dragi hrvatski rode, u kolo uhvatiti; jer neima tude zla, ni varke ni obmane! — „Slavija“ nije zla maćeha, koja gleda samo od tebe dobit uhvatiti, nego je skrbna mati, koja jur u svom krilu mnoge Čehe, Slovence i Ruse krije, i grije, pa je željeti, da ogrije takodjer nas Hrvate, Srbe i Bugare. Složimo se pomažuć medjusobnoj golotinji i sirotinji.

Mili hrvatski rode! Ovo ti napisah ne kano činovnik pome-nute banke, nego kano rodoljub, koj bi od srca rado doživjeti, da budeš u krugu sve braće slavjanske sretan i zadovoljan. A vi gospodo od upliva, učinite da rieč bude tielom, te pomagajte rodu do „Slavije“!

(Napisao Gj. Tužnoslavia B—čki.)

Svašta po nešto.

zlatan nauk osobito za kmetsku djetcu.

U nekom selu jedne liepe proljetne nedjelje u jutro bila su se dogovorila sva djetca, da idu poslje službe božje na ptičja gnjezda, a po podne da će se skupiti na ravnici više sela, da vide, koliko sn jih sva zajedno našla. Rekla neporekla, pa hajd četimice u šumu, na daleko okolo sela, sve po dvoje po troje u četi.

Liep je to bio za djetcu dan, ali za ptice tužan i žalostan, kako nikada u svoj onoj okolici! Jer se na sve strane nije čulo nego podcvikivanje, to jest, plač i tugovanje, s jedne strane starih, a s druge mladih ptičicah, svojim hraniteljem nemilice ugrabljenih. Tko je ono gledao, nije mogao da neproplače, pa makar od kamena bio; ali ona nemilostiva i okrutna djetca nisu za to marila, nego su jednako po šumi divljačila. Najbrže da nebjeju jedna promislila, da su i ptice od mesa, pak i njih da boli, kad se razdružnje mило od draga, mati od djetce, a djetca od matere svoje!

Kad je bilo po podne, djetca se po dogovoru opet skupe za selom na ravnici, pa stanu brojiti gnjezda, da vide koliko ih je koja četa i kakovih donesla. Tu je bilo slavuljah, vrbkah, zebah, sjenicah, ševah iliti ladvicah, penićah, zelenčićah,

iliti lukarinah, pikavicah, pastiricah, bjeloguskah, vrbacah, stienjakah, strnadah, kosovah, vugah, dljesakah, zimovkah iliti kimpljinah, prepelicah, orebicah, šojkah iliti šojah i samih ćukah i sovah. Djetca su se čudila tolikoj sili i ljepoti svakojakih mladih pticah, nekojih još sasvim golih, nekojih jedva mahom pokritih, a nekojih već podobro pernatih, što su is svojih, na svaki mili način pletenih, gnjezdah glavicu stezale i za hranom zijale. A još im je veće čudo bilo, čuti i gledati, kako su sa svih stranah doletili stari, da se sa okolišojeg grmovlja naplaću i za posljednji put nagledaju svojih zarobljenih i zasuznjenih siroticah.

Već su se djetca spravljala kući ter veselo podvikivala, kako će svaki svoje zarobljenike podaviti i poklati, pa onda ili speći, il mački baciti. Kad eto stupi medju djetcu starac prosjak iliti petljari, što je baš u onaj čas prihromao u selo. Videći on to dietčje divljačenje, dotuži mu na staračkom srdcu, pak reče ozbiljno onoj sliepoj i razuzdanoj čeljadi: Djetco moja, ima već preko četrdeset godinah, što dolazim u ovo vaše selo, proseć u ime božje, da i ja preživim za koj dan od onoga, čim premilostivi Bog dieli vam i vašim roditeljem. Kako dakle vidite, ja sam vam starac i neznam, hoću li, neću li još koje proljeće doživiti; al ako mi Bog tu milost podieli, znajte, djetco, da me već u vašem selu nećete nikada viditi. Jer k ljetu, il najdalje za koju godinu, hoćete, djetco, petljati vi i vaši roditelji, a petljari k petljaru neima po što da dodje. — Vi me, djetco, gledate, a vidim, da mi se nekoje od vas i divo podsmjehuje. Ali, ako ja i nisam prorok, to vam ipak mogu pouzdano naviestiti, da ćete za koju godinu prositi vi i vaši roditelji, ako nebudete pametniji. To vam budi rečeno po drugi put, doda srdito starac, uvriedjen radi dietčjega smieha.

Videći djetca, da se starac nešali, nego da govori iz puna i ogorčena srca, sva su naokolo probliedila, a nekoje ga bocavim glasomi i zapita, da kako bi to moglo ikada biti? Na to starac, videć, da su se djetca ukrotila i da se više nesmijaju njegovu pro-ročkomu glasu, digne oblastno ruku i pokaže prstom na gnjezda s pticami, pak reče: Što ste to, jadni, učinili? Neznate li, da će vaši roditelji badava orati, i sijati, kad već nebude pticah po vaših njivah i okolo vaših selah? A da ih za koju godina neće više biti, to gledam kao u zrcalu, kad vidim, kako ih još u gnjezdih skončujete i zatirete. Znajte, da Bog nije ničesa bez uzroka stvorio, ni samih najotrovnijih zmijah, pa ni veselih pčevacih pticah. Kako svako drugo stvorenje, i one moraju na svoj način čovjeku da služe i koriste. A služe mu i koriste neizmerno, kad mjesto njega love, guše i zatiru mušice, lepice (vješćice), gusenice i ostalu škodljivu gamad, koja bi drugač opustošila vaše njive i vaše vrtove i u crno zavila vaše hrastove šume. Kako vi težkom mukom lovite gusenice, kad vam kako oblak padu na repu, na kapus, il na kakvu drugu zelen, a ni nemislite, da jih jedan jedini par pticah udavi i skonča više, nego li bi jih mogla najbolja težakinja. Proračunato se, da jedan par pticah u jedan jedini tjedan utamani ili zatare do 3360 bubah ili gusenicah; dakle u ono šest tjedanah, kad hrane i pitaju svoje mlade, skonča jih svega skupa na broju ništa manje, nego 20,160 komadah tih požderuhah i ništiteljah naše muke i truda! Doista liepa je to čovjeku pomoć! Koliku dakle škodu neučini sam sebi i svojemu susjedstvu, tko zatare samo jedno gnjezdo; a koliko veću neučini, tko ih zatare deset, il toliku silu, koliku ih tu vidim? Ja sam mnogo svieta obašao, pa sam vidio, gdje već pticah neima, da se ljudi nemogu nikako obraniti gusenicom ni na zeleni, ni na hrastovju. Badava im je sve lovljenje i sve tamanjenje. Ako jih zimi dljeski neizkljuju i nepozoblju još u jajih izpod hrastove kore; ako jih u proljeće vrbci nepolove još u vješćicah, bit će ih kako oblaka. To su negdje i u Australiji ljudi okusili, potle su bili ptice zatrli, dokle je i vlada uvidila tu stvar, pak iz tudjih i dalekih zemljah naručila svakojakih pticah ter uznastojala, da se opet zakote i umnože. A i naša vlada za ptice skrbi, pak nije toga ni osam danah, što sam ja u jednom mjestu gledao na svoje oči, kako su bila dva dietčaka grozno pedepsana ili kaštigovana, a nisu drugo učinila, nego dignula jedno gnjezdo noćnih veseljakah, mladih najme slavuljah. A šta bi, djetco, od vas bilo, kad bi vlada znala, što ste vi danas učinili, il kad bi barem pametniji bili vaši neumni roditelji, pa kad bi spoznavali, koliku im škodu činite radi vaše manhitosti?

Ovdje su se počela djetca plaho gledati, pa moliti starea, da on toga nikomu nekaže iliti nepovieda, a ona da će sad n& odnesti gmezda, gdje su koje ubrala; pa da neće već toga nikad učiniti, jer da sad vide, kako su im ptice koristne, a to da su do sad činila jedino radi svojeg neznanstva i neukosti. Starac im obeća, da će mučati, a djetca odnesu gnjezda opet u šumu, s najčvršćom odlukom, da već neće nikako pticah zatirati ni tamniti.

(Množenje ljudi). Svaki čovjek imade 2 roditelja t. j. oca i mater, dakle 4 djeda, 8 pradjedovah, 16 šukundjedah, 32 prašukundjedah u petom koljenu, 64 u šestom, 128 u sedmom, 256 u osmom, 512 u devetom i 1024 u desetom koljenu. U šestnaestom koljenu ima svaki čovjek 65.532 pradjeda u 500 godinah. Mili bože, tko bi znao povjedati, koliko bijaše izmedju ovih 65.532 praotacah, koje imade svatko sada živući: siromašnih i bogatih, poštenih i nepoštenih, kog reda i stališa? —

Različite viesti.

* **(Ivan Perkovac †)**, vrli domorodac i krasni spisatelj hrvatski, preminuo je u Samoboru dne 17 travnja u 45. godini svog života. U njem izgubi hrvatska domovina jednoga od najvrednijih svojih sinovah. Njegovo umno i krasno pero omililo je narodu najprije u *Pozom*, onda u ljeposlovnom listu *Viencu*, što ga je on u Zagrebu utemeljio i do smrti uređivao. Viečnaja mu pamjat!

* **(Svećenstvo u Hrvatskoj)** je za ovaj put lišeno prava glasanja, jer se izbori imaju obaviti pred Križi u prosbenom tjednu, a svaki kršćanin zna, kakva posla imaju tada svećenici, pa kako nemogu daleko od crkve. Iz toga se vidi, da magjaronska stranka čita kadkada i crkveni koledar; al se vidi i to, da se topi, pa se i maha lovi!

* **(Sveti Otac Papa)** prima svako malo pobodnike sa svih stranah svieta. Odskora su ga pohodili najodličniji zastupnici staroga engleskoga plemstva, a upravo sad se čita, da su mu došli u pohode i mnogi plemenitaši iz Štajerske. Kako nije Papa ljetos služio na Uskrs veliku misu u Sv. Petru, tako nije bilo u Rimu ni navadnih inostranacah, koji su trošili silne novce, pak to je Rimljanom velika škoda. Talijane je svaki dan sve to više strah preseliti se s vladom u Rim, jer se čuje, da se najbrže nekoje države misle zauzeti za Papu i njegovu državicu.

* **(Pop D.r Gjuraj Pilić)**, čuveni rodoljub dalmatinski, bit će, kako iz pouzdana izvora doznajemo, uzvišen na biskupsku stolicu u Dubrovniku, svojem rodnom mjestu. Mi čestitamo braći Dalmatincem na toli sjajnom povratku toga vriednoga muža u svoju domovinu.

* **(Draginja siena).** Iz Primorja nam pišu, da je ondje pomanjalo siena, pa da se na Rieci prodaje po 3 fl. i 20 do 30 nvč. Tko ga ima, evo mn prilike, da ga u liep novac obrati.

* **(Zrakoplovi u Parizu).** Za vrieme obsednutja Pariza, spustilo se od onuda 54 zrakoplovah (baluna) sa 2 miliona 500.000 pisamah u težini od 10.000 kilogramah ili 19.000 funtih.

PRESVJETLOMU BISKUPU PORIEČKOMU

JURJU DOBRILI

na njegov imendan

Mirisavim lišćem gorica lista,
Djevovanja dikom narav se blista:
Osvanuo Jurjev rodu nam dan!
Na hrvatske zemlje kitnjastu kraju
Slavuljevi glasi javljat se staju,
Marljiviji žuljem hvali se dlan!

U naravi bujno pomlade doba
Kad na djelo rani marljiva moba,
Razigrava Tvog nas imena god:
Da gledajuć u Te radina, vriedna
U narodu volja trgne se jedna
Uskôrit dobrôti svakojoj plod!

Iz Tvoje se duše proljeće smije
Iz Tvojih nas grudih sunašće grije
Iz posljednjeg stana pudeći mrak!
Nadobljuješ, da nam knjiga se žuri,
Zaostao narod naprvo juri,
Da para mu goni napredka vlak.

Običavaš za svog naroda čeda
Pomôlit se Bogu, neka im neda,
Otrovati blagu hrvatsku čud,
Darežljivom rukom umećeš novce,
Odkupiti svoje spreman si ovce,
Zaidjoše ako k tudjinu kud.

Pastira te dobra slavimo s toga
I pobožno višnjeg molimo Boga,
Da blaženi dugo dulji ti viek,
Da obćuva rodu milosti krila
I velika radost domaćih vila
I pjesmice naše najsladji jek!

Njegovi štovatelji

Sa tršćanskog tržišća

Šenica koncem prošle sedmice manje tražena i cienne su slabije: banatska £ 111-117 po f. 8.50; kanižka £ 3112 - 116 po f. 8.80. Kuruz, čvrste cienne: bosanski po f. 4.80 do f. 5.10 za 3 116. Ječam banatski i ugarski od 3 96 po f. 4 90 za 100. Zob bosanska po f. 2.90 za 3 64. Pasulj mješani po f. 5¼ do f. 6½ za 3 100. Kafa dobro tražena, cienne čvrste. Rio po f. 36 go 39. Šećer u glavama f. 273/4, tućeni f. 25½. Riza po f. 9½. Ulje dalm. ist. dubr. dobro traženo, plaća se po fi 30½, do 31½ za £ 107. Vuna ovćja debela po f. 49 srebra. Vosak bosanski i hrvatski po f. 103 do f. 106 srebra. Bakalar po f. 20 do f. 22. Šiška istar: po f. 18 do f. 21. Maslo f. 49. Mast f. 38. Slanina po f. 35. Kože suve volovske ovdašnje po f. 75 po f. 78. Ovćje suve po f. 35 do f. 40 za £ 100. Zećje kožice po f. 22 za kom: 110. Samsare po fi 8. Zerdavi f. 8. Lisice po f. 2.40. Jazavci f. 1.50. Gjugjani f. 2.30. Vidre po f. 5. Maćke divje po f. ---8

T è k N o v a c a h.

polag Borse u Trstu, od 16—30 Aprila 1871.

NOVCI	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Carški dukati (cekini)	—	5.86	5 88	5.88	5.88	5.88	5.88	—	5.88	5.88	5 88	5.87	5.87	5.87	—
Napoleoni	—	9.97	9 97	9.97	9.96	9.96	9.97	—	9.96	9.96	9 96	9.94	9.92	9.91	—
Lire Ingleske	—	12.52	12.52	12.53	42.53	12.53	12.53	—	12.53	12.53	12.52	12.52	12.51	12.49	—
Srebro prid (aggio)	—	122.75	122.75	122 75	122.50	122.65	122.75	—	122.65	122 65	122.65	122 50	122.15	122.25	—

Naša Sloga izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 40 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 20 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravnitvo nalazi se *Via Capuano* № 1969/1.

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. *Nar. Posl.*

Godina II.

U Trstu 16 Maja 1871.

Broj 10.

Pogled po svietu.

U Trstu 15 Maja.

Njemačka u bečkom parlamentu stranka je i opet pokazala, da je nije toliko mar za okriepljenje Austrije, koliko za svoje gospodarstvo nad ostalimi u njoj narodi. Jer sigurno Hohenwartovi predloži, o kojih smo zadnji put govorili, nisu išli na drugo, nego da po mogućnosti zadovolje i nenjemačkim u Austriji narodom, pak Niemci nisu ni da bi iz daleka na nje pristali, nego su mu jih naprečac zabacili i odvrgli. Al su se ipak u svojih Novinah naveselili nekojim polašćicam, koje je ministarstvo namienilo Poljakom, a to zato što misle, da će se tako razbiti uzajamna slavenska otpornost, a oni moći nad ostalom Austrijom što strožije po svojoj volji gospodariti. Nego kad je netko od te gospode zapitao Hohenwarta, da li misli dati i Čehom iste polašćice, pa kad je ovoj odgovorio, da bi rado, samo kad bi bili Česi s njimi zadovoljni, digla se je proti njemu tolika buka i huka, da se nije moglo napred, nego se morala sjednica prekinuti i odgoditi. Poslje te izjave Niemci, ne samo da neće da ministarstvu dozvole ni nekoje navadne novce, nego se izviše glasa, da lahko da neće ni zastupnikah u delegacije izabrati, a s druge strane da se svakako misle proti ministarstvu s adresom na cara obratiti.

Ali Niemcem sve to ništa nekoristi, jer se ostali narodi nedaju, pa nedaju pod njihove noge. Pa ni sami Poljaci kao da nemisle bit zadovoljni s ono malo, što im je namienio Hohenwart, a kamo li će Česi? To Hohenwart dobro vidi, pak je poslao u Prag svojega sudruga, ministra Schäffla, da se dogovara s kolovodjama češkog naroda. Ako mu pojde za rukom dobiti na svoju barem u nečem krepki narod češki, onda će mu bit lahko oprieti se Niemcem i u laž utjerati njihov patriotizam. A da nemisli s Niemci kruha jesti, ako im se i ulagiva iliti lasti, vidi se takodjer iz toga, što im je otvoreno izjavio, da nemože pristati na izravne u carevinsko vieće izbore t. j. mimo saborah obavljene, kako no su oni želili. Mi se možemo u svojem sudu i prevariti, al se nitko nevara, da već ovo nemože ovako napred iti, pak da je skrajna doba, da se svim austrijskim narodom jednako pravda kroji.

A k tomu će mnogo doprinieti i zastupnički izbori u hrvatski sabor, jer rekao tko što mu drago, austro-ugarski Slaveni nisu se podieli na dvoje, ako su im se i podieli gospodari. Pa nadvlada li n Hrvatskoj narodna stranka, to ne samo da će odahnuti u Ugarskoj svi nemagjarski narodi, nego će i u Austriji krepče na noge stati i svi nenjemački. To kao da uvidjaju obe u Hrvatskoj stranke, narodna najme i magjarska, pa zato se i bore, kako još nisu nikad, da jedna drugu predobe. Narodna se stranka bori perom i besjedom, a magjarska novcem i strašenjem. Strah i novac mnogo mogu, al je sva prilika, da može još više skrajna mržnja na ludo magjarsko gospodarjenje. Kažu, da je i Granica poslala na cara prošnju, da ju priпусти u sadašniji sabor hrvatski. Nadajmo se dakle boljoj budućnosti, ne samo u Hrvatskoj, nego i u ostalih kraljevinah i pokrajinah slavenskih.

Posljednjih je danah bio konačno u Frankfurtu podpisan mir izmedju Franceske i Njemačke. Ali sa svim tim u Franceskoj neima mira i neće ga najbrže biti, dokle se Niemci opet neobore na Pariz i nepomognu zakonitoj vladi versaljskoj

ukrotiti parižke zanesenjake. Tužno bi to i žalostno bilo i po Niemce i po Franceze, ali nebi bezuspješno, da se već jednom konac učini onoj mahnitosti i onomu parižkomu sljepilu.

O gojenju svilacah.

V.

Posebna pravila za svaku dobu.

Gojitelji svilacah diele bubino življenje u tolike dobe, pak i mi ćemo *ga*, no ne kako nekoji u 5, nego u 6 dobah porazdieliti, ovako; *prva doba* — od kad se izlegu do prve promiene kože iliti prespavanja; *druga doba* — od prvoga do drugoga prespavanja; *treća doba* — od drugoga do trećega; *četvrt doba* — od trećega do četvrtoga; *pet doba* — od velikoga prespavanja, to jest, kad zadnji put sa sebe kožu svuku; *šesta doba* — kad splaze na grmlje i započnu čahurice (kokone) ili svilne žapredke presti. Drugi dodavaju još i sedmu dobu, kada najme lepirići (metulji) nesu jaja, ili sjeme za plod dođućeg ljeta čine, o čemu ćemo posebno progovoriti u ovom našem listu.

Prva doba. Kad ti se crvići ili gusjenice izlegu, prva ti budi briga pomnjivo je na šugaru kartu prenesti, na njoj dan i uru izležnja zato napisati, da si pri hranjenju, kako propisujemo, posao olahkotiš i bolje ćeš znati, kad se budu spremale na spavanje. Opaziš li, da su ti jedva izležene gusjenice kostanjaste boje (kolura, farbe), uzraduj se, jer je očito znamenje njihova dobra zdravlja; protivno, ako su ti crne ili crvene, zlo i naopako, nade neimaš puno svile dobiti. Bubam polagaj smirom lišće sviežo (friško), mehko, očišteno i ne mnogo na jedan put; davaj, jednom rieči, ona prva na grančici mala polužutkasta perca (listići), osobito ona, koja po deblih (stablih) rastu, buduć od velika ti lišća izjeda samo onu vanjsku i površnu koricu, koja nehrani svilce toliko, koliko sriedina lista, pak upravo mogu ti u odgojivanju zaostati. Té (apetit), počme rasti sve do petoga dana, a tada manje; dok svršetkom šestoga dana počmu driemati i odmah zatim spavati. Kad su ti svilci 3 dana stari, glave im začmu bieliti i tielo dobiva lješnjakovu boju, a pri spavanju, gledajuć je pram oknu (poneštre), čine se, kao da su od žutoga nerabljenoga voska. Četvrti dan promieni bubam postelje, to jest, prenesi je na čistu kartu (8 arakah, folji). Toplina u sobi nesmije nikada biti veća od 20, ma niti izpod 16 stupanjah, nego ako moguće medju 17 i 19 gradi.

Druga doba, počimlje od prvoga sna i traje obično jedan dan manje od prve, jer se svilac već početkom šestoga dana sprema na spavanje. Probudjeni svilci iz prvoga sna imaju glave bielkaste, tielo pako bielo-tamno (bigio), koje, svakim danom postaje jasnije iliti se bolje *scariva*, dok konačno nepostane mu kožica pepelnasta i na hrbtu nedobije kao (). Kad ti se probude i na suhom lišću opaziš svilnu redku mrenicu, dobro je znamenje; ako je gušća, to ti u sobi vlaga (umidanca), koju ti valja odstraniti, jer svilecem udi (škodi). S početka porazdieli ove gusjenice na 12, a treći dan, kad im naime postelje mienjaš, prenesi je na 16 arakah karte, samo pazi, da ti se nestišću i tlače t. j. da nebudu preveć na kupu; lišće ti nesmije biti rosno, ni mokro ni nečisto, već osušeno, i davaj ga samo onda, pošto su priašnje pol uri prije pobratile.

Treća doba, traje (trpi) obično punih 7 danah; svilci postanu bielkasti, pred samim pako spavanjem mal ne posvema bieli, i zato nazivlju kmeti ovu dobu, *bielo spavanje*. Drži s

početka bube na 24 arkah, četvrti ih dan prenesi na čista 32; nastanu li daždjevna, vlažna i maglovita vremena, onda je promieni već treći, a zatim i 5 dan na 36 arakah. Bude li ti kako moguće, a ti prehrani i u ovoj dobi tvoje bube lišćem kao u drugoj, mladim naime lišćem; samo gledaj da ga nebereš prerano ni po zahodu sunca naročito, kad je vrijeme mokro, ma niti oko poldana, ako zavlada suša i vrućina. Dobro bi bilo, da svaki gojitelj pobroji svoje gusjenice za videti koliko ih imade i na kakav dobitak može računati. Posao je vrlo lagahan, ako si po karti dobro porazdielio gusjenice, jer ćeš odmah njihov broj po prilici znati, ako je prebrojiš na jednoj karti.

Četvrta doba, može trpeti 7 do 8 danah. Probudjene od trećega sna, gusjenice su, kako poslje svake promiene, kože tako slabe, da se za nekoliko urah baš i nemiču i nejeduju. Ali su zatim poždrljivije, živo plaze išćuć lišće po karti, i malo po malo mienjaju onu svoju crvenkastu kožicu do podpuna bielila, pak se tada kroz one njihove zelenkaste prstene vidi, jesu li site, ili gladne. Kako već gore rekosmo, podavaj danom i noćju, najmanje 5 do 6 puta u 24 ure t. j. svake 4 ure, dobro i friško lišće (veje), dok legnu spavati. Postelje promjenjivaj polag okolnostih ako je daždjevno svaki 3 dan, na 60 do 70, ako pak suho vrijeme, dosta će biti 4 i 7 dan na 60 arkah, i to u jutro i pod večer, kad je hladnije. Razumjeva se, da blatne i vlažne postelje, moraš svaki put odmah van izvesti; blato baci na smetišće, staro lišće pomnjivo spravljaj, pak ga polagaj tvojemu blagu, kravi, telcu, volu itd., kartu pako postavi na sunce i dobro ju osuši makar kod ognja, jer za mienjanje posteljah moraš uvijek rabiti samo čistu i suhu kartu. Zima svilcem u ovoj dobi neškodni i nestrashi se makar top-lomjer kazao i samih 14 stupnjah (gradih).

Peta doba. U četvrtom ili tako zvanom velikom *snu*, svilci spavaju po 2 i više danah; kad se probude, koža im dobije vapnenu (japnenu) boju poput *nankina*; ali poslije 2 dana, nanovo obieli i zadobije modrobielu (perlatu) boju, ter tako se vidi, da su posvema zdravi; povrh repa na hrbtu dobiju prozračni žutocrljenasti potez, koji se za nekoliko danah razširi po celom tielu, dok nepostane vas svilac kao jantar (ambra, bernstain). Kad buba doraste ili dozrije, iz gubca joj se vuče svilena nit ili žica ter počme plaziti na grmlje (granje), koje ti valja odmah prirediti poslje trećega prespavanja, od smilja, metlah ili od kakovih drugih grančicah, koje nebudu.

Davaj u ovoj dobi prva 2 dana lišća po malo, ali redovito 6 puta na dan, zatim sve više i više ter toliko, koliko ga jedu, jer drugačije zakasnuti mogu nekoliko danah za predenje, pak bi imao i skrb veću.

Buduć je ova doba svilcem najpogibeljnija, moramo naš puk opomenuti, da dobro paze na ovo, što ćemo mu preporučiti. Ako zavlada velika vrućina preko 18 stupnjah, polagaj lišće gusjenicam neprestano samo toliko, koliko izgrizu, pak im slobodno pusti i biele dozrele murve, jer neude (škode), ali tada moraš gušće postelje mienjati. Okna (ponestre) i vrata drži celo vrijeme otvorene, po danu i noći, po liepom i grdom vremenu; dakako imaš paziti na to, da sunčani traki na svilce nedodju, daž nezaškrapa i vjetar nepuše, zato se moraš tada ravnati po onom, što smo već gore preporučili. Pri velikoj vrućini i sparini zaljuljaj kad i kad krosna, na kojih vise svilci na nekoliko trenutakah, pak možeš i bez straha menjati postelje u sjenki (hladu) pred ili za kućom. Kad je daždjevno i mokrina vlada, moraš isto držati otvora okna i vrata. Ako budeš na sve to dobro pazio i sve ovršivao, bube ti se neće razboljeti. A bolestne su one, koje ostanu crljenkaste, koje se nabuhnu i oteku te su mehke i mastne, na kojih se ukažu žute pege, koje se ukoče i vtordnn, pa su beljkaste i oprljane. Takove baci odmah na gnjojnicu.

Po pravilu (reguli), gusjenicam bi se morale u ovoj dobi svaki drugi dan mienjati postelje i postavljati nova te suha karta. No posao bi nastao preveć velik, zato svjetujemo, da se polag okolnostih vlada svaki gojitelj. Ipak nitko neće pogriješiti, ako odmah položi svilce, kad zadnji put prespiju, na 120, treći dan na 180 arak karte, i zadržav ovaj broj svaki 3 dan

mienja. Nećeš pogriješiti, ako žitnu slamu (šeničnu, jačmenu), fino izrežeš i na kartu postaviš, osobito ako je vlažno i nemaš vremena za menjivati postelje, kako preporučamo; pokriveni ovako, velikom brzinom splaze svilci izpod nje i jedu poždrljivo podano lišće.

Dopisi.

U Dalmaciji na mali Uskrs.

Kažu, da u Dalmaciji *Naša Sloga* broji veliku množinu predbrojnikah; pa se čuditi, da se nenadje koji župnik i koji pučki učitelj, da *Našoj Slogi* kad i kad priobće, što se po Dalmaciji radi. Za ovi put izmienit ću tu gospodu ja težak, želeć, da se *Našoj Slogi* nadje unapred znanih dopisnikah. Ka' od težaka, od mene se nenadajte pismenim šeptrljarijam; nego po evangjelsku : *jest, jest*, ili : *nije nije*.

Prije svega dakle znajte, da mi neželimo krstiti *Našu Slogu*, kako u obće krstimo Novine, kad ih zovemo *Lašice*. Stoga je od potrebe, da vam kažem, da *nije* istina, što vi javiste: da je 1. Ožujka uveden hrvatski jezik u dalmatinske sudove. Istina je, da se čekalo na prvi Ožujka godine 1871, istina je da se gdje što po štogod počelo raditi; ali se bojimo, da će se čekati i još koja godinica, ako se ovako bude napredovalo. Zašto to? Zašto za zakon, kako se vidi, malo tko haje. Činovnici, oni čekaju, šta će ozgor doći; a ozgor rek' bi, da se negledaju po tanko te sitnarije. Velika gospoda, imadu krupnijega posla; njim se hoće našega novca i naše krvi. A barun Rodić, to strahilo talijansko, šta on radi? Barun Rodić, za našu nesreću, kažu, da je zaželio naučiti se u Dalmaciji jeziku talijanskomu; pa k sebi nabavio nekoga Pagania, za kojeg' se veli, da zna pisati u lažicam tonomaškim zvanim *Il Dalmata*, što je god po naš narod zlobnijega i grdnijega. Uz Rodića stari savjetnici na vladi; pa uza stare novi Pascottini, Pozzi i još nekoji takoviči *rozzi ini i rini*, koji hrvatski neznanu ni pisnuti. Kad to čuju težaci, pitaju: a što radi naš sabor? naša većina? Neki odgovaraju: sabora sad nema. Drugi kažu: na mjesto sabora sad radi odbor zemaljski. Treći vele: sabor je sad u Beču; tu ima i pet naših zastupnikah. Meni se čini, da svi ti pravedno kažu; al nitko nam još nezna kazati, što je nakon 1. Ožujka odbor učinio, da nam jezik uvede u sudove; i što je dosad odbor isti učinio, da on nebude kakav odbor, ni naš ni vaš, nego da bude uprav narodni odbor, narodnoga sabora hrvatskoga. Poznano je, da odbor piše kad što i hrvatski; ali se vidjalo okružnicah njegovih na Obćine u čistoj talijanštini, kó da smo ti pod rajnikom Petrovićem.

Čujemo, da se naši zastupnici u Beču muče oko vlade, nebi li nam štogod stekli; al' još ništa nevidimo; ni komadić onoga glasovitoga §. 19 na papiru, a nekmoli gvozdenuga puta preko Velebića! Bože dragi, čudne igre! Mi težaci sad razumimo ono, što nam je naš čovo govorio: *pamtite braćo, uvijek ćemo prosjaci biti, dok svoje hrvatske kuće nestećemo. Dok nedodje sjedinjenje, mi ćemo biti sva-komu za igru.*

Tunomadne sam pitao jednoga gospodina sudca: kad će nam suditi hrvatski. On mi je na to odgovorio: prvom prigodom nabavit ću tiskane pozive u tom jeziku. A mome prijatelju, jedan gosp. okružni kapetan, kad mu je on spomenuo rok 1 Ožujka, reče: zar nevidite, da s' vami govorim hrvatski?

Nego, mi se težaci uzdamo, da će do prve zgone naši zastupnici odvratiti tomu porugivanju šilo za ognjilo; uzdamo se u narodne odvjetnike, a za najviše u tvrdnu našu odluku, da hoćemo po što po to steći svoje pravo, i doći do sjedinjenja. Tad će nam svanuti Veliki Uskrs, akobogda.

Jedan težak.

Granica i Magjari

Gjoko i Marko.

(Krajišnici.)

M. Što si se tako naoblačio, Gjoko? Koja ti bieda?

Gj. I te kakova bieda, koja ni tebe minuti neće dok ti

kažem nepovoljne novosti, što su danas u čitaonicu stigle, a kazao mi ih Dmitrov Radoš.

- M. Kakve bi to novosti bile, e bi se tebe tako kosnule?
 Gj. E moj, prijane! mačja trka do pojate došla.
 M. Kakva te trka snašla?
 Gj. E moj, brate ! znadeš kako je, kada ljuta upre u žestoku.
 M. Ti kao da sanjaš, il si kod Petra povuko dalmatina više neg treba.
 Gj. Kazo sam ti ja već davno — negledan u bieli grah, al' ipak pogadjam.
 M. Što si pogodio?
 Gj. Da nami u Megjaru nikada brata. Ta moguća gospoda zavlada carevinom, pa režu i kroje po svom ćefu. Oni zapoviedaju, kada i kako će se krajiški sistem ukinuti, pa kako oni hoće, onako biti mora. Na divanu u Beču podigao glas vriedni Dalmatinac Danilo protiv nasilja u voj. Krajini, gdje se kao u potaji o njoj bez nje raspravlja i odlučuje...
 M. Ala sunce ga grijalo!
 Gj. Njegov glas se izgubio u prostorijah visoke kuće, a magjarskim državnikom kao da ne smeta glas pojedinih domorodacah, koji su si sviestni svete dužnosti svoje. Oni misle samo preći takove predloge, a sa narodom po svojoj volji kao sa neživućom stvari postupati...
 M. Jest, jest, malo ih je svjetovalo pitanje Bokeljsko.
 Gj. G. 1868 skrojili su nekakvu nagodbu, kako su samihтели, i kako je njima koristno i dobro. U tu nagodbu bi sada i nas spravili, da ludo pristanemo uz njihove sebične zah-tjeve.
 M. Oprosti mi na kojoj si. Ma je li ta nagodba tako goropadna, te bi je se mi toliko klonuti morali?
 Gj. Oni ju bolje nisu mogli zastaviti — za se: Svi državni poslovi, o kojih visi duševni i materijalni napredak naroda, predani su Magjarom u šake. Magjari su gospodari krvi i imetka našega naroda...
 M. Ti mišlis: bili bi.
 Gj. Dà, dà, kod nas, a u civilu već jesu. Tamo vojskom zapovjeda magjarski ministar, daće se šalju u magjarsku blagajnu, a željeznice se prave po magjarskoj volji. I to sve po nagodbi.
 M. Ale kako su moglj narodni zastupnici u Zagrebu pristati uz takovu nagodbu?
 Gj. Ta se još valjda siećaš, kako se je magjarska vlada borila, da svoje ljude dobije za zastupnike.
 M. A ha! to je bilo onda, kad su purane pekli i gulaš dielili narodu, da narod zasliepe, a prave nam ljude proganjali, koji se niese dali podkupiti.
 Gj. Jest. Tako i sada kane, jer samo tim načinom bezsramnoj nagodbi život produljiti mogu.
 M. Dà, dà, sabor se otvori prvim lipnjem, a nigdje se nespominju izbori za krajinu, dočim se ipak radi o njezinu obstanku ili ukinuću.
 Gj. Oni misle znaš u kraće tu stvar ovršiti — ali im neće za rukom poći. Uvreda je prevelika nanešena našem narodu, nego da bi šutili uz takovo postupanje.
 M. Kad nemaju boljega dara, neka im bude i nagodba. Mi netražimo njihove milosti, a da nam je slobodno, ko što nam nije dopušteno, to bi mi tražili pravo svoje, koje nam samo magjarska surovost oteti može; da nam je slobodno, pokušali bi mi na vratih, gdje bi se glas naš čuo, gdje bi rieči naše odziva našle. Sada, dok još nagodbe nepoznajemo, upliću se Magjari u naše poslove; kako bi nas tek onda jašili, kad bi se nadgodbi poklonili? Radje ostanemo odsudjeni Krajišnici, nego da postanemo magjarski podložnici.
 Gj. Pravo imaš, s nami se baš tako stvar ima, kao da smo sudjeni na ovaj vječni krajiški sistem. Dok je tursko nasilje trajalo, a zapadu prietila pogibel od Turakah, opravdana je bila zadaća našeg vojevanja; sada kad je pogibel prestala, kad smo si u obrani Evrope novih zaslugh stekli, nadareni smo vjekovitim vojevanjem po, sred božjega mira, uskratilo nam se staro pravo, mjesto da nam uza ono još podieljeno i novo.
 M. Takove smo mi sreće. Mi da ruže posijemo trnja nam nebi manjkalo. — Sada mi s Bogom ostaj!
 Gj. Bog te pratio!

Dolazeći u Medolin, brzo se opazi dobro stanje u obće, liepi naraštaj puka, liepa i čista nošnja ženah i djevojakah te prijaznost i uljudnost. Ondje nečuiješ govoriti drugo, nego naš mili hrvatski jezik. — Ali dočimu se ostalomu svietu mladost uči u učioni (školi) u svom materinskomu jeziku, što misliš, dragi priatelju, u komu se jeziku ovdje dietca uče? Slušaj, za prkos cieloga svieta u italijanskomu jeziku! Pa kako, razumiju li dietca ono, što ih učitelj u ovom jeziku uči? Bogme ne. A kako čini, da se ipak štogod nauče? Tako: učitelj im prvo kaže talijanski, pak poslje, da razumiju, hrvatski. Pa pitajmo sada, koliko se vremena tako negubi, koliko za učitelja i koliko za djecu? Pa nauče li dietca tako talijanski ili hrvatski? Ni jedno ni drugo, jer diete, koje se počima učiti tekar čitati i pisati, nije još kadro primiti tudji jezik; ono mora prije pravila ili slovnicu rodjena mu jezika poznavati.

Pa tko je kriv, da se ovako proti svakomu zdravomu umu i načelom naravi italijanski jezik u školu uveo? Čudi se, što ti kaže, kad starca zapitaš: „Djetca naša već hrvastki znadu, neka sada italijanski uče.“ Pak, dragi moj starče, ja te sada pitam; koliko i kako vaša dietca hrvatski znadu, kada se u učioni ništa u našem slavnom i liepom materinskom jeziku učila nisu? Ti misliš, da znadu vaša dietca dosta bez učiteljske poduke, a ja ti kažem, da ne; ono je malo, posve malo, a ako ti meni nevjeruješ, hodi amo u Pulu, pak naći hoćeš malu dietcu talijansku, koja akoprem školu još pohodila nisu, bolje i čistije govore talijanski jezik, nego tvoj Grgo hrvatski; a ipak šalje ga otac u Puli u školu, da se tamo prije svega drugoga svoj jezik, dobro nauči. Pa kaži mi je si li ikad čuo Talijanca govoriti: naša sedmogodišnja dietca znadu već talijanski, sada neka se uče njemački ili baš hrvastki. O, dragi moj! ti nisi toga čuo, a i nećeš čuti. Talijanac jest dosta mudar i znade, da čovjek samo u svomu materinskomu jeziku pravi razlog i vještinu knjige dokučiti može; pa kad mu ga je diete dobro naučilo, onda se tekar druge jezike učiti poda.

Pa kada putuješ cielu našu zemlju Istru, naći ćeš svagdje, gdje seoski narod po staromu običaju svoje slovinske pjesme pjeva; kao što ti se razigra srdce od miline čuti, kako i u Medolinu djevojčice i momci pasući blago ili noseći vodu bugare i naše mile pjesmice pjevaju. Pak kad pohodiš učionu, u kojem jeziku pjevaju dietca? U talijanskomu, dočim vani u hrvatskomu.

Iz ovoga sliedi, da učiona Medolinska neima svrhu nauke i podučavanja, već da njoj jest služiti potalijančiti djecu i zapriječiti, da dodju na istu visinu izobraženja, na koju hoće doći sa istom marljivostju i u isto malo godinah djeca talijanska, da tako ostanu naši seljaci vazda sramotne sluge (ščavi), kao što još dan današnji običavaju Talijanci nazivati naš dobri, ali neuki puk seoski.

Različite viesti.

* (Istarsko učiteljišće) (preparandio) hoće se, kako čujemo, prenesti iz Rovinja u Kopar. Ovom prigodom nemožemo da nepitamo, hoće li se već kada tada početi skrbiti i za slavensko u Istri pučanstvo; pa ako to, gdje će se pripravnici (preparandi), ako ne drugo, a ono barem vježbati i u slavenskom učevnom jeziku? Da se na škole netroši i naša muka, mi nebi toga pitali.

* (Izbori u Hrvatskoj), kako nam u ovaj čas javljaju iz Zagreba, neće se svi i svuda danas obaviti, nego su odgodjeni i preneseni: oni u Krapini ua 19; oni u samoborskom kotaru na 22; oni u Zagrebu na 22, 23 i 24 tek. mjes. Maja; a najposlje oni u kotaru bakarskom čak na 5 Junija.

* (Pučki sastanak u Kastvu) je dozvoljen, al nije dozvoljeno govoriti na njem, ni proti sdruženju Istre Trsta i Gorice, ni za duševno sdruženje južnih Slavenah. Nu tomu sastanku preostaje i bez tih dviuh točkah još dosta toga, da ovrši svoju narodnu dužnost; pak se tvrdo nadamo, da će se prvi hrvatski tabor odlikovati, ne samo liepim redom, nego i

brojem silna svieta sa svih stranah iz Istre i Primorja. Neka nam dadu naš jezik, pak smo se spasili siko i tako!

* (**Čitaonica u Rojanu**), kraj Trsta, imala je na mali Uskrs družtvenu zabavu za poplavnike u Metkoviću. Tu se je pjevalo i govorilo baš krasno. Osim jednog šaljivog govora, kakve bi želili više puti slušati, ugodila je nada sve igra iliti prikaz: *Samo kralj slavenski*. Neima ti uspješnijeg načina, da se narod liepo zabavi i potiho sa sna probudi, što su mali igrokazi iliti prikazi. Zato, gdje ima Čitaonica, domorodci bi imali prirediti za igranje što-god kratka iz naše narodne prošlosti, il prevesti što-god prikladna iz tujjih jezicah.

* (**Sa otoka Visa**) nam se javlja, da su i ondje 13. prošlog mjeseca travnja, staranjem občiskog zastupništva, držane zadušnice za slavnog pokojnika, mjesto-admirala Tegethoffa.

U drugom nas pismu izvješćuju nadalje, da je *Komižka Zora*, čitaonica na istom otoku, imenovala svojim počastnima članovima preuzv. g. bisk. Strossmayera, sastupnika g. Klaića i domorodca g. A. Martiniša. Čitaonica *Viškog Skupa* priredila je 1 maja opet sjajnu zabavu. Žao nam je, što nemožemo navesti jedno po jedno sadržaj programa i imena njegovih izvršiteljah.

* (**G. Josip Karlinger**), kako nam javljaju iz Ljubljane, putuje po Istri u poslu uzajemno-osjeguravajuće pražke banke „Slavija.“ Mi ga preporučujemo svim domorodcem i prijateljem naše novčane samostalnosti.

* (**Gospodja Regina Dal-Cin**), što se je ovdje proslavila načinjanjem svinuta kuka i svakog drugog svinutja, komu nisu već ni liečnici ništa znali, odputovala je u Italiju, svoju

domovina, obećavši, da će se za koj mjesec opet u Trst vratiti.

Svašta po nešto.

* *Boj s ovnom*. Neki trgovac biaše kupio do tristo ovacah pak ih je vozio morem na brodu u Mletke (Benece), gdje ih htjede skūpo prodati. Blagim vjetrićem u krmu plovljaše brod, kao djetinska zibka po sinjem moru k liepim Mletcim. Trgovac sedjaše pred svojim stadom na stolcu, poče po malo driemati i kimati glavom. Kad opazi to ovan ili praz, koji biaše medju ov-cami, pomisli u sebi: Gle, gle! taj je voljan sa mnom se ogledati, te me pozivlje na boj. Ratoborni ovan stupi pred drjemljiva trgovca, svojega gospodara, povuče se malo natrag, posadi se na zadnje noge, potrča kao biesan, pak: *puf!* gospodara si u glavu, tako da se je tužnjak ujedno sa stolcem na tla svalio, i dakako od zlosriećnoga driemeža probudio. Od ljutog udarca zavrje mu krv u srdcu i po žilah; omamljen od boli i od gnjeva, sgrabi ovna za roge, baci ga s krova (kuverte) u more. Ali gle sada i veće nevolje ! kad to vidješe ovce, poskakaše svekolike za ovnom u more te ludo poginuše.

Ljubezni otci i majke! vaša djetca paze uvijek na vas; ako vi idete griesnim putem u vječnu pugubu, to idu i ona skokom za vami ; ako ste vi bogoljubni i valjani, napredovat će vam i djetca u bogoljubju i u svakom dobru. Zato i govore pametni ljudi: „Kolo teče za kolom: kakov otac, takov sin kakva mati, takva kći.“

Kretanje austrijanskih brodovah

od 1. do 15. Maja.

Dojadrili u — iz

Trst: *Giordano*, Mletcih — *Niholaj*, Njukastla — *Maria Luigia*, A» verse — *Colette*, Liverpula — *Pinut*, *Maria Fanny*, *Anna Laza-rovich*, Kardifa — *Anna*, Njuporta — *Fortunata M.*, Krfa — *Unione S*, Liverpula — *Francetn Giuteppina*, Marsilje.
Alesandriju: *Rota*, Marsilje.
Amburg: *Telckg*, Pernanibuka.
Beali Head: *Oliva*, Šilda za Trai — *Vite/*, Šdda za Alea.
Bristol: *Vice Toni*, Kardifa.
Bruvorshaven *Michele*, Helvoet.
Buenos Ayres: *Clitá*, Cete.
Carigrad: *Caterina Stuh*, Njukastla — *Trap-pano*, *Penelope*, *Tonka R.*, Marsilje — *Ida*, Trsta — *Virgo*, *Imo*, Mletcih — *Antonietta*, *Paniti*, Truua — *Ink-tiá*, Civilavechie — *Ave*, *Milica*, Kardifa — *Emma*, Šilda — *Ivo*, Burgasn - *Anteo*, Suline — *Otak*, Darda-neli — *Eden*, Euosa.
Danubij: *Pelegriano*, *Mary Bund*, *Nuovo Nimitilo*, *Faro*, *Nenoplion*, *Induttre*, *Amelia*, Carigr.
Dunker: *Romana*, Kustengje.
Duver: *Mie*, *Vucttich*, Hoterdaina za Odesu. Genova : *Skenderbeg*, Suline.
Gibiltern: *Milka*, Ales.
Hul: *Anno Maria*, Mariupolja.
Kardif: *Slroumncr*, *Riccardo*, Korka — *Giutteppe Matteo*, Tralcc — *Argentina*, *Slava O*, Dunkerk*.
Krč: *Enot*, Šilda.
Kustengje: *Barizza P.*, Mletcih.
Limerik: *Figlio*, *Lamek*, Odese.
Maltu: *Ifigenia*, Enosa — *Marino*, Igl. Marsilju: *Elmo*, Borgata — *Poteo*, Suline. Megline: *Adelaide*, Mletcih. Mesinu: *Grazia*, Trsta - *Ahtburgo*, Carigrad — *Et ter*, Dauubija.

Njujork : *Giulia*, Sire — *Maria*, Trtta.
Odesu: *Carlo B-*, Kardifa — *Adele Maria*, *Mie le eh— S>rug*, Trtta. — *Figlia Minore*, *Emina*, *Eber*, *Olac*, *Mi ho*, *Treči Dubrovački*, *Giorgia*, *Sabioncello*, *Ni kola*», *Sava*, *Ardito*, *Trident*, *Beatrice*, *Fanny B.*, *Unico N.*, *Selh*, Carigr.
Pernambuk : *Calibri*, Trsta.
Rieku: *Martin*, *Bacio*, *Crono*, Carigr.
Šild: *Sveli Krii*, Londre — *Irit*, Calai» — *Lud milla*, Anversc — *Artaktui*, *Luttigniano*, Dunkerk.
Sulinu: *Ljubezni Setlri* — *Falco*, Gilda. Svauseju: *Sv. Ivan*, Korka.
Smirnu: *Ljubezni Olac*, Svanseje — *Alettandra*, Marsilje — *Cotlanlino Elena*, Livorno.

Odjadrili iz — u

Trsta: *Carla*, *Veracruz*, Carigrad — *Andrić*, Cete — *Provido*, Dunkerk — *Gazella*, Ale».— *Pia S.*, Pernambuk — *Antonio*, Marsilju — *Mio Miro*, Bordo.
Alesandrije: *Ariotio*, *Speme*, Igl.
Bahije : *Barone Filipovich*, Genovu. Carigrada: *Dubrovački*, *Armonia*, *Abraham*, *E-neo*, *Giulia D.*, *Pace P.*, *Paul ut*, Odesu — *N. Nicole Ito*, *Decio*, *Vintolo*, Sulinu — *Lauro*, Kork — *Al/a T*, *Mirra*, *Suplice*, Marsilju — *Diva*, *Orlentia*, *Favorito*, *Juno*, *Daar*, *Miro*, *Deuk*, *Olimpo*, *Jugotlav*, *Fidio*, *Azov* — *Carlo Boromeo*, *Ruben*, *Kusteiifje* — *Albero Premuda*, *Buon Padre*, Galaz — *Leopoldina Batter*, Krč — *Due Figlie*, Batun — *Peppina*, Amsterdam — *Peppina Luigia*, Igl.
Danublja: *Armelin*, Igl. — *Mario*, *Gravoac*, *Elee*, *Amalia*, *Tanina N.*, Carigr.
Deal: *Facili non Verbi»*, Šilda za Carigrad — *Figlia Maggiore*, Kardif.

Grinoka: *Due Sorelle Tri*.
Genove: *Eugenia*, Carigr.
Glasgova: *Sacro Famiglia*, Tr>l.
Grimsbij: *Nonna*, *Sibilla*, *Ivrzo*, Alo». •- *Ne- meti*, Pirej.
Flesinge : *Coe*, *Sgardelli*, Galaz.
Hula: *J. I. Sirotimajer*, Carigr.
Jarmuta: *Amor*, Carigr.
Kardifa: *Motorika Vila*, *Begulut*, *Volontá»*, *Adamo*, Trst - *Victor Kovačević*, Kič — *Gjurko*, Siru — *Cote/*, *Purlosaid* — *Camilla*, *Aloit*, *Vice Tone*, Odesu — *Giano*, *Franz Kovačeve*, Maltu — *Maju»*, *Salonič* — *Co- poditlria*, *Bartolina*, *Smirnu* — *Colomba*, *Antonia*, *Tempo*, Mletce — *Živio*, Barcelonu
Eva, *Civilavecbiu* — *Caterina P.*, Jakin — *Bice*, Carigrad — *Bartolino*, Singapore.
Krfa: *Caitor*, Lošinj.
Kustengje: *Madagatkar*, Iugl.
Lamlaša: *Elp>*, Carigrad.
Londre: *Lo B.* Mletce — *Giovanino*, Njukaslel. Malte: *Tre Cugini*, Marsilju.
Marsilje: *Urano*, Njujork — *Elena P.*, Odesu. Mesine : *Uno*, Marsilju — *Gange*, fataniju. Njukastla: *Marco Primogenito*, *Zio Giorgio*, Carigr. — *Genitore*, Odessu - *Due Cognati*, Jakin — *Nicolaj*, Trst.
Njujorka: *Cieopatru*, Liverpul.
Odese: *Malutalem*, *Sveti Vid*, Kork — *Spirito*, *Tri Brata*, *Nikolajev* — *Ficram*, *Tegetthof*, Sulinu - *Acquila*, Maltu — *Flora*, Rieku — *Prvi Dubrovački*, Bristol.
Penarta: *Forza*, Odesu — *Danica*, Portosaid. Plymuta: *Dobra Milica*, Trai.
Rio Grande : *Civetta* Buenos Ayrea.
Suline : *Maylath*, Igl.
Svanseje: *Padre Steffano*, Krč — *Maria Anna*, Bonu — *Monte Maggiore*, Tr>t.
Smirne: *Orione*, *Mattio L.*, Noè, Carigrad.

Tèk Novacah

polag Borse u Trstu od 1—15 Maja 1871.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Carski dukati (cekini)	5.87	5.87	5.87	5.87	5.87	5.88	—	587	5.86	5.87	587	5.88	5.88	—	5.87
Napoleoni	9.9.1	9.93	9.93	9.93	9.93	9.93	—	9.93	9.93	9.94	9.94	9.96	9.95	—	9.92
Lire Ingleske	12.48	12.48	12.49	12.50	12.51	12.53	—	12.52	12.52	12.53	12.54	12.55	12.54	—	12.50
Srebro prid (aggio)	123.35	122.50	122.50	122.65	122.65	122.85	—	123.—	123.25	123.25	123.35	123.50	123.50	—	123.25

Naša Sloga izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 40 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 20 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. *Nar. Posl.*

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravništvo nalazi se *Via Capuano* № 1969/1.

Godina II.

U Trstu 1 Junija 1871.

Broj 11.

Pogled po svijetu

U Trstu 31 Maja.

Novostih, kakve nam je danas javiti, nije još bilo pod novinarskim perom, odkad se na svijetu novine štampaju. Sa strahom će se i trepetom spominjati, dokle bude svieta i vieka, što se je u ovo petnaest danah dogodilo.

Kad čitamo događaje svieta, pak se čudom čudimo, kako je moglo onako bez traga i slieda nestati sa lica zemlje glasovitih i pre-nagnjetenih u stara vremena gradovah, na priliku, Babilona, Palmire, Persepola, Ninivah, Jerusolima itd. itd., to nam se na nekoji način samo po sebi razjašnjuje, razmišljajući sadašnje događaje parižke. Jer, gdje se od divlje mahnitosti kuće pale, a sve što je živo od ljutine pod nož obraće, tu nestane u kratko vrijeme i kućah i ljudih, pa i gradovah, bili oni još veći i napućeniji.

A baš tako se je htjelo dogoditi ovih posljednjih danah u Parizu. Parižki crvenjaci ili obćinari, kako su se sami prozvali, videći, kako jih je zakonita versalska vlada sa svih stranah obkolila i pritisnula, da joj se na nečuvani način osvete, na više su krajevah od same objesti grad zapalili. Sjajne crkve, veličanstveni kraljevski dvori iliti palače, dragocjene državne i obćinske sgrade, neprocijenjeni spomenici slave i dike franceske — sve je to palo od razbojničke ruke mahnitih obćinarah parižkih. A našlo se po kućah i ulicah, što od noža, što od ognja, što od straha i gladi, na hiljada i hiljada poginuvših ljudih. Buna je ugušena, Pariz je otet, al Parizu neima prijašnje ljepote, neima prijašnje veličine. Tko je rad i potanje znati, što je i kakav je sad Pariz, neka čita u svetom pismu, gdje prorok Jeremija narekuje nad razvalinama jerusolimskimi, pak će se ga do suzah nagledati.

Takve groze još nije svijet doživio. Jer, ako je u stara vremena ovako nestajalo malih i velikih gradovah, bivalo je to od tudjinske i neprijateljske ruke, od surovih i divljih narodah; a evo sad biva od rođenih zemljakah i naravskih braniteljah, od prosviećenih i ugladjenih zastupnikah današnje izobraženosti i civilizacije. Pa što nije ovo skrajna sramota, to je škoda, da se veća nemože ni pomisliti, i to ne samo za Francesku i Pariz, nego za vas široki svijet. Škoda za Francesku, jer su joj izgorele ministarske sgrade, a u tih sgradah sva državna, novčarska i pravosudna pisma, tako da sad Franceska ni sama nezna, ni što jest, ni što je bila. Škoda je to, nadalje, za Pariz, jer su i zanj propale u plamenu gradske palače sve dokaznice, i sva javna obćinska pisma. Neprocijenjena i nenadoknadna je to, najposlje, škoda i za vas široki svijet, jer tko je god bio rad na svoje oči viditi, što je gdje od najdavnijih vremenah poteklo iz čovječjih rukuh, to mu je sve bilo izloženo, razloženo i popisano u nepreglednih prostorijah veličanstvenog Luvra, a Luvra već danas neima! No ufamo se, da je istinitija viest, koja javlja, da se je spasio. Ali sasvim tim četvrti diel svega ostalog Pariza da više neima. Oj tužna franceska zemljo, što si dočekala!

Poslje ovakih novostih, sve ostale su kao da ih neima, pa nećemo ni spomenuti, što sad radi narodna skupščina franceska, ni što griešni početnici ovih strašnih događajah.

Kod nas se, hvala Bogu, stvari mirnije razvijaju i, kako se ufamo, svaki dan sve to bliže primiču povoljnomu riešenju, toli ov, koli on kraj Litave. Ov kraj Litave ministarstvo se Hohenwartovo sve to uspješnije bori proti njemačkoj stranki,

koja se je ovih danah nanj izkalila Adresom na cara; al ju je car tako ozbiljno primio, da bi sad njezini početnici siguro želili, da je nebudu nikad ni namislili, ni napisali. Car im je očito kazao, da je zadovoljan s djelovanjem Hohenwartovim, a Hohenwart dan prije rekao, što bi oni htjeli silom, da se on nada postići mirnim sporazumljenjem izmedju vlade i nezadovoljnih narodah, i u tom da stoji sva razlika izmedju njih i njegova ministarstva. Delegacije su se sastale, kako je već bilo javljeno, da hoće, 22 maja u Beču. Onkraj Litave magjarsko je sunce počelo mrknuti, jer s jedne se strane razpada staro ministarstvo Andrassyjevo, a s druge naša braća Hrvati neće više da robuju magjarskoj oholosti i prenapetosti. Posljednjimi su se izbori baš proslavili, što su mal da ne jednoglasno izabrali u sabor, do cigle šestorice, sve same narodne muževe, pa pokazali svijetu, da nikako neodobravaju, što se je u ove tri godine u Hrvatskoj učinilo.

O gojenju svilacah.

VI.

Posebna pravila za svaku dobu.

(Dalje)

Šesta doba. Ovoj dobi, koju nazivljemo i dobom plazenja na grmlje iliti zapredanja čahuricah (kokonah), svi se gojitelji vrlo raduju i vesele, jer im se posao svršava, pak se nadaju skorū i liepū dobitku. Ali prevarijiva je ovo doba ako ikoja druga, osobito dokle još uvijek vlada gusjeničja pošast iliti kuga, koja u tu dobu navadno gusjenice mori. Muka je zaisto gledati, kako bube nabuhnu i oteku, postanu mehke i mastne, pak neće da plaze na grmlje; ili ako baš i splaze, kako postanu turobne (žalostne), objese se, pocrkaju i na tla popadaju. Mnogi se tada kaju, što su sami krivi svojoj nesreći, jer se nisu držali pravilah (regulah), koja im se preporučahu. Oni bi tada rado popravili sve, što su kod gojenja zanemarili i zagriešili, no sve preveć kasno, pogrieške se više nemogu popraviti. Medjutim ih molimo, neka se okoriste i ovim kratkim podukom, možebit će se dati još štogod spasiti.

Kad svilci poslje zadnjega prespavanja dozrijevaju, to jest, kad se svomu kraju približuju, nastoj, da budu uvijek imali vanjskoga i čistoga zraka; čuvaj je svakako, nagla bo mrzlina i vjetar prieči im lahko disanje. Isto tako škodi svilcem neprekidna sparina i velika vrućina, pak ti se lahko može dogoditi, da je kroz jednu noć sve izgubiš, ako si držao zatvorena okna i vrata od sobe (kamare) po noći. Nemoj, nadalje, slušati svjet onih ljudih, koji te nagovaraju, da nahrani bubah liščem u daždjevno mokro i vlažno (umidno) vrijeme, jer da će ti tobože sigurno poginuti. Tomu nije tako, ti slobodno podavaj i malo mokro lišće, samo pazi, da vodu iz njega dobro iztriebiš, malo provjetriš, riedke obročiće polažes, pak da im čim gušće postelje mienjaš. Svilcem mnogo više udi, kad im davaš ožučelo, spareno, savijeno i od bolestnih murvah lišće. Takova nevalja ni brati.

Gusto treba mienjati postelje gusjenicam, prem će se težko moći, buduć ti posao otegoćuje grmlje. Toj nepriliki moreš doskočiti, ako budeš postavljao na one bube, koje još nepredu, male murvine grančice na jednoj strani karte, pak kad se ondje sakupe, a ti brže bolje osnaži i odnesi blato i staro lišće, pak metni svieže (friško). Budeš li na ovaj način

radio čišćenje, neće ti biti teški posao, dok ti sve bube na grmlje nesplaze.

Jedva ti se svilci od trećega sna probude, prva ti neka bude briga skrbiti za granje, koje moraš pripravno držati i početi postavljati ga iza zadnjega prespavanja, da neizgubiš svilu, ako ti koji prije svojih vršnjakinjah dozriju i nenašav ga, po karti plaze ter svilene niti samo izsline. Ovo se grmlje, kako smo već rekli, pravi iz smilja, hrastovih grančicah i u obće od svakojakog granja, samo kad neima trnja i nebode svilce. Posieci takovih i toliko, koliko po prilici misliš, da će ti ih biti zadosta; dobro je na suncu osušiti, ter suhe postavljaj na ovi način: s početka postavi deblju stranu grančicah izmedju prostrte arke (folji), i to samo gdje i gdje, najbolje pako po sriedini i na svih četirih ugljih (kantunih) ljesah (okvirah, svažah talarah) Moraš se ravnati polag potreboće, kako ti naime više ili manje dozrievaju svilci, toliko ih i postavljaj. Ove ti grančice, naravno, bez uporišća neće moći stati, valja ti zato, da ti na svilce nepadaju, privezati na vrhu i izpod gornjih ljesah po dugū, od jednoga do drugoga kraja, tanki prutić ili palićicu, i na njega naslanjati grane. Kad gusjenice posvema dozriju, plaziti će same po tom grmlju i započeti presti svilene zapredke (čahurice, kokoni). Zato upravo i buduć su čahurice mnogo bolje od ovakovih svilcah, koji naime sami na grmlje splaze, od onih, koje rukom na njega postavljáš, nemoj je nikada prenašati, već pusti da sami idu. Ako li ti nisu, iza dozrijanja, svi koliki za tri dana na grmlje splazili, a njekoji po karti tumaraju, dodaj još suhah grančicah od kostanja ili javorike, pako ti uz sve to na grmlju ne predu, posebe im napravi grmlje i plahom (lancunom) pokrij.

Ovdje još dodajemo to, da se dozrijali svilci po tomu poznaju, što položeno lišće više nejeđu, nego ga samo tlače, što postanu gladki, kao da bi od baršuna (veluda) bili i što pred zapredkom iz sebe puste nekakvu vodu. Konačno primetjujemo, da u sobi, gdje zapredju bube, mora biti vrućina od 15 do 18 stupanjah topline i neprestano prozračenje sobe.

Kad ti zadnji svilci na grmlje splaze, pusti je pri miru najmanje 7 danah, zatim počmi birati čahurice iz vrha granah dolje na onih ljestvah, koje su najdolnje, jer se stariji moraju uvijek niže držati, buduć nije ondje takova vrućina kao na gornjih. Posebno metni čiste čahurice u prozračnoj sobi, a obaška opet kosmatu svilu (bavelu), koju možeš u domaću porabu okrenuti, skupa sa čahurnicami, iz kojih su se izlegli lepiri, jet ni jedno ni drugo ti nije za trgovinu.

Kad si ovako ljepo i sretno dogotovio tvoje gojenje, stala, lješe, grmlje i ostale stvari, koje si rabio, iznesi iz sobe, očisti je dobro i tada na suho mjesto uloži za prihoduje ljeto. Po tom odaberu izmedju kokonah za pleme najljepše, nekoliko okrugle, tvrdje i srednje veličine čahurice; sve druge odmah prodaj, drugačije bi ti se mogli izleći metulji i time bi veliko kvarovao. U budućem ćemo broju nastaviti, kako se lepiri legu; što se ima pri tom paziti, kako se svilčevo sjeme ili jaja čuvaju.

Dopisi.

U Kastvu 24 Svibnja.

Naš se je pučki sastanak obavio što sjajnije i u najljepšem redu na urečeni dan i po proglašenom programu. Za starešinu tabora, po predlogu občinskog tajnika, g. F. Štajdla, što je tabor otvorio, bio je jednoglasno izabran g. A. Rubeša, kastavski glavvar i pokrajinski zastupnik. Na taboru su govorili: g. E. Jelušić, školski ravnatelj, o uvedenju narodnog jezika u školu i ured, na temelju XIX. članka osnovnih carevine zakonah; zatim g. M. Dr. Derenčin, o razvoju iliti razvitku našeg pomorstva; a najposlje g. F. Marot, posjednik i pokrajinski zastupnik, o financijskoj zaprtiji, kojoj je još jednako potvrđena ova stran Istre. Sva tri predloga bijahu jedno glasno primljena.

U tabor se sgrmulo pod mnogobrojnim narodnim zastavami sila svieta sa svih stranah, po jednom računu prieko 8, a po drugom čak 10 tisućah dušah, akoprem su se raznosili svakojaki lažljivi glasi, da se narod zasliepi i ustraši. Tako se je trubilo, da će tabor Kastavščinu upropastiti, da će naprtiti narodu veću štibu, a Kastavci da će svi redom

morati u vojnike itd. itd.! Pa, kako je već navada, našlo se i takvih tupakah, koji su tim glasom povjerovali, pa odvrćali narod, da se projde tabora i njegovih zaključakah. Te su glasine, kako se čuje, ponajviše raznašali nekoji riečki Ungarezi i naši susjedi, nekoji kratkovidci voloski i lovranski. Što se tiče riečkih smutljivacah, vas sviet zna, da je to njihova stara zabava, kroz koju su se za vrieme Cseha toli proslavili, pako da nisu mogli ni ovom prigodom raditi, nego po svojoj opakoj ćudi, koja mrzi na sve, što nosi slavensko ime. Zato su i vraćali natrag, kako se čuje, sa riečkog mosta mnogi narod, koji se bio uputio iz hrvatskog Primorja, da dojde Kastavcem u pohode. Ali, ako misle riečke bezposlice na taj način razdružiti braću od braće, onda neka znaju, da su se u njih ljuto prevarile Italija i Ungarija, pako da jih neće zapasti nagrada, kojoj se nadaju u toj protislavenskoj službi. Siloviti duh narodnosti, što je pokrenuo slavenskim plemenom, preći će i prieko drugih zaprekah, nekmo li prieko riečkih Ungarezah i njihovih zaštitnikah. Nu, ako i razumijemo od strane nekoličine Riečanah tomu protivljenju i progonjenju svega, što nije ungarezko ili talijansko, nerazumijemo mu do duše od strane Vološčakah i Lovranacah, jer barem oni nisu ni Talijani ni Ungarezi. Il misle i oni, da je tolika čast u zrak pljuvati, da ti na obraz pada: a baš tako čini, tko se god dandanašnji otmilje duhu naroda, iz kojega je potekao? Nego vrieme lieči svaku ranu na zdravu tielu, pako će ako Bog da izliečiti i ovu.

Vi već valjda znate, da se je proti našem taboru i po novinah pisalo, i to, kako me uvjeravaju, od ovud u dvoje tršćanske; onda, neznam već odkud, u neke pulske; najposlje iz Istre u neke zadarske. Nekoji se od tih dopisnikah ćudom ćudi, kako su mogli Kastavci doći na tu misal, da drže na istarskom zemljišću slavenski pučki sastanak, kad je Istra talijanska. Nam je još dobro u pameti, da je prije desetak godinah bila toj gospodi i Dalmacija skroz i skroz talijanska, a sad se evo nemogu razabrati od narodnog duha, što je zadahnuo tu dičnu kraljevinu. To će se, ako Bog da, prije il kasnije dogoditi i u Istri, pako ćemo sa svim tim mirno živiti jedni kraj drugih, Talijani i Slaveni; jer mi nesvojamo što je u Istri talijansko, nego samo išćemo što je u njoj hrvatsko i slovensko.

Naposljedku valja da vam javim, koliko su nekoji prije sastanka bili proti taboru, da su se preobratali, pako da su sada svi drugih mislih. Došlo je djelo na vidjelo, pako svi spoznavaju, da su im taborski govori u mnogih stvarih oči otvorili. Što jih je najdublje u srdce dirnulo, jest Derenčinov predlog, da se zamoli naš premilostivi car, neka pomiluje one mladiće, koji su poradi soldatije probiežali, a glede novačenja (leve) neka se promieni zakon tako, kako neće škoditi ni ovomu siromašnomu narodu, ni razvoju našega pomorstva. Iz raznih krajevah došlo je na narod u taboru sakupljen 18 brzojavnih pozdravah, kao iz Praga, Zagreba, Karlovca, Gradca, Ljubljane itd. itd. Odzdrav svim, a srdačna hvala svoj onoj braći, koja su nas onaj dan pohodila.

Kastavski Tabor

Evo po prilici *) govora, što ga je na kastavskom taboru držao g. E. Jelušić, glede uvedenja našega materinskoga jezika u školu i ured:

Braćo !

U našoj Istri živu dva naroda jedan kraj drugoga, Talijani najme i Slaveni. Talijani živu ponajviše kraj mora, u tako zvanog benetačkoj Istri, a Slaveni malo podalje od mora, naseljeni po poljanah i brežuljih istarskih. Talijanah ima jedna, a Slavenah dvie trećine. Dakle u Istri žive još jedan put toliko nas Slavenah, koliko naših susjedah Talijanah. Vi ćete se najbrže načuditi, što vam spominjem stvar, koju svaki od vas zna. Ali tu neima čudu mjesta, jer ako se mi Slaveni i nalazimo u Istri u većini, ipak smo tu, kao da nas neima. Jer ajte u istarske ured iliti ufcije carske i občinske, da vidite, u kojem se tu jeziku govori i piše; ajte u istarske škole niže

*) Vriedni g. govornik piše, da ga je poizgledio i popunio.

i više, da čujete, u kojem se jeziku prieko Učke i naša slavenska djetca uče: pa što ćete naći, što viditi, što čuti? To najme, da u svoj Istri, ni u školi ni u uredu, neima nigdje našem jeziku ni slieda ni traga, nego da je u školi i uredu sve talijanski i samo talijanski, kao da su svi Istrani sami čisti Talijani!

Braćo, to se već neda trpiti, jer je to: 1. proti izobraženosti i napredku i tim proti sreći i blagostanju našem; 2. proti naravi i našem narodnomu obstanku i tim proti čovječanskomu dostojanstvu; 3. proti pravdi i pravici i tim proti čovječnosti; 4. proti zakonu i tim proti slobodi.

Što kad dokažem, nedvojim ni najmanje, da ćete svi listom pristati na moj predlog, da se najme iz ovog tabora svečano prosvjeduje proti toj nakazi, pa zamoli visoka vlada, da zakonitim putem odstrani sve, štogod stoji na putu našem materinskomu jeziku, da se uvede u školu i ured u onih stranah Istre, gdje se govori hrvatski il slovenski, ter da se tako već jednom i kod nas ravnopravnosti zadovolji i narodnoj slobodi vrata otvore.

1. Rekao sam prije svega, da je to proti izobraženosti. A tako i jest. Jer u čem stoji izobraženost iliti civilizacija, što ju drugom besjedom i napredak zovu, pa za kojom dan danas sve teži, hrli i hliepi, kao žedan za napitkom hladne vode? U čem dakle stoji izobraženost? Izobraženost stoji u poznavanju istine iliti u znanju s jedne strane, a s druge u postupanju u svem i svačem po pravilih istine i znanja. — Kako svaki vidi, ja ovdje negovorim o istinah vrhunaravskih, koje nas samo vjera uči, nego o istinah naravskih, koje se daju i samim razumom doseći. Ali tko će, da pravo pojmi, što je izobraženost, mora i vrhunaravske istine ovamo brojiti, jer bi bez njih naše srdce ostalo pusto i tim naša izobraženost nepodpuna. — Izobraženost dakle stoji u svjetlosti uma, u poštenju srca i u svetosti muke i truda. I to je eto pravi i jedini izvor sreće i blagostanja, ne samo za pojedinca čovjeka, nego za cielu obitelj i za vaskoliki narod.

A sad, da vas ja pitam, gdje se uči pojedinac, gdje obitelj, gdje cio narod, poznavati istinu iliti one istinite naravske stvari, koje su mu neobhodno potrebne, da može liepo i sretno živiti na ovom svijetu? Braćo, svi izobraženi narodi, Niemci, Francezi, Englezi, pa i sami Talijani na to pitanje odgovaraju, da se čovjek tih potrebitih mu istinah nemože naučiti nego, budi u školi budi izvan škole, iz knjige. Zato se kod njih i troši toliko na škole, zato se i štampaju tolike knjige i tolike novine, da neima sela, koje nebi imalo svoju školu, da neima kuće, u kojoj se nebi našlo na bremena svakojakih knjigah i svakojakih novinah. Pa u kakvom su jeziku te škole, u kakvom te knjige i te novine? Njemačke u Njemačkoj, franceske u Franceskoj, engleske u Engleskoj, a najposlje talijanske u Talijanskoj. A za što to? Za to, jer svi ti narodi vele, da se nijedan narod neda izobraziti, nego u svojem materinskom jeziku, nego kroz svoju narodnu školu i kroz svoju narodnu knjigu. Pa ako je to istina za sve ostale svieta narode, zar da nije i za nas Slavene u Istri?

Jest, braćo, i za nas je to sveta i nepobitna istina, ni mi se nemožemo izobraziti, nego na temelju svojih narodnih školah i putem svojeg materinskog jezika.

Tim, tko nas u Istri na sudu i u školi muči talijanskim jezikom, mrzko griše proti izobraženosti i napredka, mrzko griše proti sreći i blagostanju našem. Jest, proti sreći i blagostanju našem, jer nam skida iz rukuh knjigu, koja uči narod živiti. Knjiga te, narode, uči, kako imaš orati, kopati i sijati; knjiga te uči, kako i kad imaš spravljati, da što više i bolje spraviš i prirediš; knjiga te uči, kako imaš svoju stoku iliti blago nastojati, da ga umnožiš i što ljepše uzgojiš; knjiga te uči, kad imaš prodati, a kad kupiti; knjiga te uči, kako ćeš manje potrošiti, a više prištediti iliti prišparati; knjiga te uči, kako ćeš se zdrav održati, a bolestan izliečiti; knjiga te uči, kako ćeš djetcu odgojiti i ljepše i korisnije svoje obiteljske stvari obaviti; knjiga te napokon uči poznavati tvoje pravice i tvoje dužnosti naprama narodu i domovini, naprama caru i državi. Bez knjige čovjek tumara kao sljepac u tmini il kao metulj bez glave; bez knjige jest narod u svem i svačem u nazadku i svagdje i od svakoga prevaren, zapostavljen i zavržen. Tko nam dakle krati knjigu, krati nam život. Neka se nereče, da nam se, mjesto naših, daju u ruke talijanske knjige; jer knjige, kojih vas narod nerazumije, nisu koristne cielomu narodu,

nego samo onim pojedincem, koji je razumiju. Il se možebit čeka, dokle se svi talijanski naučimo, pa da se onda izobrazimo i pomognemo? — Recite dakle, nije li to proti izobraženosti i napredku i tim proti sreći i blagostanju našem? (*Sliedit će*).

Granica i Sabor Gjoko i Marko.

(Krajišnici.)

Gj. Ha, ha, ha, o jesu li mu vrane mozak izpile!

M. Komu?

Gj. Nesitomu Švabi tomu.

M. Ta šta je opet?

Gj. Skuhao nam u svojoj kuhinji, što se rajsrat zove, nove žgance po svoju. Misli bolan, da je naš želudac još uvijek dobar za pokvareno jelo. Trebalo je samo predložiti, i da se vreme netrati, primljen je odmah predlog, po kom je Hrvatskoj opet kus zemlje otet.

M. Daklem im još malo, što se zovemo Trojednom Kraljevino, a što smo mi Krajišnici za se, što jo Rieka magjarski Gubernij, što je Međjumurje oteto, što na Primorje vrebaju?

Gj. Stara ti je to lija, taj Švaba, ali smo mu dolijali. On zna kako se u mutnu lahko ribe love, on zna, e će nas lakše pociepate pogutati, zato nas svojim zahrdjalim nožem još uvijek hoće da dieli: Tu skoro mu palo na ura, oteti nam Marindol i Žumberke.

M. Neće mu poći za rukom: Bez krčmara je račun učinio. Sabor je pred vrati, on je jedini u tom mjerodavan. Liep je, Bogu hvala, izgled, e će se naša većina u saboru svojski za nas zauzeti i muževno se boriti.

Gj. Hoće se boriti, ali joj treba odrješitosti kao igda. Prva joj stvar tražiti zastupstvo sve zemlje u jednom saboru, upitati vladu: Kakova smo Trojedna Kraljevina, gdje nam je Dalmacija još tudja, gdje Krajina još vojnička, gdje nam u zemlji četverostruka vladavina.

M. Ta siećati ćeš se još onih Kraljevih rieči, gdje veli, kako se državopravna pitanja bez Krajine rješavati nemogu. To mene najveć tješi. Vladine su mreže gnjile, dok je Kralj na našoj strani.

Gj. E ta po Boga brate! tko smije imovinom mojom razpolagati, kad mene kod kuće nije? Tko zakone Kraljevini krojiti u onom saboru, u kom ona zastupana nije? Kim pravom smije moj brat rušiti našu otčinsku kuću, da si po svom ukusu novu zidje, dok se nas dvojica podielili nismo? Tko je podielio Hrvatsku Kraljevinu, e svaki diel za se zakone ima i uredbu? Je li to zakonitim putem učinjeno? Ako nije — što mora novi sabor da radi?

M. Tako valja! magjarska nagodba od god. 1868 nemože nikako biti pravovaljana. Tko ju je sklopio? Je li narod?

Gj. Magjari ju skovaše, nek si ju i zadrže. Hrvatska Kraljevina tutora netreba: to će novi sabor još jednom kazati Magjara.

M. Što misliš, Gjoko, ako nas nebude u saboru, hoće li smjeti naše stvari tu razpravljati?

Gj. Ja si u tom poslu dosljedan ostajem. Kako god mi Krajišnici do sada ništa nepripoznajemo, što se je o nas uradilo bez nas, tako ćemo raditi i u napredak, ma tko govorio ili mislio što i kako mu drago

M. Naša uprava se zove: zakoni i sila. Mi se sili do sada oprieti nemogosmo. Mi zakone primismo, jer nam sila tako reče.

Gj. Već sam se baš iztaštio, nude, Marko, da se okriepimo.

M. Bog te živi, brate Gjoko, da mi živ i zdrav dočekaš sretnija vremena!

Gj. Bog te uslišao! Ja ih dočekao, a ti uza me vino pio! (*Gjoko se kriepi*). Ala si blažena zemljo naša, što vinova loza tebe ukraša! — I našu milu braću Otočane da Bog požive, što su nam pokazali način, kako se otvaraju Kraljevi dvori! Sretni bili!

M. Dao Bog!

Gj. Nebi ti mogo izpisati, kako sam se radovao, kad sam čuo, e su molbenicu poslali caru. Naša se podpisuje, put joj je za otočkom. Za Slunjane neznam, ali se nadam, da neće zaostati, a braća u Liki valjda odobrovaju naše postupanje.

M. Sada je ora, sada treba da se pokažemo, pa je pobjeda naša. U to ime: Pomoz Bog!

Različite vesti.

* (Antun Tomšić †), urednik lista *Slovenski Narod*, preminuo je u Maribora dne 26 maja od nagle smrti. Slavensko novinarstvo u obće, a slovensko napose gubi u njem jednoga od svojih najodličnijih zastupnika.

* (Izbori u Hrvatskoj), što ih je dosad obavljeno, uspjeli sa što ljepše po narod, pak nam pišu sa svih stranah, koliko je poradi toga bilo u cijeloj Hrvatskoj iskrena veselja i srdačne radosti. Neka nam nezamjere gg. dopisnici, što im radi malena prostora nemožemo dopisah uvrstiti. S druge se strane čuje, da magjaroni neumorno rade, da prodru barem u nekojem od onih kotarah, što imaju još birati; ali sve badava, jer nam pišu najme iz Primorja, da se narod neda više varati, pak da će poslje izborah odati svih, koji su ga mitili. Ondje g. D.ru Derenčinu da neće nitko izbora oteti za nikakvu na svietu plaću. Tako valja, hrabri primorci, pošteno vam lice!

* (Narodni jezik u Dalmaciji) neima još jednako izgleda, da će zauzeti ono mjesto, koje ga ide po zakonu. O toj smo stvari dobili i opet odanle više dopisah, koje ćemo u svoje vrieme dielomice upotrebiti. Nekoji od tih dopisah pitaju narodno zastupstvo, da što ono radi, da se nezauzme gdje valja za izpunjenje zakona.

* (Slaveni i vojno brodovolje). Netko iz Gorice vetomadne jadikuje u ljubljanskih *Novicah*, što će se odsad unapred čeljad vojnog brodvolja popunjivati iz talijanskih i potalijančenih krajevah Dalmacije i našeg Primorja; pak turobno sazivlje iz hladnog groba pokojnog Maksimiljana, kao da je on sam znao, što našoj pomorskoj vojnici treba, jer je htio, poslje izkustva 48. godine, da se popunjuje ponajviše iz slavenskih krajevah. Na to jadikovanje *Triesterica* primeće, da što Austriji treba, jest prije svega austrijski duh i austrijski material. Hvala Bogu, što se je i taj već jedanput našao!

* (Njemačke Novine u Puli). Počamši 1. junija, izlazit će u Puli jedan pnt u tjedna njemački list, pod imenom *Neptun*, posvećen znanstvu i lieposlovju. Predplatnina iznosi za cielu godina 4 f.

* (Njemačko-franceski mir) bi proglašen u njemačkom parlamentu dne 19. svibnja; dakle uprav deset mjeseci poslje navješćena nemira iliti vojske. Mili Bože, koliko se je u to deset mjeseci suzah prolilo, koliko krvi protočilo i koliko stvarih na ovom svietu promienilo!

* (Opet nekoliko milijardah). Kako pišu jedne engleske novine, pariški je prevrat oškodio Francesku za ciela dva milijarda. Kad su se te novine pisale, još se nije znalo, da su buntovnici Pariz zapalili. Koliko će dakle bit sad škode, gdje leže u prahu i pepelu najljepše i najbogatije ovoga svieta sgrade iliti palače! Buntovnici, kadgod uzmiču, tud za sobom robe i pale, i to sve petrolijom i bombami od petrolija, da nekoristi ni gasiti. Veli se, da je po kućah i ulicah pariških više od 50 tisućah nepokopanih mrtvih tielesah, što djetce,

što staracah, što nemoćnikah i ženskih glavah. Medju pokojnici jest i pariški Nadbiskup, koga su buntovnici sa njegovim kape-lanom u tamnici ubili, i više drugih svećenikah i odličnih ljudih. A buntovnici su baš bili i razglasili, da će bit strašan konac njihova vladanja. Sad se vidi, što su mislili! Što je tekar najljuća zvier, ako su ovo ljudi?

* (Turska u pogibeli). Ako je istina, kako se veli, da se Crnagora oruža, da Srbija prieti Turskoj poradi progonjenja kršćanah, da u Bosnoj i Ercegovini vrije, da se Egipat otimlje, a Arbanasi da su već i ustali: tada ćemo u kratko vrieme čuti svašta sa Istoka.

* (Ruska u ratu). Čita se, da se Ruska zaratila s Kanom od Kive u dalekoj Aziji, gdje se njezina sila od godine do godine sve to dalje širi.

Književne vesti.

* **Dajemo na znanje** našim štovanim čitateljem, da se kod Dragutina Pretnera u Dubroviku štampaju **Propoviedi** (predike) dominikanca **Arhangjela Kalića** dubrovčanina, (rod. 1739 †1816). Knjiga će u velikoj osmini imati po prilici 550 stranah, a izaći će u tri diela sa 46 što propoviedih, što besjedah u pohvala svetacah. Predbrojna je knjigi ciena 3 f. dočim će joj razprodajna biti 3 f. 60 nvč. Predbrojnici mogu poslat novce g. Pretneru u Dubrovnik i u dva puta, to jest prvih 1 f. 50 nvč. svakako do konca lipnja (junija), drugih pako 1 f. 50 nvč. stopram onda, kad dobe kujigu u ruke. Evo najljepše prilike našem narodu, a osobito našem častnomu duhovničtvu, da za male novce nabave najtečnije duhovne hrane, a u najsladjem i u najgladjem našem jeziku, kao što ga Dubrovčani govore i pišu već od starine!

* **U narodnoj tiskarnici u Zagrebu**, izišla je i druga knjiga različnih pjesamah od g. Velimira Gaja, pod imenom „**Lira**.“ Komu je umilila prva knjiga, preporučamo mu i ovu u istu cieniu. Isti naš mladi književnik pozivlje i na predplatu svojoj „književnoj zabavi“ (svez. VII.), pod imenom **Časovi**. Pretplatnina iznosi 1 f.

Poziv na predplatu.

Primiće se drugo poluljeće, zato molimo naše štovane predbrojnice, koji nisu nego za prvo platili, neka nam izvole svakako do 1. julija običnu predplatninu poslati, ako žele i nadalje ovaj list držati.

Ono pako malo naših štovanih predbrojnikah, koji nam i prvo duguju, prosimo što vruće, da nam u isto vrieme pošlju za prvo i drugo poluljeće, jer ćemo im morati drugače pošiljanje lista obustaviti.

Mi imamo razmierno jako malo predbrojnikah prvog reda, to jest, po 2 f. ; ogromnu većinu sačinjavaju oni drugog reda, to jest, po 40 nvč. ; pa ako nebudu jedni i drugi točni u plaćanju, nesmogsmo nikako svojih troškovah.

Uredništvo.

T è k N o v a c a h

polag Borse u Trstu od 16 — 31 Maja 1871.

NOVCI	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Carski dukati (cekini)	5.87	5.87	—	5.88	5.87	—	5.88	5.88	5.88	5.87	5.88	5.88	—	—	5.87	5.87
Napoleoni	9.92	9.92	—	9.91	9.91	—	9.92	9.91	9.92	9.91	9.90	9.89	—	—	9.86	9.87
Lire Ingleske	12.50	12.49	—	12.49	12.48	—	12.48	12.48	12.48	12.48	12.46	12.45	—	—	13.41	12.41
Srebro prid (aggio)	123.25	122.85	—	122.75	123. —	—	122.85	123. —	123. —	122.85	122.85	122.85	—	—	123. —	123. —

Naša Sloga izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 40 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 20 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravništvo nalazi se *Via Capuano* № 1969/1.

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. *Nar. Posl.*

Godina II.

U Trstu 16 Junija 1871.

Broj 12.

Pogled po svietu

U Trstu 15 Junija.

Posljednji put smo javili, da je njemačka stranka, koja hoće, da po što po to vlada u Austriji, bila napisala proti sadašnjemu ministarstvu adresu na samoga cara, al da ju je car s malo riečih odpravio, rekavši, da je zadovoljan s ministarskim postupanjem. To se je pomenutoj stranci jako na žal dalo, pak se je stala domišljati, na koj bi drugi način podkopala ministarstvo, što joj je već dotle u državi mah preotelo. I gle, kako se je imao glasovati proračun potroška za tekuću godinu, ni pet ni šest odluči, da neće ministarstvu dozvoliti pobiranje štibre, pa kako nebude imalo šta trošiti, da će morati siko i tako odstupiti. Ali baš tu ju je zmija ujela, jer joj se dogodilo, čemu se nije ni najmanje nadala. U odsudni čas, kad se je najme imalo glasovati proti pobiranja štibre, mnogi ju njezini članovi ostaviše i prebjegoše na ministarsku stranku! I eno, čim mišljaše ministarstvo upropastiti, uprav tim ga je poduprla i na svom mjestu učvrstila. Pa kako je sad razklimana i razpolovljena, ni sama nezna, gdje bi joj početi, ni gdje svršiti. U zle svijesti, ako neima čvrste volje, ima još manje svjetla razuma!

I tako sad u Beču ide sve po Hohenwartovoj volji. Sad ćemo vidjeti, hoće li, neće li održati zadatu rieč, izmiriti najme između sebe razdražene austrijske narode, i na koji način misli to postići. Mi se radi dobrû nadamo, pak se iskreno radujemo ministarstvu, što su već dogovori s našom češkom braćom, kako se čuje, podobro uspjeli. Jer ako je to istina, onda će doći i na nas red. Uvidjamo i mi, da se Niemci neće tako lahko podati, da im budemo jednaki, gdje su već od starine naučni, da nam gospodare, pa da će ministarstvu svakojake zapreke činiti. Tako su već u svojih novinah jače nego ikada navalili vikati, da ovo ministarstvo misli prokriomčariti u Austriju opet staru samodržnu vladu, nebi li tako naučkali proti njemu, ne samo njemačke, nego i ne-njemačke narode. Ali Hohenwart je dosada pokazao, da umije i da mu sreća služi, pak će znati odvratiti od sebe i taj udarac svojih protivnikah, što će jih, kako se ufamo, u laž utjerati, na temelju pravde i prave slobode. Pa tako se neće ni na tu udicu nitko uloviti.

Ugarski parlamenat je do jeseni odgodjen. Sjajni uspjeh hrvatskih izborah je i Magjarom oči otvorio, pak su počeli i oni sve drugače misliti i govoriti o hrvatskoj domovini, koju su mislili da su zauvijek progutali i probavili.

Iz Franceske se doznaje, da su pariške strahote bile namijenjene svim većim gradovom evropejskim. Već od deset i više godinah postoji u Evropi tajno prevratno društvo, *Internacional* zvano, koje neide na drugo, nego da uništi glavnicu iliti kapital, pak dana sveobćoj neimovini zaprede nov tečaj svijeta. Članovah tog društva do sada da ima u Evropi svakog plemena i naroda 2 miliuna i 500 hiljadah glavah. Poznaju se najviše po tom, što mrze na vjeru i njezine nauke, koja dakako uči, što je komu Bog dao, da mu neka bude. U tom društvu ima ljudih, koji u svojoj prostoti i neznanju, o čem se radi. U Parizu su htjeli da skuse, što mogu, i kako bi se dalo vladati njihovimi naukami. Ali zakonitog

versaljskoj vladi je pošlo za rukom, dignuti jih sa svog gnjezda, pa tako osloboditi barem za sada, ne samo Francesku, nego i svu ostalu Evropu od najveće pogibeli.

O gojenju svilacah.

VI.

Leženje lepirah, njihovo druženje i nesenje jajah.

Kako u obće svaki umni gospodar, čim ljetinu pospravi, određuje već jedan dio iste, bilo za sijanje bilo za sadjenje budućeg ljeta, isto tako mora se i svilogojitelj obskrbiti potrebitim i dobrim sjemenom za gojenje prihodnje godine svojih bubah. I jer je svilčevo sjeme stvar pogibeljna i rizična, nikada nesmije biti nemaran oko nabavljanja dobrâ i zdravâ sjemena. Mi iz ovoga razloga vruće preporučamo našim prijateljem, kad su im dopredene čahurice (kokoni) i poslje kako su bile na grmlju 8 danah, da izaberu za pleme iz onih poticah, gdje su bube najprije započele bile zapredati. Između ovih opeta preberi srednje veličine i onakove, koje su na obih krajih ili rtilih i u sredini okrugle, dobro i čvrsto zapredene te nikakove na sebi neimaju ljage (maće, fleka). Jednom rieči, da budu savršene i jednate, to jest, u kojih je zapredena jedna buba; a nikada pako dvojnate u kojih su po dvie gusjenice, jer im je riedko kada valjano sjeme. Potrebito je gledati i na to, je da li zapletene u kokonih bube živu. Ovo ćeš pako saznati, ako svaku pojedinu kod uha polahko potreseš, pak ćeš odmah čuti, da živi, jer ako je poginula, nemiće se. Ostali pako kokoni, kanoti, dvojnati, koji neimaju liep lik (formu) i koji su u sriedi preveć stišnjeni i prnjavi, prodaj. Čahurice, koje si za pleme odredio, dobro je očisti od kosmate svile ili bavele, pak je položi na posebnu policu, mjesto i sobu (kamaru), u kojoj da ti bude toplina od 15 do 20 stupanjah (gradih) čista zraka. Nekoliko danah zatim na jednoj ili drugoj strani kokona opazi se vrst vlage, otvore si ondje malu skuljicu (jamicu, rupicu), pak tada splaze iz njih lepiri (metulji) samac i samica. Buduć se samac od samice već na kokonih može spoznati, što je onaj laglji, a samica težja, to nastoj da za napraviti jedan lot jajah, uzmeš 200 iliti libricu čahuricah, od kojih će ti se izleći poprilići 95 do 105 ženskih metuljah. Ove ti mogu iznesti do 40-45,000 zdravih jajah. Lepiri se obično ležu u urah kad sunce izilazi a riedko koji kroz dan i noć. Oni lepirići (metulji), koji imadu liepa bez svakog znaka biela i raširena krila (kreljuti) te se malo ili ništa nemiću, jesu samice : drugi malo manji, koji su veseliji i kreljuti neprestano miću i tuću, to su samci. Samci, koji se obaška drže i legu, pripusti je u jednakom broju za kratko vrijeme k samicam, dok se sami nerazpuste i samice nepuste vodu zcmjljene boje (kolura). Soba ima biti malo razsvietljena. Iza kako se raztave, samca baci, a samicu primi polagano za kreljute, pak svaku stotinu na gornju stranu karte ili platna obaška postavi, da mogu nesti od ozgor dole jaja, pojedina od 40 do 45,000 komadah. Za sve to vrijeme nepolagaj nikakova lišća. Jaja su izprva žuta, a poslje budu crnomanjasta.

Kastavski Tabor.

Nastavak taborskog govora glede uvođenja narodnog jezika u školu i ured:

2. Ali to je izviše i proti naravi i narodnomu obstanku, i tim proti čovječanskomu dostojanstvu.

Proti naravi jest sve, što je god proti naravaskim zakonom svieta. A koji jest glede naroda čovječanskoga naravski zakon svieta? Taj najme, da je vas narod čovječanski podieljen na plemena, od kojih svako govori svojim osobitim jezikom; pa koliko ima plemenah, toliko ima po naravskom zakonu i jezicah na svijetu. Po naravskom dakle zakonu svieta govorimo mi, kao narod, hrvatski, a ne ni njemački, ni franceski, ni engleski, pa ni talijanski. Znajte pako, da zakon naravski jest toliko, koliko zakon božji. Što je dakle proti ma bilo čijemu narodnomu jeziku, jest proti naravi, to jest, proti naravskomu svieta zakonu, iliti proti zakonu božjemu.

Nego, znate li, braćo, kamo to ide i na što to cilja, kad nam se djetca u školi, mjesto u hrvatskom, uče i muče u talijanskom jeziku? Ah, vaša je duša plemenita, pošteno vaše srdce, nedužna i nevinna vaša ćud; pa vi toga neznate, vi toga neslutite, vi niste kadri ni pomisliti, što se tim kani postići. Ali čujte, pak se sgrozite! Braćo, to neide na drago, nego da nas iztriebe sa lica zemlje, nego da nas izkorene u svojoj domovini, nego da nas kroz talijanske škole i kroz uzvisivanje talijanskog jezika skončaju i unište u cijeloj Istri! A to im je već pošlo podobro za rukom, jer ima u Istri ljudih i cijelih obiteljih iliti familijah, koje nose naše hrvatsko ime, a neznaju već ni pisnuti hrvatski. S druge strane ima silna množina pojedinacah i cijelih obiteljih, koje se srame svojega slavenskoga porekla, pak samo ako znaju koju pustu rieč talijansku, neće više ni da govore hrvatski. Pa ako li bude to išlo tako napred, eno nas, gdje smo se najdalje za koje koljeno pretvorili svi u žive čiste Talijane. Nije li to dakle, braćo, proti našemu narodnomu u Istri obstanku?

Jest, proti našem obstanku, i upravo radi toga proti čovječanskomu dostojanstvu. Jer, gdje ti čovječje dostojanstvo, kad se nastoji, da ti se potomstvo zatara i trag utrne kao niemoj živini? Gdje ti je čovječje dostojanstvo, kad se nedrži za vrijedno, da ti se ni tvoje rodjeno diete odgoji u tvom jeziku, kako da ti i negovoriš kao ljudi? Gdje ti je čovječje dostojanstvo, kad te navlaš drže u tmuni i u sljepilu, da nevidiš, što i kako rade drugi ljudi, pa da i ti nezaželiš bolje sreće i liepše budućnosti za se i za svoju djecu? Gdje ti je čovječje dostojanstvo, kad ti na dasku kraj puta, kad na uredna, il na kućna vrata pribiju pismo, da će te oglobiti (multati), da će te pod zatvor metnuti, il čak da će te se zemlja prodati; a ti, kako nerazumiješ jezika, neznaš siromah, što se proti tvojoj koži kuje, ni za što ni od koga to se radi? Gdje ti je čovječje dostojanstvo, kad se proti tebi primaju u zapisnik (protokol) svakojaka svjedočanstva, pak ti se nude da je podpiši, a ti jadan neznaš ni što se je govorilo, ni što se je pisalo? Gdje ti je čovječje dostojanstvo, kad te sude i osuduju, a nitko ti jezika nezna, kao da si neumno stvorenje, koje vode na koljišće? Gdje ti je čovječje dostojanstvo ...? Ali, braćo, mene je već sram ovako napred poradi čovječjeg imena, koje nosim i kojim se ponosim. Ah to je tlačenje, to je gaženje, ne pako poštovanje čovječjeg dostojanstva; jer evo što hoće i što zahtjeva od ljudih čovječje dostojanstvo! Čovječje dostojanstvo zahtjeva, da se s ljudi ljudski postupa, da se štuje i poštuje na njih lice i obličje božje, da im se nekrati što su i kakvi su po naravskom zakonu božjem, da im se neotimlju i neotudjuju djetca na nikakav na svijetu način, pa ni putem tudjeg jezika; čovječje dostojanstvo zahtjeva, da se širi i promiče svjetlo božje i sve što te je kadro oplemeniti, usavršiti i usrećiti; čovječje dostojanstvo zahtjeva, da se svakomu očito kaže, što ga čeka i za što ga čeka; čovječje dostojanstvo zahtjeva, da se svaka rieč i svaki čovječji zug smatra i gleda kao uzdisaj neumrle čovječje duše, a najposlje da se nikomu ni vlasom nekrene, dokle se nije kroz živo i vierno glasilo njegove duše, to jest, kroz njegov materinski jezik, stopilo u najskrovitije dubine njegova srca i njegove sviesti. — Tako se eto ponašaju ljudi naprama ljudem, tako se eto cieni i poštuje visoko čovječje dostojanstvo!

(sliedit će)

Kmet Kmetu

po izborih u hrvatski sabor.

Brate, da si mi zdravo!

Hvali vzdajmo gospodevi Bogu našem! Jest, rodoljubivo srdce nemože da nezahvali Bogu, kad pomisli na sjajni uspjeh posljednjih izborah hrvatskih. Ako ikoji, to će siguro 16 i slieđeci dni ljetošnjega svibnja ostati u pameti svakomu pravomu Hrvat, dokle se god bude u Hrvatskoj slavilo domoljublje i poštenje narodno. Čemu se malo tko nadao prije tri mjeseca danah, kad sam ti ono prvi put pisao, to se je evo dogodilo: hrvatski se narod oteo svojim zakupnikom, te postao kroz saborsku većinu gospodarom sam svoje sudbine!

Došlo je dakle vrijeme, da stanemo upirati oči u sabornicu, gdje će se do skora hrvatski zastupnici latiti posla, što im ga je narod izručio. I upravo ta okolnost me nuka, da ti javno odgovorim na pitanje, kako najme ja mislim, da će se oni odužiti narodu. Lahko, da će se tko tomu nasmijati, ali zamjeriti se neće, što se i kmet bavi politikom, kad se radi i o njegovoj koži.

Ja mislim, da će se naši zastupnici prije svega sietiti, da su se poslje zadnjih izborah stvari u Hrvatskoj sasvim promienile, pa prama toj promjeni da će oni i njihovi kolovodje promieniti i svoj program iliti način saborskog vojevanja. Što bi bili činili, da budu ostali u manjini, na to već naesmiju sada ni pomisliti. Novi položaj nove im nametje dužnosti. Domovina od njih zahtjeva, da se okoriste bez pardona i bez obzira novim položajem, kao što su se u svoje vrijeme bez pardona i bez obzira njim koristili naši protivnici i njihova pusta čeljad.

Ali, ako su se stvari promienile u našoj domovini, nisu se promienile u onih vanjskih krugovih, što ju još jednako drže na uzdi. Zato, ako ovaj novi položaj nametje svoje dužnosti hrvatskim zastupnikom, nametje ih i sviestnomu hrvatskomu narodu. Jer evo, sad je naša prva dužnost, pripraviti se i na najdugotrajniju borbu, te stojati složno i nepomično uz svoje zastupnike, pa makar nas obstojeće oblasti i više puti pozvale, da se s nami ogledaju na biračkom megdanu, na kojem su ovaj put onako nametom potučene. Samo tako će moći naši zastupnici raditi bez svakog obzira za preporod i ljepšu budućnost hrvatske domovine. I naša braća Česi su na taj način došli do svojih pravicah, te dotjerali do podpune pobjede, koju će, kako je sva prilika, do skora slaviti poslje cijelih deset godinah! Gdje narod žilavo ustraje na svom pravu, neima na svijetu sile, koja bi mu mogla odoliti. Na takvu dakle ustrajnost treba da se za svaki slučaj odvaži i naš hrvatski narod.

Drugo, čega mislim da će se sietiti naši narodni zastupnici, jest to, da je sve nezakonito, što se je u ove posljednje tri il četiri godine u Hrvatskoj dogodilo; tim da će prije svega nastojati, da zakonitim putem povrate zemlji njezino zakonito stanje. Jer samo na taj će način biti sveti i neporušivi u očima naroda svi budući zakoni i slučajno državopravni ugovori. Gdje prestaje zakonitost, prestaje i dužnost. — Pa baš radi toga naši će se zastupnici još sietiti, da nam zemlja nije cjelovita, pak da se nekoje stvari nemogu zakonito ni razpravljati, a kamo li konačno i pravaoljano riešiti, dokle nisu tu svi, koji po našem starom pravu imaju biti saslušani. A uprav to je ono, čemu će se do najdalje i najokornije otimati naši stariji i najnoviji samodržci.

Evo kako je težak posao, što smo ga ovaj put našim zastupnikom na ledja oprtili. Jer, koliko će tu trebati duboka znanja i tanane politične iliti državničke hitrine, koliko mučne ustrajnosti, a u potrebi i skrajne odvažnosti, dokle se razveže onaj nesretni uzal, što su ga nepozvani uzlari onako štetno i sramotno po nas zauzlali. Istina, da ima ljudih, koji bi htjeli, da se taj uzal naprečac presieče. Ali to nevalja, dokle je ikoliko prilike, da će se dati povoljno razvezati. Ako ga bude trebalo presjeći, neka padne krivda na onoga, koji ga nebi dao razvezati. I uprav zato sam rekao, da će tu trebati mučne ustrajnosti, a u potrebi i skrajne odvažnosti; i to ne samo zastupnikom u sabornici, nego i svemu narodu na biračkom megdanu. Tko će da živi, mora da se bori!

Slučajno mi se opet nadaj zdrav i vesel.

Tvoj brat

Primorac.

Neukû Nauka

Kako se dadu zatrti mušice, gusjenice i svaka druga gamad.

Neima ti za vrtljara i poljodjelca u obće većeg neprijatelja od mašicah i gusjenicah, što mu više pati a najkraće vrijeme zatru i unište cieloljetni trud i muku. Toga radi čovjekoljubivi si ljudi neprestano glavu taru, nebi li se domislili, kako bi se dao taj smrad najlaglje skončati i zatrti. I eno najposlje našao se slučajno iliti po namjeri i toj nesreći svoj pravi liek. Evo ga.

Nekak trgovac, što je tržio kamenim uljem (petroljom), neimajući druge vode, zapovjedi svojemu vrtljaru, da zalije povrtlje vodom iz bačavah, u kojih bijaše kameno ulje. Vrtljar posluša svog gospodara te pod večer zalije vrt smrdećom po kamenom ulju vodom, a kad sutra dan nemože da se čudu donačudi, kako je za jednu noć nestalo iz vrta nebrojene sile pužah i pužicah, koji su mu dosta muke zadali, a nije im mogao nikako kraju doći, akoprem bi jih neprestano lovio i tamanio. Videći to čudo pomisli, nebi li se na taj isti način dale iztriebiti i zatrti mušice, gusjenice i ostala škodljiva gamad. Što će dakle nego uzeti vode i namiešati joj nekoliko najsmrdljivijega kamena ulja, pak tom vodom dobro poškropiti, kupusom i repom nasadjeno i nasijano polje, što su se po njem crnkale gusjenice kao mrak, a nad njim igrale u zraku mušice kao oblak. I zbilja posluži mu i tu sreća tako, da je mogao mirno spavati od mušicah i od gnjusnih gusjenicah; jer od onog smrdeža ni da bi jedna živa ostala, ni da bi jedna mušica na kupus, ili na repu sjela! Kad to uvidi, počne na taj način daviti i tamaniti, ne samo mušice i gusjenice, nego u kuhinji, u sobah, u pećnici kaclje (Švabe) i same miševe; jer je bio skusio, u spremišću (magazinu), gdje su spravljene bačve s kamenim uljem, da neima svemu tomu smradu nigdje ni slieda ni traga. A kad je tako spasio i očuvao vrtalj i polje, kuću pako i ostale sgrade očistio i osnažio, počeo je na taj način liečiti i čistiti pse i sama goveda od običnih i poznatih već muktožderah, samo što bi jih navadno miljačom (sapnačom) izpirao, prije nego će ih smrdećom po kamenom ulju vodom natrti.

Iz ove pripovjedke lahko vidi svaki kmet i svaki drugi kuće gospodar, što ima činiti, kad se nahadja u onakvoj neprilici, u kakvoj se je nahadjao gori rečeni vrtljar. Pa ja na koncu neću drugo dodati, nego što je kameno ulje gnjusnije i smrdljivije, da je baš radi toga za ovaj posao bolje, a takovo je i jeftinije iliti cjenije.

Različite viesti.

* (Neobična papinska ljetnica). Danas, 16 lipnja, slavi katolički svijet dvadeset i petu ljetnicu uzvišenja Pape Pija IX. na stolicu sv. Petra apustola. Od 253 Petrovih nasljednikah, nije do Pija IX. nijedan na onoj stolici preživio Petra, za koga se zna, da je glavovao svetoj crkvi 25 godinah. I upravo poradi toga, do sada jedinoga dogadjaja, raduje se danas vas katolički svijet Papi Piju IX., svojemu vrhovnomu pastiru.

* (Učiteljska skupščina). Na 25 prošlog mjeseca svibnja sastadoše se u Pazinu učitelji pazinskog školskog kotara (distreta) na učiteljski dogovor pod predsjedništvom kotarskog nadzornika g. A. Niederkorna. Tu se je liepo i krasno čitalo i govorilo, kako pripovieda vladin list *Osservatore Triestino*, o svem i svačem, samo nije o jedinom temelju svake nauke i svakog čovječjeg napredka, o materinskom najme učevnom jeziku, bez kojeg neima ni prave škole ni pravog dječjeg odgojenja. Ipak mnogi od one gg. učiteljah, kako uče hrvatsku djetu u taljanskom jeziku, pa na svoje oči vide da to neide, bili bi imali i na tu misal doći, a nisu. Je li to nepoznavanje elementarnih pedagogičkih načelah, je li zloba, il je strah od vladajuće talijanske stranke — tko bi znao na to odgovoriti? Ako je prvo, nije slavno; ako je drugo, nije pošteno; ako treće, nije muževno.

* (Izbori u Hrvatskoj) su se 10 tek. mjeseca dokončali. Od 67 zastupnikah, 50 jih je izabrala narodna stranka, 13

magjaronska, a 2 skrajna ljevica iliti tako svana stranka Starčevićeva. Rieka je imala izabrati dva, ali se je za ovaj put uztegnula, štedeć se za bolja vremena. Slava neumrla našoj dičnoj braći!

* (Politično društvo „Tvrđjava“), što sjedi u Celovcu u Koruškoj, poslalo je ministarstvu predstavku, u kojoj se domišlja, na koji bi se način dalo doći do podpune narodne ravnopravnosti u onih pokrajinah, gdje se govore dva jezika. Izmedju ostalih stvari se tu veli, da bi se imao uzeti obzir na to, u kojem se jeziku pripovieda narodu u crkvi rieč božja, pa u tom da bi se imalo i službeno pisati u uredih iliti oficijih carskih i obćinskih, i u školi djetca učiti. I sliep vidi, da neima pravednije stvari od ove, pa kamo sreće, kad bi se naša visoka vlada latila ovoga, koliko prostog, toliko svetog načela: u kratko bi joj vrijeme i mi u Istri od zahvalnosti vience vili, jer bi nas tako otela nepravednoj talijanskoj nadvladi!

* (Slavljenje mira u Berlinu). Danas, 16 lipnja, slavi vas njemački narod slavu mira i svojeg narodnog jedinstva. K slavi su pozvana pojedina odieljenja sve njemačke vojske. Tom prigodom došao je u pohode caru Vilimu i ruski car Aleksandar.

* (Pariški palikuće) prošli su jako zlo. Čita se, da jih zakonita versaljska vlada do sada pogubila prieko 15000, što mužkoga što ženskoga spola.

* (Neprestano nevreme), koje nam već dodija, nije se samo kod nas ugniezdilo, nego se čita, da je u svoj Evropi jednako. Dažd, zima i snieg, eto glasovah, što odasvud dolaze, pak se je jako bojati, da nećemo ljetos imati u obće najbolje ljetine.

JUGOSLAVENI!

Braćo!

Dugo časa tlačilo nas igo (jaram) sužanjstva na duši i na tielu. Neprijatelji našega naroda, neprijatelji slavenstva pletiše ga, te nakladaše našoj oslabeledoj šiji (vratu). Našom krvcom dobivaše čitave zemlje, čitave države, našim znojem plodiše svoju zemlju te popašase se slavom, blagobićem, koje nije bilo ni najmanje njihovo, nego ga morasmo mi podati njim. I mi smo se pokoravali. Kad su nas tukli po jednom pleću, podavali smo jim još drugo; kad su njihova usta govorila rieči nemilosrdne, svijasmo se poslušno pod nogami dušmanah (neprijatelja) narodnosti naše, te čekasmo, kad bi nas njihova silna noga odbacnula.

Braćo, protekla su već ova vrijeme! Oslobodismo se iz ruku ovih krvopijah. Jugoslavenski narod zna je, da mu je prisudjena onaka samostalnost, kao što drugim narodom svieta; on zna je, da ga čeka *budućnost velika, slavna, mogućna* u gnjev i drkćenje naših dušmanah. Za to nas hoće koliko moguće okovati u svoje lance (verige).

Pošto uvidjaju, da je to duševno već nemoguće, da smo već toliko napredni, staraju se podrobiti nas *novčano* ili materialno. Za to poslaše sve puno upravnishtvah tudjih banakah u naše slavenske zemlje, tako da su š njimi skoro suviše napunjene. Tim nam izmamljuju pošteno i više puta teško zaslužene novce, da imaju poslje *tudje* zemlje polzu (korist) od njih. Baš tim nas hoće u svojih rukah održati, da se vrijeme povrate, u kojih ćemo klekati pred nje te se jim moliti.

Da bi se slavenskomu narodu u svakom obziru pomoglo, osnovaše naša braća Česi uzajemnu osiguraonicu „Slaviju.“ Zadaća (namena) joj je, podpomagati ljude svake vrste i starosti.

Za to započe proti neprijateljem slavenstva na novčanom polju velik boj, u kojem sve više napreduje, sve uništavajuć, što joj se na put stavi.

Razume se, da Magjar, Niemac i renegati slavenski riju proti „Slaviji“ na druge načine, brez uspjeha; jerbo se ne može zapriečiti kao mogućna rieka, valeća se uzajemnost slavenska, koja jim je u toliki strah.

Jer se ova banka osnovà za sve slavenske narode, ima i više odjelah t j. kod „Slavije“ može se osigurati: život, sgradje, polje (žitni plodovi), stoka, staklo i. t. d.

Braćo! manite (projdite, se daklem tudjih osiguraonica, koje ništa drugo izvan polze svoje ne traže; podporujte i vi mnogobrojnim pristupom prvi sveslavenski zavod ove vrste, da bi mogao među narodi hvale vredno razevjetati. Kod „Slavije“ se čisti dobitak razdieli među osiguranice svake godine. Osim toga dobe one občine ili sela, u kojih ima najmanje 10 osiguranaca sa 5000 fr. osiguranog kapitala, *sve gasilne spravi za badava*, što se svake godine polag mogućnosti izždreba (izsrečkaju). Podpomagajmo jedan drugog, jerbo nam je svima nužno (potrebno). Kad budemo svi radili zajedničkim silami, povratit će se opet priašnje blagostanje. Da se to lakše dostigne, osnovaše se svuda u većih krajevih Kranjske, Koruške, Štirske i Primorja zastupstva, u kojih se može osigurati i posavjetovati svatko.

„Živila Jugoslavija!“

Glavno zastupstvo
uzajemno - osigurajuće banke

„SLAVIJA“

U Ljubljani.
JAN LAD. ČERNY.

Ciena čajuricah (galete).

U Kopru 14. Junija. Vrsta domaća i druge jednake dorote: prodalo se funti 156 loti 22. najviša ciena 1 f. 15 nvč., srednja 1 f. 7 1/2 nvč., najslabija 80 nvč. za funat. Japanska domaća funti 475 loti 20, ciena 90 nvč. 74 nvč. 50 nvč.; slabija vrsta funti 45 loti 16, ciena 40 nvč. 34 nvč. 30 nvč. Prodato svega funti 677 loti 26.

Djevojka i Vienac.

(Narodni list).

Po zelenoj livadi Brala cvieće djevojka, Iz- medj svijeh mladjana Tri je boje birala.	Modro nebo bijaše Dok mi otac življaše: Ja ću modro ljubiti I njim ću se dičiti;
Pak na travi sjedeći Liepi vienac pleteći, Cvieće svoje gledala Ter suzeći pjevala:	A crven mi bijaše, Kad me mladi gledaše: Crveno ću ljubiti, U mom srcu nositi.
Bielo mlieko bijaše, Što mi majka davaše: Ja ću bielo ljubiti, Dokle budem živiti;	Trobojni je vienac moj Bi- elo-modro-crveni : To je znamen narodni. Bratstvo, ljubav, sloboda! <i>Ivan Grubišić</i> Šibenčanin.

Poziv na predplatu.

Primiče se drugo poluljeće, zato molimo naše štovane predbrojnice, koji nisu nego za prvo platili, neka nam izvole svakako do 1. julija običnu predplatninu poslati, ako žele i nadalje ovaj list držati.

Ono pako malo naših štovanih predbrojnikah, koji nam i prvo duguju, prosimo što vruće, da nam u isto vrijeme pošlju za prvo i drugo poluljeće, jer ćemo im morati drugače pošiljanje lista obustaviti.

Mi imamo razmierno jako malo predbrojnikah prvog reda, to jest, po 2 f.; ogromnu većinu sačinjavaju oni drugog reda, to jest, po 40 nvč.; pa ako nebudu jedni i drugi točni u plaćanju, nesmogsmo nikako svojih troškovah.

Uredništvo.

Kretanje austrijanskih brodovah

od 1. do 15 Junija.

Dojadrili u — iz

Trst: *Paulo, Motorika Vilo, Urtola*, Kardifa — *Mssinnliann*, Kvinstovna — *Girolamo*, Glučestra — *Gregorius*, Nevkastla.
Alesandriju: *Maria S.*, *Gazelbi*, Trsta — *Nonna*, Grinsbja.
Androsan: *Vincenza*, Grinska.
Anversu: *buhom*, *Vane* — *Adria*, Trsta. Italiju: *Die zwei Brüder*, Trsta.
Bujon: *Giovanni Luigi*, Filipovile.
Barcelonu: *Živio*, Kardifa.
Cete: *Fanny*, *Johu*, Trsta.
Carigrad: *Vice-Am. Trgelhoff*, Suliao — *Iride*, Odesa — *Imp. Diocleziano*, Taganroka — *Ardila*, Marjupolja — *Luka*, Nikolajeva — *Liepa Bokarka*, *Leita* — *Gius. Sciupa*, Kardifa — *Kulk*, Rieke
Danubij: *Equo*, Carig.
Darmut: *Arfaksad*, Ncwkastla za Carig.
Fastliurne: *Iris*, Silda za Trst.
Bunzenez: *Jeste*, Grimsbija za Ales.
Geovu: *Proteo*, Marsilije.
Kaljari: *Liber*, Barlot.
Kardif: *Figlia Alueaudra*, Bordo — *Figlio*, Limenka
Krf: *Trino*, Kardifa.
Kork: *Marod*, Kustengje.
Limerik: *Barone Yruméani*, Odesa.
Livornu: *Mirio*, herdjansko.
Londondery: *Jarnl*, Udese.
Londru: *Vudja*, *Cai*, Ales.

Malta: *Amalia*, Suline — *Brutile*, Taganroka *Velimir*, Smyrne — *Tr. Kuvačević*, Kardifa *Dòmo*, Odesa.
Marsilju: *Pallina*, Balcih — *SIMi*, *Aquila*, Odesa *Mi rm*, *Suplice*, Stiline — *Catni*, Marjupolja — *Omar*, Sbraile.
Mesinu: *Bulini*, Carig.
Mletce: *Anaa*, Trsta.
Njujork: *Muria S.*, Ceto — *Alila*, Gibiltere. Odeso: *Eroe*, Nevkastla — *Alberto bunkerila*.
Smirnu: *Sleonna*, Carg.
Sulinu: *Olae Vieto*, *Ezio*, *Peltq*, *Favilla*, Carig Taragonu: *Madayatkar*, Carigr.

Odjadrili iz — u

Trsta: *Arnja S*, Marsilju — *Giutrppe Antonio*, Falmut — *EUut*, *Tauro*, Alea. — *Fruucnu Gianppinu*, *Otkir*, *Oro*, Ceto — *Fiumano*, Kaljari *Due Fratelli*, Mesinu — *Risurezione*, Bordo.
Algjera: *Pepi*, Kieku.
Beah Heada: *Giovanino*.
Carigrada: *Marlin*, *Eden*, *A ala nio S.*, *Vrra Cruz*, *Sulinu* — *Ilahel*, *Grazia Dia*, *Sana*, *Michele*, *Vietava*, *Ani Maria*, *Azov* — *Crono*, *Vetta*, *Kraljevica*, *Muovo Ciriaco*, *Atnlulo*, Odesu — *Pniqualinu*, *Daar*, *Mercurio*, *Kur stengjo* — *M. Maometto*, *Equità*, *Subjnki*, *Carlo Doronico*, *Vuk*, *Vittoria*, *Adele Marta*, *Emulo*, *Selli*, *Kork*, — *Emidio*, *E-Kova*

čević, *Mudre Maria*, *Union*, *Unico*, *Marsilju* — *Danae*, *Ljubezni Prvi*, *Varnu* - *Anna M*, *Rieku* — *Rimedio*, *Industre*, *Decio*, *Maltu Lvezda*, *Danubij* — *Morin R.*, *Anversu* — *Dodina*, *Ingl.* — *Sicondu*, *Rurgas*.

Dunkerka: *Rumanti*, Kardif.
Falmuta: *Giutlo dall'Argento*, *Roterdam*, *Fustbnrne*: *Nikolaj*, Trst.
Flesinge: *Cristoforo Romuno*, Trst
Gibiltere: *Dika*, *Hul*
Kardifa: *Argentina*, *Figlia Maggiore*, *Jukra*, *Punito*, *Slava O.*, *Trat* - *Al dui*, *Carig*.
Kvinstovna: *Tre Ile*, Londra.
Malte: *Sospir*, *Peppina Luigia*, *Spirito*, *Ingl.* — *Generalore*, *Carig*.
Mesine: *Niord*, *Carg.* — *Barizza P*, *Marsilju* - *Urmeni*, *Palerm* - *Gilda*, *Ingl*.
Mletcih: *Patrizo F*, *Patrac* — *Corolina*, *Ales*.
Njuporta: *Ivo B*, *Agallino B*, *Mletce*
Njukastla: *Amar*, *Genovu* — *dominino II*, *Gitb vanni Gutparo*, *Miete*.
Odesa: *Orfo B.*, *Teodosia*, *Grad Karlovac*, *Marsilju*
Roterdama: *Szrcan*, Trst.
bvanseje: *Virtù*, *Pula* — *Egeo*, *Smirnu*.
Zanta: *Grawac*, *Falmut*

Dardaneli prošli

Srrug, *ILnoh*, *Molatali ni*, *Falmut*.

T é k N o v a c a h

polag Borse u Trstu od 1 — 15 Junija 1571.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Carski dukati (cekini)	5.85	5.82	5.80	—	5.82	5.82	5.84	—	5.83	5.83	—	5.84	5.85	5.84	5.82
Napoleoni	9.83	9.80	9.73	—	9.79	9.79	9.84	—	9.83	9.83	—	9.85	9.88	9.86	9.83
Lire litgleske	12.37	12.34	12.29	—	12.32	12.32	12.37	—	12.38	12.38	—	12.39	12.45	12.44	12.41
Srebro prid (aggio)	122.63	122.30	121.75	—	122.25	122.15	122.50	—	122.23	122.25	—	122.33	122.75	122.75	122.25

Naša Sloga izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 40 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 20 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. *Nar. Posl.*

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se nevrataju. Uredništvo i Odpravnitvo nalazi se *Via Capuano* № 1969/1.

Godina II.

U Trstu 1 Julija 1871.

Broj 13.

Pogled po svietu.

U Trstu 30 Junija.

U ovo petnaest danah nije se na ovoj strani carevine dogodilo baš ništa toli znamenita. U Beču se glasovao proračun za tekuću i prešlo se na proračun za dođuću godinu. Niemci gdje god mogu stajaju još jednako na put ministarstvu. Trebalo bi mu posuditi novacah, al mu oni toga za sada nedozvoljavaju. A to čine zato, da ga prisile, kako nekoji vele, i opet sazvati parlament dođuće jeseni iliti podzimka. Mnogo se piše i govori o pomirenju s Česi, ali se pravo još za ništa nezna. Što je stalno, jest to, da se Hohenwart dogovora s kolovodjama češkimi, ali u koliko su uspjeli ti dogovori, to će se, kako pišu, doznati stopram za koj mjesec, i delegacije rade marljivo. Tu je čuti već puti i grofa Beusta, državnog kancelara. Iz govora, što ga je on tu držao ovih danah, saznaje se, da naše carstvo živi u najboljem prijateljstvu sa svimi susjednimi državami.

Iz Ugarske se čuje, da su se Magjari jako zamjerali srbskomu u Ugarskoj narodu, što je sad sakupljen u svom crkvenom kongresu iliti sastanku u Karlovcih, i to poradi njihovih uzakonjenih crkvenih slobodština, za koje Magjari sada neće da znaju. U Hrvatskoj raste sve to više ogorčenost i mržnja na Magjare. Hrvatski sabor, što se je imao otvoriti priekosutra, odgodjen je i neće se otvoriti, nego stopram 20 rujna mjeseca. To se odvlačenje tumači tim, što Magjari neznaju, što bi im početi s hrvatskim narodom, koji je pripravan na sve, samo nije, da još i dalje služi Magjarom za podnožje. Ali Magjari su to odvlačenje tim pokrili, što vele, da će se dotle obaviti i deset graničarskih izborah, pak da će bit sabor potpuniji. Jer valja znati, da su razvojačena dva graničarska regimenta, najme Križčki i Gjurčki. Dva! a zašto nisu svi? Baš to je najviše razljutilo Hrvate. A razljutilo jih je i poradi toga, što se je razvojačenje zasnovalo neustavnim pntem, a s druge strane, što su graničarske šume proglašene ugarskom imovinom.

Franceska se pomalo pripravlja, da izlieči svoje težke rane. Početak dobro kaže. Trebalo joj novacah, pak je razpisala zajam, to jest, obratila se na svoj narod i na strani sviet, da joj posude, i to s najboljim uspjehom. Nego još ni sada nisu Francesi na čistu, hoće li ostati pri republici, il se vratiti kraljestvu, pa okruniti koga od svojih vladalačkih familjah za franceskog kralja. Strani sviet drži, da bi za nje bilo najbolje, da ostanu pri republici. Pod kraljem bi se lahko i opet pociepali, a za republiku se misli, da bi jih ujedinila. Iz Španjolske se čuje, da neima još ni ondje pravoga mira, dapače da bi se moglo svašta dogoditi mladomu kralju Amedeu, sinu kralja talijanskoga, pa doći i do njegova povratka u Italiju. Što se pako tiče same Italije, ona kao da će priekosutra svjetkovati preseljenje svoje vlade u starodavni grad Rim, kao u svoju prestolnicu. Tu će se naći i kralj Emanuel, pregledati svečano vojsku i podpisati mnoga državna pisma za prvi put u Rimu. Nego vele da mu taj događaj nije nekako po volji poradi svetog otca Pape, koji neće da išta zna za tu promjenu, ali se nemože sili oprieti. I Turci gone više nego ikada siromašne Krišćane, kao da im je to prostije, odkad su s Rusijom u prijateljstvu, ako prem nitko živ nemisli,

da se je Rusija zauvijek odrekla svoje politike u Istoku.

Nešto o krompiru.

Krompir je donešen iz Amerike. Još ima u naših stranah staracah, koji pamete, da se nije kod nas sadio. A sad je krompir i našem i mnogomu drugomu u Evropi narodu najobćenija hrana. Zato ga marljivo sade, a kad mu neima ljetine, mnogi misli, što će bit na zimu. A ima već tomu mnogo i mnogo godinah, što mu neima pravih ljetinah, jer il droban ostane, il sagnjije.

Što je tomu krivo, to se pravo nezna. Jedni vele, da se izrodio; a drugi, da je tomu kriv zrak. Pa kako je bila došla bolest sad na ovo, sad na ono, da je došao red i na krompir. Treći pako tvrde, da nije ni jedno, ni drugo, nego da su tomu krivi sami kmeti. Krivi naime u toliko, u koliko su mu sjeme oslabili i što mu neznaju prave uredbe ni dokle raste, ni kad su ga spravili.

Kako svako drugo sjeme, tako se pokvari i krompir, ako se sadi, a da nije sasvim dozrio. Zato krompir, što hoćeš da sadiš, gledaj da ga do najdalje pod zemljom držiš, da dobro dozrije. A kad ga kopaš, preberi komad po komad, što misliš za sjeme pustiti. Što je ljepši, to je za sjeme bolji. Kad si ga izkopao, ojavni ga ili ohladi i operi u gnojnici, to jest, u vodi, što teče izpod gnoja, namiešanoj sa nešto japna i soli (4 diela japna, a 1 soli). Tada ga dobro osuši i spravi na suho mjesto sve do sadjenja. Najbolje ga je držati na ljesah, pak više puti preobrnuti komad po komad, da sok nezatieče samo na jedan bok. Tako isto operi i osuši i onaj, što će ti ostati za domaću porabu. Tu ti netreba gnojnice, dostaje da ga okupaš za dva ili tri minuta u osoljenoj vapnenoj vodi. Toga možeš i na kupu držati, ali na suhu mjestu. A da mu ni na vlažnu mjestu vlaga ili mokrina nenaškodi, podloži ga i obloži živim japnom, koje vlagu moćno na se poteže. Samo pazi, da se japno krompira netiče, što možeš lahko prepriječiti, ako izmedju japna i krompira postaviš slame, siena, veja itd.

Kad ćeš krompir saditi, gledaj, da to bude što ranije. Ako je predebeo, možeš ga i prepoloviti. Kad si ga prepolovio, pusti ga na zraku dokle mu se rana osuši i otvrdne, pa tada ga sadi. Krompiru se gnoji nešto i japnom. Japno mu je, ne samo gnoj, nego i ljekarija. Kad hoće da cvate, ostrži mu il poreži cvietje, pa će tako sok, mjesto u nat, udariti u koren, i tim će ti krompir biti deblji.

Postupajuć na taj način, vele pravi poljodjelci, da sjeme ozdravi i okrepane. Nego na koncu moram dodati, kako svako drugo, da je potrebno i kompirovo sjeme na gušće mienjati.

Dopisi.

Iz Istre.

Ona viest, da se je politično korusko društvo *Tvrđjava* obratilo na ministarstvo pismom, u kojem mu stavlja pred oči, česa bi se valjalo držati, da se učini pravo jednomu i drugomu narodu, gdje se u zemlji govore dva jezika, probudila je i u meni svakojake misli i nade. Tko nevidi, da bi na

onaj način mogli doći i mi u Istri najlaglje do svojih pravica? Jer, što je na svijetu pravednije, nego da se puku u onom jeziku na sudu govori i piše i u onom jeziku u školi djetca uče, u kojem se on Bogu moli i u kojem mu se u crkvi rieč božja navješćuje?

Kad bi se bilo prije dvie godine danah na to gledalo, nebi se mi sad tužili na naše susjede, da su nam jezik oteli i narodnost podkopali. Ali Giskrino je ministarstvo drugače mislilo, pak je naredilo, da se pitaju občinska zastupstva ili raprezentance, u kojem jeziku žele školu imati. Baš kao da se je dogovorilo s našimi veladari, kako bi se dao najlaglje i kod nas preskočiti zakon o narodnoj ravnopravnosti ili jednakosti ! Jer tko nezna, kako se naši veladari umiju zabosti u občinska zastupstva i podestarije, odkud onda vladaju i gospodare po svojoj volji, pa kako je njih dvojica il trojica najveć puti dosta, da dadu cieloj občini talijanski smier ili tendencu? A kako se nije bilo svuda ni tolikim nadati, tako su se, i opet kao na dogovor, ukinule iliti razvrgle naše stare občine, a skrojile nove sa svojim središćem u takvom mjestu, gdje se ih je najviše ugnjezdilo. Neka se još k tomu doda novi školski zakon, usljed koga su se mnoge pučke škole zatvorile, pak će se lahko dokučiti, kako smo mi gdje sasvim bež školah, a gdje prisiljeni pošiljati našu djetcu u čisto talijanske škole, pa mirno gledati, kako nam se talijanče.

Ali, ako se je to dogodilo pod Giskrom, koji je bio naš zakleti protivnik i neprijatelj, može se popraviti pod Hohenwartom, koji je očito izjavio, da hoće polag XIX. članka temeljnih carevine pravah, da svaki narod ima škole u svojem materinskom jeziku. Nego ministar nezna, što koga tišti, dokle mu se nepotuži. Potužimo mu se dakle i mi u Istri, kao što su mu se potužila u Koruškoj braća Slovenci. Istina, da mi neimamo političnog društva, kao što ga imaju Korušci, ali se možemo i na drugi način pomoći, što je tamo učinilo jedno društvo, neka u Istri zajedno učine svi slovinski kuće gospodari. Tko prosi, taj nosi. Neka dakle tko od nas napiše prošnju, a mi se svi od kuće do kuće na nju podpišimo, zahtievajuć od ministarstva, da nam se djetca u školi uče u onom jeziku, u kojem se uči narod u crkvi. Ja nevelim, da se nebi imalo učiti i talijanski, ali materinski bi jezik imao biti prvi. I naša se braca Česi uče na više mjestih pokraj svojega i jezik njemački, pak su svejedno zato dobri domorodci. Isto bi tako mogli mnogi od nas znati i talijanski, pa opet ostati vriedni Slovinci i poštteni rodoljubi. Dapače što čovjek više zna, to vruće ljubi svoj narod i svoju domovinu. Tko mrzi na svoj jezik i na svoju narodnost, nije nego il jako tup, il jako hudoban čovjek.

Evo mislih, evo nadah, što je probudila u meni više spomenuta viest, pa koje vam ja evo onako šaljem, kako su mi iz pera pale, nebi li se i kod nas tko duše domislio, pak svojemu narodu u pomoć priskočio. Sad je tomu najbolje vrijeme.

Kastavski Tabor.

Govor o uvedenju materinskog jezika u školu i ured.

(Dalje)

3. Nego to je, braćo, nadalje proti pravdi i pravici, i tim proti čovječnosti. Da dokažem, što tvrdim, ja netrebam nego spomenuti trud i muku, što se iz našega takodjer džepa siplje u državne, pokrajinske i občinske blagajne iliti kase. Ni država, ni pokrajina, ni občina nebi mogle postojati, a da im državljani, pokrajinci i obćinari nepritieću, u pomoć, odredjenom već u tu svrhu štibrom, dankom, ili nametom. Pa kako je svaki od nas dužan skrbiti za se i za svoju domovinu, tako je dužan i plaćati danak (kontribucion) od onoga, što mu je Bog dao. Narod plaća, a ustanovljene za to oblasti troše na što treba i kako treba. Iz toga se novca nabavlja oružje i uzdržuje vojska za obranu carstva izvana, a za poredak i mir iznutra. Iz toga se novca plaćaju državni činovnici (impiegati) kojih je dužnost bditi

nad ovršivanjem zakona i nastojati, da u državi pravda i pravica vladaju. Iz toga se novca, naposljedku, izvan mnogih drugih stvarih, troši na sve carske više i niže škole, u kojih se uče i pripravljaju mladići, da budu jednom podpora i ures domovini i narodu, iz koga su potekli. Toliko o novcu, što se nosi u carske blagajne. Novac pako, što teče u blagajne pokrajinske i obćinske, i taj se troši što na ceste i puteve, što na promicanje poljodjelstva i obrta, a najposlje na domaće činovništvo i na pučke obćinske škole. Evo, kako se dakle liepo i koristno troše novci, što je svaki od nas dužan, polag svojeg premoženja, ustupiti carstvu, pokrajini i svojoj občini, ako občina neima drugih dohodakah, da smaže obćinske troškove.

Sad nastaje pitanje, imamo li mi istarski Slaveni, kao narod, sve te koristi od novacah, što ljeto za ljetom nosimo u carske, pokrajinske i obćinske blagajne?

Braćo, meni je muka, ali moram istinu kazati, pa reći, da neimamo, a naime od onih, koji se troše na činovništvo i na naše više i niže, carske i obćinske škole. Jer i činovnici i škole kao da nisu i za nas u Istri, nego jedino za naše susjede Talijane, čim se u naših sudnicah negovori i nepiše, a u naših školah neuči i nepredava nego talijanski pa talijanski. Mi se trudimo i mučimo, a našega truda i naše muke neuživamo! Pa je li to pravedno, je li pravično? Nije ni pravedno ni pravično, jer pravda i pravica zahtievaju da se svakomu pojedinomu čovjeku, pa i cielomu narodu, dade za njegove novce ono, što ga ide. A nam, ne samo da se neda što nas ide, nego se iz više i naša muka troši na talijansko činovništvo i na talijanske istarske škole. I tim, to ne samo da je proti pravdi i pravici, nego je u isto vrijeme i proti čovječnosti, jer se narod metje na muke, kojih nije zaslužio. U stara su vremena jedni radili, a drugi uživali; jedni robovali, a drugi gospodarili. Ali ono su bila vremena tmine i surovosti, za koja vele naši susjedi, da su jih već davno preživili; a ova naša su tobože vremena svjetla i ugladjenosti, gdje svaki živi o svojem trudu i o svojoj nauki. A mi evo kao još i danas robujemo. Pa nisu li to muke?

Ali, tko da opiše našu gorku muku, kad promisli, ne samo da mi od tih novacah neimamo svih onih koristih, što ih imaju naši susjedi Talijani, nego dapače da se najveć puti troše na našu škodu i sramotu? Da nespominjem neprilikah talijanskog pisarenja i sudjenja, bit će dosta, ako navedem za dokaz talijanske istarske škole. Jer, ako kad i kad i koje naše diete zaluta u te škole, ono već nije naše nego tudje, čim mu talijanska škola zasliepi pamet i otruje srdce tako, da već po našu ni nemisli ni nećuti, nego se dapače izvrgne u naše najljuće neprijateljče. Takvih primjerah ima žalibože bez kraja i konca u našoj Istri. Ah, ako ima ikoja na svijetu muka, to je siguro muka nad sve muke, kad je narod prisiljen svojim krvavim žuljem iz svoje rodjene djetce odgajati ljutice zmiije, što će ga jednom izdati i grditi, griziti i goniti! Pa ako nije ovo nečovječno, što je već ikada na svijetu?

Nego čujem, gdje mi netko veli, da narod zato ništa nezna, pa da nećuti poradi toga ni muke, ni veselja. Ali taj izgovor nevalja, jer kad bi to i bila istina, kako nije, to nebi tim bilo nego toliko mrže i odurnije, koliko je mrže i odurnije slijeпа u jamu strmoglaviti i ladhkoviernà na vjeri prevariti. Nevalja ni to, da se onim, koji uče, na način do kruha, do časti i do blagostanja pomogne; jer za dvojicu il trojicu, što kroz tudji jezik steku svoju sreću, vas ostali narod čami u tmimi i nevolji. S druge strane, nije li ružno, da nemože biti ružnije, trgovati s jezikom i s narodnošću, kao da je to nekakva glavnicà iliti kapital ? Nadalje, nevalja ni onaj prigovor, da mi neimamo knjigah za svoju potrebu; jer se naša braća u Hrvatskoj, u Dalmaciji i u kneževini Srbiji već podobro griju na svojem suncu, pak se kraj njih možemo i mi grijati. A na posljedku, još manje valja ona luda rieč, da je Istra talijanska zemlja, pa da se u Istri moraju Slaveni Talijanom pokoriti; jer gdje se ja na svojem trudim i mučim, tu sam ja gospodar, tu imam i ja svoja prava, pak nisam dužan pred nikim na koljena padati, nego pred jedinim Bogom!

I tako sam dokazao, da je to proti pravdi i pravici, i tim proti čovječnosti.

(Sliedit će)

Pitanja *)

Društva za Jugoslav. Povjestnicu i Starine

na sve prijatelje Starinah i Povjestnice naroda hrvatskoga, slovenskoga, srbskoga i bugarskoga.

1. Ima li u vašoj okolici uz jezera, blata, bare, mrtve vode ili budikakove močvare-manjih ili povećih prostorinah, nakoljenih starimi hrastovimi stupovi, medju kojima ima svakojake ili truhleži ili truhlače, a medju njom orudje iz kamenite dobe, kao: kameniti *mlatovi* (bat, malj, čekić) liepo izgledjeni i provrtani? Zatim *klinovi*, *sjekire*, *bradve*, *švarbe*, *dlieta*, *kopja*, *noževi*, *branici* od mačevah, *bodeži*, *tarionice* (Reibsteine) *žrvnji* itd.? Nadalje *žare* i *criepove* iz gline, *a igle*, *kolutci*, *narukvice*, *grivne*, *spone*, *zaponci* od kosti ili roga? Ima li tu tragovah *jantaru*, *lieš-njakom* ili *siemenju* raznoga žita? Ima li *kosti* od životinje?

2. Ima li kod vas *špiljah* u kojih se nalaze čovječje kosti, a uz njih štogod od gore spomenuta orudja iz kamenite dobe?

3. Jeda li se našlo u vašoj okolici ogromnih kostih od *predpotopne* zvieradi, a uz njih orudje iz višespomenute kamenite dobe?

4. Ima li u vašoj okolici starih *grobovah* sagradjenih iz neobdjelana velika kamenja? Ima li okruglih, šiljastih ili podagljastih brežuljakah (*humkah*, *gomilah*, *gromačah*) nanesenih, nakoliko sa razabrati može, od ljudskih rukuh? Jeda li su taka mijesta obrubljena kamenjem? Kako se zove ono mjesto gdje stoje taki brežuljci? Što pripovieda o njih narod? Da li se našlo u njih budi kakovo orudje ili oružje iz tuča, mjeda, bakra, železa? Ili su možebiti našli mužke i ženske nakite od kosti, tuča, mjeda, bakra, železa, srebra ili zlata, kao n. p. *igle*. *prstenje*, *spone*, *kopče*, *narukvice*, *naušnice*, *putce*, (*dugmeta*, *gambe*) *pàse*, *šlemove*, *kacige*, *oklopja*? td. Da li su ujedno našli pepela sa žarama ili bez žarah? ili pako čovječje kosti, a uz njih po koj novac, oružje? itd.

5. Ima li kod vas *stećakah* t. j. velikih stojećih kamenitih grobnicah, s napisi ili s izdjelanimi svakojakimi uresi i nakiti? Ima li *mašalah*? ili pako grobovah (*rakah*) u kojih se nalaze kamenite struge (*mrtvačke škrinje*, *sanduci*, *liesi*) s liešinom? Da li su pokriveni oti grobovi kamenitom škriljom, pločom ili zemljom?

6. Ima li u vašoj okolici pustih ili obradjenih zemljištah, nazvanih: *gradišće*, *gradac*, *gradovec*, *gradina*, *crkvište*, *crkvina*? Da li tu ima traga zidinam, i da li se našlo orudje, oružje, novci, kamenite ploče, opeke (*cigle*) itd. s napisi i nakiti ili bez njih?

7. Ima li kod vas ostanakah starih vodovodah, sa cievi i žliebovi od kamena, pečene zemlje, železa, olova itd.?

8. Jesu li našli u vašoj okolici ikada kod kopanja ili oranja budi kakove starine, kao: žare, lonce, posudja, oružja, nakite, novce, kipove, napise itd. Iz kakova bijahu tvoriva ove stvari? kamo su dospjele?

9. Ima li na zidovih vaše crkve, kapele, grada, ili na budi kakovom gradjevnom spomeniku, kao i na zvonovih, na nadgrobnih kamenih, ikonah, krstovih, crkvenih posudah, svećeničkih odorah (*haljinah*) ikakovih *starih*, napisah na grčkom, latinskom, slovjskom, talijanskom, njemačkom itd. jeziku? Bili se mogao dobiti prepis toga napisa?

*) Svaki prijatelj starinah i povjestnice hrvatske, srbske, slovenske, bugarske i obće slovjske, moli se najuljudnije, da po mogućnosti barem na *jednu točku* od gore stavljenih pitanjah, u kojem mu drago jeziku, pismeno odgovori i svoj odgovor podpisanomu pošalje. Njegovo ime zabilježiti će se sa zahvalnošću u zapisniku društvenom, a sastavci tiskati će se u „Arkivu“ za povjestnicu i starine južnih Slavenah. Društvu biti će milo ako se odgovori na ova pitanja i u budi kojem časopisu, koji u jugoslavenskih zemljah izlaze. S toga se umoljavaju najprije sva uredništva hrvatskih, srbskih, slovenskih i bugarskih časopisah, da ova pitanja u svojih listovih priobćiti izvole, pa ako se u njihov odgovor na budi koje pitanje objavi, da onaj list, u kom takav odgovor pečatan bude, društvu za jugoslavensku povjestnicu bezplatno ili za plaću dostave.

U Zagrebu dne 15. siečnja 1871.

Ivan Kukuljević,

Predsjednik društva za jugosl. povjestnicu i starine u Zagrebu

10. Ima li kod vas gorah, briegovah, poljah, klanjacah, špiljah, ponorah, pećinah, liticah, skalinah, stienah itd. s imeni, koja spominju na bajaslovje (Mithologiju), na historiju, na ime budi kojega slavnoga čovjeka, ili na koju znamenitu narodnu zgodu? (Sliedi.)

Književne vesti.

UČITELJ DOBRAŠIN.

Pod ovim je imenom Društvo svetojeronimsko izdalo kod Aibrehta u Zagrebu zlata vriednu knjižicu, a kojoj naš krasni spisatelj Ivan Trnski pripovieda puku sto i sto liepih i koristnih stvari. Tko ju želi nabaviti, neka pošlje odboru višerečenog Društva u Zagreb samih 20 nvč., pak se neće pokajati; a najbolje bi bilo, da ju više njih u društvu nabave, jer će ih tako odpremarina manje stojati. — Ovom prigodom nemožemo propustiti, da neizjavimo sveobću želju, da naši izdavatelji već kada tada naviknu obznaniiti naroda, gdje im se mogu knjige i osim Zagreba u drugih gradovih dobiti. Na taj bi način mnoga koristna knjiga našla obilniji broj čitateljah, a naše bi knjižarstvo barem u nečem naličilo onomu drugih narodah.

Različite vesti

* (Naš Namjesnik u Istri). U sinočnom se *Osservatoru* čita, da se je nj. preuz. barun de Pretis, primorski Namjestnik, dao na put, da obajde Istru i kvarnerske Otoke.

* (Kako u Istri poštuju nas i naš jezik.) U vladinom se listu „*Osservatore Triestino*“ od dne 27. p. m. čita natječaj (konkurs), što ga je razpisalo c. k. kotarsko školsko vieće pazinsko, za prazna učiteljska mjesta u *Pičnu*, *Lindaru*, *Novakih*, *Gologorici*, *Sušnjevici*, *Boljunu*, *sv Petru* u Šumi i u *Kringi*. Godišnja će učitelju plaća u *Pičnu* biti 400 f. više 100 f. u ime ravnateljstva i stan, ili dotična zanj naknada. U ostalih pako sedam obćinah 300 f., više 50 f. u ime ravnateljstva i stan, il kao i gore dotična zanj naknada. U tom se razpisu, nadalje, dava na znanje, da je u svih tih školah učevni jezik talijanski. — Što se u gori rečenih obćinah već kada tada otvaraju škole, a učiteljem plaća povišuje, mi se tomu nemožemo nego od srca naradovati, jer je zadnje vrieme, da već jednom i mi u Istri stupimo na put napredka i sveobće pučke izobraženosti. Ali, što se tiče talijanskog učevnog jezika u školah, gdje živu sami čisti Hrvati, to je preveć od naših susjedah Talijanah, pak se nemožemo nego javno potužiti na tu nepravdu i skrajnu nezakonitost

* (Slovenski jezik kod Pošte), z Ljubljane nam javlja glavno Zastupstvo osjeguravajnce Banke *Slavija*, da se je ono odskora pri tužilo Upraviteljstvu tršćanske Pošte na neizpunjivanje više naredbe glede uvedenja i slovenskih pošarskih tiskopisah, pa da je na to dobilo sliedeći *slovenski* odgovor: Vsled cenjenega dopisa od 10 Junija t. l. podpisano vodstvo počesti se Slavnej Banki naznaniiti, da se je od visokega c. k. Ministerstva za trgovino ukazana slovenska prestava nemških poštnih tiskopisov vže zgorej imenovanenm visokomu Ministeretva za daljno porabo in odločbo predložila. Trst 13 Juni ja 1871. C. k. poštno Vodstvo.

* (Dubrovačko brodarsko društvo) ovih je danah sa Tonellovih diljah (*squero*) sv. Marka kraj Trsta pustilo u more najveći dosada trgovački austrijski brod na jadra pod imenom: *Sedmi Dubrovački*.

* (Papinu ljetnicu) proslavili su baš liepo, kako piše gorički list *Soča*, i mladi bogoslovci u goričkom duhovnom odgojilišću, gdje se je tom prigodom, osim mnogih drugih odmielih ticah, desio i nj. visost, knez nadbiskup. Tu su se, mimo drugih stvari, držali govori u latinskom, slovenskom, talijanskom i hrvatskom jeziku. Milo nam je čitati, da je naime hrvatski govor vrlo ugodio.

* (Čemu ljetos ovolik dažd)? U jednih se talijanskih novinah čita, akoprem će ljetošnje nevrieme ljetini neizmierno škoditi, da je ono ipak s druge strane pravi dar providnosti božje. Jer iz onih onolikih mrtvih tjelesah, prieko 200000, što su bila kako tako zagebena na francesko-njemačkom bojnom polju, da bi se bile pri običnoj vručini od drugih godinah razvile svakojake kožne bolesti, a ovako da ih je zagušilo nevrieme, pa odvratilo od nas strašno haranje smrti.

Tim, ako i nebude posvud prave ljetine, bit će do volje božje život i zrdavlje.

* (*Pišu nam iz Visa*), da je zabava, što ju onomadne priredi društvo „Viški Skup,“ baš uzhitila svako rodoljubivo srce, pa probudila želju za što češćim onakim veseljem. Evo joj vrstila iliti programa: Poputnica „Naprej,“ pjevana u koru uz glasovir; Romanca „Bdenje“ od Verdia, imala pjevati Anica plem. Grisogono, uz glosovir. Govori : „Vienac i djevojka,“ govorio mladić A. Kargotić; „Vila i djevojka,“ govorio mladić A. Dragošević; „Sloboda,“ govorio mladić P. Marasović; „Prsten vjera prava,“ govorio mladić N. P. Pušića; „Kamo moja domovina,“ od Bucolića, govorio učitelj Kirigin. Kor „Putuj“ od Sundečića uz glasovir. Poetična šala „Zvanje,“ rekao mladić Grisogono. Romanca „Siromah“ od Rampane, imala pjevati Anica pl. Grisogono uz glasovir. Razni glasbeni komadi, što jih obaviše gg. Grisogono i Bucola. Gosp. pl. Anica Grisogono bi rad iznenadne bolesti prepričena obaviti svoju zadaću.

Sa tršćanskog tržišća.

Šenica se ovdje prodaje sa jeftinijom cijenom i posve se slabo traži, roba banatska najljepša prodaje se po f. 8, slabije verste imade po f. 6½, do f. 7½. Kukuruz za Italiju bio je dobro tražen i plaćali su do f. 6, sve za £ 116, sada cijena je slabija. Ulje Dalm. Ist. i Dubr. dobro traženo

i prodaje se po f. 30 do 31 za barilo. Kafa po f. 36 do f. 40. Cukar tučeni po f. 25½ do f. 26½. Vosak po f. 104 srebra. Kože suve volovske ovdašnje po f. 76 do f. 80. Kože zečije roba ljepa prodali su po f. 23 srebra za kom. 115.

Ciena čajuricah (galete).

U Kopru 28 Junija. Vrsta domaća i druge jednake dobrote. Prodalo se funti 1130. Najdraže prodale se po 1 f. 70 nvč.; sriednja cijena 1 f. 54½; najniža 1 f. 10 nvč. fanat. Japanske domaće funti 1167 po 1 f. 35; 1 f. 10½, i 60 nvč. Turkestanskih funti 23 po 1 f. 15, po 1 f. 12 i po 1 f. Prodalo se svega skupa funti 2320.

Poziv na predplatu.

Ovim brojem počimlje drugo poluljeće, zato molimo naše štovane predbrojnice, koji nisu nego za prvo platili, neka nam izvole što prvo običnu predplatinu poslati i za drugo poluljeće.

Opominjemo pako onu gg. predbrojnice, koji nam još i za prvo duguju, da nam do 15 ovoga mjeseca neodvlačno posiju predplatinu za prvo i drugo poluljeće, jer im već drugačije lista u napried nemožemo *nikako* slati.

Najlaglje i najcjenije se naručuje na list i šalju novci za predplatu *poštarskom naputnicom* (assegno postale), na koju se napiše svoja *adresa* i što tko drugo želi.

Uredništvo.

Kretanje austrijanskih brodovah

od 15 do 30 Junija.

Dojadrili u — iz

Trst: *Trito** LoSina — *Regulus, Voluntos, An-geltcu*, Kardifa - *Sacra Famiglia*, Grinsoka — *Due Sorelle*, Glasgova - *Ricordati*, Silda.
 Alesandrija: *Ali, Iro*, Marsilje — *Vite*, Njukastla — *Alma*, Mletcih — *Norina, Sibila* Grimsbija — *Tonino C.*, Truna.
 Anversu : *Biondina, Plod*, Suline.
 Boston : *Onore*, Ales.
 Bristol: *Pervi Dubrovački*, Odese.
 Cete: *Mida*, Trsta.
 Carigrad : *halo, Tereta Fannjr*, Marsilje *Enrica, J. J. Strosmajer Hula* — *Theti. Cuinan, Eno, Nina*, Silda *Najvntnik*, Malage — *Tonino, Citavekje* — *Ant. Luka* LoSina — *Moli Simun, Bice*, Kardifa — *Elpi*, Glasgova — *Fuctis non Verbi*, *Sofia, Mio Giorgio, Marco Primogenito* Njukastla - *Dobra Nadesda* Pireja — *Marr*, Gj urgeva — *beatrice*, Odese — *Draga Annetta* Kustengje — *Rotino, Leita* — Co». *Sgardelli* Anverse — *Trino*, Krfa.
 Dunkerk: *Giovanni*, Smirne.
 Falmut: *Jane, Gratta*, Suline — *Majlath, Esther*, Ibrajle — *Speme* Ales. — *Celestina*, Algjra.
 Flesingu: *Carlotta, Fanny*, Suline
 Glučešter: *Mario*, Ibrajle.
 Grinok: *Milka*, Ales
 Gruž: *Nettuno, Annetto*, Kardifa — *Sreina P.*, Carigr.
 Hull: *Nonno Sisto, Dika, Janjina*, Ales.
 Jakin : *Due Cognati, Giovanni Battista*, Kardifa.
 Krf: *Leone*, Njuporta — *Petroelava*, Marsilje. Kvin-stoven: *Ariosto*, Ales. — *Cannila* Suline. Livornu: *Mirto*, Brdjanske.

Londrua : *Tre Re*, Brdjanske.
 Maltu: *Malaleel*, Silda — *Stefano Kovačević*, Kardifa
 Marsilju: *Nazionale Antonio, Ugo, Elvira, Tntn Elena Kovačević*, Mariopolja — *Veracrut*, Carigrada — *Silicone*, Miete h — • *Ctuato P.*, Enos* - *fiartaso P.*, Kustengje — *Anteo, Ama ha*, Suline — *Lemno» Assidua*, Genove — *Falco*, Ibrajle — *Grad, Karlovac, Emidio, Diana*, Odese.
 Mletce: *Tempo*, Kardifa — *Liberta»*, Leita — *Antonia*, Njuporta.
 Odesn: *Kraljevica, Assoluto, Bolivar, Dorina*, Carigr. — *Nuovo Ciriaco*, Santorina.
 Plymut: *Marino*, Suline.
 Rieku: *Pepi Algjera* — *Anna M.*, Odese. Rofifort: *Rieka, Nahor*, Trsta.
 Salonić: *Diana*, Trsta -- *Zia Maria, Majus*, Kardifa — *Romolo*, Kaneje.
 Si ni . *Nikola Despot*, Kardifa.
 Smirnu: *Teofrasto*, Njukastla — *Capodi*tria*, Kardifa — *Nuova Anna, Rortolina* Trsta.
 Slninu: *Mimmi Pater, Eber, Martin, Favilla, Eden, Antonio S.*,

Odjadrili iz — u

Trsta: *Lisa*, Ales. — *Armida*, Pernambuk.
 Anverse : *Ruth*, Enos — *Paolina S.*, Rieku — *Desković*, Njukastl.
 Bahje : *Die suri Bruder*, Riojanjoro.
 Cete: *Mula Marica, Natale*, Carigr.,
 Carigrada: *Plam, Tom, Adelaide, Fanny P.*, *Generatore, Eugenia, Caterina Stuh, kiav* — *Abraham, Luka, Juno*, Kork — *Elena C.*, *Kalk, Eugenio*, Sulinu — *Giste. Sciupa, Enos, Nane B. Keré* — *Mntteo L, Enos* — *Pielucano, Misurod, Tonka B., Osojnak, Sara*,

Vojvoda, Isak, Skenderbeg, Cannella, Flegom, Tre Cugini, Margheretta, Costante, Giacomo, *Carta*, Odese — *Soltievo R.*, Kustengje — *Ardilo* Citavekju — *Frane Gilberto, Armonia, Seconda* Marsilju — *Ljuhemi Otac Fiscbul* — *Manetta K, Dunkerk* — *Eni, Calao* — *Ero Zant* — *Adamo. Nuthan, Seva-* stopol — *Jafet*, Taganrok — *Pellegrino*, Maltu *Virgo, Nikolajev Niord*, Burgas
 Palmata: *Ifigenia, Londondery - Justine B.*, Dunkerk — *Salar Oalvay* — *Tre Fraielii* Ipsvić.
 Buia : *Jona, Checo, Grimsby* — *Divino* Trst.
 Kardifa: *Lamek* Carigr
 Kaljarj : *Liberio*, Dunkerk
 Londre: *Čas*, Njujork — *Vodt/a*, Njukastl.
 Malte: *Diana, Brasile, Amalia, Velimir*, — Marsilju — *Francesca, Smirnu* — *Fr. Kovačević* Carigr — *Rimedio*, Ingl.
 Marsilje: *Slavia, Uno*, CarigT. — *Iginia*, Salonić.
 Meslne : *Daar, Ruben*, Kork — *Ljubezni Sestri*, Anversu.
 Odese : *Sat«*, *Cijetmidan, F. Deak, Giulia, Nikolas*, Marsilju.
 Njukastla: *Hummus, Telekjr, Erminia*, Trst. Njujorka: *Attila, Maria S.*, Penart.
 Njuporta: *Romano*, Carigrad.
 Smirnu: *Alessandro*, Genovu — *Giov Bosković* Messina — *Catterina S.*, Trst.
 Stiline: *Amelia*, Ingl. — *Faro*, Castelmare — *A. T. Luković*, Ingl.
 Svanskeje : *Virtu*, Pulu.
 Waterforta: *Alf. Kovačević*, Svanskeju.

Dardaneli prošli

Ivo, Havr. — *Industre*. Sulinu — *Luca*, Falmut

Tèk Novacah

polag Borse u Trstu od 15 — 30 Junija 1871.

NOVCI	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Carski dukati (cekini)	5 84	5.84	—	5.84	5 84	5.85	5.84	5.84	5.84	—	5.84	5.86	5.87	—	5 84
Napoleoni	9.85	9 87	—	9.87	9 88	9.88	9.87	9.86	9.86	—	9.86	9.92	994	—	9.85
Lire Ingleske	12.42	12.42	—	12.42	12.47	12.47	12 47	12 47	12 44	—	12.45	12.48	12 47	—	12.40
Srebro prid (aggio)	122.50	122.50	—	122.50	122.65	122.65	122.35	122 15	122 50	—	122 65	123 15	123.25	—	122.35

Naša Sloga izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 40 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 20 nov. Izvan carevine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjene poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravnitvo nalazi se *Via Capuano* № 1969/1.

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. *Nar. Posl.*

Godina II.

U Trstu 16 Julija 1871.

Broj 14.

Pogled po svietu.

U Trstu 15 Julija.

Iz Beča ima to novoga, da je već kada tada bečki parlamenat bio odgodjen na neizvjestno vrieme. Nekoji iz toga izvode, da se već neće ni sastati, nego da će bit jedino razpušćen, da ustupi mjesto novomu, čim dozriju dogovori s češkim narodom. Drugi pak tvrde, da Hohenwart neće nego na uspjeh tih dogovorah, pa da će ga opet sazvati i baš njemu predložiti, da prekroji ustav na ustavnom putu prama želji češkog naroda, kojega zastupnici da su obećali pod tom pogodbom doći u Beč, bilo u ovaj bilo u novi parlamenat. Ako se raspusti parlamenat, onda će se, dakako, raspustiti i sadašnji sabori. Bilo kako mu drago, za sada se čuje to, da će se baš ovi sabori otvoriti koncem mjeseca avgusta, pak da će im se predložiti, kako bi valjalo predjelati izborni zakon, da bude narod pravednije zastupan.

Iz svega se dakle vidi, da ministarstvo Hohenwartovo nemisli popustiti Niemcem nego u formi, dočim drugim narodom već dobro popušća u samoj jezgri. Tako će na visokih školah u Lavovu, gdje je dosad bio učevni jezik njemački, biti odsad unapred poljski i ruski. Pa što se je u toj struci dalo Poljakom, neće se moći uzkratiti ni Čehom, a ufamo se, ni ostalim Slavenom u Cislajtaciji, najme Slovencem i nam Hrvatom. Mi Hrvati netražimo drugo, nego da se tako urede naše niže i srednje škole, da se možemo izobraziti u našem jeziku.

Po češkoj kraljevini putuje sada carević Rudolf, pa ga svuda dočekuju s najvećim oduševljenjem Niemci i Slaveni. Nekoji vele, da je i to putovanje najuže svezano s češkim stvarmi, pak da ne znači drugo, nego skoro pomirenje.

U istočnoj polovini carstva odnošaji izmedju Hrvatah i Magjarah su napeti više nego ikada. Hrvatska neće da se miri s Ugarskom, nego kao kraljevina s kraljevinom, pak hoće da stupi s njom u onak odnošaj, u kakvom se nalazi Ugarska naprama Austriji. Magjari pako neće, kako pišu njihovih novine, da popuste ni za dlaku od Rauchove nagodbe. Glede cjelovitosti hrvatske kraljevine Magjari da su pripravni ustupiti svu Hrvatsku prije nego Rieku i Primorje. Kad Magjari tako mudruju, oni još najbrže neznaju, tko su primorci, pa da se baš u Primorju mrzi na nje više nego igdje. Njihovo postupanje na Rieci, odkud goje i šire talijanstvo, a hrvatstvo gone i zatiru, dodijalo je tako svakomu poštenomu primorcu, da će oni biti prvi, koji će tražiti, da se Hrvatska projde zauvijek Ugarske i njezinih sljeparijah. Dokle su Magjarom miliji Talijani nego Hrvati, neka se neuzdaju u Hrvate, a manje nego ikada u primorce.

U Franceskoj idu stvari svaki dan na bolje. Zajam (posuda), što smo ga zadnji pnt spomenuli, ništa manje nego od pet milijardah, bio je podpisan u same dvadeset i četiri ure. Možebit su Niemci mislili, da su Francesku zauvijek upropastili, a evo sad se vidi, da još ima tamo i novca i domoljublja u izobilju. Niemci se sad odmaraju što od rata, što od svojih svetkovinah, pa neima odanle ništa novoga. Samo se čuje, da bi se moglo dogoditi, da se sastanu carevi, naš, njemački i ruski.

Kralj talijanski, Viktor Emanuel, kao da neima pristanka u Rimu. Netom se svršila svečanost seljenja vlade, a on je odmah ostavio Rim, te se povratio u svoju staru prestolnicu Turin i odanle u Firencu.

Kastavski Tabor.

Govor što ga je na kastavskom taboru imao g. E. Je-lušić glede uvedenja našega materinskoga jezika u škole i pisarnice

(Konac)

4. No neka, ali to je, braćo, naposljedku i proti zakonu, i tim proti slobodi. Da me uzmognete laglje razumjeti, moram prije svega reći, da zakon nije drugo nego kazalo, što i kako može il mora netko raditi u stanovitim okolnostih. Izvan naravskih, o kojih sam već govorio, ima i tako zvanih pisanih zakonah, na kojih počiva mir i pokoj državah i narodah. Naravskih je zakonah početnik Bog, u koliko je početnik svjetskoga obstanka i reda, a pisanih su početnici ljudi. (Ima i pisanih zakonah božjih, a to su objavljeni zakoni božji, ali o tih ja ovdje negovorim). Pisani ljudski zakoni su tim svetiji, čim više odgovaraju čovječanskomu dostojanstvu i onoj visokoj svrhi, za koju čovjek živi na ovom svietu. Na svoju narodnost i na svoj materinski jezik ima sveto i nepovredivo pravo svaki narod već po naravskom zakonu, ili, da bolje rečem, po svojoj plemenitoj svrhi, koja ga duži, da napreduje i da se usavrši. Tim, ni glede jezika ni glede narodnosti nebi baš trebalo nikakvih pisanih zakonah, nego bi jedino valjalo, da se vrši i točno izpunjuje zakon naravski. Ali, kako se je kod nas u Austriji taj zakon od vajakada nemilice gazio, a narodi se proti toj nepravdi neprestance grozno tužili : tako su se prije četiri godine danah austrijski zastupnici i zakonodavci u bečkom parlamentu u tom složili, da ga i pismeno uzakone te svjetloj kruni za potvrdu predlože. I eto, na taj je način postao poznati članak XIX. temeljnih carevine zakonah, okol kojega se vrti vas moj današnji govor. Pa što veli taj članak ?

Taj članak veli, da svi austrijski narodi imaju jednaka prava, pa da svakomu od njih pripada i nepovredivo pravo čuvati i gojiti svoju narodnost i svoj materinski jezik. Taj članak veli, da je na temelju ravnopravnosti svim austrijskim narodom pripoznat i zamčen iliti osiguran od države materinski im jezik u školah, u pisarnicah i u svakoj drugoj prigodi javnog života. Taj članak veli, gdje u zemlji žive više narodah, da tu moraju biti škole tako uređjene, da se svaki od tih narodah uzmogne izobraziti u svojem jeziku, a da jedan nije dužan učiti jezik drugoga. Taj dakle članak veli, da u Austriji neima razlike med Niemcem, Talijanom i Slavenom, nego kako smo svi jednaki glede dužnostih, da smo jednaki i glede pravica. Taj dakle članak veli, da su dužni svi carski i občinski činovnici iliti plaćenici govoriti i pisati u onom jeziku, kojim govori narod gdje slaže i plaću potežu. Taj dakle članak naposljedku veli, da su obstojeće oblasti toli državne, koli pokrajinske i občinske dužne jednako skrbiti za izobraženje svega kolikoga puka, to jest, da moraju otvoriti toliko nižih i viših školah, koliko jih treba za svaki pojedini narod, bio on veći il manji, u njegovom materinskom jeziku. To vam je eto zakon, što su ga austrijski zastupnici učinili, a car vlastoručno podpisao i potvrdio!

Nije li dakle proti zakonu, kad se kod nas u Istri čini razlika med Slavenom i Talijanom? Nije li proti zakonu, kad u naših pisarnicah i u naših školah, bilo nižih bilo viših, neima nigdje ni traga ni glasa našem jeziku, izvan ovo nešto ov kraj Učke? Nije li proti zakona, kad se na Talijane troši i razsiplje, a na nas nigdje ništa, kao da i mi

neuzdržavamo ovo carstvo svojim trudom i svojom mukom, kao da ga i mi nebranim svojom krvlju i svojim životom po moru i po kopnu? Pa još će se naći, tko će reći, da živimo u slobodnoj zemlji! Ajde da vidimo i to.

Ja neću, da vam ovdje sborim o slobodi u pravom smislu iliti pomenu te rieči, jer bi mi se već i onako predugačak govor još i više otegnuo. Dosta će biti, ako rečem, da se u obće slobodna zemlja zove ona, gdje nevladaju ničije naredbe, nego jedino zakon, izmedju vladara i naroda skrojen i ustanovljen. Ali eno, iz svega što sam dosad rekao, vi ste se podpuno osvjedočili, da kod nas u Istri glede narodnosti i jezika nevlada zakon, nego il stare vladine naredbe, il pusta samovolja naših susjedah Talijanah, što iz sabornice i občinskih viećnicah zemljom gospodare. Nije li to dakle proti slobodi? Jest, jer što god je proti zakonu, jest proti pravu; a što je proti pravu, jest i proti slobodi. Gdje se dakle, kao kod nas, krati narodu proti naravskomu i pisanomu zakonu njegov jezik i njegova narodnost, tu neima slobode, pa makar se još više o njoj pisalo i govorilo!

Zaključimo dakle, pa recimo, da je to, ne samo proti izobraženosti i napredku, i tim proti sreći i blagostanju našem; ne samo proti naravi i našem narodnomu obstanku, i tim proti čovječanskomu dostojanstvu : ne samo proti pravdi i pravici, i tim proti čovječnosti; nego, na koncu, kako ste evo vidjeli, i proti zakonu, i tim proti slobodi.

Takva nam se eto nepravda čini u ovoj našoj istarskoj domovini ; nepravda, koju sad i vi jasno vidite, duboko ćutite, te na nju teško mrzite: nepravda, kojoj bi vi, kako vidim, želili više nego išto poznati griješnog krivca. Hoćete dakle, da vam kažem, tko je svemu tomu kriv? Braćo, svemu tomu smo krivi mi pa mi i nitko drugi! Mi možemo kriviti i ovoga i onoga, al najviše moramo kriviti sami sebe. Jest, najviše moramo kriviti našu ličnost i našu nemarnost, što u sabor i občinska zastupstva nešaljemo svojih ljudih, što neišćemo svojih pravica, što zavržujemo i zaništujemo sami sebe, što nećutimo i nepoštujuemo kao drugi narodi svojega čovječanskoga i narodnoga dostojanstva. Pa, hoćemo li do vieka takvi biti? Hoćemo li i na dalje na taj način sami proti sebi griješiti? Ne, ne, braćo, nego probudimo se već jednom i mi; odlučimo da se već nećemo dati od nikoga gaziti; počnimo već kada tada misliti sami za sebe; pa viknimo iz ovog tabora, da hoćemo u Istri da i mi živimo kao narod !

(Na to bi jednoglasno primljen predlog, da se naš materinski jezik uvede u škole i pisarnice u svih onih krajevih Istre, gdje se govori hrvatski il slovenski).

Dopisi.

Iz kotara Šibenskoga u Lipnju.

U ovoj poli carstva austro-ugarskoga, u kojoj mi prebivamo, mnogo se zakonah vidjelo izaći na svjetlo božjeg sunca, da se preustroji i ublaži stanje činovništva. Medju timi zakoni nadalo se, da će osvanuti koji i za učitelje tako, da s njim jednom svane zora bolje budućnosti i po nje. Taj se zakon nije dao mnogo čekati, ali što ima u njem? Ništa drugo, nego svakojake mile i lale učiteljem, sve u riečih, a ništa u djelu.

Evo što je taj zakon donio, barem što u starom bilo nije, da za učiteljstvo treba četverogodišnja priprava u preparandiji, podučavanje u 6 razredah, mjesto u 3, kao što je to dosada bilo itd. tako da je u ovom zakonu uzeto sve u obzir, kako se imaju napraviti oni, koji se misle učiteljstvu posvetiti. No je li se pram zahtievom zadovoljilo učiteljem i plaćom? O tom ni govora glede pučkih učiteljah. Tamo gori u Beču dobro se mislilo i po ovu i po onu struku činovništva, ali za učitelje ništa, jer oni nespadaju državnomu činovništvu, već jednoj struci sa svim napose, kao što bi rekao naš težak, nisu ni pirka ni kanjac; dosta im dobar broj starešinah, da budu najpodložniji izmedju svih ostalih činovnikah, te da se klanjaju i ovomu i onomu. - O! bečani nisu zaboravili postaviti

neizmjerni broj starešinah svrhu učiteljah; ali zaboravili su, da se dandanašnji stavlja sve na vanjsku ugladjenost i na spoljašnje pristojno ponašanje tako, da se po odielu, bez iznimke, zaključuje na obraženje i vriednost čovjeka. — Pa kako da sviet sudi o učitelju, koji nema nego jadnih 85 novčićah na dan, manje nego posljedni poslužnik ma kojeg c. k. ureda, koji mu nisu dosta ni da preživi, a kamo li da se pristojno odieva. Pa nije ni čudo, ako učitelj nosi poderane čizme i pokrpane gaće, ter ako iz najčestitijega društva isključen zapadne u najniže, jer ga svemu tomu tjera potreba.

U zakonu i u Metodici, što je učio učitelj u preparandiji, mnogo se govori o nepristranosti, i toplo mu se preporučuje, da se je čuva, kao najopasnije stvari. — Nepristran, liepo je reći, ali kako može učitelj nepristran biti, kad ga treba tjera klanjati se ovomu i onomu, da mu milostinju pruže? Kako može biti nepristran, kad uz sve crne teškoće učiteljske, mora čeznuti i uzdisati za svojom plaćom, jer neima u blagajni občinskoj novca, da ga plate? Nije li dakle usiljen paziti bogatijeg učenika, da tako dobi prijatelja, koji će mu baciti, što mu nemože dati občina; koji će mu iz svog dućana (butige) dati na vjeru, kad bude bez solda u džepu? A gdje je starost? Liep doista novac može zaštediti za svoju starost, ili za bolest, kad ga iznenada uhvati! U ovakvom stanju, kakav ugled, kakvo štovanje može steći učitelj? Jadni učitelju, zakon iziskuje od tebe, što možeš i što nemožeš; hoće da se pristojno ponašaš; u riečima te drži u najvećoj cieni; ali plaćom u najnižoj nižini. — Za te, učitelju, mirovine (pensiona) neima nego tekar onda, kad ti sreća priskoči, pa te turne u državne škole; ali svih nemože dopasti ta srieća, već jednoga il drugoga; blago njim, a drugim pokoj vječni! Poslje kad ostariš i dobar već nisi ni za se ni za drugoga, jadni učitelju, ako hoćeš još preživiti pošteno ono malo godinah, što ti je Bog namienio, moraš si uzeti štaku i pavlaku pa hajd u sviet tražit milostinju. — Eto što čeka kukavna učitelja, a što ću reći o njegovoj obitelji? Tko za nju misli? Borme, kad sve ovo čovjek promisli, srce mu puca od žalosti, pa turobno kliče: Pravedni Bože, razsvjetli pamet zakonodavcem, da i na učitelja milostivo pogledaju. Dokle budu učitelji trajati u ovom nepovoljnom stanju, nemože se od njih tražiti ni dobar uspjeh u školi, ni da odgovoraju zahtievom novoga zakona; jer uz nevolju i brigu, a čestokrat i prazan želudac, nemogu se veselo i oduševljeno zauzeti za svoj posal. Dajte dakle učiteljem bolje plaće, brinite se za njihove mirovine i za siročad njihovu, pa ćete viditi, kako će se tim postići bolji uspjeh u školi, i kako ćete imati dosta izobraženih učiteljah. Kad budu učitelji bolje obskrbljeni onim, što čovjeku treba za življenje, oni će se tada bolje baviti s onim, šta treba narodu za nauk i dokle se još sami uče i kad počnu učiti druge.

Granica i reforme.

Gjoko i Marko.

(Krajišnici.)

Gj. Ma nas je Magjar liepo reformirao!

M. Jesi li već čitao reforme?

Gj. Bolje bi bilo, te ih nikada vidio niesam. Državnička mudrost magjarska na tanko žicu izplela; a mislio biš na prvi mah, da su reforme zbilja blagodat, kako ih opisuju švabske i magjarske novine; ali kada si zrelo promislio, opazio si, da su reforme pogrda našem narodu nanešena, reforme su igračka, koju nam magjarska vlada u šake tiska, da njom vrieme tratimo, dok nas ona mota u svoje mreže i prevare.

M. Misliš li, da mi reformah niesmo trebali?

Gj. I te kakovih nam reformah treba, ali nam ne treba ni švabskih ni magjarskih. Mi bi rado, da nas ta dvojica već jednom za narod poznadu, te si brigu prištede, s koje ih radi nas toliko glava boli. Sva Krajina tražila ukinuće na jednom; sva Krajina protestirala proti komadanju... a glas Krajine je prezren, Krajina nije dostojna

ni da joj se odgovori na molbu, Krajini nije slobodno pokušati na vratih vladara svoga, Krajišnik je tvrda srdca, on nanesene si uvrede lahko podnaša, on je vičan posluhu, njega može švabska i magjarska politika po svojoj volji u svoje svrhe upotrebiti; Krajina je kasarna puna vojske, koja samo na komandu iz Beča ili Pešte sluša.

M. Pravo ti Gjoko imaš. Oni rade o nas bez nas, kao da smo njihova stoka. Mjesto da se ustavnim načinom krajiški sistem ukine, te Krajina pozove u dogovor, reformiraju nas Magjari i sami, kako su i do sada radili. Bez našeg privoljenja strpati će nas malo po malo sve pod svoje ministarstvo, kako su to već počeli. Naše šume će oni bratinski podijeliti, kao da su ih sami sadili, a mi ćemo biti zadovoljni, kako smo i do sada bili...

Gj. Neće nam vala šumah ugrabiti, majčin sine, pa se oni na glavu nastavili! Ako su to kadri, džaba im, nek im budu.

M. „Tko za tudjom vunom podje, sam ostrizen kući dodje,“ veli naš narod, a Magjar daleko čera.

Gj. I neće mu puknuti med očima, dok mu nepokažemo, da za se i za svoje marimo.

M. Dobro mi bilježimo ta njegova poštenu djela, a blagodati, što će nam ih „reforme“ donieti, brzo će se pokazati u žalostnoj svojoj uniformi.

Gj. Mi naredbe njihove primamo, jer moramo, a vrijeme nije daleko, gdje ćemo im to dokazati, te svojoj budućnosti sami put prokrčiti.

M. Dakako, Krajina mora u sabor, ali sabor odgodiše na tri mjeseca, jer im vremena treba.

Gj. Ja mislim, da će narod ustati i moliti svoga kralja, da samovolji magjarskoj uzde metne i sabor što prije sazove, jer naša zemlja prieko pomoći treba, a toj se samo ustavnim putem, putem sabora, nadati može.

M. Čuo sam i ja već nešto o tom, pripoviedao mi Maksim Dragaš, koji je sinoć došao iz Karlovca.

Gj. U dobri čas bilo!

Pitanja

Društva za Jugoslav. Povjestnicu i Starine

na sve prijatelje Starinah i Povjestnice naroda hrvatskoga, slovenskoga, srbskoga i bugarskoga.

(Dalje)

11. Ima li u vas starih gradinah ili sačuvanih gradovah, samostanah, umjetno sagradjenih crkvah ili dragih znamenitih zgradah? Što se zna i pripovjeda o njih.

12. Ima li u vaših crkvah gradovih ili gdje drugdje znamenitih starinah budi kakove vrsti, kao posudje, odeće, kipovi, slike, ikone, slikarije (živopisi) na liepu (zidu), krstovi, štapovi, svietionice, kadionee, čaše, krstionice, propovjedaonice, umno rezane klupi, ormari itd.? Ili zar ima slika domaćih mijestah, predjelah, gradovah, samostanah, crkvah itd.? Ima li risanih ili iz kamena izdjelanih slika, likovah, obrazah, kipovah, što prikazuju slavne ljude našega naroda? Ima li naslikanih narodnih nošnjah ili prizorah iz domaćih događajah?

13. Koje godine zidana je vaša glavna ili područna crkva? Od kojega graditelja (najmara, zidara)? U kojem slogu (štilu)? Da li ima vrata i prozore uzke ili širje na *oblo*, (na bizantinsko, istočno i romansko), ili *šiljaste*, (na gotičko) ili *četverokutne*, (po novom)? Da li je svod (čemer, volta) ravan s daskama, ili na krst (s rebri), na mreže ili na *oblo*? Ima li malen ili veliki zvonik? Da li taj stoji iz preda ili iz traga? da li je okrugao, osmokutan ili četverokatan? Ima li kubu ili više kubeta? Ima li crkva triem ili su izkićena vratišta na čelo (pročelju)? koliko ima brodovah (ladjah)? Da li svod počiva na stupovih ili pilovih? Ima li iz vana ili iz nutra kakovih spomenikah? Nalazi li se u blizini kakava starinska kapela sagradjena iz drva? u kojem slogu? da li oblom, šiljastom ili četverokutnom.

14. Ima li u vašoj okolici tkogod starih rnkopisah urešenih sa slikama? ili knjigah izkićenih sa bakro-mjedo ili drvorezi?

15. Ima li u vas kakovih arkivah ili pismenih pomanjih zbirkah, ili pojedinih starih poveljah (diplomah), rukopisah, znamenitih knjigah? Kada i od koga pisani su rukopisi? Kada i od koga izdane i pečatane su knjige? Mogu li se rukopisi dobiti na prepis, ili hoće li vlastnik prodati takove stvari?

16. Da li ima kod vas u narodu ustmenih uspomenah iz basjovnih (mitologičkih) vremenah? Što pripovijeda ili pjeva narod o *Bjelbogu*, (Bjelunu, Belinu) *Perunu* (Perinu) *Triglavu*, *Svetovito*, (svetom Vidu) *Svarogu*, *Ladu* i *Ladi*, *Turu* i *Turici*, *Drlju* i *Diljiri*, *Živi* i *Živani*, *Mori* (Muri) i *Morani*, *Jaseni*, *Ješi* i *Ježibabi*, o *Zlatoj Jagodi babi*, o *crnom bogu* i *Crtu* (čartu) o *Biesu* i *Heli*, *Maliku* (Maliću), *Fuleti*, *Škrapcu*, *Škratelju*, *Hudiću*, *Kurentu*. O *Rodjenicah* (Rojenicah), *Sudicah* (Sudenicah), *Letnicah* i *Polednicah*. O *sreći* i *usudu* (vusudu, udesu) o *kugi* (čumi) i *smrti*. O *avetu*, *utvari* i *sablasti*. O *Vilah*, *Divih*, *Stuaćih* (Sduhaćih), (*Orijaših*, *Patuljih* (pedanj čovjek i lakat-brada) *Palčeku*, o *srebrnom caru*, o *Dodi* (Dundi), *Didu* i *Dodoli*, o *vodenom* (morskom) *mužu* i *vodenih ženah*, *morskih djevojakah* (pućah), *dunavkah*, *povodkinjah*, *ajdovskih deklicah!* O *mraku*, *vučakodlaku*, (vampiru, upirini) *vidini*, *tencu*, *repaču*, *vućjem* i *divjem pastiru*, o *vilenjacih*, *čaratanih*, *madjionikah*, *rjedogonjah*, *krstnicah*, *vidovinah*, *viščacih*, *vračarih*. O *vješticah*, *bahornicah*, *co-prnicah*, *riškah* i *vračaricah?* itd. itd.

17. Ima li u vas koje osobito mjesto, brdo, polje, guvno, špilja, rudarska jama, jezero, voda, križopuće, (razkršće) zakleti grad itd., o kom pripovijeda narod, da se tamo sastaju vile, vještice, zli dusi, sablasti, nemani, zmajevi (aždaje, pozoji) itd.? Ima li vodah, gorah i drvetah, koje drži narod za svete?

18. Što pripovijeda narod o *postanku svieta*, o *suncu* i *mjesecu*, o sunčanom i mjesečnom kralju, sunčevoj i mjesečevoj materi? O *zviezdah* i *repaticah*? O mlaju, mladoj nedjelji i starom petku? O *vjetru* i kralju *vjetrovah*, o magli i oblacih? O kiši, gradu (tući) munji (strieli), gromu i gromovniku, ognjenoj Mariji i ognjenom kralju? itd.

19. Kako zove narod u vašoj okolici pojedine *zviezde*? Što je puku *mlicnica* (mlični put, nebeski pas)? što mu je duga (puga)? što *vlastari* (vlastarice, lastari, hlastari, vlašići)? što *kosci*, *kola* (foringa), *zvierinščica*, *rimski križ*, *sv. Jelene križ*, *glastožari* (12 *zviezdah*), *danica*, *večernica*, *večerna luč*, *volarica*, *svati snuboki?* itd. Kako tumači pak *kriesanje zviezdah*, *sjevernu zoru* (luč) itd.? (*sliedit će*)

Različite viesti.

* (**Iz Tomaja na Krasu**) doznajemo, da se je na Petrovu ondje nalazio u crkvenom pohodu Nj. Preuzvišenost, presvj. i preč. g Bart. Dr. Legat, Biskup tršćansko-koparski, pa da je o donud svim pravovjernim svojih sdruženih biskupijah podielio papinski blagoslov povodom Papine ljetnice, kojoj svetkovanje bijaše uz obilato prošćenje razpisao za taj dan. Blagoslov bi podieljen poslje mise izpred crkve nebrojenomu narodu, što se bijaše sa svih stranah Krasa sgrano u Tomaj, da se tu Bogu pomoli sa svojim duhovnim pastiom. Isto nam tako javljaju iz Istre, da je presvj. i preč g. J. Dr. Dobrila, Biskup porečko-pulski, pohodio crkveni kotar pulski, pa da ga je svuda narod dočekivao i pratio s najsrdačnijim oduševljenjem. Narod, kako je čil i zdrav tu i tamo na duši na tielu, tako je i odan crkvi i jeziku svojih otacah, i to je najbolje poručanstvo za njegovu ljepšu budućnost.

* (**Istarske škole i nauk kršćanski**). Naši susjedi Talijani neće, da već išta znaju za nikakav zakon, ni čovječji ni božji. Dosad se je u nekojih školah barem nauk kršćanski učio u našem jeziku, a sad se evo čuje, da se ima i taj učiti talijanski. Sliiep nevidi što radi, a mi se evo ufamo, da je to zadnja nepravda, koju nam čine.

* (**Kamo nekoji od naših susjedah nagmju**). Čitamo u novinah, da je na 2. julija, prigodom seljenja talijanske vlade iz Firencih u Rim, bila tu svojom zastavom iliti banderom, zastupana i naša Istra! Sad vidimo, zašto hoće, da nas potalijanče.

* (**Crnogorskomu Knezu Nikoli**) rodilo se na Cetinju mužko diete. To je, poslje pet stotinah godina, prvi put, što se neodvoslomu srbskomu vladaru rodio nasljednik. Valja znati, da su do pokojnoga Danila, koji je umro bez mužkog roda, vladali junačkom Crnomgorom Vladike. Toga radi sve kipi od veselja i u Crnojgori i u slavenskih pokrajinah turskih, koje se od kneževske kuće Petrovićah Njegošah nadaju svojim izbaviteljem i budućim vladarom.

* (**Grad Dubrovnik**) Tako se zove malen al imenit brodić, što je 20 noguh dugačak, 6 širok, i 2½ visok. U tom se je paljiću vrli kapetan *Niko Primora* usudio samodrug preploviti morsku pučinu iz Liverpula u Engleskoj u Boston u Americi, pa se opet nazad vratiti. Kapetan *Primora* prevali neizmierni i pogibelni Ocean u svojoj plavčici u 96 danah tamogred, a u 40 simogred.

Književne vesti.

Kod Pretnera u Dubrovniku izaći će treći tečaj *Dubrovnik*, znanstvene i ljeposlovne knjige. Predplatna cijena iznosi 1 f. 20 nvč.

Sa tršćanskog tržišća.

Prošlih 15 danah na ovdašnjem tržišću trgovina sa žitom jednako slabija, jer se žita po moru slabo ili baš ništa neodvozi, a od svih strana čuje, da je veliko ufanje, da će ova godina plodna biti. Šenicu banatsku nude po f. 7.75 robe slabije, bosansku i srbsku po f. 6.75 do f. 7.25 sve za £116. Kukuruz roba zdrava i liepa za Italiju dobro tražena i plaćaju po f. 6. Cinkvanti do f. 6.75 za robu slabu kupacah nema. Vuna ovčja debela dobro se traži, ali je nema ništa na tržišću, koja prvadodje, prodavat će se do preko f. 50 srebra. Voska lanjskoga dosta imade i ništa se ne prodaje, zato je cijena spala i prodaje se teško po f. 102. Ulje dalm., ist. i dubr. prodavato po f. 31 za barilo sa odbitkom 4 do 6%. Kože svake vrste dobro tražene i cijene čverste. Kafa skuplja, Rio po f. 37 do 40. Cukar po f. 26. Sitni po f. 25.

Kretanje austrijskih brodova

od 1. do 15. Julija.

Dojadrili u — iz

Trst: *Monte Maggiore*, Svansje — *Crittoforo Romano*, Anverse — *Francitka Tereta*, Njukastla — *Neni*, Kicko — *Suva Itkru*, *Argentina*, Kardifa — *Iris*, Silda.
Alessandriju: *Alessandria*, Egle, Marsilje — ('.lio. *Tauro*, *Liburna*, Trsta — *Concordia*, Njukastla — *Jesse*, Grimsbija - *Marte*, *Genitore G Mletcih* — *Lita*, Senja.
Amsterdam: *Jatu-*, *Prppina*, *Suline* — *Tonino*, *Galata*.
Anversu: *Absburgo*, *Suline*.
Bordo: *Inviato*, *Vila*, Trsta.
Bristol: *Iiorba Zvane*, *Odese*.
Carigrad: *Factis non Verbi?*, *Steli Kn.*, *Mina*, *Arfaktad*, Njukastla — *Piglia Penelope*, *Miloš Acoorto*, *Slavjanka B.*, *Pierino*, Kardifa — *Consigliere Jenny*, Brindisi — *Trino*, Krfa — *Srema*, *Kicke* — *Eletta*, *Uno*, Morsi je — *Kobihc*, *Ida*, *Azov*, *Taganroka* — *Franz Koeačeoic* Malte — *Slava*, *Nicola!* *Despvt*, *Sire* — *Rodolfo*, *Castor*, *Lesina* — *J Nemesi*, *Jean*, *I'ireja* — *Romano*, *I'atrasa* — *J Lusnqano*, *Silda* — *Leda*, *Orion*, *Svansje* i — *John*, *Mona Malica*, *Cete* — *Nuova* i *Anna*, *Smirne* — *Forza*, *Barcelone* — *Vesta*, *Crono*, *Oblili*. (Mese — *Mutilile*, *Mletcih* — *Nikèiv*, *Ihrajle* — *Mercurio*, *Sollievo*, *R*, *Ku-* stenje — *Eber*, *Stilino*.
Dunker: *Justine B.*, *Suline*.
Falmut: *Ebe*, *Amelia*, *Marc Antonio*, *Stiline* — *Torturo*, *Eupatorjo* — *Sotpir*, *Nikolajeva*.
Calar: *Cox*, *Sgardelli*, *Dice*, *Kardifa*.
Genovu: *Dar*, *Filipovu*, *Bahjo*.
Gibilteru: *bica*, *Trsta* za *Peruanbuk* — *Niko*, *Cote* — *Ma luta lem*, *Ode**« za *Fai* in ut.
Grintah): *Atlas*, *Buia*.

Grinok: *Spente*, *Ales*.
Kardif: *Tare*, *Napred*, *Bordo*.
Odese.
Karlsfort: *Zia Catterina*, *Mali Marica*, *Cote*, *Livornu*: *Livornu*, *Vanto* — *Sveti Vid*, *Odese*.
Londru: *Celestina*, *Aigjra* — *Maylath*, *Ibrajillo*, *Marsilju*: *Brasile*, *Taganroka* — *Velimir*, *Smirne* *Nuovo Nicole Ito*, *Ibrajle* - *Orate*, *Assidua*, *Savona* - *Annn N*, *Trsta* -- *Madre Maria*, *Cai*, *Mimbelli*, *Marjupolja* — *Tonino*, *Suline* — *Fanny P.*, *Odese* — *Proteo*, *Genove* — *Frane P.*, *Gibiltrec* — *Mate*, *Ardito*, *Beatrice*, - - -
Odesu: *Giano*, *Junak*, *Carla*, *Margarita*, *Mar-yheretta*, *Flegon*, *bah*, *Otojnak*, *Tre Cugini*, *Skanderbeg*, *Vice Tone*, *Alois E*, *Federico fi.*, *Fa*, *Emma*, *Eroe*, *Anastasio*, *Teresa*, *Carig*, *Vojvoda*, *Marsilje* — *Genitore Nicolò*, *Olivo*, *Sum*, *Njukastla* — *Giacomino*, *Atesine* — *Carmela*, *Kardifa* - *Bakar*, *Leita* - *Iginio*, *Londre* — *Svet Ivan*, *Svansje*.
Njujork: *Urano*, *Mantijo*.
Sild: *Deskoviv*, *Figlia Jenny*, *Anverse* - *Gius'n dall'Argento*, *Kotterdama* — *Alberto*, *Pnn* - *kerka*.
Sulinu: *Eugenio*, *Fonia B*, *Eletta C.*, *Kalk*, *Nimrod*, *Carig*.

Odjadrili iz — u

Trst: *Rebecca*, *I'irej* -- *Sors*, *Kandju* — *Sedi Dubrovački*, *Kal jari*.
Alessandrije: *Urania*, *Sartorin* — *Minerva*, *Columbus*, *Falmut*.
Anverse: *Annibale*, *Carig*. — *Sagginarlo*, *Ingl*, *Intium*, *Enea*.
Barcellone *Civiltà*, *Purflekt* — *Anf*, *Munbell*, *Carig*.
Cete: *Fanny*, *Mida*, *Carig*. — *Luigia Zapi*, *Ambttrg*.

Duverà: *Jena*, *Carig*.
Falmuta *Grazia*, *Lenti ru* — *Heunnk*, *Kork*.
Glasgova *Milka*, *A ics*, a kina *Due Cognati*, *Trst*, *kardifa* *Nrptun*, *Barcellonu*.
Karlsforta: *Mariella*, *Anvenui*.
Londre: *Co»*, *Njujork*.
Malte: *Vittoria*, *Emulo*, *Indurire*, *Ingl*. -- *Deca»*, *Falmut*.
Marsilje *Eha Profeta*, *Alott*. — *Supplice*, *Anversu* *Said*, *Carig*. — *Mirra*, *Kork*.
Odesu *Sabioncello*, *Nereo 0*. *Marsilju* — *Michele Vucehv*, *Anversu* — *Assoluto*, *Talon*.
Njujorka *Aitila*, *Trst*.
Rio Janejra: *A/roue*, *Gibilteru*.
Sire *i'toc»»*, *Maltu*.
Taganroka: *Kobitlv*, „ *Azov* *Genitore Moti*, *Carig*.
Truna: *Napulj*.
Zanta. *Ero*, *Trst*

Dardaneli prošli — za

Francesco Gilberto, *Arno tua*, *Seconda Donar*, *Suva*, *Deak T.*, *Marsilju* - • *Pellegrino*, *Malto* *Mure*, *Dalntacyu* — *Neretinotto*, *lugl*.
— *John Georg*, *Pasqualina*, *Nenopton*, *Juna*, *Falmut* — *Giorgia*, *Dunker* — *Carta B.*, *Kotterdara*.

Ték Novacah

polag Borse u Trstu od 1. — 15. Julija 1811.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Caraki dukati (cekini)	5.84	—	5.82	5.80	5.81	5.82	5.8»	5.82	—	5.82	5.83	5.83	5.83	5.82	5.82
Napoleoni	9.8 i	—	9.81	9.79	V 80	9.83	9.83	9.82	—	9.81	9.83	9.83	9.82	9.82	9.82
Lire Ingleske	12.34	—	12.31	12.29	12.30	12.35	12.35	12.3B	—	12.35	12.39	12.39	12.38	12.39	12.40
Stebro prid (aggio)	121.75	—	121.-	120.75	121.25	121.50	121.65	121.65	—	121.85	122.15	122.—	122.15	122.25	122.25